

K

997/1951, 1, 2

342.633(497.4) "1951"

019520042

COBISS 0

Stenografski zapiski

LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

I. redno zasedanje

(Drugi sklic)

10. aprila do 8. junija 1951

in

II. redno zasedanje

(Drugi sklic)

14. decembra 1951

Izdala Ljudska skupščina LRS

1952

Stenografski zapiski

LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

I. redno zasedanje
(Drugi sklic)
10. aprila do 8. junija 1951

Izdala Ljudska skupščina LRS

1952

997

D 1. IV. 1952 / 42

1. seja

I. rednega zasedanja

Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

ki se je vršila dne 10. aprila 1951 v Ljubljani.

Predsedovala: Predsednik Ljudske skupščine LRS prvega sklica dr. Ferdo Kozak in po letih najstarejši ljudski poslanec Jože Petejan.

Začasni tajnik: Vinko Hafner.

V prenovljeno veliko dvorano Slovenske filharmonije v Ljubljani, kjer se je vršilo I. redno zasedanje Ljudske skupščine LRS drugega sklica, so ob 11.10 vstopili predsednik Ljudske skupščine LRS prvega sklica dr. Ferdo Kozak in predsednik vlade LRS Miha Marinko z ostalimi člani vlade, katere so zbrani poslanci pozdravili z dolgotrajnim in navdušenim ploskanjem.

Predsedujoči dr. Ferdo Kozak je takoj nato pričel sejo z naslednjimi besedami:

Tovariši ljudski poslanci! Z odlokom Ljudske skupščine LRS prvega sklica z dne 13. januarja 1951 o razpustu ljudske skupščine je bilo prejšnje Predsedstvo Ljudske skupščine LRS pooblaščen, da opravlja posle do sestanka novoizvoljene ljudske skupščine. Glede na ta odlok in v tej funkciji bom prebral ukaz Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju Ljudske skupščine LRS drugega sklica, ki se glasi:

(Poslanci vstanejo in stoje poslušajo čitanje ukaza.)

Na podlagi 3. odstavka 69. člena in 1. točke 72. člena ustave Ljudske republike Slovenije izdaja Prezidij Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

u k a z

o sklicanju Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije, ki je bila izvoljena na splošnih volitvah dne 18. marca 1951, se sklicuje k prvemu rednemu zasedanju na dan 10. aprila 1951 ob 11. uri.

U. št. 256

Ljubljana, dne 30. marca 1951.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar:

France Lubej l. r.

Predsednik:

Josip Vidmar l. r.

Po določenih 1. členu poslovnika Ljudske skupščine predseduje prvi seji novoizvoljene ljudske skupščine po letih najstarejši poslanec. Po podatkih je to ljudski poslanec Jože Petejan, ki ga prosim, da prevzame mesto predsednika.

Začasni predsednik Jože Petejan (njegov prihod na predsedniško mesto pozdravijo poslanci z dolgotrajnim ploskanjem):

Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Izredna čast mi je, da predsedujem prvi seji novoizvoljene Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije ter vas ob tej priliki tovariško pozdravljam v prepričanju, da bo delo ljudske skupščine in naše delo med volivci čim uspešnejše in v korist naše Ljudske republike Slovenije ter Federativne Ljudske republike Jugoslavije pri graditvi socializma. Želim, da bi se vsi s svojim delom v tej skupščini in v volilnih enotah izkazali vredne zaupanja, ki so nam ga naši volivci od Dolnje Lendave do Bovca in od Mežice do Metlike tako plebiscitarno kakor še nikdar doslej izkazali pri volitvah 18. marca t. l.

Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Naši volivci s svojim glasovanjem niso izkazali zaupanja samo nam, ki so nas izvolili, temveč so pred vsem svetom manifestirali polno zaupanje do naše Partije, do naše Osvobodilne fronte in s tem do našega republiškega in zveznega državnega vodstva s tovarišem Titom in Marinkom na čelu. (Ploskanje.)

S svojim glasovanjem so odobrili dosedanje naporno delo našega vodstva pri utrjevanju enotnosti naših narodov, pri graditvi socializma, posebej pa še v borbi za našo neodvisnost, svobodo in enakopravnost ter v borbi za mir in sožitje med demokratičnimi narodi vsega sveta. S tem mogočnim glasovanjem so naši volivci dali tudi odločen in istočasno dostojen odgovor vsem klevetam, lažem, grožnjam, blokadam in izzivanju s strani Sovjetske zveze in njej podrejenih držav. Naši volivci so s tem odgovorom manifestirali tudi železno voljo in pripravljenost, braniti našo neodvisnost in svobodo, ter izrazili polno zaupanje naši slavni Jugoslovanski armadi, ki bo, če bo treba, branila našo, s krvjo naših najboljših sinov napojeno in od okupatorjev osvobojeno zemljo. Mi ljudski poslanci pa bodimo vedno v prvih vrstah braniteljev vsega, kar je našega in kar je bilo v borbi in delu priborjenega, da se za naše narode nikdar več ne ponovijo sramotni dnevi, kakršne smo doživljali prav te dni 1941. leta, ko je naše ljudstvo bilo brez odpora izročeno okupatorjem.

Naj živi Ljudska republika Slovenija! Naj živi Federativna Ljudska republika Jugoslavija! Naj živi KP Slovenije in Jugoslavije z maršalom Titom in Miho Marinkom na čelu! (Ploskanje.) Naj živi Osvobodilna fronta Slovenije in Jugoslavije! Naj živi delovno ljudstvo Slovenije in Jugoslavije! (Ploskanje.)

Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Pričenjam prvo sejo in preidem takoj na dnevni red. Poslovník ljudske skupščine določa v svojem 1. členu, da moramo izvoliti tričasne tajnike in prosim za potrebne predloge. Predlog ima ljudski poslanec Matija Maležič.

Matija Maležič: Za tričasne tajnike predlagam sledeče ljudske poslance: Vinka Hafnerja, Avgusta Zupeta in Marijo Fifolt. (Ploskanje.)

Začasni predsednik Jože Petejan: Ali sprejmete predlog ljudskega poslanca Matije Maležiča? Ima morda kdo še kak drug predlog? Če nihče, dajem predlog ljudskega poslanca Matije Maležiča na glasovanje. Kdor je za to, da za tričasne tajnike izvolimo ljudske poslance Vinko Hafnerja,

Avgusta Zupeta in Marijo Fifolt, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet. Prosim izvoljene začasne tajnike, da zavzamejo svoja mesta.

Prosim tajnika Vinka Hafnerja, da vodi zapisnik te seje.

Nadalje določa isti člen poslovnika, da morajo ljudski poslanci izročiti potrdila Republiške volilne komisije o svoji izvolitvi.

Prosim tajnika Vinka Hafnerja, da čita po abecednem redu imena ljudskih poslancev, ki naj po odzivu izroče svoja potrdila o izvolitvi.

(Začasni tajnik izvrši poimensko klicanje poslancev, ki izročajo potrdila o izvolitvi.)

Tovariši ljudski poslanci! Zadnja točka današnje seje je volitev verifikacijskega odbora. Po določilih poslovnika moramo v verifikacijski odbor izvoliti 11 članov. Odbor se voli po listah in po načelu sorazmernega predstavnštva. Prosim za potrebne predloge. Predlog ima ljudski poslanec Matija Maležič.

Matija Maležič: V verifikacijski odbor predlagam sledeče ljudske poslance: Ivana Novaka, Franca Primožiča, Mirka Zlatnarja, Jožeta Gričarja, Ervina Dolgana, Viktorja Kovača, Jožeta Šemeta, Ivana Štucina, Heleno Borovšak, Leona Zalaznika in Janeza Žuniča.

Začasni predsednik **Jože Petejan:** Ima morda še kdo kak drug predlog? (Nihče.) Ker nihče, dajem predlog ljudskega poslanca Matije Maležiča na glasovanje. Kdor je za predloženo listo članov verifikacijskega odbora, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predložena lista soglasno sprejeta in so za člane verifikacijskega odbora izvoljeni naslednji ljudski poslanci: Ivan Novak, Franc Primožič, Mirko Zlatnar, Jože Gričar, Ervin Dolgan, Viktor Kovač, Jože Šeme, Ivan Štucin, Helena Borovšak, Leon Zalaznik in Janez Žunič.

Prosim člane verifikacijskega odbora, da se umaknejo v sosednje prostore ter se odbor konstituira in o tem obvesti skupščino. (Po krajšem odmoru se je seja nadaljevala.)

Tovariši ljudski poslanci! Verifikacijski odbor se je konstituiral takole: za predsednika je izvolil Ivana Novaka, za podpredsednika Janeza Žuniča in za tajnika Mirka Zlatnarja.

Ker je s tem dnevni red današnje seje izčrpan, zaključujem sejo in sklicujem prihodnjo sejo za jutri, to je 11. aprila ob 9. uri z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo in razprava o poročilu verifikacijskega odbora.
2. Prisega poslancev.
3. Izvolitev predsedstva Ljudske skupščine LRS:
predsednika,
podpredsednika,
treh tajnikov.
4. Izvolitev stalnih skupščinskih odborov:
zakonodajni odbor,
odbor za gospodarski načrt in finance,
mandatno-imunitetni odbor,
administrativni odbor,
odbor za prošnje in pritožbe.
5. Poročilo Prezidija Ljudske skupščine LRS.
6. Izvolitev Prezidija Ljudske skupščine LRS.

Seja je bila zaključena ob 11.35.

2. seja

I. rednega zasedanja

Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

ki se je vršila dne 11. aprila 1951 v Ljubljani.

Predsedovala: Predsednik verifikacijskega odbora Ivan Novak in novoizvoljeni predsednik Ljudske skupščine LRS drugega sklica dr. Ferdo Kozak.

Začasni tajnik: Avgust Zupet.

Drugo sejo I. rednega zasedanja Ljudske skupščine LRS je ob 9.20 pričel predsednik verifikacijskega odbora Ivan Novak z naslednjimi besedami:

Tovariši ljudski poslanci! Pričenjam drugo sejo I. rednega zasedanja Ljudske skupščine LRS. Zapisnik današnje seje bo vodil začasni tajnik Avgust Zupet.

Prosim začasnega tajnika Vinka Hafnerja, da prečita zapisnik prve seje. (Začasni tajnik Vinko Hafner prečita zapisnik prve seje.)

Ali ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Nihče.) Ker nihče, je zapisnik odobren in se podpiše.

(Predsednik verifikacijskega odbora in začasni tajnik podpišeta zapisnik.)

Tovariši ljudski poslanci! Ljudska skupščina je prejela več pozdravnih resolucij naših delovnih kolektivov in prosim začasnega tajnika Avgusta Zupeta, da jih prečita.

(Začasni tajnik Avgust Zupet prečita pozdravne resolucije.)

Prehajam na prvo točko dnevnega reda, t. j. na poročilo verifikacijskega odbora in razpravo o tem poročilu.

Verifikacijski odbor je pričel takoj z delom in sestavil poročilo, ki je bilo razmnoženo in danes še pred začetkom seje razdeljeno ljudskim poslancem.

Prosim poročevalca verifikacijskega odbora ljudskega poslanca Franca Primožiča, da da poročilo.

Franc Primožič: Verifikacijski odbor Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije je na svoji seji dne 10. aprila 1951 vzel v razpravljanje potrdila o izvolitvi poslancev, vse volilne spise in poročilo Republiške volilne komisije Ljudske republike Slovenije z dne 22. marca 1951 pod zaporedno številko 10/5—51, ki jih je verifikacijskemu odboru Ljudske skupščine LRS predložil začasni predsednik Ljudske skupščine LRS.

Po pregledu poročila Republiške volilne komisije, potrdil o izvolitvi poslancev in vseh ostalih volilnih spisov predlaga verifikacijski odbor Ljudski skupščini LRS v razpravo in sklepanje sledeče

poročilo

Na podlagi zgoraj navedenih volilnih spisov ugotavlja verifikacijski odbor:

1. da je za volitve ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS Prezidij Ljudske skupščine LRS s svojim ukazom z dne 25. januarja 1951 pod U. št. 246 določil število ljudskih poslancev na 283 in je na prav toliko volilnih enot razdelil ozemlje Ljudske republike Slovenije. V vsaki volilni enoti je bila pravočasno vložena in po pristojni okrajni oziroma mestni volilni komisiji potrjena po ena kandidatura;

2. da so se volitve v Ljudsko skupščino LRS, ki so se vršile dne 18. marca 1951, v vseh volilnih enotah izvršile v skladu z zakonitimi predpisi ter v popolnem miru in redu;

3. da je bilo za volitve ljudskih poslancev v Ljudsko skupščino LRS na dan volitev 18. marca 1951. leta 870.006 volilnih upravičencev, od katerih je glasovalo 834.223 volilnih upravičencev;

4. da je od 834.223 oddanih glasov odpadlo na kandidate 809.634 glasov ali 96.02 %, na skrinjico brez liste pa 33.589 glasov ali 3.98 %;

5. da so vsi kandidati bili izvoljeni z absolutno večino glasov, kot to določa 54. člen zakona o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS in ni bilo nikjer potrebe, da bi se vršile ponovne volitve.

Na podlagi vseh teh ugotovitev predlaga verifikacijski odbor Ljudski skupščini LRS, da se potrdijo vsi mandati in za ljudske poslance Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije proglase ljudski poslanci, katerih imena so natisnjena v poročilu, ki vam je bilo predloženo, z edinim popravkom, da se v prvi volilni enoti pri kandidatu Leskošek Francu popravi v naslovu »delavec, predsednik Sveta za strojogradnjo vlade FLRJ, Beograd« namesto dosedanjega »Sveta za energetiko«.

Poročilo, ki ga verifikacijski odbor predlaga Ljudski skupščini LRS, je bilo na seji prečitano in odobreno ter je odbor za svojega poročevalca določil Franca Primožiča.

Verifikacijski odbor predlaga Ljudski skupščini LRS, da njegovo poročilo v celoti sprejme in potrdi.

Predsednik Ivan Novak l. r., tajnik Mirko Zlatnar l. r., člani odbora: Franc Primožič l. r., Jože Gričar l. r., Ervin Dolgan l. r., Viktor Kovač l. r., Jože Šeme l. r., Ivan Štucin l. r., Helena Borovšak l. r., Leon Zalaznik l. r. in Janez Žunič l. r.

Predsednik verifikacijskega odbora Ivan Novak: Pričenjam razpravo o poročilu. Ali se kdo od ljudskih poslancev javi k besedi? Besedo ima ljudski poslanec Lidija Šentjurec.

Lidija Šentjurec: Tovariši in tovarišice! Ko sprejemamo poročilo verifikacijske komisije, mi dovolite nekoliko besed, ne toliko o verifikacijskem poročilu samem, ker se z njim strinjam, pač pa o volitvah, na katerih je ljudstvo dalo svoj glas za poslance, ki sestavljajo to skupščino, in o skupščini sami.

Tovariši! Skupščina, ki se bo danes konstituirala, je druga skupščina, ki jo je izvolil slovenski narod po tem, ko si je skupno z vsemi narodi Jugoslavije priboril svobodo in ko je v nečloveških naporih zgradil prve temelje socializma. Brez dvoma so to izredno važni dogodki v politični zgodovini našega

naroda, česar se naše ljudstvo v celoti zaveda, in da je to skoro s plebiscitarno udeležbo izrazilo tudi na teh zadnjih volitvah. Če so bile volitve v Ustavodajno skupščino FLRJ in potem LRS potrditev politike naše Partije in Fronte v času narodnoosvobodilne borbe, so bile volitve v zvezno skupščino drugega sklica in za to našo skupščino drugega sklica dostojna manifestacija politične zrelosti našega delovnega ljudstva in mogočna opredelitev za pot, ki jo kaže naša Partija in Osvobodilna fronta v novih pogojih, v borbi proti hegemonističnim in vojnohujškaškim tendencam Sovjetske zveze in njenih satelitov. Te zadnje volitve so bile torej potrditev politike naše Partije in Fronte za ohranitev pridobitev socialistične revolucije in izgradnje socializma, za mir in proti vojnim hujškačem, za neodvisnost in enakopravnost malih narodov proti imperialističnim in hegemonističnim tendencam Sovjetske zveze, za nadaljnjo razvijanje oblik socialistične demokracije in proti birokratizmu, za še nadaljnje premagovanje težav in izvršitev plana, za bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije, za enotnost delovnega ljudstva, združenega v OF.

Značilno za te volitve je bilo dejstvo, da so bile po temeljiti diskusiji v osnovnih organizacijah Fronte in njenih množičnih organizacijah in okrajnih zborih Fronte sprejete enotne kandidature OF in je kandidatstvo ljudstvo povsod sprejelo kot nosilce programa in linije Partije in Osvobodilne fronte. Nikjer se ni pojavila tendenca po sokandidatih, seveda še manj kakršen koli poskus postaviti kandidaturu izven Osvobodilne fronte. Le v dveh, treh primerih so se po sprejetju kandidature na okrajnih zborih OF še pojavile diskusije o kandidatih, vendar ne na politični platformi, ampak o socialnem poreklu, oziroma moralno politični kvalifikaciji kandidata. Vendarle te diskusije niso dale boljših protipredlogov, ker so izvirale iz ozkih krajevnih pobud in so zato tudi ti predlogi bili odklonjeni od večine članstva Fronte.

Potrebno je omeniti še neko drugo okolnost, namreč da so se poedini elementi starih strank, ki sicer ne soglašajo z današnjim razvojem pri nas, vendarle iz nekega najelementarnejšega patriotizma tokrat odrekli svojemu običajnemu stališču — ali abstinenca ali glas v črno skrinjico. Po nekaterih izjavah sodeč lahko sklepamo, da je pri njih prevladala zavest, da bi tako negativno afirmiranje v volitvah koristilo le kominformovskim sovražnikom naše države, katerim pa se niso hoteli pridružiti.

Tega dejstva ne omenjam zaradi tega, ker bi to pomenilo neko priznanje tem elementom, marveč zato, da se podčrta odtujenost in ničnost kominformovskega vpliva. Vsa histerična radijska propaganda, ki je zlasti zadnje dni pred volitvami do onemoglosti tulila v svet najhujše laži in psovke v našem jeziku, pozivajoč na abstinenco in glasovanje za črno listo, ni mogla vplivati na naše volivce. Pri tem je treba upoštevati še tale sredstva, da ima Slovenija okoli 70.000 radijskih naročnikov in da z naše strani ni železne zavese proti kominformovski radijski propagandi v obliki radiotehničnih motenj, kakor jih uprizarjajo oni v času naših političnih informativnih in propagandnih radijskih oddaj; dalje, da je bil naš oddajnik do teh zadnjih dni izredno slab, da kominformovske postaje namenoma oddajajo skoro na isti valovni dolžini, tako da naš poslušalec, ko išče Ljubljano, redno naleti na njihovo oddajo in slednjič, da pri nas ni ne prepovedi, ne sankcij za poslušanje tujih in tudi kominformovskih postaj, kakor jih izvajajo oni nad svojimi državljani. Ta dejstva in rezultat naših volitev dovolj zgovorno pričajo, kakšna je državljanska zavest in politična opredelitev naših volivcev, ki so ob kominformovski propagandi lahko sami spoznali pravilnost naših trditev, ki smo jih razlagali ves čas naše volilne

kampanje — kakšni so namreč nameni naših sovražnikov, kdo v sedanji situaciji ogroža mir in kaj mora biti odločilno za opredelitev vsakega našega volivca, ki želi mir, ki želi našo neodvisnost in svobodo.

Morda ni odveč, če ob tej priliki primerjamo rezultate volitev v zvezno in republiške skupščine od 1945. leta pa do danes. Pri volitvah v Ljudsko skupščino FLRJ leta 1945 je bilo skupno z naknadno izvedenimi volitvami v Slovenskem Primorju po njegovi priključitvi 830.086 volilnih upravičencev — udeležba je bila 95.86 %. Za OF je glasovalo 85.31 %, v skrinjico brez liste 14.69 %. Pri volitvah v Ljudsko skupščino LRS leta 1946 je bilo skupno z naknadno izvedenimi volitvami v Slovenskem Primorju 849.478 volilnih upravičencev — udeležba je bila 96.36 %. Za OF je glasovalo 96.09 %, v skrinjico brez liste 3.91 %. Pri volitvah v Ljudsko skupščino FLRJ leta 1950 je bilo 881.731 volilnih upravičencev — udeležba pa je bila 95.42 %. Za OF je glasovalo 92.36 %, v skrinjico brez liste 7.64 %. Pri volitvah v okrajne in mestne ljudske odbore decembra 1950. in januarja 1951. leta je bilo 823.224 volilnih upravičencev — udeležba 93.24 %. Za OF je glasovalo 94.85 %, v skrinjico brez liste pa 5.15 %. Pri volitvah v Ljudsko skupščino LRS 18. marca 1951 pa je bilo 870.006 volilnih upravičencev — udeležba 96.92 %. Za OF je glasovalo 96.02 %, v skrinjico brez liste 3.98 %. Če se ne zadržujemo na drugih številkah, ampak če primerjamo samo glasove v črno skrinjico leta 1945, ki so znašali 14.69 % in sedaj, ko so znašali 3.98 %, je napredek v razvoju politične zavesti dovolj očiten in jasn dokaz, kako zelo so se skrčili glasovi, na katere je gradila tako reakcija z zahoda in kolikšne so »zdrave sile«, s katerimi lahko računa kominformovska reakcija z vzhoda.

Rezultati volitev so nadalje odraz konkretne politične situacije na terenu v posameznih okrajih in krajih. Iz rezultatov po posameznih okrajih, ki so znani, vidimo, da so vedno najboljši rezultati, ki izražajo izredno močno politično kompaktnost, v naših delavskih centrih in mestih, kot so: Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Jesenice, Kranj, Celje itd., poleg vedno najboljših rezultatov v Slovenskem Primorju. Zelo so se popravili naši obmejni okraji na Štajerskem, ki so do nedavnega predstavljali šibke točke politične zavesti in zrelosti, pa tudi dela naših organizacij. V zadnjem letu pa, ko so prav obmejni okraji bili torišče besne kominformovske propagande in priče vojnihujskaških incidentov, pa se je v ljudstvu izredno dvignila patriotična zavest, budnost in pripravljenost za obrambo domovine, ki se je poglobila v času volilne kampanje, ko smo postavljali v ospredje zunanjepolitična vprašanja.

Po rezultatih sodeč se je še najmanj popravila situacija na Dolenjskem, zlasti v okraju Grosuplje in Novem mestu, čeprav je tudi tu od zadnjih volitev viden precejšen napredek. Važno je poudariti dejstvo, da rezultati za posamezni okraj ne predstavljajo nikakega enakomernega razmerja sil, ampak da imamo poleg povprečnih rezultatov, ki so več ali manj značilni za celo Slovenijo, v teh slabših okrajih nekaj izrazito slabih krajev in vasi zlasti v Suhi krajini, kjer ljudje pod vplivom sovražne propagande, ostankov belogardistov in klera, čakajo na povratek na staro. Morda ni odveč, če naštejemo še nekatere predele in kraje, ki predstavljajo nekake otoke slabše politične situacije in nižje politične zavesti kot so Slovenske gorice, Ptujsko polje; KLO Podgorje v okraju Slovenj Gradec; manjši otočki v okraju Šoštanj (Sv. Florjan, Ljubija, Ravne); del Pohorja v okraju Poljčane; Zusem, Drensko rebro, Rifengozd v okraju Celje okolica; Krško polje in tudi Ko-

stanjevica; KLO Ajdovec in pod Gorjanci (v novomeškem okraju); KLO Stara lipa v okraju Črnomelj; KLO Loški potok, Dolenja vas in okolica Ribnice v okraju Kočevje; Suha krajina, to so KLO Videm-Dobropolje, Kompolje, Krka, Škocjan, Dob, Račna; del Dolomitov, to so KLO Rovte, Sv. Trije kralji, Polhov Gradec; Cerklje in gornja Poljanska dolina v kranjskem okraju; Bloška planota; predel Podgora v okraju Ilirska Bistrica; Banjska planota in zgornji Vipavski kot na Goriškem (Št. Vid, Loče, Goče) in še nekaj manjših otočkov.

Prav ti in taki kraji so povzročili, da rezultati volitev niso bili še boljši. V kolikor pa so nekateri protiljudski elementi namenoma delali na to, da bi poslabšali rezultat, pa jim je to nauk, da njihovi glasovi proti svojemu narodu in ljudstvu in za povratek na staro utonejo v mogočni sili delovnega ljudstva, ki zna ločiti trenutne nevšečnosti in napake od politične linije in ki je sposobno videti tudi naprej v boljši jutrišnji dan.

Izredno visoko politično zavest so to pot pokazali naši partizanski kraji in so zlasti tu ljudje znali ločiti interese svoje domovine in interese splošnega miru od trenutnih gospodarskih težav, krivic in političnega in gospodarskega zastopavljanja, ki so ga v teh letih čutili ti kraji, zlasti v nekaterih okrajih.

Volitve so dalje tudi izraz moči naših organizacij in političnega dela naših voljenih političnih organov na terenu. Zelo jasno so se v času predvolilne kampanje izoblikovale tri kategorije krajev in vasi, prva, kjer so volitve in volilna agitacija potekale nekako same od sebe kot rezultat trajnega živega političnega dela osnovnih partijskih organizacij. OF in množičnih organizacij, kjer je politična diskusija bila navadno na dokaj visoki stopnji, in kjer so volitve zelo dobro uspeli. Druga skupina vasi in krajev, ki je številčno približno enaka prvi, kjer so krajevne organizacije Partije, Osvobodilne fronte in množičnih organizacij sicer žive in aktivne, vendar organizacijsko in politično prešibke, da bi lahko vodile samostojno politično delo in akcijo in katerim je bila potrebna znatna pomoč članov okrajnih in centralnih forumov; in tretja, številčno sicer najšibkejša grupa, v katero spadajo vasi in kraji, ki sem jih naštevala že zgoraj, kjer so organizacije Partije in Osvobodilne fronte pasivne, ki so večkrat samo na papirju, ali pa vaških in krajevnih organizacij sploh ni, kjer se vršijo sestanki samo, če pride okrajni aktivist, kjer je tako udeležba kot diskusija, v kolikor je sploh je, slaba. Včasih pa imamo celo poskuse razbijanja sestankov. Ta dejstva v precejšnji meri kažejo, da so naši okrajni komiteji in odbori Fronte v principu razumeli in osvojili pravilno metodo vodstva, da pa je še cela vrsta subjektivnih slabosti, ki ovirajo, da bi tudi v teh slabših krajih terenske organizacije in komiteji vodili politično borbo. Zelo jasno pa se je v tej volilni kampanji pokazalo, kako zelo so se kompromitirali sestanki, na katerih navadno slabo pripravljene aktivisti povedo nekaj splošnih političnih fraz, sicer pa jih izkoristijo za obravnavanje raznih operativnih obveznosti, ne da bi se potrudili ljudem pojasniti, zakaj so težave in zakaj so razni ukrepi nujni in potrebni. Zato so toliko boljše uspeli sestanki kandidatov in njihovih namestnikov, na katerih so razlagali in pojasnjevali politične probleme. Naši ljudje želijo konkretnih odgovorov na razna vprašanja, jasne in odkrite besede, ki jim pojasni razne težave in hkrati pokaže perspektivo, zato pri naših ljudeh tako malo opravi sovražna kominformistična radijska propaganda. Prav naši volilni rezultati so najboljši odgovor groznji, da bo Informbiro zrušil Jugoslavijo s svojim propagandnim strojem. Brezprincipialna lažniva informbirojevska propaganda Göbelsovega

kova, kateri celo avtorji sami ne verjamejo, se obnese v neki meri tam, kjer so ljudje navajeni poslušati samo ukaze, ne pa v Jugoslaviji, kjer jih naša Partija vzgaja, da samostojno razmišljajo in se vzgojijo za soodgovorne upravljalce ljudske imovine in države. Če omenjam to dejstvo, želim naglasiti, kako važna je za nadaljnji razvoj politične zavesti naših ljudi stalna politična aktivnost poslancev, ki naj res čim pogosteje obiskujejo svoje volivce.

Na koncu mi dovolite še nekaj besed o socialnem sestavu naše skupščine. Že ob sprejetju zakona o volitvah ljudskih poslancev je bilo utemeljeno, zakaj se število poslancev zvišuje in mislim, da je bil ta ukrep tudi nujen. Naša socialistična stvarnost terja čim tesnejšo povezavo ljudstva s svojimi zakonodajnimi in izvršilnimi organi, kar je najlažje preko poslancev. Zato je razumljivo, da so v tej novi skupščini zastopani tako stari borci — partizani, kot borci za izgradnjo socializma, da so v njej zastopani delavci, udarniki, člani in predsedniki delavskih svetov, inženirji, direktorji, predsedniki, brigadirji in člani zadrug, kmetje, obrtniki, oficirji, člani ljudskih odborov, pisatelji, zdravniki, kulturni, partijski in frontni delavci ter državni voditelji. Zanimiv je socialni sestav poslancev. Od 283 poslancev je po socialnem poreklu 139 delavcev, 44 kmetov, 5 obrtnikov, 35 nameščencev in 60 intelektualcev. Danes pa dela v proizvodnji 60 poslancev, ki so delavci in od katerih je 17 udarnikov, 17 direktorjev in obratovodij, 10 je predsednikov oziroma članov delavskih svetov, 12 predsednikov oziroma članov upravnih odborov, 3 poslanci delavci so predsedniki oziroma člani delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih združenj, 17 poslancev je predsednikov oziroma članov KDZ, 8 je kmetov, 1 državni mojster, 12 intelektualcev, inženirjev, zdravnikov, profesorjev itd., 68 je okrajnih in krajevnih političnih funkcionarjev in članov okrajnih in krajevnih ljudskih odborov, 21 oficirjev Jugoslovanske armade in 97 tovarišev, ki so člani partijskih, frontnih in drugih republiških forumov, oziroma člani vlade.

Tak sestav je poročstvo, da se bodo v našem parlamentu slišale besede tovarišev z raznih področij dela in vseh slojev, da bo lahko skupščina z vseh vidikov pretresala nove zakone, skrbela za nadaljnji razvoj različnih oblik socialistične demokracije, bdela nad socialistično zakonitostjo ter izpolnjevanjem dolžnosti svojih članov in članov organov, ki odgovarjajo skupščini kot izvoljenemu predstavništvu ljudstva. Taka skupščina bo lahko tudi tribuna, s katere bodo izvoljeni predstavniki našega ljudstva grajali in bičali slabosti in napake in predlagali izboljšave za delo organov ljudske oblasti in bo zato lahko postala tudi najboljša oblika šole za naše kadre.

Izjavljam, da se z verifikacijskim poročilom strinjam in predlagam skupščini, da ga v celoti sprejme ter zanj glasuje. (Ploskanje.)

Predsednik verifikacijskega odbora Ivan Novak: Želi še kdo od ljudskih poslancev besedo? Ker se nihče več ne prijavi, zaključujem razpravo in preidem na glasovanje.

Kdor je za potrditev poročila verifikacijskega odbora, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je poročilo verifikacijskega odbora soglasno sprejeto in da so verificirani vsi mandati, ki so navedeni v poročilu.

Druga točka dnevnega reda je prisega ljudskih poslancev. Besedilo prisega je razdeljeno ljudskim poslancem in prosim, da vpišete priimek in ime ter listino podpišete.

Prosim tovariše ljudske poslance, da za menoj glasno ponavljajo besedilo prisege.

(Predsednik verifikacijskega odbora čita besedilo prisege, ki ga poslanci za njim ponavljajo.)

Pred prehodom na naslednjo točko dnevnega reda odrejam 10 minutni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 9.55 in se je nadaljevala ob 10.15.)

Predsednik verifikacijskega odbora I v a n N o v a k : Nadaljujemo sejo. Nadaljnja točka dnevnega reda je izvolitev predsedstva Ljudske skupščine LRS. Po določitih 5. členu poslovnika voli skupščina predsednika, podpredsednika in tri tajnike in sicer zapored vsakega z relativno večino.

Prosim predlogov za izvolitev predsednika Ljudske skupščine LRS. Ali ima kdo kak predlog?

I n g. J o ž e L e v s t i k : Za predsednika Ljudske skupščine LRS predlagam dr. Ferda Kozaka. (Ploskanje.)

Predsednik verifikacijskega odbora I v a n N o v a k : Ali ima kdo izmed poslancev še kak drug predlog? Ker nihče, dajem predlog ljudskega poslanca ing. Jožeta Levstika na glasovanje. Kdor je za njegov predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je za predsednika Ljudske skupščine LRS soglasno izvoljen ljudski poslanec dr. Ferdo Kozak in ga prosim, da zasede mesto predsednika. (Prihod izvoljenega predsednika k predsedniški mizi pozdravijo poslanci z dolgotrajnim ploskanjem.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak : Tovariši ljudski poslanci! Dovolite mi, da se iskreno zahvalim za izkazano zaupanje. Ob tej priliki bi rad poudaril nekaj stvari. Za nami je prva poslovna doba prve Ljudske skupščine LRS. Ljudska oblast je začela rasti že za časa narodnoosvobodilne borbe in ima njeno predstavništvo že svoje znamenite predhodnike v Kočevskem zboru, v prvem in drugem zasedanju Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Po osvoboditvi je ljudstvo na prvih volitvah izvolilo prvo ljudsko skupščino, katere najznamenitejše delo je bilo izglasovanje ustave. To je bil pravzaprav v življenju našega naroda zgodovinski prelom. Prvič v svoji zgodovini smo postali državni narod, prvič nam je bila priznana naša državnost in je s tem bilo tudi dokumentirano naše popolno osvobojenje. Izmed velikih dni, ki jih je v štirih letih svojega dela doživela skupščina, bi poudaril predvsem priključitev Slovenskega Primorja, ko so se poslancem iz drugih delov naše zemlje priključili še tovariši iz osvobodjene Primorske, združeni po dolgih, dolgih letih spet v skupnem delu v slovenski domovini. Skupščina je vskladila predvsem vse predpise iz predustavne dobe z republiško in zvezno ustavo in z zveznimi zakoni in je na ta način neposredno manifestirala značaj naše nove Jugoslavije, federativne države svobodnih narodov, ki so vsi združeni in tesno povezani pri delu za svojo socialistično domovino. Skupščina je v svoji štiriletni dobi sprejela vrsto zakonov, ki so že v začetku usmerili naš razvoj v izgraditev socializma. Znamenit je zakon o agrarni reformi, o nacionalizaciji podjetij, zlasti pa zakon o petletnem gospodarskem načrtu. Prav tako je skupščina z vso svojo existenco in z vsem svojim delom manifestirala jasno in odločno voljo našega ljudstva, da gre preko vseh kominformovskih spletk, da se ne da ujeti na laži, ki so jih Sovjetska zveza in njeni

sateliti razširjali in da stoji trdno s svojim partijskim vodstvom. Doba prve ljudske skupščine je potekla in je bila izvoljena druga skupščina. Kot ste slišali, so bile te volitve nekakšen plebiscit, ki je še bolj jasno potrdil zaupanje ljudstva v svoje politične voditelje. Današnja skupščina je po svojem številu dvakrat tako močna kakor je bila prva, kar dokazuje, da je še bolj organičen izraz ljudske volje in še tesneje povezana z ljudstvom, kar je tudi znamenje naše poglobljene demokracije. Naša skupščina se prvič sestaja v času, ko imajo jugoslovanski narodi pred seboj velike in težke naloge, prav tako pa tudi v času, ko so Sovjetska zveza in njeni sateliti neumorni v lažeh in v podžiganju sovraštva zoper nas, ko se zdi, da že ne morejo več krotiti svojih nečednih strasti, ko pa vendarle naša pot zaradi tega ni prav nič manj jasna, kakor je bila poprej.

Tovariši ljudski poslanci! Vse te težave, vse te napore, žrtve, nasprotstva in laži in vse blatenje od zunaj bomo prenesli in prestali, če ostane kot doslej nedotaknjena in neomajana prvič politična enotnost slovenskega naroda, drugič pa enotnost jugoslovanskih narodov, kajti v tem temelji zdravje in moč države. Naša dejanja pa naj dokumentirajo naše neomajno in popolno zaupanje v Komunistično partijo Jugoslavije. Skupščina bo pričela s svojim delom, pri tem pa se moramo zavedati enega, da bo vse to delo služilo temeljnemu in poglobljenu namenu: ostvaritvi socializma v naši deželi, razcvitu naše domovine, borbi za mir in za mirno poravnavanje mednarodnih sporov ter trdni obrambi enotnosti, svobode in neodvisnosti naše države. (Ploskanje.)

Tovariši ljudski poslanci! Izvoliti moramo podpredsednika in prosim za predloge.

Ing. Jože Levstik: Za podpredsednika Ljudske skupščine LRS predlagam dr. Antona Kržišnika. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali ima kdo od ljudskih poslancev še kak drug predlog? Ker nihče, dajem predlog ljudskega poslanca ing. Jožeta Levstika na glasovanje. Kdor je za to, da se dr. Antona Kržišnika izvoli za podpredsednika Ljudske skupščine LRS, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je dr. Anton Kržišnik soglasno izvoljen za podpredsednika Ljudske skupščine LRS in ga prosim, da zasede svoje mesto. (Njegovo izvolitev pozdravijo poslanci z dolgotrajnim ploskanjem.)

Končno moramo izvoliti še tri tajnike. Prosim za predloge.

Ing. Jože Levstik: Za prvega tajnika predlagam ljudskega poslanca ing. Pavla Žaucerja, za drugega tajnika ljudskega poslanca Eda Mavriča in za tretjega tajnika ljudskega poslanca Marijo Fifolt. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali ima morda kdo še kak drug predlog? (Nihče.) Ker nihče, dajem predlog ing. Jožeta Levstika na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet in so za tajnike izvoljeni ljudski poslanci ing. Pavle Žaucer, Edo Mavrič in Marija Fifolt. Prosim izvoljene tajnike, da zasedejo svoja mesta. (Ko tajniki zasedajo svoja mesta, jih poslanci pozdravijo z dolgotrajnim ploskanjem.)

Preden preidemo k nadaljevanju dnevnega reda, sporočam skupščini, da sem prejel od predsednika vlade LRS troje pisem. Prvo pismo se glasi:

»Mandat sedanje vlade Ljudske republike Slovenije je prenehal, ker je potekla poslovna doba Ljudske skupščine LRS ter je bila na volitvah dne 18. III. 1951 izvoljena nova Ljudska skupščina LRS. Zato dajem sporazumno s člani vlade LRS ostavko celotne vlade.

Prosim, da predložite to ostavko novoizvoljeni Ljudski skupščini LRS. Ljubljana, dne 9. aprila 1951. Predsednik vlade LRS Miha Marinko.«

Drugo pismo se glasi: »Na osnovi sklepa seje vlade LRS z dne 7. IV. 1951 in v zvezi z ukazom Prezidija Ljudske skupščine FLRJ z dne 6. IV. 1951, s katerim je bila izvršena reorganizacija in rekonstrukcija zvezne vlade, predlagam, da Ljudska skupščina LRS na svojem zasedanju sprejme odlok o reorganizaciji vlade LRS.

Predlog reorganizacije republiške vlade je utemeljen glede na odredbo vlade FLRJ z dne 31. III. 1951, s katero so bila prenešana številna zvezna podjetja v pristojnost Ljudske republike Slovenije. Prav tako odgovarja novi predlog spremembam, ki so nastale v vodstvu dosežanih generalnih direktij glede na njihov prevzem po delovnih kolektivih.

Glede na to predlagam v imenu vlade, da skupščina o predlogu reorganizacije vlade, ki je v skladu s sedanjo stopnjo družbenega in gospodarskega razvoja v republiki, razpravlja in sprejme odlok po osnutku, ki ga prilagam. Ljubljana, dne 9. aprila 1951. Predsednik vlade LRS Miha Marinko.«

V tretjem pismu pa predsednik vlade LRS predlaga, da Ljudska skupščina LRS sprejme odlok o potrditvi uredb, ki jih je izdala vlada LRS po zakonu o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva.

Glede na to predlagam, da dodamo k dnevnemu redu današnje seje še kot sedmo točko ostavko vlade Ljudske republike Slovenije, kot osmo točko razpravo in sprejetje odloka Ljudske skupščine LRS o reorganizaciji vlade LRS in kot deveto točko potrditev odloka Ljudske skupščine LRS o potrditvi uredb, ki jih je izdala vlada LRS na področju narodnega gospodarstva. Ali sprejme skupščina ta predlog? (Predlog je bil soglasno sprejet.) Hvala.

Nadaljujemo z dnevnim redom. Četrta točka dnevnega reda je izvolitev stalnih skupščinskih odborov. V smislu 8., 9. in 10. člena poslovnika moramo izvoliti naslednje skupščinske odbore, in sicer:

1. Zakonodajni odbor, ki šteje 11 članov.
2. Odbor za gospodarski načrt in finance, ki šteje 9 članov.
3. Mandatno-imunitetni odbor, ki šteje 5 članov.
4. Administrativni odbor, ki šteje 5 članov.
5. Odbor za prošnje in pritožbe, ki šteje 5 članov.

Odbori se volijo po listah in po načelu sorazmernega predstavnštva. Kandidatno listo more predložiti vsak poslanec.

Najprej bomo izvolili zakonodajni odbor. Prosim za predloge.

Dr. France Hočevar: Tovariši poslanci! Po poslovniku ima zakonodajni odbor 11 članov in prav tolikšno število namestnikov. Za člane zakonodajnega odbora predlagam ljudske poslance Vlada Krivica, dr. Jožeta Pokorna, Jožeta Petejana, dr. Antona Melika, ing. Jožeta Levstika, Albina Vipotnika, dr. Teodorja Tomiška, Vinka Hafnerja, Miro Svetina, Ivana Štucina in Antona Utrošo.

Za njihove namestnike pa predlagam: Alojza Colariča, Mitjo Ribičiča, Vlada Majhena, Emilijo Rogan, Danilo Petrinja, Leona Kovačiča, Josipa Jerasa, Slavico Božič, ing. Iva Pintariča, Jožeta Moleka in Janka Sekirnika.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima še kdo kak drug predlog? (Nihče.) Ker nihče, dajem predlog dr. Franceta Hočevarja na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je zakonodajni odbor soglasno izvoljen.

Prehajamo na izvolitev odbora za gospodarski načrt in finance. Prosim za predloge.

Vlado Majhen: Tovariši ljudski poslanci! Predlagam, da v odbor za gospodarski načrt in finance, ki šteje 9 članov, izvolimo naslednje ljudske poslance: Alberta Jakopiča, dr. Miho Potočnika, Maksa Krmelja, Matijo Maležiča, Matevža Haceta, Jožeta Klanjška, Miho Berčiča, Zvonka Laburo in Janka Markiča.

Za njihove namestnike pa predlagam: Albina Dujca, Tončko Dernikovič, Ivana Trojarja, Mirka Jermana, Marijo Mežek, Franca Češnovarja, Karla Reberška, Maksa Ivanušo in ing. Alojza Poharja.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima kdo od ljudskih poslancev še kak drug predlog? (Nihče.) Ker nihče, dajem predlog ljudskega poslanca Vlada Majhena na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je odbor za gospodarski načrt in finance soglasno sprejet.

Prosim predlogov za mandatno-imunitetni odbor.

Avgust Zupet: Tovariši ljudski poslanci! V mandatno-imunitetni odbor, ki šteje 5 članov, predlagam naslednje ljudske poslance: Iva Svetino, Andreja Stegnarja, Ivana Kovačiča, Nino Pokorn, Bogomila Vižintina in za njihove namestnike Avgusta Jazbinška, Antona Medveda, Dolfko Paulus, Bernarda Jarca in Franca Štekarja.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima morda kdo še kak drug predlog? (Nihče.) Ker nihče, dajem predlog ljudskega poslanca Avgusta Zupeta na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je mandatno-imunitetni odbor soglasno izvoljen.

Prosim predlogov za administrativni odbor.

Alojz Mlakar: Tovariši ljudski poslanci! Za člane administrativnega odbora predlagam: Viktorja Stoparja, Franca Černeteta, Roziko Bohinc, Franca Kreseta-Čobana in Jožeta Primožiča. Za njihove namestnike pa Albina Kovača, Janeza Pora, Drago Humeč, Miho Kojea in Ivana Urha.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali ima kdo še kak drug predlog? (Nihče.) Ker nihče, dajem predlog ljudskega poslanca Alojza Mlakarja na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je administrativni odbor soglasno izvoljen.

Prosim še predlogov za odbor za prošnje in pritožbe.

Ivan Trojar: Tovariši ljudski poslanci! V odbor za prošnje in pritožbe predlagam ljudske poslance: Ado Krivic, Poldeta Mačka, Angelo Ocepek, Staneta Bobnarja in Alojza Diaccia. Za njihove namestnike pa Alojza Mlakarja, Albina Reharja, Darinko Gregoretič, Gezo Vida in Heliadora Grudna.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima še kdo kak drug predlog. (Nihče.) Ker nihče, dajem predlog ljudskega poslanca Ivana Trojarja na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je tudi odbor za prošnje in pritožbe soglasno izvoljen.

Peta točka dnevnega reda je poročilo Prezidija Ljudske skupščine LRS. Prosim sekretarja Franca Lubeja, da da poročilo.

France Lubej: Tovariši ljudski poslanci! Dajem poročilo Prezidija Ljudske skupščine LRS za obdobje med obema zasedanjima, to se pravi, med zasedanjem prvo izvoljene skupščine in današnjim zasedanjem.

V smislu drugega odstavka 74. člena ustave LRS, ki določa, da takrat, kadar se Ljudska skupščina LRS razpusti, opravlja Prezidij posle do izvolitve novega Prezidija Ljudske skupščine LRS, je Prezidij Ljudske skupščine LRS vršil svoje dolžnosti od dneva razpustitve Ljudske skupščine LRS 13. januarja 1951 do danes.

Prezidij Ljudske skupščine LRS kot organ skupščine, ki je njej odgovoren za svoje delo, smatra za svoja dolžnost, da novoizvoljeni Ljudski skupščini poroča o svojem delu za to dobo, to je od razpustitve Ljudske skupščine prve izvolitve do prvega sestanka Ljudske skupščine druge izvolitve.

I.

V opravljanju svojih v ustavi in zakonih določenih rednih pravic je Prezidij Ljudske skupščine LRS izdal štiri ukaze in vrsto drugih pravnih aktov.

a) Na osnovi določil zakona o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS je Prezidij izdal dva ukaza:

1. Ukaz o razpisu volitev ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS od 15. januarja 1951;

2. ukaz o imenovanju Republiške volilne komisije za volitve ljudskih poslancev Ljudske skupščine LRS od 15. januarja 1951.

b) Na osnovi ustavnega določila, da lahko menja, ukinja ali združuje posamezna obstoječa ministrstva in postavlja ter razrešuje posamezne člane vlade LRS, je Prezidij na predlog predsednika vlade LRS izdal dva ukaza:

1. Ukaz o odpravi Komisije državne kontrole LRS in kontrolnih komisij pri ljudskih odborih od 6. februarja 1951.

2. Ukaz o razrešitvi dolžnosti predsednika Komisije državne kontrole LRS od 6. februarja 1951.

Glede na to, da se morajo po določilih 7. in 9. točke 72. člena ustave LRS ti ukazi predložiti v potrditev Ljudski skupščini, prosimo, da ju Ljudska skupščina potrdi.

Ko predlaga to poročilo, ima Prezidij LRS čast staviti svoj mandat na razpologo Ljudski skupščini LRS, da bo mogla v soglasju z 71. členom ustave LRS izvoliti nov Prezidij Ljudske skupščine LRS. Ljubljana, dne 11. aprila 1951. Predsednik Josip Vidmar, sekretar France Lubej.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Pričenjam razpravo k temu poročilu. Ali se kdo izmed poslancev javi k razpravi? (Nihče.) Ker nihče, dajem poročilo Prezidija na glasovanje. Kdor je za to poročilo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je poročilo Prezidija Ljudske skupščine LRS soglasno sprejeto.

Šesta točka dnevnega reda je volitev Prezidija Ljudske skupščine LRS. V smislu 71. člena ustave LRS izvoli Ljudska skupščina Prezidij Ljudske skupščine LRS, in sicer 1 predsednika, 2 do 3 podpredsednike, sekretarja in največ do 20 članov. Prosim za predloge.

Vlado Krivic: V Prezidij predlagam naslednje tovariše ljudske poslance: za predsednika Josipa Vidmarja (ploskanje), za podpredsednike Ivana Regenta, Edvarda Kocbeka in Franceta Bevka (ploskanje), za sekretarja Franceta Lubeja (ploskanje), za člane Prezidija pa predlagam naslednje tovariše in tovarišice: Edvarda Kardelja, Borisa Kidriča, Josipa Rusa, Franca Leskoška, Miho Marinka, Jako Avšiča, dr. Marijana Breclja, Toneta Fajfarja, Janeza Hribarja, Borisa Kraigherja, Maksa Krmelja, Ivana Mačka, Janeza Mlakarja, Angelo Ocepek, Zorana Poliča, Janko Rudolfa, Petra Stanteta in Lidijo Šentjunc. (Predlagane člane Prezidija sprejmejo poslanci z dolgotrajnim in navdušenim ploskanjem.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Tovariši ljudski poslanci! Slišali ste predlog ljudskega poslanca Vlado Krivica. Ali ima kdo še kak drug predlog? (Nihče.) Ker nihče, dajem predloženo listo na glasovanje. Kdor je »za«, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je Prezidij Ljudske skupščine LRS soglasno izvoljen.

Besedo ima predsednik Prezidija Ljudske skupščine LRS Josip Vidmar. (Ploskanje.)

Josip Vidmar: Tovariši ljudski poslanci! V imenu pravkar izvoljenega Prezidija se vam zahvaljujem za izkazano zaupanje. Zahvaljujem se vam tudi v svojem lastnem imenu. Zagotavljam vas, da bo Prezidij vršil vse posle v skladu z ustavo, neomajno zvest volji ljudstva, interesom ljudstva in interesom Slovenije, interesom naše skupne domovine, kakor tudi interesom naše Partije. (Ploskanje.) S tem zagotovim se vam še enkrat zahvaljujem za izkazano zaupanje in vam obljubljam najzvestejše poslovanje. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Sedma točka dnevnega reda je ostavka vlade LRS. Glede na prečitano pismo predsednika vlade o ostavki vlade LRS predlagam skupščini, da ta predlog potrdi. Kdor je za potrditev ostavke, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ker nihče, ugotavljam, da je ostavka vlade soglasno sprejeta.

Besedo ima predsednik Prezidija Josip Vidmar.

Josip Vidmar: Tovariši ljudski poslanci! Ker ste ostavko vlade sprejeli, predlagam, da v dokaz zaupanja, ki ga je ta vlada uživala pri slovenskem ljudstvu, v dokaz za zaupanje, ki ga je užival pri slovenskem ljudstvu njen predsednik Miha Marinko, da zaradi tega zaupanja in temu v dokaz poverite mandat za sestavo nove vlade tovarišu Mihi Marinku. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje, ki se dolgo ne poleže.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Tovariši ljudski poslanci! Mislim, da lahko brez glasovanja ugotovimo, da je predlog predsednika Prezidija Josipa Vidmarja sprejet in da je mandat za sestavo vlade poverjen Mihi Marinku. (Ploskanje.)

Odrejam 10 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 10.50 in se je nadaljevala ob 11.20.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Nadaljujemo drugo sejo prvega rednega zasedanja Ljudske skupščine LRS. Naslednja točka dnevnega reda je razprava in sprejetje odloka o reorganizaciji vlade LRS. Predlog odloka se glasi:

1. Vlada LRS se reorganizira tako, da ima v svojem sestavu:

Predsedstvo vlade,

Ministrstvo za notranje zadeve,

Ministrstvo za finance,

Ministrstvo za pravosodje,

Ministrstvo za delo,

Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti,

Svet za prosveto in kulturo,

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo,

Gospodarski svet z Glavno upravo za plan in z republiškim zavodom za statistiko in evidenco,

Svet za energetiko in ekstraktivno industrijo z Glavno direkcijo elektro-gospodarstva, Glavno direkcijo premoga in Glavno direkcijo metalurgije kot samostojnimi organi,

Svet za predelovalno industrijo z Glavno direkcijo kovinske predelovalne industrije in elektroindustrije, Glavno direkcijo kemične industrije, Glavno direkcijo lesne industrije, Glavno direkcijo tekstilne industrije, Glavno direkcijo usnjarske industrije, Glavno direkcijo prehranbene industrije in Glavno upravo za lokalno industrijo in obrt kot samostojnimi organi,

Svet za gradbene in komunalne zadeve z Glavno direkcijo gradbenih podjetij, Glavno direkcijo industrije gradbenega materiala, Glavno upravo za komunalne zadeve, Glavno upravo za promet in Glavno upravo za vodno gospodarstvo kot samostojnimi organi,

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo z Glavno upravo za kmetijstvo, Glavno upravo za gozdarstvo, Glavno direkcijo republiških kmetijskih posestev in Glavno direkcijo za združno kmetijstvo kot samostojnimi organi,

Svet za blagovni promet z Glavno upravo za trgovino in preskrbo, Glavno upravo za državne nabave, Glavno upravo za turizem in gostinstvo in Glavno upravo za izvoz in uvoz kot samostojnimi organi.

2. Glavna direkcija za strojegradnje je samostojen organ vlade LRS izven svetov. Njen direktor je član Gospodarskega sveta vlade LRS.

II.

1. Odpravijo se tile dosedanji organi vlade LRS:

Svet za lokalno gospodarstvo,

Planska komisija,

Ministrstvo za prosveto,

Ministrstvo za znanost in kulturo,

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo,

Ministrstvo za socialno skrbstvo,

Ministrstvo za gradnje,

Ministrstvo za lokalni promet,

Ministrstvo za trgovino in preskrbo,

Ministrstvo za državne nabave,

Ministrstvo za izvoz in uvoz,
Ministrstvo za kmetijstvo,
Ministrstvo za gozdarstvo,
Komite za komunalne zadeve,
Komite za lokalno industrijo in obrt,
Komite za turizem in gostinstvo,
Komite za vodno gospodarstvo in
Generalna direkcija za tekstilno in usnjarsko industrijo.

2. Zadeve iz pristojnosti organov vlade LRS, ki so odpravljeni po 1. točki, se prenesejo v pristojnost naslednjih organov vlade LRS:

iz pristojnosti Sveta za lokalno gospodarstvo se prenesejo komunalne zadeve v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve, zadeve lokalne industrije in obrti pa v pristojnost Sveta za predelovalno industrijo;

zadeve iz pristojnosti Planske komisije v pristojnost Gospodarskega sveta in Glavne uprave za plan;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za prosveto in Ministrstva za znanost in kulturo v pristojnost Sveta za prosveto in kulturo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za ljudsko zdravstvo in Ministrstva za socialno skrbstvo v pristojnost Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za gradnje v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za lokalni promet v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve in Glavne uprave za promet;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za trgovino in preskrbo v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za trgovino in preskrbo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za državne nabave v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za državne nabave;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za državne nabave v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za izvoz in uvoz;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo v pristojnost Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo in Glavne uprave za kmetijstvo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za gozdarstvo v pristojnost Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo in Glavne uprave za gozdarstvo;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za komunalne zadeve v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve in Glavne uprave za komunalne zadeve;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za lokalno industrijo in obrt v pristojnost Sveta za predelovalno industrijo in Glavne uprave za lokalno industrijo in obrt;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za turizem in gostinstvo v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za turizem in gostinstvo;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za vodno gospodarstvo v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve in Glavne uprave za vodno gospodarstvo;

iz pristojnosti Generalne direkcije za tekstilno in usnjarsko industrijo se prenesejo zadeve tekstilne stroke v pristojnost Glavne direkcije tekstilne industrije, zadeve usnjarske stroke pa v pristojnost Glavne direkcije usnjarske industrije.

3. Vlada LRS je pooblaščenca, da podrobno določi pristojnost organov, ki obstajajo po tem odloku in da predpiše njihovo organizacijo.

4. Dosedanje generalne direkcije se preimenujejo v glavne direkcije. Dosedanja Generalna direkcija za rudarstvo se preimenuje v Glavno direkcijo premoga.

III.

1. Na čelu svetov in ministrstev so ministri.
2. Na čelu glavnih uprav in glavnih direkcij so direktorji, ki jih imenuje in razvezuje Prezidij Ljudske skupščine LRS po predlogu predsednika vlade LRS.
3. Na čelu glavnih direkcij so direktorji, ki jih imenuje in razvezuje Prezidij Ljudske skupščine LRS po predlogu, ki ga da predsednik vlade LRS v soglasju z delavskim svetom ustrezne glavne direkcije.

IV.

1. Svet vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti sestavljajo predsednik sveta, ministri, ki jih imenuje vlada LRS in vsakokratni predsednik glavnega odbora Zveze sindikatov za Slovenijo. Vlada LRS imenuje lahko za člane sveta tudi druge osebe.

2. Gospodarski svet vlade LRS sestavljajo: predsednik Gospodarskega sveta, predsednik Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo, predsednik Sveta za predelovalno industrijo, predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve, predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, predsednik Sveta za blagovni promet, minister za finance, minister za delo, direktor Glavne uprave za plan in direktor Glavne direkcije za strojogradnjo.

3. Svet vlade LRS za energetiko in ekstraktivno industrijo sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne direkcije elektrogospodarstva, direktor Glavne direkcije premoga in direktor Glavne direkcije metalurgije.

4. Svet vlade LRS za predelovalno industrijo sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne direkcije kovinske predelovalne industrije in elektroindustrije, direktor Glavne direkcije kemične industrije, direktor Glavne direkcije lesne industrije, direktor Glavne direkcije tekstilne industrije, direktor Glavne direkcije usnjarske industrije, direktor Glavne direkcije prehranjevalne industrije in direktor Glavne uprave za lokalno industrijo in obrt.

5. Svet vlade LRS za gradbene in komunalne zadeve sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne direkcije gradbenih podjetij, direktor Glavne direkcije industrije gradbenega materiala, direktor Glavne uprave za komunalne zadeve, direktor Glavne uprave za promet in direktor Glavne uprave za vodno gospodarstvo.

6. Svet vlade LRS za kmetijstvo in gozdarstvo sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne uprave za kmetijstvo, direktor Glavne uprave za gozdarstvo, direktor Glavne direkcije republiških kmetijskih posestev LRS, direktor Glavne direkcije za združno kmetijstvo in vsakokratni predsednik Republiške zveze kmetijskih zadrug LRS.

7. Svet vlade LRS za blagovni promet sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne uprave za trgovino in preskrbo, direktor Glavne uprave za državne nabave, direktor Glavne uprave za turizem in gostinstvo in direktor Glavne uprave za izvoz in uvoz.

V.

1. Svet vlade LRS za prosveto in kulturo sestavljajo: predsednik sveta in predstavniki kulturnih in znanstvenih zavodov ter družbenih in strokovnih organizacij. Prezidij Ljudske skupščine LRS določi, kateri teh zavodov in organizacij imenuje svoje predstavnike v svet. Prezidij Ljudske skupščine LRS imenuje lahko po predlogu predsednika vlade LRS za člane sveta tudi druge vidne znanstvene, kulturne in prosvetne delavce.

V sestavu sveta za prosveto in kulturo so odbori za vprašanja prosvete, znanosti in kulture, ki jih določi Prezidij Ljudske skupščine LRS. Odbore sestavljajo člani sveta.

2. Svet vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo sestavljajo: predsednik sveta in predstavniki zdravstvenih in socialno-skrbstvenih zavodov ter družbenih in strokovnih organizacij. Prezidij Ljudske skupščine LRS določi, kateri teh zavodov in organizacij imenuje svoje predstavnike v svet. Prezidij Ljudske skupščine LRS imenuje lahko po predlogu predsednika vlade LRS tudi druge vidne strokovnjake in javne delavce s področja zdravstva in socialnega skrbstva za člane sveta.

V sestavu sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo so odbori za vprašanja ljudskega zdravstva in socialnega skrbstva, ki jih določi Prezidij Ljudske skupščine LRS. Odbore sestavljajo člani sveta.

VI.

1. Svet odloča v določeni panogi gospodarstva oziroma na področju druge družbene delavnosti o vseh zadevah iz republiške pristojnosti, ki so z ustavo FLRJ, ustavo LRS, z zakoni FLRJ in zakoni LRS in s predpisi zvezne in republiške vlade dani v njegovo pristojnost.

Svet odloča na sejah o pravilnikih, odredbah in drugih splošnih predpisih, za katere je pristojen, kakor tudi o predpisih, ki jih predloži vladi LRS. Poleg tega svet na seji odloča o ugotavljanju predloga predračuna in predloga plana, o splošnih smernicah glede delavnosti v svoji panogi gospodarstva oziroma na področju druge družbene delavnosti in o drugih načelnih vprašanjih, ki se nanašajo na to panogo gospodarstva oziroma področje družbene delavnosti.

Predsednik sveta predseduje sejam sveta; izvaja in izvršuje sklepe sveta; izdaja po pooblastilu zakonov, predpisov vlade in predpisov sveta splošne predpise; izdaja ukrepe za izvajanje predpisov višjih državnih organov; koordinira delo glavnih uprav in drugih organov, ki so v sestavu sveta; izdaja odločbe v upravnem postopku; razveljavlja in odpravlja akte izvršilnih odborov ljudskih odborov in njihovih poverjenikov; odloča na drugi stopnji o pritožbah zoper odločbe direktorjev glavnih uprav; razveljavlja, odpravlja in spreminja odločbe direktorjev glavnih direktcij, ki so v nasprotju z zakoni in drugimi predpisi ter sklepi sveta; izdaja v skladu z veljavnimi predpisi odločbe o uslužbenskih razmerjih in opravlja druge zadeve, za katere je to določeno z zakoni in vladnimi predpisi.

2. Glavne uprave opravljajo vse zadeve iz republiške pristojnosti v določeni panogi gospodarstva oziroma na področju določenih gospodarskih delavnosti, kolikor te zadeve niso po 1. in 2. točki ali s posebnimi predpisi dane v pristojnost sveta, zlasti: izdajajo navodila in naloge za delo področnih organov na podlagi zakonov, predpisov vlade in sveta; organizirajo, vodijo

evidenco in preizkušajo izvrševanje planov; izdajajo ukrepe za izvršitev planov; izdajajo odločbe na prvi in drugi stopnji v upravnem postopku. Direktor glavne uprave odgovarja za svoje delo svetu.

V razmerju do glavne direkcije opravlja svet kot plansko-kontrolni in koordinacijski organ določene planske, kontrolne in druge upravne zadeve v skladu z določbami temeljnega zakona o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in z gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih in z drugimi predpisi.

Odbori izdajajo odločbe na sejah o vseh zadevah s področja, za katero so ustanovljeni, kolikor te zadeve ne spadajo v pristojnost sveta oziroma predsednika sveta. Odločbe odbora veljajo, če se z njimi strinja predsednik sveta. Če se predsednik sveta ne strinja z odločbo odbora, ima odbor pravico predložiti zadevo v odločitev vladi LRS.

VII.

Vlada LRS izvrši ta odlok.

VIII.

Ta odlok velja takoj.

Pričenjam razpravo k predlogu odloka. Ali se kdo javi k besedi? Besedo ima ljudski poslanec Miha Marinko.

Miha Marinko: Tovariši ljudski poslanci! Slučaj je hotel, da ima naša nova ljudska skupščina na svojem prvem zasedanju takoj po konstituiranju svojih skupščinskih organov in izvolitvi Prezidija odločati o stvari, ki je pogoj za sestavo nove vlade. Na osnovi odloka zveznega Prezidija, ki ga je pripravila in predložila zvezna vlada, se organizacijska struktura zvezne in republiških vlad bistveno predrugači; ker pa te spremembe prihajajo ravno v času, ko zaseda naša nova skupščina, je primerno, da razpravlja o odloku, ki bo podlaga za formiranje nove vlade.

Svoje naloge — objasniti predlog, ki ga je dala vlada pred ostavko — pa ne bi mogel zadovoljivo izvršiti, če bi se omejil samo na pojasnjevanje organizacijske oblike republiške uprave, kakršno predvideva predlagani odlok. Zato bom skušal v najkrajših potezah prikazati tudi ekonomsko vsebino, ki je v tem, da se bistveno spremeni dosedanje naše togo planiranje in budžetiranje v gospodarstvu in drugih panogah družbene dejavnosti, kar se deloma že vpeljuje, deloma pa pripravlja z novim finančnim sistemom. Te spremembe omogočajo predlagano reorganizacijo republiške uprave. Eno in drugo so samo oblike in vsebina iste stvari.

Okvir temu predlogu daje, kot veste, odlok zveznega Prezidija. Ta splošni okvir spopolnjujejo le nekatere posameznosti, ki bolj ustrezajo našim specifičnim pogojem in nalogam in so bile tudi domenjane med našimi republiškimi in vodilnimi zveznimi organi. Gre torej za reorganizacijo celotne državne uprave, za nadaljnjo decentralizacijo zvezne in republiških uprav na podlagi spremenjenega načina planiranja in enotnega jugoslovanskega finančnega sistema. Po svoji obliki in deloma tudi po svoji vsebini pa bo ta reorganizacija samo nadaljnji novi člen v verigi tovrstnih ukrepov, ki so bili izvršeni že prej, zlasti preteklo leto, in tudi ni zadnji, zaključni akt. To je proces odmiranja državne uprave, ki ga bomo razvijali naprej v skladu z načeli resnično demokratičnega socializma. Ta proces bo toliko hitrejši,

kolikor hitreje bomo izvršili glavne naloge naše industrializacije, da odpravimo našo gospodarsko zaostalost, kolikor hitreje se bodo naši delovni ljudje usposabljali, da se upravljajo sami in si v ta namen ustvarjajo primerne družbene organizacije — toliko hitreje bo šel proces odmiranja države, predvsem v vseh tistih panogah, ki niso odvisne od mednarodnih objektivnih okoliščin, ki sicer ta proces zavirajo.

Oblike in vsebina tega procesa, to je poglobljanje socialistične demokracije in z njo odmiranje države, so zelo pomembne, ker predstavljajo edinstven primer, ki ni kopija nikakršnega obstoječega sistema v katerikoli državi, bodisi kominformovski ali kapitalistični; marveč je lasten rezultat samoniklega dosledno socialističnega razvoja pri nas.

Predlagana reorganizacija je v skladu z objektivno materialno stopnjo našega gospodarskega razvoja in doseženo stopnjo subjektivne razvitosti socialistične zavesti, zrelosti, organiziranosti in samodiscipliniranosti naše socialistične družbe. Vsebinsko novo v tem predlogu reorganizacije je to, da sloni na nadaljnji decentralizaciji vodstva gospodarstva s predajo skoro vseh zveznih podjetij v upravljanje republikam, dalje na obstoju in delovanju delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih združenj, ki so bili pred meseci izvoljeni v vseh panogah našega gospodarstva, kakor tudi na predvideni bistveni spremembi finančnega sistema in podrobnega direktivnega planiranja, ki je bilo sicer potrebno, a je imelo poleg pozitivnih tudi svoje negativne strani, kar je hromilo iniciativo vodstev naših delovnih kolektivov in tudi iniciativo ter delovni polet posameznikov. S tem bodo dosedanje in novo nastajajoče oblike družbenega upravljanja po neposrednih proizvajalcih poglobile svojo socialistično vsebino in dobile materialno podlago.

Planski organi, kakor tudi zvezna in republiška planska komisija se zmanjšajo, ker se njihove naloge deloma omejuje na osnovne proporce, deloma pa decentralizirajo na svete, direkcije in podjetja. Splošni, osnovni proporci bodo določali razvoj posameznim panogam družbenega življenja. Plansko razdeljevanje blaga preko posebnih nakaznic, kontingentov materiala in podobno preneha v večjem delu takoj, postopoma pa v vsem obsegu. V okviru teh najsplošnejših proporcev se bo delovanje zakona vrednosti sprostilo. Z dosedanjim načinom podrobne distribucije blaga in materiala po načrtu smo mnogokrat zavestno kršili zakon vrednosti in nismo dopuščali delovanja elementarnih gospodarskih zakonov niti tam, kjer bi bilo to tudi z vidika socialističnega gospodarstva zelo koristno. Poslej pa bo — izvzemši zajamčene preskrbe in tistih obveznih odkupov, ki so za to še potrebni — podrobno distribuiranje blaga in materiala zamenjalo prosto delovanje zakona ponudbe in povpraševanja. To bo predvsem na vsem področju proizvodnje in menjave predmetov široke potrošnje, bodisi industrijskega ali kmetijskega značaja. Stvar naše ekonomske politike bo, da bomo z njo obvladali slepo stihijo tega elementarnega, v blagovnem gospodarstvu prirodnega zakona ponudbe in povpraševanja, in to tam in v takem obsegu, da se prepreči delovanje te stihije v negativno smer.

Ta ekonomska politika in neposredno upravno poseganje v gospodarsko življenje se bo kazalo v proporeh in v finančni politiki. Ker bo stihija delovala v mejah teh splošnih planskih proporcev in na podlagi družbene lastnine osnovnih proizvodjalnih sredstev (industrija, državna posestva in zadruga), ki jih upravljajo neposredni proizvajalci, bo za brzdanje te stihije dovolj samo diriganje in kontrola z dinarjem.

Smotrna finančna politika bo odredjala, kakšen procent splošne akumulacije mora določena proizvodna panoga odvajati v skupni državni fond akumulacije. Višina tega procenta bo odrejena na osnovi izkazane stvarne proizvodne kapacitete podjetja in na osnovi splošne analize, koliko je ta ali oni blagovni artikel predmet večjega ali manjšega povpraševanja, oziroma predmet večje ali manjše družbene potrebe, za kar je treba dati ustrezno stimulacijo kolektivnemu proizvajalcu tega produkta.

V tem okviru se bodo planirale tudi investicije za neko podjetje samo ali direkcije neke proizvodne panoge. Tako si bo sredstva za te investicije ustvarjalo podjetje ali gospodarsko združenje samo, praviloma torej samo posredno v zvezi z republiškim oziroma zveznim budgetom.

Enako bo tudi glede izvoza in uvoza, glede deviz za nabavo surovin za reprodukcijo, tukaj seveda z večjimi ali manjšimi posredniškimi dinarsko-deviznimi menjalnimi posli. Tendenca tega načina je tudi ta, da bodo upravni odbori podjetij in gospodarskih združenj sami poleg enotnega sistema plač in na njegovi osnovi odločali tudi o povečanju dohodkov delavcev in uslužbencev na bazi določenih splošnih normativov finančnega sistema, upoštevajoč splošno produktivnost dela in individualno marljivost ter kvaliteto dela.

Na ta način bo planiranje v skladu z doseženimi uspehi v socialistični izgradnji postavljeno na višjo stopnjo. Ker se bo omejevalo samo na osnovne proporce, se bo sprostila ljudska iniciativa, ki jo je dosedanje togo planiranje utesnjevalo. Če pomislimo na to, koliko je to podrobno planiranje proizvodnje in distribucije z vrha, podrobno plansko razdeljevanje materiala dajalo izgovor za neinicativnost, za birokratsko nemarnost, potem si je že lažje predstavljati, koliko neizkoriščenih rezerv za razvoj naših produktivnih sil je še v tej sprostivi iniciative pri neposrednih upravnih organih proizvodnje in pri proizvajalcih samih. Naše planiranje z vrha se bo ootreslo vseh nepotrebnih detajlov.

To velja tudi za tiste panoge gospodarstva, pri katerih se ne moremo odreči čvrstejšega planiranja, kakor so to metalurgija, strojogradnja in prioritetni objekti naše kapitalne industrijske graditve. Za graditev teh objektov in za njihovo strojno opremo je nujno potrebno podrobnejše planiranje. Zato bosta zvezna sveta za strojogradnjo, energetiko in ekstraktivno industrijo mnogo podrobneje in tesneje povezovala in spravljala v sklad sam proces proizvodnje med vzajemno zainteresiranimi podjetji na vsem ozemlju FLRJ.

Decentralizacija še preostale zvezne industrije, ki je že odrejena in se mora izvršiti še ta mesec, ima med drugim tudi ta namen, da se višje plansko operativno vodstvo bolj približa podjetjem (za neposrednejše vodstvo), da bi delavski sveti in upravni odbori gospodarskih združenj tudi v teh panogah mogli hitreje zaživeti in neposredneje delovati.

Pri tem pa je posebno važen politični moment. Odslej bo odgovornost za vse gospodarstvo na ozemlju posameznih republik na republiških upravah. V operativni kompetenci zveznih upravnih organov ostane prazvaprav samo splošen jugoslovanski promet, ki zaradi svoje splošne ekonomske funkcije in tehnične narave mora imeti centralizirano upravo. Politični pomen tega dejstva je v tem, da se z njim znova dokazuje trdnost socialistične Jugoslavije, kjer je nacionalno vprašanje dosledno rešeno, kjer je ustvarjena svoboda in enakopravnost narodov na podlagi njihovega trdnega bratstva in enotnosti. Pri tem politični moment tega dejstva ni samo v neki običajni decentralizaciji

v buržoaznem državopravnem smislu. Do tega ne bi moglo priti brez hudih posledic za trdnost in enotnost Jugoslavije, če v njej ne bi dozoreli novi socialistični družbeni odnosi. To pa so predvsem oblike socialistične demokracije, ko nastajajo in se razvijajo delavski sveti in upravni odbori, ki odpravljajo funkcijo državne uprave v gospodarstvu s prevzemanjem te uprave v svoje roke. Glavno pri tem je torej socialistična vsebina, ki zmanjšuje ne samo zvezne, marveč tudi republiške državne funkcije v skladu s procesom pretvarjanja državne lastnine v splošno ljudsko lastnino, ki prehaja pod upravo neposrednih proizvajalcev, v skladu s procesom porajanja, razvijanja in utrjevanja svobodne asociacije neposrednih proizvajalcev, kakor naglašata tovariš Kidrič.

Socialistična vsebina te decentralizacije je torej bistvena. Njej moramo posvečati vso pozornost in ves trud, da jo razvijamo v vsem gospodarstvu in tudi v vsem ostalem družbenem življenju. Z njo bomo najuspešneje parirali vse zle manifestacije še močnih nacionalističnih usedlin pri nas. Pred nami je ogromna in težka naloga; boriti se moramo proti vsem pojavom ozkosrčnosti, ki jih je v praktičnem gospodarjenju mogoče vsak dan opaziti. Toda na to se povrnem kasneje.

Posebno poglavje v gospodarstvu je trgovina. Tu se bo še posebno moral uveljavljati sistem prej nakazane gospodarske politike. Prvi koraki sprostitev zakona vrednosti, zakona ponudbe in povpraševanja so tu že storjeni. V polnem obsegu pa bo to prišlo do izraza, kakor hitro bo uveden novi finančni sistem in se bodo tudi vsa socialistična proizvodna podjetja pojavljala na trgu kot neposredni prodajalci in kupci. Izkušnje nas uče, da s trgovino, ki ima pretežno plansko distributivni značaj, ne moremo priti naprej. Zlasti pa pri takem sistemu ne moremo stimulirati izdatnejšega razvoja kmetijske proizvodnje. Vse podrobno upravno vmešavanje in dirigiranje državne uprave v distribuiranju blaga, določanju cen na trgu, pri obveznih odkupih in podrobnem planiranju kmetijske proizvodnje nam ne more pomagati v izravnavanju kupnih in blagovnih fondov, niti ne pri dviganju kmetijske proizvodnje, ki je ravno zaradi tega hiral. Povrhu pa je ta način podrobnega upravnega vmešavanja že povzročal mnoga nezadovoljstva i pri kmetijskih proizvajalcih i pri mestnih in industrijskih potrošnikih.

Gotovo je, da tudi z današnjimi cenami, ki se po zakonu ponudbe in povpraševanja danes uveljavljajo, še ne moremo biti zadovoljni. Tendenca k padanju cen kmetijskih pridelkov pa se že kaže. Gotovo je, da bomo s primerno gospodarsko politiko sčasoma uspeli v splošnem zniževanju cen, v dviganju vrednosti dinarja in v dviganju kmetijske proizvodnje. S tem trgovinskim sistemom, ki se bo razvijal naprej, in s planiranjem, ki ga bo podpirala smotrna finančna politika, bomo dosegli izravnavo kupne moči in blagovnih fondov do te mere, da bomo ob primerno stimuliranem dvigu kmetijske proizvodnje postopoma lahko prešli v celoti na odkup in preskrbo po tržnih cenah ponudbe in povpraševanja.

V tem splošnem trgovinskem kompleksu je tudi naš izvoz, ki se podleži v pogledu operativnega trgovinskega izvajanja prav tako decentralizira. To bo brez dvoma stimuliralo izvoz in ga povečalo. Uvoz in izvoz je v resnici bilanca celotne proizvodnje in potrošnje v državi, to je celotnega blagovnega prometa. V tem okviru se mora izravnati odnos med proizvodnjo in potrošnjo tudi v pogledu surovin. Izbalansirati mora, koliko je treba ustvariti deviz za kritje uvoza surovin in s tem za kritje potreb notranje potrošnje. Ker je to

neposredno povezano s celotno problematiko splošnega blagovnega prometa, se v novi organizaciji vlade glavna uprava za izvoz in uvoz vključuje v Svet za blagovni promet. Glavna uprava bo poslej na osnovi skupno izdelane bilance analizirala odnose in situacijo na zunanjih trgih ter koordinirala delo izvoznikov in uvoznikov; to bodo odslej proizvajalci sami in neposredni intereseanti.

Toliko glede ekonomske vsebine, na katero se opira predlagana reorganizacija.

Iz razlogov, ki sem jih prej samo približno nakazal, je mogoča in potrebna taka reorganizacija, kakršna je predvidena v predlaganem ukazu. Navajam nekatera pojasnila:

Planska komisija se reducira na upravo za planiranje kot sestavni del Gospodarskega sveta zato, ker se zmanjša in omeji njen obseg poslovanja samo na osnovno planiranje poročev med posameznimi panogami gospodarstva in celotne družbene dejavnosti. Večji del njenega dela pa se decentralizira s tem, da se prenese v druge svete oziroma njihove planske organe, ki se združijo z analitskimi skupinami. Tako bo delo planiranja teh plansko-analitskih grup slonelo čimbolj neposredno na rezultatih izvajanja gospodarske operative. Te grupe pa bodo prav tako dajale le okvire za neposredno planiranje, ki ga bodo poslej vršile direkcije oziroma gospodarska združenja in podjetja sama v vsej njihovi samostojnosti, ki jo omejujejo samo ti poročni okviri.

Zaradi te osamosvojitve v planiranju je treba prenesti tudi nekatere druge posle iz enega sveta v drugega, kakor tudi ukiniti Svet za lokalno gospodarstvo in ustanoviti nov Svet za gradbene in komunalne zadeve. Nova direkcija za metalurgijo pa je potrebna zaradi prenosa železarn in drugih metalurških obratov iz zvezne v republiško operativno kompetenco. Druga dosedanja zvezna podjetja pa pridejo v sestav že obstoječih direkcij za elektrogospodarstvo in strojogradnjo.

V Svetu za predelovalno industrijo je iz dosedanje skupne direkcije za tekstil in obutev potrebno ločiti posebno direkcijo za usnjarsko in čevljarstvo industrijo, ker sta ena in druga panoga pri nas tako obsežni in tako različni po svoji strokovno gospodarski problematiki, da bodo delavski sveti in upravni odbori v vsaki panogi posebej veliko boljše in uspešnejše funkcionirali.

Zaradi novih metod planiranja in finančnega sistema spada v ta svet vsekakor tudi direkcija za prehranjevalno industrijo. O njej so bila mnenja, da bi jo ukinito in njena podjetja izročili okrajem. Potreba po stimuliranju te vrste industrije pa narekuje, da jo obdržimo. Ta direkcija bo imela nalogo, da modernizira predelovanje in konserviranje prehranjevalnih predmetov, kar ima nedvomno veliko bodočnost, in da v tem smislu pomaga tudi razvoju tovrstne lokalne industrije. Iz podobnih stimulativnih razlogov se v ta svet prenesejo tudi funkcionalni in regulatorni posli za lokalno industrijo in obrt.

V novem Svetu za gradbene in komunalne zadeve se združujejo tiste panoge, ki imajo po svoji naravi največ vzajemne povezanosti v poslovanju, da bodo svoje medsebojne zadeve lahko reševale že v samem svetu.

V okviru Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo se snuje direkcija za združeno kmetijstvo. Združevala bo okrajne sklade kmečkih delovnih zadrug in bo predstavljala obliko višjega gospodarskega združenja, organiziranega podobno kot združenje industrijskih podjetij. Imela bo tudi zadržni svet in upravni

odbor. Preko te direktcije oziroma višjega združenja se bo izvajala naša politika stimuliranja prosperitete zadružnega kmetijstva.

Zaradi poudarjene tendence, da se decentralizira izvoz in uvoz, in zaradi naravne zveze zunanje trgovine z notranjo, se tudi posli tega dosedanjega ministrstva v obliki glavne uprave prenesejo v okvir Sveťa za blagovni promet. Na ta način se bodo v okviru tega sveta lahko reševale vse naloge blagovnega prometa, vštrevši promet z inozemstvom, ki ga zlasti v novem načinu decentralizacije izvoza in uvoza ni mogoče izvzemati.

Poleg tega bodo v okviru Gospodarskega sveta, zlasti pa znotraj drugih svetov gotovo potrebne še razne druge organizacijske spremembe, ki pa se bodo sproti reševale.

Kakor vidite, je oblika predlagane reorganizacije v smislu že prej začete dela za pregrupiranje republiške uprave na posamezne svete, le da je spopolnjena glede na spremenjeno metodo planiranja, glede na nadaljnjo decentralizacijo in predviden nov finančni sistem.

Bistveno novost te reorganizacije pa imamo na področju prosvete, zdravstva in socialnega skrbstva.

Doslej smo imeli samo v zvezni vladi svete za kulturo in zdravstvo. S to reorganizacijo pa se tudi v republikah ukiniajo zadevna ministrstva, namesto njih pa se ustanovijo sveti, ki bodo pri nas združevali po dve dosednji ministrtvi. Predsedniki teh svetov bodo obdržali bistveno zmanjšan administrativni aparat, ki bo izvajal sklepe sveta, spremljal tekoče posle in zbiral material tekoče problematike. V okviru teh svetov bodo odbori za posamezne naloge, ki bodo sestavljeni iz izvoljenih vsakokratnih predstavnikov ustanov, kot so na primer: univerza, visoke šole, akademija znanosti in umetnosti, bolnice, prosvetne in kulturne organizacije, institucije socialnega skrbstva. Razen tega bodo v teh odborih vidne osebnosti s strokovnim znanjem oziroma ljudje, ki na določenem področju razvijajo svojo družbeno dejavnost. Imenoval jih bo Prezidiij Ljudske skupščine. Ti odbori bodo skupaj s predsednikom zadevnega sveta sodelovali pri obravnavanju problematike, dajali smernice in sprejemali sklepe. Na ta način bomo tudi na tem področju napravili velik korak naprej v ukinjanju državnega organizma, v odmiranju upravnega aparata, ker se posli prenašajo neposredno na družbene institucije.

Nadalje vidite iz predloga samega, da ostanejo od dosedanjih številnih ministrstev le še štiri ministrstva kot taka. Posli državne uprave teh ministrstev so take narave, da jih na današnji stopnji naše razvitosti še ne moremo niti spreminjati niti slabiti. Po tem predlogu bi torej vlada imela 13—14 članov. One glavne uprave, ki se osnujejo iz dosedanjih ministrstev, ostanejo v svojih regulativnih funkcijah sicer samostojne, vendar se bo njihov aparat zmanjšal na stvarne potrebe. Ker direktorje glavnih uprav in direktcij postavlja Prezidiij, se njihova vloga bistveno ne spremeni, a njihova odgovornost je vezana neposredno na skupščino. Ta nova oblika glavnih uprav, ki po predlogu nastaja namesto ukinjenih ministrstev, ki v okviru posameznih svetov vlade nadalje opravljajo potrebne regulativne funkcije, niso samo nova oblika s staro vsebino. Gre na eni strani za dejansko zmanjšan upravni aparat, na drugi pa za vsebinsko drugačno funkcioniranje. Ob njih se bodo ustanavljali sveti državljanov iz ljudi, ki tisto panogo družbene dejavnosti dobro poznajo, oziroma so v njenem poslovanju po svoji poklicni zaposlitvi

ali sicer zainteresirani. Te institucije bodo imele odločujoče ali posvetovalne kompetence.

Vsi ti ukrepi so na liniji borbe, ki jo vodi naše državno in politično vodstvo za odpravo materialnih osnov birokratizma, ki kot družben pojav neprestano nasprotuje razvoju socialistične demokracije. Delavski sveti in druge oblike socialistične demokracije bodo poslej dobile nov poudarek in stvarno vsebino. Dosedanji razvoj in aktivnost delavskih svetov in upravnih odborov po podjetjih in gospodarskih združenjih nam zagotavljata, da se bodo delavski sveti s svojimi novimi nalogami, ki predstavljajo resnično socialistično vsebino, še uspešneje razvijali. Delavski sveti predstavljajo socialistično obliko naših družbenih odnosov. Na direktorjih, ki jih poslej postavlja Prezidij, je velika odgovornost, da bodo upravni odbori v polni meri zaživel in se usposobili za svoje naloge. Z novim finančnim sistemom bodo delavski sveti in upravni odbori neposredno vplivali na odpravljanje vse nepotrebne administracije, ki bremeni proizvodnjo in povečuje produkcijske stroške.

Z razvijanjem tega sistema bodo potrebe po državno upravnem poseganju v gospodarsko in družbeno življenje vedno manjše in neproduktivni državni aparat se bo nadalje krčil.

Tovariši ljudski poslanci! Dovolite, da ob tej priliki spregovorim tudi nekaj besed o naših sedanjih nalogah. Predvsem si bodimo na jasnem, da naloge, ki izhajajo iz nakazanega, ne bodo lahke. Prehod na tako usmerjanje našega gospodarstva, ki mora v najširšem obsegu vključevati ljudsko iniciativo proizvajalcev ter zadovoljiti potrebe ponudbe in povpraševanja, ne bo brez težav, in to precejšnjih težav. Že dosedanji znaki v sproščanju trgovine kažejo, da ne bodo samo težave objektivno materialnega značaja, marveč tudi težave subjektivne narave. Naš upravni aparat od republiških do lokalnih organov oblasti se je navadil »planirati« in se upravno vmešavati v vse podrobnosti gospodarskega življenja. Zaradi tega moramo za vsako ceno doseči, da se aparat osvobodi teh privzgojenih navad, da se nauči pojave analizirati, iskati njihove vzroke in proti vzrokom negativnih pojavov odrediti primerno ekonomsko politiko. Najširši krog odgovornih ljudi v našem upravnem gospodarstvu in vodstvu podjetij, zlasti pa vodilne kadre naših političnih in drugih družbenih organizacij moramo naučiti, da bodo znali pronicati v gospodarsko problematiko, ki jo sproščena iniciativa nedvomno napravlja veliko bolj pestro in živo. Ti ljudje bodo morali znati predvidevati pojave, ki naj bi šele sledili kot rezultat določenih gospodarskih ukrepov. Naučiti se moramo videti naprej in tako ukrepati, da povzročimo pozitivne rezultate in pravočasno preprečimo negativne.

Spričo sistema, v katerem se bo po zakonu ponudbe in povpraševanja sprostila menjava blaga, je ena najneposrednejših nalog, ki nam bo dala najprej dobre sadove, če jo dobro in pravočasno izvršimo, ta: prepričati kmečke proizvajalce, da se je treba z vso silo lotiti spomladanske setve. Pozna in zelo kratka pomlad zahteva, da se ta kratki čas čim racionalneje izkoristi za najrazličnejša spomladanska dela. Tudi organizacije naših industrijskih centrov naj s svojim članstvom priskočijo na pomoč kmečkemu podeželju, predvsem seveda zadrugam in združnim ekonomijam ter jim pomagajo pri obdelavi vse tiste zemlje, ki bi zaradi pomanjkanja delovne sile ali zaradi nemarnosti njenih špekulativnih lastnikov utegnili ostati neobdelana ali slabo obdelana. Treba je nastopiti proti vsakemu birokratskemu

vmešavanju podrobnega planiranja, koliko je treba sejati tega in onega. Državni kmetijski in trgovinski organi se morajo intenzivno lotiti posredovanja v nabavljanju in izmenjavi semen, da takoj čim obsežneje posredujejo v zadovoljevanju ponudbe in povpraševanja glede semen in drugih sredstev.

S propagando in pojasnjevanjem moramo kmečkim prebivalcem tako v zadrugah kakor izven njih predočevati, po katerih pridelkih je danes največje povpraševanje na našem trgu. Danes je brez dvoma v Sloveniji predvsem povrtninarstvo in živinoreja tista, ki ji moramo pomagati do čim širšega razmaha poleg sadjarstva in vinogradništva. Vsakemu kmečkemu prebivalcu moramo pojasniti, da bo dobro gospodaril v svojo osebno in občo korist tisti, ki se bo pravočasno potrudil, da bo imel čim več pridelkov za ponudbo, ker bo samo ta dobil tudi sredstva za zadovoljitev svojih potreb. Vsak, ki bo drugače računal, se bo zašpekuliral in bo sam ekonomsko občutno prizadet, ne da bi oblast neposredno upravno posegla. Upravni posegi bodo potrebni tam, koder je zemlja iz malomarnosti ali hote ostala neobdelana. Posebno je treba posvetiti skrb državnim posestvom, tovarniškim in komunalnim ekonomijam in ekonomijam splošnih zadrug, da bodo čim intenzivneje obdelane za vse tiste pridelke, po katerih je največje povpraševanje, da bodo z njimi lahko uspešno intervenirale.

V neposredni zvezi s tem so tudi naloge, ki jih je že obravnaval V. plenum CK KP Slovenije. Gre za to, da naše industrijsko delavstvo, ki je doslej v praksi v svojem delovnem poletu dokazalo visoko socialistično zavest, usmerimo politično in mobilizacijsko tudi na naše podeželje. Delavski razred mora svojo socialistično politično zavest prenašati tudi na ostale delovne sloje. Dajati mora zgled in iniciativo za razvijanje komunalne dejavnosti ter za pospeševanje kmetijske proizvodnje in dviganje kulturnega nivoja na podeželju, v industrijskih centrih in mestih pa za reševanje vseh tistih vprašanj, ki poleg dela v tovarni, poleg produkcije predstavljajo sestavni del življenja v gmotnem, socialnem in kulturnem pogledu.

Naši sindikati na primer imajo pri oživljanju in uspešnem delovanju delavskih svetov in upravnih odborov važno nalogo, organizatorno in politično nalogo, bi lahko rekli. Od njihove organizatorne in politične aktivnosti je odvisno, kako bodo delavski sveti utrjevali enotnost vsega delovnega kolektiva, kako se bodo reševala najrazličnejša vprašanja strokovne vzgoje delavcev, upravljanja podjetja, pocenitve proizvodnje, angažiranje vseh doslej mrtvih rezerv, ki so povečale produkcijske stroške, vprašanje sistema individualnega nagrajevanja itd. Pa vendar z vsem tem naloge sindikatov niti zdaleč niso izčrpane.

Velik del nalog v zvezi z gmotnim in kulturnim življenjem delavcev, ki je, ozko vzeto, še vedno glavna naloga sindikatov, leži izven podjetja. V tovarni se rešuje samo višina minimalne plače. Koliko pa delavec dobi za to plačo, v kakšnih okoliščinah živi, ali ima primerno preskrbo, razvedrilo in kulturno življenje, to pa so stvari, ki se rešujejo izven tovarne. Brez izdatnega razvoja in dviga kmetijske proizvodnje — vzeto na splošno — ne more biti zadovoljivega dviganja delavčeve realne plače. Ustvarjanje udobnih pogojev življenja je v zvezi z najrazličnejšimi komunalnimi problemi. Zato je brez dvoma ena od največjih nalog tako sindikatov kakor tudi drugih družbenih organizacij, da skrbe in pomagajo lokalnim organom oblasti. Zanimati se morajo, ali se dovolj živo razpreda in gibčno deluje trgovska mreža, ali olajšuje in stimulira ponudbo na trgu v industrijskih središčih, ali se vodi

na trgu taka ekonomska politika, ki obenem stimulira kmetijsko proizvodnjo in znižuje cene življenjskim potrebščinam, ali organi ljudskih odborov z ekonomskimi ukrepi stimulirajo kmetijsko proizvodnjo, ali vodijo tako ekonomsko politiko s tehničnimi proizvodjalnimi sredstvi, da se olajšuje kolektivno obdelovanje zemlje in da bi se vsi stroji racionalneje izkoriščali.

V ostali komunalni dejavnosti, v reševanju stanovanjskega problema, zboljševanju komunalnih naprav, gradnji kulturnih in socialnoskrbstvenih domov danes gotovo še ni dovolj sredstev na razpolago, da bi jih v kratkem zadovoljivo rešili. Vsekakor je pa tu še mnogo neizkoriščenih rezerv, ki bi se ob sproščeni iniciativi mogle angažirati in mobilizirati ter bi vendarle občutno pomagale pri reševanju tudi tega perečega problema. Dolžnost sindikatov in vseh drugih družbenih množičnih organizacij je, da razvijajo vse te institucije socialistične demokracije, jim dajejo duha in vsebino za široko ustvarjalno iniciativo v borbi proti birokratizmu in samovolji za postopni prevzem upravnih poslov in zmanjševanje ter končno odpravo državnega aparata v mnogih komunalnih panogah družbene dejavnosti.

Tovariš Kardelj je ob neki priliki že nakazal smer ustvarjanja takih lokalnih skupnosti — občin, v katerih se bodo reševala samostojno vsa vprašanja, ki interesirajo vse prebivalstvo take lokalne skupnosti. Nakazal je perspektivo, kako bodo vse panoge proizvodnje in gospodarskega ustvarjanja neposredno odvajala en del ustvarjenega presežka za materialno zadovoljitev lokalnih potreb. Danes je potrebna velika gospodarsko-politična razgledanost, da se razume nujna potreba po odvajanju precejšnjih presežkov v fond obče akumulacije, ki je potrebna za kritje in finansiranje kapitalne graditve naše industrije. Nedvomno pa je, da bodo te potrebe iz leta v leto manjše, ko bodo v pogonu glavni industrijski stebri naše petletke, kar bo omogočalo vse večje investicije za zadovoljitev lokalnih potreb družbenega standarda.

Danes imamo že zelo vzpodbudne pojave žive lokalne iniciative, ki se največkrat manifestira v pozitivni obliki, to je ob istočasnem izvrševanju obveznosti do skupnosti, lokalne iniciative, ki ni v škodo izvrševanju glavnih nalog, pač pa odkriva doslej neizkoriščene rezerve. Imamo pa tudi pojave, ki so vsega obsojanja vredni. Pri negativnih pojavih ne gre za neko običajno ozkosrčnost operativnih voditeljev v gospodarstvu, ki je spričo težav in dosedanjšega sistema podrobnega planiranja in distribuiranja, v katerem so se delale tudi napake, več ali manj razumljiva, kar je pač naravno, da se vsak bori za izvršitev svoje naloge. Obsojanja vredni so tisti primeri, kjer se dane planske obveznosti zato ne izpolnjujejo, da bi se zadovoljile neke druge potrebe, ki so za nekoga seveda tudi važne, vendar pa niso osnovne za splošne interese izvršitve plana. Imamo primere, da se taki postopki opravičujejo z različnimi izgovori in »utemeljitvami«, ki izvirajo iz nacionalne občutljivosti in sejejo šovinistična razpoloženja. Razumljivo je, da obstajajo razlike v produktivnosti dela in v strokovni usposobljenosti. Toda te razlike se ne dajo klasificirati po nacionalnosti, ker so te razlike velike znotraj vsake republike in torej nič manjše tudi pri nas. Poleg tega je naravno, da se v vsakem delovnem kolektivu ustvarja določena stopnja produktivnosti dela, ki pa je posledica mnogih drugih faktorjev, ki nimajo nič skupnega z nekim nacionalnim značajem. To so na primer: razpoložljiva tehnika v sredstvih proizvodnje, organizatorne sposobnosti uprave proizvodnje, višina politične

zavesti, organiziranosti, discipline delovnega kolektiva, individualne in skupne iniciative ter podobno.

Naravno je, da imamo mnoge težave, da je pomanjkanje tu in tam, da je zaradi tega nemogoče doseči do podrobnosti planirano distribucijo in da v planskem distribuiranju ne more iti brez napak. Dokler pomanjkanje obstoja, je nemogoče zadovoljiti vse potrebe. Vendar so ugovori in šovinistični izpadi največkrat v takih primerih, ki se izkažejo kasneje, ko se pokaže stvar v celoti, kot popolnoma neosnovani. Novi sistem distribucije na osnovi ponudbe in povpraševanja, ki bo reguliran samo s finančno politiko, bo torej še najpravičnejši in bo napravil konec mnogim ugovorom v tem pogledu. Vzgoja socialistične zavesti ter poglobljanje in spoznavanje gospodarske problematike je orožje, s katerim se bomo morali in mogli najuspešneje boriti proti nacionalističnim usedlinam, ki prihajajo na dan bodisi spontano, bodisi zaradi podpihovanja naših nasprotnikov, ki žele samo razdor med nami, ter bi na ta način radi dosegli propast socialistične Jugoslavije, ali pa vsaj zavrli njeno socialistično graditev. Vsi si moramo biti nenehno v svesti, da se decentralizacija upravljanja gospodarstva uresničuje zato, da se utrjujejo in širijo socialistični družbeni odnosi. Gospodarski razvoj Jugoslavije se mora razvijati po določenem planu, ker je to socialistično gospodarstvo, v katerem ima vsak delovni kolektiv, vsaka upravno teritorialna enota, vsaka republika svoje obveznosti do celote. Vse, kar se prispeva za razvoj splošnega gospodarstva, se prispeva v korist vsakega delovnega posameznika naše socialistične skupnosti. Vsako drugačno pojmovanje je napačno in škodljivo za celoto in posameznika.

Mi smo s petletnim planom prevzeli določene obveznosti za gospodarski dvig iz zaostalosti in industrijske nerazvitosti nekaterih predelov. To ni le naša socialistična dolžnost, marveč tudi interes. Industrijski razvoj tistih predelov, kjer leže velika naravna bogastva, bo izdatno pomagal blagostanju delovnega ljudstva vse države. Vsako obravnavanje razvoja gospodarstva, dviga produkcije, mora temeljiti na stremljenju, da razvijamo produktivne sile v korist celote in pri tem je treba imeti vse razumevanje za vzajemno podpiranje. Naši tehnični kadri nosijo v tem pogledu brez dvoma težko nalogo. Vsekakor za to velikokrat niso primerno nagrajevani. Zato je za njihove zahteve v tem pogledu treba imeti vse razumevanje, seveda samo za tiste, ki so se dejansko lotili teh težkih nalog, ki z vztrajnim poletom služijo našemu gospodarskemu dvigu.

Omenjene nacionalistične manifestacije imajo svoj izvor v državno-kapitalističnem pojmovanju lastnine. S to decentralizacijo in sistemom, ki se uvaja, pa bodo postale še nevarnejše, če ne bo pojmovanje obče ljudske, to je socialistične lastnine, prešlo in kri naših ljudi. Vsak posameznik na svojem delovnem področju pomeni kolesce v naši socialistični proizvodnji in kot tak prispeva svoj delež za povečanje našega skupnega bogastva in s tem življenjske ravni za vso našo skupnost, torej tudi zase in za svojo družino. Zato je v interesu nas vseh, da se borimo proti tem nacionalističnim državno-kapitalističnim tendencam.

Te nacionalistične usedline pa se kažejo tudi na drugem področju, na področju prosvete in kulture. In seveda niso nič bolj upravičene. Tudi tu so posledica nerazumevanja socialistične vsebine, ki jo moramo razvijati tudi na področju nacionalne kulture. Zaprtost vase in samozaverovanost sta

zlo, ki nam samo škoduje, zato moramo čimbolj razvijati medsebojno spoznavanje kulturnih vrednot, ki obstoje in rastejo v vsakem našem narodu.

Naši nasprotniki iz kominformovskega tabora skušajo zadnji čas z vso silo sejati razdor med našimi narodi na tem področju. Mislim, da ga ni med nami človeka, razen redkih prodanih duš, ki ne more delati po svoji vesti, ki bi se ne zavedal nevarnosti za naš obstoj, če bi naši sovražniki želi kakršenkoli uspeh na tem področju. Zato moramo na te nacionalistične usedline gledati tudi s tega vidika in pokazati na njih kot na tuje telo v naši socialistični stvarnosti. Mi se moramo proti njim boriti ne glede na nedvomne nove uspehe, ki jih dosegamo pri utrjevanju naše splošne politične enotnosti. Naše množice so že doslej pokazale v borbi proti Kominformu in za politično linijo zvezne vlade veliko politično zrelost. Spomnim naj samo na razgibanost, ki smo jo ob naših zadnjih volitvah dosegli v naših množicah.

Mednarodne okolnosti napete situacije so nam v minuli volilni kampanji potisnile v ospredje vprašanje miru in vojne. Naše politične organizacije in kandidati so razvili široko pojasnjevalno delo, v katerem so tolmačili politiko našega državnega in političnega vodstva. Volilni rezultati so pokazali tako rekoč popolno soglasje naših volivcev s to politiko. Tokrat se ne bom podrobno znova spuščal v razglabljanje in tolmačenje te politike, čeprav je potrebno, da tudi zdaj ne prenehamo pojasnjevati zunanje politike socialistične Jugoslavije v zvezi z zapletenimi mednarodnimi nasprotji. Ta situacija zahteva od nas stalno budnost in obrambno pripravljenost vsega ljudstva. S tem tudi sleherni izmed nas prispeva največ za očuvanje miru, za mirno graditev našega napredka. Zato moramo s še večjo doslednostjo in požrtvovalnostjo delati na uveljavljanju načel politike notranjega socialističnega razvoja in podpiranja zunanje politike tovariša Tita, našega državnega in političnega vodstva. Ta politika je prekrizala načrte sovjetskega bloka, ki je hotel z izolacijo in blokado gospodarsko streti naše narode in s sejanjem demoralizacije in nereda ustvariti pogoje za neposredno zaslužnjevanje naše dežele. Ta politika je utrdila mednarodni položaj Jugoslavije in njen ugled v svetu in prinesla izdatne materialne koristi za naše narode. Doslednost te zunanje politike smo imeli priliko nedavno videti tudi v vprašanju Trsta, ki so ga znova sprožili sovjetski despoti in zanj pograbili italijanski šovinisti in lašisti. Brez dvoma je to politika, ki je vredna vse podpore ljudstva, ker dosledno brani naše nacionalne pravice in neodvisnost, ker stremi za ustvarjanjem dobrih odnosov z vsemi, ki so dobre volje, ki žele mir, progresivno sodelovanje med narodi za splošni napredek človeštva.

S tako politiko, ki je v življenjskem interesu nas vseh, preprečujemo kominformovskemu bloku, da bi dosegel pri nas kakršenkoli uspeh. To mu ne sme uspeli na nobenem področju in mu prav tako ne bo uspelo v kulturi in prosveti. Kakor na drugih področjih tako se tudi v tem pogledu pri njih nimamo kaj učiti, kvečjemu to, česa ne smemo delati, kar bi nas privedlo v stagnacijo in hiranje našega kulturnega razvoja. Nimamo razloga zastirati našim množicam pogleda na njihovo stvarnost, ki ni zavidanja vredna, kakor morajo to delati oni, da bi svoje ljudstvo zadržali v sveti pokorščini, da bi nevedni trpeli na svojih plečih sovjetski despotizem. Za naš kulturni razvoj se ne bodo dajali z vrha navzdol nikaki recepti in nikaki dekreti. Naš razvoj gre v sproščenju kritike in ustvarjalne iniciative na bazi razvoja naše socialistične ekonomike in razvoja socialističnih odnosov s spoznavanjem, upoštevanjem in prilajanjem vseh progresivnih kulturnih vrednot človeštva in civilizacijskega napredka.

Tovariši ljudski poslanci! Zato smatram, da je predlagana reorganizacija vlade LRS popolnoma v skladu s temi smotri, kakor je nedvomno, da ti smotri odgovarjajo interesu in težnjam delovnega ljudstva, saj predstavlja nov velik korak naprej na poti socialistične graditve v naši deželi.

Zato prosim, da glasujete za ta predlog. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se še kdo prijavi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, dajem odlok o reorganizaciji vlade LRS na glasovanje. Kdor je za sprejem tega odloka, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je odlok o reorganizaciji vlade soglasno sprejet in s tem uveljavljen.

Prekinjam sejo, ki se bo nadaljevala ob 16. uri.

(Seja je bila prekinjena ob 13.10 in se je nadaljevala ob 16.20.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Nadaljujemo drugo sejo prvega rednega zasedanja. Nadaljnja točka dnevnega reda je poročilo mandatorja o sestavi nove vlade. Mandator Miha Marinko je predložil skupščini naslednjo listo:

Na podlagi poverjenega mi mandata za sestavo nove vlade stavljam v zvezi z odlokom o reorganizaciji vlade LRS tale predlog:

Miha Marinko — predsednik vlade,

Ivan Maček — podpredsednik vlade — predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve,

Marijan Breclj — podpredsednik vlade — predsednik Sveta za predelovalno industrijo,

Sergej Kraigher — podpredsednik vlade — predsednik Gospodarskega sveta,

Boris Kraigher — minister za notranje zadeve in predsednik Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti,

Zoran Polič — minister za finance,

dr. Heli Modic — minister za pravosodje,

Tone Fajfar — minister za delo,

Boris Ziherl — minister — predsednik Sveta za prosveto in kulturo,

dr. Jože Potrč — minister — predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo,

Stane Kavčič — minister — predsednik Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo,

Janez Hribar — minister — predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo,

Viktor Avbelj — minister — predsednik Sveta za blagovni promet,

Predlagam, da Ljudska skupščina LRS v smislu 75. člena ustave LRS imenuje predlagano vlado. (Ploskanje.)

Slišali ste predlog za sestavo nove vlade. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlagana lista nove vlade soglasno sprejeta.

Zadnja točka dnevnega reda je potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na področju narodnega gospodarstva v času od 14. decembra 1950 do 11. aprila 1951. Predlagam, da skupščina izda naslednji odlok:

Potvrjujejo se uredbe, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva z dne 23. januarja 1947, in sicer:

1. uredba z dne 5. marca 1951, št. II-224/1-51 o potrjevanju in zalaganju učnih knjig (Uradni list LRS, št. 11-59/51),

2. uredba z dne 30. marca 1951, št. II-469/1-51 o odpravi uredbe o odkupu vina v gospodarskem letu 1950/51. (Uradni list LRS, št. 14-72/51.)

Glede na 2. člen navedenega zakona predlaga vlada LRS Ljudski skupščini LRS, da naštete uredbe potrdi.

Kdor je za potrditev tega odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno potrjen.

Slednjič prosim tovariše ljudske poslance, ki so bili izvoljeni v stalne skupščinske odbore, da se umaknejo v sosednje prostore in konstituirajo odbore ter poročajo o svojem konstituiranju. (Med krajšim odmorom so se odbori v sosednjih prostorih konstituirali in predložili predsedstvu poročilo o konstituiranju.)

Predsednik dr. F e r d o K o z a k : Zakonodajni odbor poroča, da je za svojega predsednika izbral Vlada Krivica, za podpredsednika Jožeta Petejana in za tajnika dr. Jožeta Pokorna.

Odbor za gospodarski načrt in finance je za predsednika izbral Maksa Krmelja, za podpredsednika Miho Berčiča in za tajnika dr. Miho Potočnika.

Mandatno-imunitetni odbor je za predsednika izbral Iva Svetino, za podpredsednika Andreja Stegnarja in za tajnika Bogomila Vižintina.

Administrativni odbor je za predsednika izbral Franca Černeta, za podpredsednika Franca Kreseta in za tajnika Roziko Bohinc.

Ödbor za prošnje in pritožbe je za predsednika izbral Ado Krivic, za podpredsednika Poldeta Mačka in za tajnika Staneta Bobnarja.

Ker je s tem dnevni red izčrpan, zaključujem drugo sejo I. rednega zasedanja drugega sklica. Tretja seja bo sklicana pismeno.

Seja je bila zaključena ob 16.35.

3. seja

I. rednega zasedanja

Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

ki se je vršila dne 8. junija 1951 v Ljubljani.

Predsednik: dr. Ferdo Kozak.

Tajnik: Edo Mavrič.

Predsednik dr. Ferdo Kozak prične ob 10.20 sejo z naslednjimi besedami:

Pričenjam 3. sejo I. rednega zasedanja Ljudske skupščine LRS drugega sklica. Zapisnik današnje seje bo vodil tajnik Edo Mavrič. Prosim tajnika Pavla Žaucerja, da prečita zapisnik zadnje seje. (Tajnik Pavle Žaucer prečita zapisnik 2. seje.)

Ali ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Nihče.) Ker nihče, ugotavljam, da je zapisnik 2. seje odobren in se podpiše. (Predsednik in tajnik podpišeta zapisnik.)

Predsednik vlade je predložil skupščini v razpravo in sklepanje naslednje zakonske predloge:

1. Predlog zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije;

2. Predlog zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda;

3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije;

4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov;

5. Predlog zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku.

Vse te zakonske predloge sem poslal v smislu 31. člena poslovnika zakonodajnemu odboru. Odbor je o zakonskih predlogih sklepal, jih v celoti sprejel ter poslal Ljudski skupščini LRS svoja poročila. Vsi ti zakonski osnutki so bili z obrazložitvami in poročili razmnoženi in razdeljeni ljudskim poslancem.

Vlada LRS je predložila skupščini v potrditev uredbo o kmetijskih gospodarskih šolah, ki jo je izdala vlada LRS na podlagi 1. člena zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva v času od zadnjega zasedanja Ljudske skupščine LRS.

Predsednik Vrhovnega sodišča Ljudske republike Slovenije je poslal skupščini naslednje pismo:

»V globokem prepričanju o pravilnosti resolucije IV. plenuma Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije o nadaljnji krepitvi pravosodja in zakonitosti in v iskreni želji, da tudi s svoje strani prispevamo k uresničitvi v njej postavljenih nalog, zlasti glede na razširitev delovnega področja in utrditve vodstvene vloge vrhovnega sodišča ter da omogočimo v ta namen potrebno izpopolnitev in okrepitev vrhovnega sodišča s kadri, smo vsi sodniki Vrhovnega sodišča Ljudske republike Slovenije na svojem skupnem sestanku dne 7. junija 1951 soglasno sklenili, da sami predlagamo svojo razrešitev.

Zato v sporazumu in v imenu vseh spodaj navedenih predlagam, da Ljudska skupščina LRS razreši predsednika vrhovnega sodišča dr. Teodorja Tominaška, podpredsednika Mateja Dolničarja in sodnike dr. Milka Gabra, Silverija Pakiža, dr. Bogdana Petelina, Jožeta Černeta, Karla Košenino in Jožeta Dolinška.« Podpisan je predsednik dr. Teodor Tominšek.

Minister za pravosodje vlade LRS pa je poslal skupščini naslednje pismo:

»Sodišča v Ljudski republiki Sloveniji so na svojih sestankih razpravljala o referatih in sklepih IV. plenuma CK KPJ. Pri tem so prišla do zaključka, da razširjena pristojnost in vloga sodišč v celotnem sklopu državnih organov terja spremembo in okrepitev osebne sestave obstoječih okrožnih sodišč, kakor tudi zasedbo na novo ustanovljenih okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji.

Ker po sedanji upravnoteritorialni razdelitvi Ljudske republike Slovenije ni predstaviškega telesa, ki bi bilo po zakonu pristojno za razrešitev in izvolitev okrožnih sodišč, predlagam, da Ljudska skupščina LRS na sledeči seji I. rednega zasedanja obravnava vprašanje začasnih ureditev okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji.

V ta namen prilagam osnutek odloka o razrešitvi in začasni postavitvi sodnikov okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji. Minister za pravosodje LRS dr. Heli Modic.«

Predsedstvo ljudske skupščine predlaga, da pride na dnevni red današnje seje sprememba poslovnika Ljudske skupščine LRS, katerega predlog je razmnožen in razdeljen ljudskim poslancem.

Vse to pride na dnevni red, če skupščina tako sklene.

Ljudski poslanci Drago Jerman, Rudi Kodrič, Franc Černe, Karel Notar, Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Franc Leskošek, Jože Brilej in Jakob Žen so službeno nujno zadržani; dr. Marjan Ahčin, Jože Dolenc, Maks Krmelj, Slavko Furlan, Lado Kozak, Geza Vída, Salko Hukič, Ada Krivic, Anton Labura in Angela Serdinšek pa so bolni.

Predlagam skupščini, da jim odobri zaproseni dopust. Sprejme skupščina ta predlog? (Sprejme.) Hvala.

Prehajam na dnevni red, to je na določitev dnevnega reda. Glede na uvodoma objavljena sporočila predlagam skupščini naslednji dnevni red:

1. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije.

2. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda.

3. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije.

4. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

5. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku.

6. Razrešitev in volitev Vrhovnega sodišča Ljudske republike Slovenije.

7. Razprava in sprejetje odloka Ljudske skupščine LRS o razrešitvi in začasnih postavitvi sodnikov okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji.

8. Potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva.

9. Razprava in sklepanje o predlogu poslovnika Ljudske skupščine LRS. Sprejme skupščina predloženi dnevni red? (Sprejme.) Hvala. Ugotavljam, da je predloženi dnevni red soglasno sprejet.

Prehajam na prvo točko dnevnega reda, na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije. Pričenjam razpravo in prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da da poročilo.

Ivan Štucin: Tovariši ljudski poslanci! Poročilo zakonodajnega odbora k predlogu zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije se glasi:

Zakonodajni odbor je razpravljal o tem zakonskem predlogu na svoji seji dne 5. junija 1951 in je soglasno sklenil, da je potrebno ta zakon v načelu sprejeti.

Čast slovenskega naroda zahteva, da se trajno praznuje zgodovinski dan, ko se je začela organizirana množična oborožena borba za osvoboditev slovenskega naroda. Zato je zakonodajni odbor sprejel oba člena zakonskega predloga v obliki, kakor ju je predlagala vlada LRS z dvema prav tako soglasno sprejetima spremembama, in sicer:

1. da se v uvodu zakona zamenjajo besede »ki pomenijo začetek vse-ljudske revolucije in množične oborožene borbe« z besedami »ki pomenijo v vseljudski revoluciji začetek množične oborožene borbe.« Ta sprememba se zdi zakonodajnemu odboru potrebna zato, ker je množična oborožena borba, ki se je začela 22. julija 1941, zrasla iz že preje zasnovane vseljudske revolucije;

2. da se v 1. členu zamenja beseda »borbe« z besedo »vstaje«, ker bi sicer ne bilo razvidno, da gre za dan začetka oborožene borbe.

Nato je zakonodajni odbor z navedenima popravkoma soglasno sprejel zakonski predlog v celoti.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za odborovega poročevalca določen Ivan Štucin.

Poročilo pošilja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog z navedenima spremembama uzakoni. Ljubljana, dne 6. junija 1951. Predsednik, tajnik in člani odbora.

Tovariši ljudski poslanci! Slovenski narod je 1941. leta šel v borbo za svojo osvoboditev izpod nacifašizma. Ker se vsi zavedamo veličine te borbe, predlagam, da zakonski predlog, ki je pred vami, v celoti sprejmete.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se kdo izmed ljudskih poslancev priglasi k besedi. Besedo ima predsednik vlade LRS Miha Marinko. (Dolgotrajno ploskanje.)

Miha Marinko: Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Znano je, da je do predloga tega zakona prišlo po sklepu III. kongresa OF. Ker mi je že poverjena naloga, da kakor tam, tudi tu utemeljum ta zakonski predlog, mislim, da je dovolj, če se osredotočim na sledeče tri momente:

1. Zakaj državni praznik prenesti s 27. aprila na datum začetka vstaje?
2. Utemeljitev 22. julija kot dneva začetka vstaje in

3. Moment, ki mislim, da je prav tako važen glede na današnjo politično problematiko, da je oborožena vstaja imela istočasno značaj socialistične revolucije in s tem že od vsega začetka proti sebi vse nasprotnike socialističnega napredka in razvoja, to pomeni domačo reakcijo, s katere ostanki imamo še danes opraviti.

Prvi prvih dveh momentih se ne morem izogniti ponavljanju tega, kar je bilo rečeno že na kongresu OF, medtem ko predstavlja tretji moment del žive aktualne politične problematike.

1. Mi smo edina republika v Jugoslaviji, ki ima državni praznik vezan na dogodek partijsko-političnega značaja, medtem ko slavijo v štirih republikah z državnim praznikom začetek dejanske oborožene vstaje, v Makedoniji pa zgodovinski akt formiranja in zasedanja prvega najvišjega državnega parlamentarnega organa ASNOM, podobno kakor se zvezni državni praznik 29. novembra opira na zgodovinski državni akt zasedanja v Jajcu leta 1943 in na proglašenje republike dve leti kasneje. Vsekakor je mnogo primernejše, če je državni praznik nacionalne republike zvezan s takimi zgodovinskimi dejstvi, ki pomenijo neposredno začetek revolucije ali pa dejanja državnega pomena, medtem ko v našem primeru, ko zgodovinskemu datumu ustanovitve naše vseljidske politične organizacije, kakor koli je za naš narod važen v zgodovinskopolitičnem pogledu, vsiljujemo državni pomen, ki ga ne more imeti. Tudi glede zanimanja zunanjega sveta za naše prilike to ni prikladno, saj je povsod v svetu v navadi, da je državni praznik povezan z nekim zgodovinskim dogodkom, ki ima neposreden državni pomen. Zunanjemu svetu se tako vsiljuje vtis, da v naši zgodovini nimamo drugega dogodka, ki bi bil bolj neposredno povezan z revolucijo oziroma z nastajanjem naše nacionalne državnosti in suverenosti. 27. april kot državni praznik zamegljuje zunanjemu svetu dejansko zgodovinsko stanje naše oborožene osvobodilne vojne. Posebej pa je za splošno pojmovanje zunaj neobičajno, da partijsko-politični praznik postavljamo za državni praznik. Ni pa nobene potrebe, da bi vzbujali tak vtis, ki samo zmanjšuje pomen prispevka našega naroda v skupnem boju za osvoboditev naših narodov in naše socialistične revolucije.

Razen neke prednosti v organizacijski moči našega političnega subjektivnega faktorja so bile leta 1941 pri nas nedvomno težje objektivne okoliščine povod za začetek in za razmah oborožene osvobodilne vojne. Kljub temu pa imamo dovolj zgodovinskih dejstev o oboroženi vstaji na Slovenskem, da ne moremo biti v zadregi pri določanju datuma za državni praznik, ki letos predstavlja 10-letnico začetka oborožene vstaje slovenskega naroda.

S prenosom državnega praznika na ta dan in s primernim oživiljanjem spominov na odločilna dogajanja naše revolucije pred desetimi leti in potem, kakor jih je orisal s svojo znano globoko analitičnostjo že tovariš Kardelj v svojem govoru na III. kongresu OF, bomo zlasti v nas samih okrepili zavest in vztrajnost za nadaljnje borbe, obenem pa popularizirali naš delež osvobodilne vojne v socialistični jugoslovanski skupnosti in izven nje.

Zakaj smo se odločili za 22. julij kot datum začetka oborožene vstaje, ki bi ga proglasili za republiški državni praznik? Ker so akcije okrog 22. julija že izrazito napadalnega značaja in smotrno organizirane. Imeli smo seveda že dosti poprej najrazličnejše večje in manjše konflikte z okupatorjevo oblastjo in njegovo oboroženo silo. Vendar so konflikti z okupatorjem bili do tega trenutka več ali manj rezultat okupatorjevega terorja, rezultat globoke mržnje našega naroda, medtem ko so se same priprave za oborožen odpor začele že s samim zlomom stare Jugoslavije. Pod pripravami za oboroženo borbo pojmujeemo seveda tudi vse tisto delo, ki ga je vršila Komunistična partija že v zadnjih letih pred zlomom, zlasti pa njeno delo preko tako zvanih vojaških komitejev v letih tik pred vojno. Kolikor bolj se je približeval zlom stare Jugoslavije in dozorevanje splošnih mednarodnih okoliščin, ki jih je Partija predvidevala, toliko bolj se je pripravljala na naloge zgodovinskega pomena, ki jih je zavestno jemala na svoja ramena. Vse njeno delo pred fašističnim napadom na staro Jugoslavijo in ob napadu samem pomeni politično, moralno in organizacijsko pripravo množic, ki jih je mobilizirala s tem, da je razkrinkavala petokolonaštvo in kapitulantstvo v vrhovih stare Jugoslavije, pospeševala tako prebujenje rodoljubnih sil in jih pripravila za dejansko borbo. Samega dejstva, da je bila že 27. aprila formalno ustanovljena OF, ki sama po sebi prav tako pomeni pripravo za oborožene boje, ne bi bilo, če Partija s prejšnjim svojim delom ne bi ustvarila pogojev za to. Partija je v polni zavesti svoje zgodovinske odgovornosti skrbela, da je v zadnjih kritičnih tednih stare Jugoslavije in ob vdoru okupatorjev v deželo ohranila trdno povezanost vseh svojih organizacij, stik z množicami kakor tudi stik z zavezniki. Vse to delo je imelo za cilj, da se čimbolj pripravijo pogoji za oborožene boje, ne da bi že odkrito in neposredno pozivali na ta boj. Četudi ustanovni proglas in platforma OF, ki sta bila sprejeta 27. aprila, še ne vsebujeta izrazitega poziva na oboroženo borbo, je v vseh sodelujočih prevladovala jasna zavest, da je oborožen boj logična posledica tega, kar mora slediti. Intenzivne priprave, ki jih je Partija vršila v tem času preko svojih organizacij vojaških komitejev do 22. junija, to je do dne nacističnega napada na SZ, so torej prvenstveno njeno delo. S tem napadom pa so dozoreli objektivni politični in vojaški pogoji, zato je še istega dne CK KP Slovenije tudi formalno osnoval Glavni štab kot posebno vodstvo vojaških komitejev in takoj predlagal ter dobil odobritev Izvršnega odbora OF, da je iz njega osnuje Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet, čemur so sledile splošne frontovske priprave za neposredno oboroženo borbo. Zbirajo in oborožujejo se čete v najrazličnejših predelih Slovenije okoli skupine komunistov in drugih, ki so zaradi naraščajočega okupatorskega terorja, s tem momentom in tudi še prej morali iti v popolno ilegalnost. Vse delo in akcije do tega časa so imele izključno pripravljalni značaj, četudi so se posamezni napadi in akcije v raznih krajih in oblikah začele tudi že preje. Zato le-te ne prihajajo v poštev za določitev datuma, ki naj pomeni začetek vstaje.

Sredi julija pa je Glavno poveljstvo razposlalo po svojih članih, instruktorjih in kurirjih vsem že formiranim partizanskim enotam navodilo, da začno okoli 22. julija z vsestranskimi organiziranimi napadi. Obstojajo zanesljivi podatki, kako so Glavno poveljstvo, CK in Izvršni odbor OF zasnovali to dobredno ofenzivo na okupatorja, preko sestankov z vodstvi političnih organizacij vseh okrožij, zlasti pa s poveljniki in komandirji teh prvih partizanskih edinic. Posebno težišče teh napadov je bilo usmerjeno na

gorenjsko-kamniški predel, ker so bile tod partizanske enote, ojačene zlasti z borci iz Ljubljane, relativno najštevilnejše, in ker smo hoteli Nemcem preprečiti množično izseljevanje Slovencev, ki se je tedaj začelo na Gorenjskem. In dejansko so vse akcije v drugi polovici julija začele dobivati izrazit napadalni značaj. To potrjujejo navedbe preživelih borcev kakor tudi okupatorski dokumenti, ki so ohranjeni in zbrani v našem Institutu narodne osvoboditve. Zato je bilo po vsestranskem predurku ljudi, ki so sodelovali pri zbiranju zgodovinskih dejstev o začetnih borbah, doseženo soglasje, da se za začetek oborožene borbe vzame 22. julij kot dan, za katerega je bilo dano navodilo Glavnega poveljstva, da naj partizanske enote začno z organiziranimi napadi. Mislim, da se mi ni treba spuščati v podrobna naštevanja vseh teh prvih spopadov. To deloma že dela naš tisk in je njegova naloga, da priobčuje še več prispevkov o vseh borbah in akcijah tega časa v opomin na 10. obletnico naše vstaje.

Začetek vstaje na ta dan imamo izrazito obeležen v kamniškem okraju, kakor ste lahko videli iz objavljenih spominov n. pr. tovariša Dermastje in drugih. Tako imamo v tistih dneh najrazličnejše akcije na okupatorjeve manjše žandarmerijske postojanke, na mnogih krajih organizirane sistematične vsestranske sabotaže, rušenje okupatorskih prometnih zvez, požiganje žita in pridelkov na kmetijah že izseljenih Slovencev, pobijanje domačih okupatorjevih žandarmerijskih slug in drugih izdajalcev, prve ofenzivne akcije na okupatorjeve avtokolone in podobno. Napadalna aktivnost partizanskih enot začne naraščati. Rašiška, Kamniška, Mengeška in Moravska četa so pričele napadati avtokolone, rušile so mostove in ceste. Napadalnost se hitro prenaša na ostale čete, ki so se medtem formirale: Jeseniška, Kranjska, Jelovška, Tržiška, pod Storzicem, pri Sostrem, v Motniku, Ribnici na Pohorju, čete nad Trbovljami in Zagorjem, Savinjski dolini, pri Mislinju, v Beli krajini, pri Ribnici na Dolenjskem itd. Od teh so pomembnejše napade v teh dneh izvedle: Belokranjska skupina na fašistično kolono v Črnomlju, napadi na straže pri Otovcu, napadi na fašistične patrole pri Sostrem, na italijanske vojake pri Škofljici. Trboveljska in Zagorska četa rušita železniško progo, napadejo skladišča smodnika; nekaj dni nato napad na žandarmerijsko postajo v Zagorju. Ena od Pohorskih grup napade žandarmerijsko postajo v Ribnici na Pohorju, pri čemer je bilo ubitih nekaj žandarjev in kvislinski župan. Kmalu nato pride do večjih borb na Gorenjskem. Ob napadu na Jeseniško četo pri Poljanah so imeli Nemci 6 mrtvih. Kranjska četa se je spopadla z Nemci na Storzicu in Dobrči. Skupno z Jelovško četo zasnujejo napad na zapore v Begunjah, ki so jih Nemci napolnili z množičnimi aretacijami, da bi osvobodili jetnike. Napad pa je bil izdan in ni prišlo do zasnovanega kombiniranega napada, zato je napadajoča četa imela samo 8 mrtvih. Skoraj nato pride do hudih bojev med Nemci in našim bataljonom na Partizanskem vrhu, kjer so imeli Nemci 30 mrtvih.

To je samo del obširnega gradiva, ki obstoja o teh začetnih bojih. Prvi boji pa so se kasneje hitro razširili v borbe velikega obsega.

Da bi imeli vsaj približno predstavo o veličini teh prvih spopadov, se moramo zamisliti v vse težave, ki jih je povzročala neizkušenosť v partizanski bojni taktiki, skrajno pomanjkljiva oborožitev in naivnosť glede konspiracije, zlasti v odnosu do domačih izdajalcev. Vpliv grozot okupatorskega terorja, ki so takoj začeli z množičnim ubijanjem talcev, požigi vasi, kakor je na primer Rašica, velike izgube, ki so jih utrpelo nevesčje partizanske enote, vse to je

moglo delovati demoralizirajoče, pa vendar se val vstaje širi, partizanske enote se utrjujejo moralno in vojaško in se v jeseni že bijejo velike borbe v škofovloškem, bohinjškem in jeseniškem predelu. Nemci so kmalu po začetku oboroženih borb s partizani prisiljeni prenehati z izseljevanjem na Gorenjskem. Prisiljeni so bili spremeniti svojo taktiko do domačih kvislingovcev, ki so jim ponujali svoje izdajalske usluge, podobno kakor so se dolgo časa neuspešno trudili tudi Italijani.

Mislím, da tu ni mesta za obširnejše obravnavanje začetnega obdobja te veličastne epopeje našega naroda; v splošnih vsestranskih obrisih je slika o tem podana v govoru tovariša Kardelja na III. kongresu OF, ki izide te dni v naših periodičnih in posebnih publikacijah. Smatram, da se je v zvezi s tem začetnim obdobjem treba spomniti naših padlih borcev, ki so s svojim junaštvom iz prvih dni vzor našemu borečemu se ljudstvu, ker je bila njegova neustrašenost v veliko vzpodbudo naraščajoči bojevitosti in garancija, da se bo naša revolucija končala zmagovito. To so stotine in tisoči, ki so dali življenja. Vidna imena, povezana s splošno ljudsko vstajo na Gorenjskem, pa so: Stane Žagar, član CK KP Slovenije; Lojze Kebe, instruktor in organizator osvobodilnega gibanja na Gorenjskem; Jože Gregorčič, najprej sekretar jeseniškega okrožja, v obravnavanem času pa komandant partizanskih enot v zgornje-gorenjskem kotu. Na njih je bila vsa teža organizacije priprav in vodstva teh prvih in kasnejših bojev na Gorenjskem, v katerih so kot zgled junaštva, vztrajnosti in požrtvovalnosti dali tudi svoja življenja.

Mislím, da utemeljitev tega dne kot državnega praznika lahko podkrepim s konstatacijo tovariša Kardelja, »da 22. julij vsekakor predstavlja dan, s katerim so prve izolirane partizanske akcije pričele preraščati v splošno ljudsko vstajo«.

Na koncu želim posvetiti še nekaj misli uvodoma nakazanemu tretjemu momentu. Naš osvobodilni boj in naša socialistična revolucija, ki je z njim prepletena od vsega začetka, nista bila naperjena samo proti okupatorjem, marveč se obenem spopade v enaki meri z vsemi odkritimi in prikritimi izdajalci našega naroda, našega delovnega ljudstva. Buržoazni vrhovi in vodstva starih režimskih strank so se pridružili okupatorju in se postavljali po robu vsemu, kar naj bi služilo osvoboditvi. V vsem obdobju naše oborožene osvobodilne borbe in revolucije so s svojo skrajno sovražnostjo do vsakega ljudskega napredka neizmerno povečali žrtve našega osvobodilnega boja. Tudi po osvoboditvi se v tem niso spremenili in taki so ostali do danes. Čuvanje pridobitev in boj za nadaljnji socialistični razvoj ter težnja ljudstva zahtevajo, da v današnjem procesu poglobljanja socialistične demokracije onemogočamo vsako porajanje tendenc in obujanje želja po vrnitvi na staro pri fistih, ki so od vsega začetka bili naši nasprotniki in so metali polena pod noge našemu osvobodilnemu gibanju in oboroženi borbi. Ko proslavljamo letos 10. obletnico začetka naše revolucije ob današnjih naših političnih nalogah poglobljanja in razvijanja oblik in vsebine socialistične demokracije, ne smemo pozabiti, da spadajo tisti, ki skušajo danes zlorabljati našo svobodo in preprečevati naš socialistični razvoj, več ali manj v isti tabor, v katerem so v času naše oborožene borbe bili naši sovražniki, ki so borbo odkrito ali prikrito ovirali in otežkočali. Ob tej priliki je prav, da imamo živo pred očmi vse zločinsko delovanje naše domače reakcije, bodisi tistih, ki so s svojimi belogardističnimi in četniškimi formacijami priskočili na pomoč okupatorjem, bodisi onih, ki so govorili »o brezizglednosti«, nesmiselnosti žrtev«, »o potrebi čakanja« itd., ki so na vse kriplje skušali ovirati združitev našega

ljudstva v Osvobodilno fronto. Ne smemo pozabljati, koliko škodo, ogromnih žrtev in neizmernih težav, ki so spremljale naš osvobodilni boj — je povzročilo ravno zločinsko delovanje duhovniške garde škofa Rožmana in plavogardističnih krogov, ki so v pomoč okupatorju skušali razvneti državljansko vojno. Ne pozabimo tudi na to, da je naše politično vodstvo takrat storilo vse, da prepreči državljansko vojno, da doseže soglasje z vsemi, ki jim rodoljubje ni le zveneča fraza za koristi njihovih protiljudskih namenov. Imejmo pred očmi vso moralno-politično vzvišenost in doslednost, s katero je bilo prežeto naše osvobodilno gibanje, s katero je dosegalo čisto diferenciacijo med pozitivnimi in negativnimi silami. Ta politična doslednost, ki je prevečala vse naše osvobodilno gibanje, vse naše borce, postavlja na laž vsakršno izgovarjanje teh preostalih elementov stare družbe, češ da si niso bili na jasnem o namenih in ciljih našega osvobodilnega boja. Nasprotno, ti politikantski elementi preživele družbe so zavestno izdajali svoj narod. Porabili so ves svoj vpliv na politično zaostale množice, da te množice vsaj odvrnejo od udeležbe v osvobodilni borbi, če jih že niso mogli nagnati v okupatorjevo bojne tolpe. Zavestno so izdajali takrat, kakor je zavestno tudi današnje njihovo prikrito rovarjenje. Vendar pa lahko trdimo, da večina tiste množice, ki je pod vplivom teh izdajalcev v času osvobodilne borbe pasivno stala ob strani, danes s polno zavestjo odobrava današnjo državno politiko in sodeluje v socialistični graditvi, se iskreno navdušuje in z zanimanjem bere spomine in spremlja letošnje proslave desetletnice, obenem pa obžaluje in z ogorčenjem obsoja tiste, ki so krivi, da tudi sami niso dali svojega prispevka v osvobodilnem gibanju. Kolikor pa je takih, ki zaradi pomanjkljive državljanske zavesti še niso na naši strani, so tudi danes žrtve sovražnega vpliva, ki ga imajo nanje znani stari sovražniki vsakega ljudskega napredka.

Tovariši! Ko proslavljamo desetletnico začetka osvobodilne borbe in revolucije, ko osvežujemo spomine na veličastno epopejo tega našega boja, obudimo obenem tudi ta spomin, da nismo imeli proti sebi samo strahotne sile okupatorja, ki nas je kot narod hotel zbrisati s površja zemlje, marveč tudi vsó domačo kapitalistično reakcijo. Bilo bi napačno, če bi v vsem tem videli samo preteklost, o kateri ni več sledu. Te proslave morajo služiti tudi aktualnim političnim smotrom razvoja naše socialistične družbe. Služijo naj ne samo za utrjevanje državljanske zavesti in ponosa našega delovnega državljana, marveč naj pomagajo tudi ostriti njegovo politično tenkočutnost, da bo znal odkriti v današnjih potuhnjenih, zlobnih prišepetavcih svoje znane stare sovražnike, da bo spoznal namene teh, ki bi radi zlorabljali našo socialistično demokracijo za svoje reakcionarne namene. Razvoj in poglobljanje naše demokracije gre skladno z razvijanjem socialistične zavesti in politične tenkočutnosti nasproti vsem tistim, ki bi na ta ali oni način radi škodovali naši državni skupnosti in njeni neodvisnosti ter zavrlji socialistični razvoj pri nas. Naša demokracija je socialistična in borbena nasproti vsem, ki skušajo zavirati ta demokratični socialistični razvoj, ki bi jo radi zlorabili za svoje reakcionarne namene. Suverenost, svetinja našega naroda, ki je v tem izbojevana, je stvar, ki mora biti merilo v odnosu do vseh sovražnih elementov, ker mora vsa njihova aktivnost nujno priti v nasprotje s to suverenostjo. Suverenost naroda, nedotakljivost, neodvisnost, sigurnost ljudskodemokratičnih in socialističnih temeljev je vključena v tej suverenosti in vsakdo, ki se temu protivi, ruši to suverenost in ga je s takim značajem treba obravnavati. Naš socialistični demokratizem mora temeljiti na taki politični zavesti naših delovnih množic, da bodo znale odkriti identičnost so-

vražnih namenov tako tistih, ki se poslužujejo kominformističnih gesel in metod, kakor tudi onih, ki v našem sporu z vzhodnim blokom mislijo, da prihaja njihov čas »vračanja na staro«, ki so ostali zakrknjeni v svojem odkritem ali potuhnjenem sovraštvu do ljudskega napredka.

Tovariši poslanci! Organi socialistične demokracije v našem gospodarstvu in družbenem upravljanju so ena od temeljnih pridobitev naše socialistične revolucije. Zato naj imajo tudi vidnejši poudarek ob proslavljanju 10-letnih jubilejev. Te pridobitve so izvojevane za interese in cilje delovnega človeka zato, da bi se on z njih pomočjo uspešneje boril za svoj nacionalistični napredek. Naša dolžnost je preprečiti, da bi ga pri tem ovirali znani stari in novi sovražniki.

To sem smatral potrebno opozoriti tudi ob tej priliki, ker hoče sovražnik tudi danes zlorabiti naše demokratske svoboščine, ko skuša zmaličiti pomen in smisel novejših gospodarskih in drugih ukrepov naše socialistične politike.

Mislím, da se boste s tem strinjali, kakor tudi s samim predlogom zakona. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se kdo od poslancev še prijaví k besedi? Besedo ima ljudski poslanec Tone Fajfar.

Tone Fajfar: Tovariši poslanci! V skupščini razpravljamo danes o ustanovitvi posebnega praznika, dneva oborožene vstaje slovenskega naroda. Ob tej priložnosti silijo človeka spominí in tudi nekatere druge okoliščine, da si ob dejstvu naše osvobodilne borbe oživimo nekatere posebnosti, ne samo mi, ampak tudi drugi narodi.

Nekateri strategí in politiki v inozemstvu so si kot osnoven pogoj, da je naša borba uspela oziroma da se je sploh lahko začela, izmislili neko profesionalno pretepaštvo jugoslovanskih narodov, razlagali so, da smo imeli posebno ugodne pogoje zaradi nedostopnih gora in sploh geografskega položaja dežele. Rusi so razlagali, da smo šli v borbo zaradi lepih Stalinovih brk. Resnica pa je povsem drugačna. V Sloveniji se ne moremo ravno pohvaliti z nedostopnimi gorami. Slovenija leži po svojem geografskem položaju na takem področju, da je bila skozi dolge dobe, posebno pa v zadnjem času pred desetimi leti prizorišče ravno najhujšega napada s strani svojih sosedov. Ko se spominjamo, tovariši, na leto 1941 in na pogoje, v katerih je bila organizirana osvobodilna borba, si je treba priklicati v spomin, da je bil položaj svojevrsten na Gorenjskem in Štajerskem, kjer je hitlerizem takoj začel z velikimi preganjanji, z deportacijami itd. Kmalu po okupaciji so začeli prihajati v Ljubljansko pokrajino, ki so jo zasedli Italijani, begunci z zeljo, da bi Ljubljanska pokrajina ostala mirno zatočišče ali pa nekaka rezerva za tiste Slovence, ki se hočejo boriti predvsem na oni strani proti Hitlerju. Razumljivo je, tovariši, da ni bilo lahko organizirati borbe in da je morala takrat Partija v resnici zbrati in odbrati svoje najboljše ljudi in jim poveriti to težko nalogo. Imeli nismo ne orožja, ne izkušenj, z izjemo nekaterih tovarišev, ki so bili svoj čas v Španiji. Ljudstvu, ki je bilo takrat preplašeno in demoralizirano, izdano od vojske stare Jugoslavije, je bilo treba vcepiti borbenega duha. Dobro se spominjam, tovariši, tistih mesecev, ko je naš Centralni komite oziroma ko so njegovi predstavniki v Izvršnem odboru vlagali ogromno truda za to, da bi pričeli v Sloveniji osvobodilno borbo, kako so pošiljali dan za dnev najbolj zveste ljudi na Štajersko in Gorenjsko, kako so predvsem v Ljubljanski pokrajini morali premagovati odpor pred-

vsem meščanskih plasti, ki so pričakovale, da bo mogoče spričo začetnega milega ravnanja Italijanov, ki niso takoj nastopili z vso surovostjo, zadržati miren kotic v Sloveniji, od koder bomo predvsem oskrbovali partizanske edinice v drugih pokrajinah. Ta borba je bila zelo težka in ravno ljubljanski meščanski krogi so bili najmanj naklonjeni kakršnemu koli razširjanju borbe na Ljubljansko pokrajino, čeprav so odobraval, da se na Gorenjskem in Štajerskem snujejo partizanski odredi in vršijo akcije. Zato je bila prav za naše področje stvar zelo težka, toda kljub temu je Partija uspelo organizirati že v juliju mesecu prve edinice tudi v Ljubljanski pokrajini. Organizirane so bile enote na Mokercu, na Notranjskem, kmalu tudi v Beli krajini in je tako Partiji zaradi njene nepopustljivosti in borbenosti vojaških kadrov, ki jih je poslala na teren, uspelo tudi Ljubljansko pokrajino zelo zgodaj preplesti s partizanskimi edinicami.

Opozoril bi še na eno stvar, tovariši, na katero naši nasprotniki bodisi v Sovjetski zvezi ali pa razni šovinistični politiki in strategji v Italiji pozabljajo. Preje sem že govoril o tem, da objektivni pogoji za našo borbo niso bili ravno lahki in da je dejansko igral največjo vlogo tako zvan subjektivni element, to se pravi, ravno prizadevanje organizatorjev te borbe. Imel sem srečo, da sem bil kot bližnja priča lahko rečem, spoznan z delom tovariša Kardelja, Kidriča, Tomšiča in drugih, in smo danes lahko bolj kakor kdaj koli prepričani, da brez takih ljudi, ki so s tolikšno upornostjo, požrtvovalnostjo in hrabrostjo vodili to gibanje, ne bi iz vsega tega ničesar bilo, kakor ne bi bilo ničesar verjetno v Jugoslaviji brez Partije, kateri je stal na čelu Tito. Prav tako mislim, da se tudi v Sloveniji ne bi mogli pohvaliti z uspehi brez ljudi, ki sem jih omenil. Morda, da mi bo kdo od teh, ki sem jih imenoval, zameril, toda dejstvo je, da vsi, ki smo jim bili med borbo blizu, nismo nikoli videli niti Kardelja niti Kidriča pobitega ali malodušnega, ampak so bili to vedno ljudje, ki so v najtežjih in najbolj kritičnih situacijah, ko so bili res težki časi, ko je vse tako rekoč viselo na nitki, dajali vsem ostalim zgled in dvigali pogum in ki so znali najti rešitev iz najbolj zamotanih situacij. Ko sta šla na zimo 1942. leta izpod Lipoglava tovariša Kidrič in Kardelj v Ljubljano, in to v razdobju, ko je bilo osvobodilno gibanje dejansko v krizi, ko je belogardistično izdajstvo bilo na višku, ko je bil sovražnikov teror do skrajnosti napet in ko se je številnih naših dobrih ljudi predvsem v Ljubljani polasčala malodušnost, sta tovariš Kidrič in Kardelj mirno odšla v to žrelo. Vsi smo bili zaskrbljeni nad njuno usodo. Toda svojo nalogo sta vzela kot svojo dolžnost, kot nekaj, kar se samo po sebi razume. Mimogrede naj omenim še to, da je tovariš Boris Kidrič konec 1943. ali v začetku 1944. leta, ko so prišla prva odlikovanja, gladko zavrnil, da bi dobil kljub nasprotnemu mnenju Izvršnega odbora red hrabrosti. Takih ljudi je bilo ogromno v Jugoslaviji in med vsemi našimi narodi in mislim, da je prav, da se v momentu, ko uzakonjujemo dan naše narodne vstaje, spomnimo teh dejstev in jih imamo vedno pred očmi. Brez Partije, ki so jo vodili taki ljudje, bi ne bilo naše osvobodilne borbe in bi ne bilo naše zmage.

Nadaljnja stvar, ki se je moramo danes tudi spomniti, pa je udeležba naših narodov v skupni borbi proti hitlerizmu. Tudi to našo udeležbo hočejo marsikje podcenjevati in je Informbiro nanjo grdo pljunil ter s tem globoko užalil naše narode. Kakšna pa so dejstva in kaj govore številke? Zbral sem samo nekaj števil, ki precej dobro ilustrirajo naš delež v borbi proti

hitlerizmu. V Jugoslaviji je bilo povprečno preko 25 in v nekaterih dobah celo do 30 sovražnih divizij, ki so bile noč in dan angažirane v borbi lahko rečemo proti 15 milijonom prebivalcem. To pomeni, da je na 500.000 do 600.000 ljudi prišla ena sovražna divizija. Na ruski fronti je bilo povprečno 150 sovražnih divizij. To se pravi, da je prišla na 1.200.000 prebivalcev Sovjetske zveze ena sovražna divizija, kar pomeni, da smo morali na svojih plečih nositi še enkrat večje breme. Za primerjavo povem še to, da je bilo na afriški fronti povprečno 7 nemških in italijanskih divizij. Na italijanski fronti je bilo kasneje po invaziji v Italijo 12 nemških divizij in na zahodni fronti ob invaziji okoli 40 nemških divizij. Na teh primerih lahko vzporejamo ogromni in sorazmerno največji delež, ki so ga naši narodi nosili na svojih ramenih v borbi proti hitlerizmu. Kako pa z žrtvami? Glede žrtev nisem mogel dobiti podatkov, vsaj glede žrtev, ki jih je dala Sovjetska zveza, ker so tudi ti podatki, v kolikor so bili objavljeni, zelo nezanesljivi, pač pa imam podatke o žrtvah vseh zahodnih držav in Jugoslavije. Od vseh žrtev zahodnih držav brez Sovjetske zveze je Jugoslavija s tem, da je dala 1 milijon 700 tisoč žrtev, doprinesla s tem 34% vseh žrtev v tej vojni. Podobni so tudi podatki glede materialne škode, ki jih je vlada objavila na pariški konferenci. Jugoslavija je nosila, seveda spet brez Sovjetske zveze, 17%, Britanija 12%, Holandija 8%, Češka 8%, Grčija 5%, Belgija 4% in Združene države Amerike nekaj nad 2% materialne škode v tej vojni. To se pravi, da lahko mirne duše zremo na svoj delež, ki smo ga dali pod vodstvom Partije in tovariša Tita k skupni zmagi nad hitlerizmom.

Po poročilu, ki ga je dal tovariš Marinko k temu zakonskemu predlogu, pa se človeku vsiljuje še nekatere druge stvari. Pri nas se danes zopet pojavljajo ljudje, ki jih poznamo že iz dobe 1941. leta, ljudje, ki računajo, da prihaja sedaj čas, ko zaradi poglobljanja ljudske demokracije lahko upajo na kakršne koli profite za svoje politične račune. To so zlasti ljudje iz bivše sredine, to se pravi, iz tiste kategorije ljudi, ki je imela premalo poguma, da bi odkrito nastopila na eni ali na drugi strani, ki je pa kljub temu imela vedno svoje politične račune, da bi predvsem iz te medsebojne izčrpanosti obeh taborov, kakor so oni računali, to je Fronte in bele garde, na koncu vojne edini izšli živi in nekompromitirani ter kakor so mislili, prevzeli oblast. Danes iz teh krogov zopet slišimo vesti in želje, da je treba napraviti samo še nekaj korakov in bomo spet v tisti fazi parlamentarne demokracije in večstrankarskega sistema, ko bodo lahko pristavili svoje piskerce k političnemu ognjišču. To so ljudje, ki v letu 1941, čeprav se je takratni Izvršni odbor silno trudil, da bi jih prepričal in pridobil k aktivnemu sodelovanju v osvobodilnem gibanju, nikdar niso našli ne poguma, predvsem pa ne zaupanja v svoje ljudstvo, da bi šli z njim vred v borbo, ampak so vedno stali ob strani in samo skrbeli, da se ja ne bi zamerili nikomur, niti nam, niti belogardistom, niti okupatorjem. Imeli pa so smolo, da so se navsezadnje vsem bolj ali manj zamerili. Danes pa se jim spet dvigajo grebeni in upajo, da bo znova prišel čas, ko bodo spet nekaj pomenili v slovenskem ljudstvu.

Podobne pojave vidimo tudi na drugi strani, s strani višjih predstavnikov cerkve, ki danes prav tako mislijo, da je zaradi mednarodnega položaja, v katerem je danes Jugoslavija, in zaradi težkoč, v katerih se danes nahajamo, ki so posledica suše in drugih težav, da je zaradi vseh teh okolnosti prišel čas, ko lahko s pritiskom prisilijo naše ljudstvo, da jim prepusti privilegije, ki so jih že po naših ustavnih določilih morali izgubiti. Ne gre tu tovariši za svobode vere. Zadnje dni smo prav v zagrebškem procesu

videli, da so se celo bali romati v Rim, da ne bi ustvarili videza, da vlada v Jugoslaviji svoboda vere in da bi se dejstvo svobode vere, ki vlada v Jugoslaviji, sploh zunaj pokazalo. Njim ni do tega. Naša Partija in Fronta je vedno stala na stališču svobode vere in veroizpovedi in mi smo se že v letu 1941 silno trudili, še bolj kakor s sredinci, da bi ravno višje cerkvene dostojanstvenike pridobili vsaj za nevtralnost, če že ne za aktivno udeležbo na strani borbe svojega naroda. V naših odnosih do vere, cerkve in vernikov vprašanje svobode vere nikoli ni igralo tako vloge, da bi iz tega mogel nastati kakršen koli spor. Vsakdo od nas je to vedno upošteval in tudi danes upošteva. Toda njim gre za več. Njim gre za stare politične in ekonomske pozicije, gre jim za privilegije in za to, da bi mi kapitulirali pred njihovimi zahtevami. V zadnjem času so na deželi začeli ponekod s takimi nastopi, ki jih mi lahko primerjamo z nekaterimi poskusi njihove organizacije, kakršna je bila v letu 1941, ko je bela garda še zelo skrivaj pripravljala svoje delo. Mislim, da je treba tem ljudem odločno in jasno povedati, da so njihovi računi zgrešeni, in da so Rožman in njegova klerofašistična duhovniška garda bili poraženi na vojnem polju, na drugi strani pa mora biti jasno tudi našim ljudem na deželi, da ne smemo biti preveč popustljivi in slepi ob teh poskusih reakcije, ki skuša izrabiti vsako priložnost in ki jo bo tudi skušala izrabiti zato, da se spet postavi na noge. Mislim, da je ravno desetletnica te naše borbe ugodna priložnost, da se spomnimo ne samo našega doprinosā in naših žrtev, ampak da se spomnimo tudi vloge, porekla in metode tistih, s katerimi smo se borili, da bomo tako lahko v vsakem momentu pripravljeni in da bomo lahko vsak tak plevel, ki se danes znova skuša razraščati ponekod po deželi, znali pravočasno poruvati. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Se še kdo od poslancev prijavi k besedi? Besedo ima ljudski poslanec Tomo Brejc.

Tomo Brejc: Tovariši ljudski poslanci! Na kratko bi se hotel v diskusiji dotakniti nekaterih momentov, ki so neločljivo povezani z dnevom vstaje, z narodnoosvobodilno borbo oziroma z njenim začetkom, to najveličastnejšo dobo našega naroda in našega delavskega razreda še posebej. Treba se je zamisliti v mednarodno politično in vojno situacijo tistih dni, v težko in mračno sliko, ki jo je takrat predstavljala Evropa, okupirana in zatirana po enem izmed najkrvoločnejših režimov, kar jih je poznal svet, po nemškem fašizmu. Štirinajst držav je ječalo in se zvijalo pod okrutnostjo nemškega fašizma. Ogromne množine orožja, vseh vrst živil, vsa njihova industrija in vse njihove surovine so bile na razpolago Hitlerju, ki je v šestih letih, ko se je mrzlično pripravljal na vojno, že tako nakopičil ogromne rezerve najrazličnejšega materiala, potrebnega za vojno. To se pravi 14 okupiranih držav, 4 satelitske in 3 države, ki so pod vtisom Hitlerjeve pomoči rade ali nečade stavljale Hitlerju na razpolago svojo industrijo in surovine, vsega skupaj 21 držav, od tega ena velesila z razvito industrijo, to je slika takratne gospodarske in s tem tudi vojaške moči hitlerjevske Nemčije. Oborožitev Hitlerjevih armad je v tem času po svoji najmodernejši tehniki prekašala oborožitev vseh ostalih držav sveta.

Dotaknil se bom nekoliko začetka ljudske vstaje na Gorenjskem. Spominjam se, da je imela ljudska vstaja na Gorenjskem takrat vrhu drugega opraviti z močno propagando fašističnega tiska, ki je javljal, da hitlerjevske armade v Sovjetski zvezi napreduje po 100 do 150 km na dan. Tej sili, ko se je zdelo, da ni več nikogar, ki bi se ji mogel zoperstaviti, se je uprl mali slovenski

narod skupaj z ostalimi narodi Jugoslavije. To je bil organiziran odpor in tu ni bilo spontanosti. Hotel bi na tem mestu poudariti posebno vlogo plenuma naše Partije v maju 1941. Mislim, da bi se brez tega plenuma naša vstaja ne odvijala tako organizirano, kakor se je. Mislim, da je ta plenum, vsaj kolikor se ga jaz spominjam, odigral zgodovinsko vlogo. Takratni vojnorevolucionarni komiteji, oziroma naloge za ustanovitev teh komitejev, nadalje nujnost organizacije ljudske vstaje na najširši množični bazi, se pravi, s pritegnitvijo vseh poštenih rodoljubov za boj proti okupatorju, zbiranje orožja, proučevanje strateških točk, s katerih je mogoče z malimi silami škodovati sovražniku in uničevati njegove žive sile, organizacija obveščevalne službe, organizacija zbiranja hrane, obutve in obleke za partizane, uničevanje pete kolone itd., vse to je bilo v takratnih navodilih plenuma naše Partije v maju 1941. Organizacija sama, ako jo samokritično presojamo, na primer organizacija vstaje na Gorenjskem ni bila tako na višku, kakor je bila pozneje v Ljubljani. Nekje je boljša, nekje slabša, toda v glavnem je funkcionirala in to je najvažnejše.

Kakšen je bil splošen položaj pred začetkom vstaje? Na Gorenjskem je v samem začetku vstaje dejansko pri marsikaterem prevladovalo tiho upanje, da morda vrag vendarle ni tako črn, kakor ga slikajo. Poleg tega pa, kakor sem že uvodoma omenil, smo imeli opravka z naravnost bombastično fašistično propagando o vsemoči fašističnega orožja, oziroma o vsemoči nemških armad in njenega orožja. Temu so sledile prve aretacije in spoznanje tudi pri tistih, ki so gojili tako tiho upanje, da morda le ne bo tako hudo. Najtemnejša doba je pa bila, ko se je začelo izseljevanje. Takrat pa se je zopet tistim ljudem, ki so preje upali, da ne bo tako hudo, začelo zdeti, da je vse izgubljeno in lahko rečem, da je bila to ena najbolj težkih in najbolj črnih situacij, kakršne mislim, da niti preje, niti pozneje v nadaljnji osvobodilni borbi na Gorenjskem ni bilo več. Ta brezupna najtežja borba pa je prenehala z začetkom narodne vstaje. Ljudstvo je začutilo in se začelo zavedati svoje lastne sile in začutilo nastop svoje, čeprav še tako maloštevilne vojske, in začutilo v njej svojega zaščitnika. Rad bi nadalje poudaril še to, da je ljudska vstaja preprečila množično izseljevanje na Gorenjskem, preprečila je množično uničevanje slovenskega naroda v hitlerjevskih taboriščih smrti. Naše izgube v ljudeh bi bile prav gotovo neprimerno večje, če bi tega organiziranega upora ne bilo. Resnica pa je, da je prav to izseljevanje povzročilo, da so se priprave za vstajo na Gorenjskem še bolj pospešile. V začetku vstaje je okupator še bolj zaostрил teror, toda vstaja je bila tu. Ta vstaja ga je tako presenetila, da je v prvem trenutku nekako onemel, nato pa naravnost z nečloveško brutalnostjo in odkritostjo nastopil. Toda njegova vsemogočnost je že s samim tem pretrpela ogromen udarec, prvič s tem, da je bila vstaja tu in drugič, da ni mogel preprečiti, da bi se vstaja ne širila in še dalje razvijala. Mimogrede naj mi bo dovoljeno, da omenim zanimiv detalj iz tistega večera, ko se je v kamniškem okraju začela vstaja. Spominjam se straž, ki so na mostu v Duplici ščitile tovariše, ko so razdirali most. Ko je prišel nemški motorist po cesti iz Doba proti Radomljam pri Duplici, so ga sprejeli strelji te zaščitne straže. Motorist se je obrnil in šel nazaj proti Količevem, toda tudi tam so razdirali most in tudi tam so ga sprejele straže. Šel je naprej proti Radomljam, kjer so pa prav tako bili tovariši na akciji, ki so ga s strelji iz pušk prisilili, da se je obrnil. Bilj smo na takem mestu, odkoder smo mogli dobro opazovati in smo kmalu potem videli, kako je luč motorja ugasnila. Hotel sem s tem opisati občutke, ki

smo jih takrat imeli, da se okupatorji odslej po naši zemlji nekaznovano ne bodo več vozili. To je začetek naše vstaje, to je naša oborožena pest in kjer koli vas bo dosegla, vas bo kaznovala.

Mislím, da je treba poudariti še to, da je za začetek narodnoosvobodilne borbe, oziroma da je za narodnoosvobodilno borbo značilno razmeroma zelo majhno število izdajalcev. Sama okupatorjeva peta kolona, s katero nas je skušal obvladati, je bila skoro brez moči, čeprav je po krivdi bivših protiljudskih oblasti stare Jugoslavije Hitler že preje nemoteno ustvarjal pri nas svoje pozicije, vendar mu vse te njegove priprave proti vstaji niso kdo vedi kako pomagale. To so nekateri momenti, ki sem se jih hotel v tej diskusiji dotakniti.

Za nas delavce pa je bila takrat še ena stvar važna, da smo namreč imeli poleg zavesti, da gre za borbo na življenje in smrt, še hkrati pred očmi tudi to, da se stara Jugoslavija taka, kakršna je bila, z vso njeno brezposelnostjo, z zatiranjem delavskega razreda in narodov Jugoslavije ne sme nikdar več povrniti. Mislím, da so bile v tej vstaji odločilnega pomena vse one priprave, ki so bile izvršene že davno preje po zaslugi naše Partije. Vzemimo za primer samo enotnost naših ljudi. Ta enotnost, zlasti organizacijska, ki v začetku še ni bila dosti oblikovana, ki pa je široko živela v zavesti naših ljudi, se je odražala na najrazličnejše načine. Te enotnosti, kakor vsi vemo, tudi kasneje vsa hitlerjevska in belogardistična propaganda ni mogla omajati. Ta enotnost se je kovala že davno preje in je k tej enotnosti prispevala svoj delež tudi borba delavskega razreda v stari Jugoslaviji. To so bile stavke trboveljskih rudarjev, jeseniških kovinarjev, tekstilcev, gradbenih delavcev itd., ki so bili solidni temeljni kamni in predpogoj za enotnost našega ljudstva v času narodnoosvobodilne borbe. Delavska enotnost, ki se je ustvarila po tovarnah, Zveza delovnega ljudstva, Društvo prijateljev Sovjetske zveze, Zveza kmečkih fantov in deklet, s pomočjo katere se je širila revolucionarna ideja še pred okupacijo, vse to so bili osnovni faktorji, brez katerih tudi pozneje v OF ostvarjene enotnosti slovenskega naroda takrat in po osvoboditvi ne bi bilo. Predpogoj pa je bila seveda enotnost vodilnega in najrevolucionarnejšega razreda, delavskega razreda. Gotovo je, da smo imeli izredno srečo, da smo imeli v našem Centralnem komiteju, oziroma v vodstvu našega Centralnega komiteja izredno sposobne tovariše, ki so znali vsakokratno situacijo pravilno oceniti in dati pravilna navodila za nadaljnji razvoj narodnoosvobodilne borbe.

Tovariši, nam vsem je znano, da skuša Informbiro negirati in zatemniti zgodovino naše Partije in narodnoosvobodilne borbe. Tovariš Djilas je na zadnjem plenumu pravilno rekel, da ustvarja Informbiro idejno-politično zmedo v vrstah mednarodnega delavskega razreda. Mislím pa, kakor je ta borba škodljiva, vendarle ne bo mogla nikoli odvrniti delavskega razreda, da se ne bi boril za svojo oblast, da se ne bi z njo boril za odpravljanje izkoriščanja človeka po človeku, za samoodločbo narodov, za prijateljstvo vseh narodov sveta ter za trajen in pravičen mir. Naša ljudska revolucija in narodnoosvobodilna borba je tej mednarodni borbi delavskega razreda že dala svoj pozitivni prispevek doslej in nobenega dvoma ni, da ga bo dala tudi v bodoče. Izjavljam, da bom glasoval za predloženi zakon. (Ploskanje.)

Predsednik dr. F e r d o K o z a k : Ali se še kdo od ljudskih poslancev prijavi k besedi, Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in pridem na glasovanje. Kdor je za predloženi zakonski predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zakonski predlog soglasno sprejet in bo dostavljen Prezidiju Ljudske skupščine LRS v razglasitev.

Preden nadaljujemo z dnevnim redom, odrejam 15 minutni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 11.50 in se je nadaljevala ob 12.20.)

Tovariši ljudski poslanci! Nadaljujemo tretjo sejo I. rednega zasedanja in prehajamo na drugo točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda. Prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da da poročilo.

Ivan Štucin: Tovariši ljudski poslanci, dajem poročilo zakonodajnega odbora k predlogu zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda.

O tem zakonskem predlogu je zakonodajni odbor razpravljal na svoji seji dne 5. junija 1951.

Upoštevajoč obrazložitev vlade, da se mesto Bled dosedaj ni moglo tako razvijati, kot bi bilo treba, v tistih svojih panogah, ki so za njegov razvoj posebno važne, ker ni imelo zaradi vključitve v radovljjski okraj potrebne operativne samostojnosti na področju lokalnega gospodarstva in komunalnih zadev, je bil odbor soglasno mnenja, da je potrebno ta zakon izdati, ker bo na podlagi tega zakona mesto Bled dobilo v navedenih zadevah enako samostojnost, kot jih imajo mestni ljudski odbori, ki so izvzeti iz okrajev.

Glasujoč od člena do člena je odbor sprejel zakonski predlog v obliki, kot ga je predlagala vlada LRS, z edino prav tako soglasno sprejeto spremembo, da se v 2. členu besedi »podpiše navodilo« zamenjata z besedama »izda predpise«. Ta sprememba je po mnenju odbora potrebna zato, da vlada pri izdaji predpisov, ki bodo morebiti potrebni za izvajanje tega zakona, ni vezana na obliko navodil.

S to edino spremembo je zakonodajni odbor nato zakonski predlog v celoti soglasno sprejel.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za odborovega poročevalca določen Ivan Štucin.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog z navedeno spremembo uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951. Predsednik, tajnik in člani odbora.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Pričenjam razpravo k temu zakonskemu predlogu in prosim ljudske poslance, da se priklase k besedi. Besedo ima ljudski poslanec dr. Miha Potočnik.

Dr. Miha Potočnik: Tovariši poslanci! Z zakonom, ki je predložen v razpravo in ki govori o posebnih pristojnostih Mestnega ljudskega odbora Bled, se odpira zelo aktualna in pereča problematika naših mest in sicer tistih mest, ki so vključena v sestav naših okrajev. Dosedaj smo v organizaciji naših ljudskih odborov poznali mesta, ki so izločena iz okrajev in mesta vključena v okrajno organizacijo, ki pa niso imela drugih pristojnosti kot krajevni ljudski odbori. S tem zakonskim predlogom, ki je v razpravi, pa se postavlja vprašanje mest, ki so v sestavu okrajev, katerim pa je treba zagotoviti nekatere pravice in kompetence, da bodo lahko funkcionirala in opravljala svoje naloge z večjo sproščenostjo, kot je to bilo doslej. Gre za vprašanje samouprave teh mest, ki morajo imeti nekatere posebne kompe-

tence. Bled je prvi poskus načeti to vprašanje in ga primerno rešiti. Prav gotovo se bo treba sedaj v zvezi z diskusijo o organizaciji ljudskih odborov in v zvezi z diskusijo o težah, ki bo šla sedaj v širino, lotiti tudi vprašanja naših mest, ki so v sestavu okrajev, ker imajo posebne probleme in posebne zahteve ter tudi poseben način reševanja problematike večjega naselja, ki ima svoje posebnosti in ki zahteva zato tudi posebno ureditev. Nova organizacija ljudskih odborov, teze o tej organizaciji predvidevajo tudi glede teh mest nekatere novosti in spremembe. Važno je, da bo ta diskusija, ki se sedaj vrši v mestih, ki so v sklopu okraja, razčistila tudi to vprašanje, da bomo predvsem proučili vprašanje statutov mest v sklopu okraja, da bomo v naši bodoči ureditvi naših ljudskih odborov zagotovili tem mestom samoupravne funkcije predvsem na področju reševanja komunalnih vprašanj in da jim bo zagotovljena tudi primerna finančna, materialna baza zato, da se bodo lahko brigala za svoja vprašanja in da bodo ta vprašanja tudi na osnovi lastne materialne baze lahko uspešneje reševala kakor doslej. Vsa ta vprašanja bo treba urediti s statuti. Bled je prvi poskus in izkušnje na tem prvem primeru morajo dati rezultate tudi za zakon, ki ga bo glede teh nekaj desetih mest treba v doglednem času tudi sprejeti. Že takrat, ko smo sprejemali zakon o upravnoteritorialni razdelitvi Slovenije, smo sprejeli tudi člen, da republiški zakon določa, kateri kraji v republiki so mesta. Vendar ta zakon doslej še ni bil sprejet, ker tudi še niso bili dani pogoji, da bi tem mestom dali kake posebne pravice in položaj v sklopu okraja. Najnovejši razvoj pa zagotavlja tako na področju našega gospodarstva kakor na področju naše organizacije našim mestom že nove možnosti tako, da bo v bodoče lahko tudi zakon o naših mestih prinesel določbe o posebnih kompetencah, zlasti na področju urejanja komunalnih vprašanj in tudi na področju finansiranja teh mest.

Glede samega Bleda bi rad kot poslanec radovljiškega okraja omenil še nekaj stvari. Pred vojno je bil Bled torišče najbolj neurejene kapitalistične stihije. Na Bledu se je prav gotovo od vseh krajev na Gorenjskem najbolj izražala kapitalistična stihija finančnega monopola raznih bank in privatnih podjetnikov, zaradi česar je bilo na Bledu marsikaj zagrešenega, kar bo treba popravljati in urejevati. Med vojno je Bled izgubil svoj pomen in je prav, da se tudi v zvezi s prejšnjo diskusijo spomnimo tega, da je bil Bled med vojno sedež nacističnega gestapovskega terorja, da je bila tu centrala nemške fašistične civilne uprave in da je bil Bled spremenjen iz našega najlepšega letovišča v centralo za zaslužnjevanje našega gorenjskega kota. Spomnimo se tudi, da so med vojno tiskali Nemci znamke »Veldes Deutsch für immer«, da so smatrali, da so prav iz Bleda sposobni germanizirati ta naš najlepši del slovenske zemlje in da bodo tu tudi večno ostali, kar pa jim je preprečila naša narodnoosvobodilna borba in naša zmagovita revolucija. Po vojni je seveda prve čase Bled v svojem razvoju nekoliko zaostal, ker je bilo treba popravljati posledice vojne in je bilo treba mnogo naporov, da se Bled zopet vrne svojemu namenu. Znano nam je naše geslo, za katerega mislimo, da mora veljati tudi v naprej — »Bled ljudskim množicam«. Bled je res treba urediti tako, da bodo na Bledu delovni ljudje lahko našli dovolj počitka in se naužili krasot gorenjske zemlje ter si nabrali novih moči za svoje delo. Ob tej priliki bi rad ugotovil še to, da so ponekod bile nekatere zelo lokalpatriotske ugotovitve, češ da se je Bled čez mero zanemaril v prvih povojnih letih in da mu ni bila posvečena zadostna pozornost. Po podatkih, ki sem jih dobil, je bilo samo v 1950. letu investiranih iz republiških sredstev

v razne turistične, gostinske in komunalne naprave 12 milijonov dinarjev, za 1951. leto pa je že prav tako bilo danih iz sredstev republiške akumulacije 14 milijonov dinarjev in posebej še 5 milijonov dinarjev, to se pravi skupno 19 milijonov dinarjev za ureditev Bleda, za dvig njegovega gostinskega omrežja in ureditev najnujnejših komunalnih naprav. Prav gotovo je, da tudi po novi ureditvi ne more odpaсти skrb republiških in celo zveznih organov za ta, bi rekel, naš najbolj znani turistični in letoviški center. Prav gotovo pa je, da preide sedaj na mestni ljudski odbor na Bledu velika odgovornost in da bo prav v okviru tega zakona, ki je predložen in ga sedaj sprejemamo, mestni ljudski odbor lahko bolj neposredno in bolj neodvisno urejal mesto kot turistični center naše Gorenjske. Seveda bi bilo zgrešeno misliti, da bo to lahko vršil samo mestni ljudski odbor. Potrebno bo v smislu našega splošnega razvoja, da bodo pri tem delu sodelovali najširši krogi prebivalstva preko svetov državljanov, turističnih društev itd., kot nameravamo in je prav, da pritegnemo čim širši krog interesentov in državljanov k opravljanju tudi tako važnih javnih nalog. Že od 1946. leta dalje je Bled vedno bolj dobival pomen množične izletne točke za sobotne in nedeljske izletnike in od 1946. leta dalje je bilo iz republiških sredstev investiranih od 5 do 10 milijonov dinarjev vsako leto za dvig vsega tujkega prometa zato, da so se odpravile skrajno neugodne posledice in zanemarjenje iz medvojnega časa.

Od tega, kako bo ta zakon v praksi izvajan in kako bo mestni ljudski odbor mesta Bleda s svojimi volivci reševal vprašanje takega mesta, ki se mu dajejo posebne pravice, bodo v marsičem odvisne tudi naše izkušnje in bodoča ureditev položaja drugih mest. Po mojem mnenju je glavno to, da taka mesta dobe svojo komunalno in finančno samostojnost, da urejajo v sklopu našega splošnega razvoja svoja področja tako, kot to ustreza lokalnemu prebivalstvu in kot to ustreza interesom celote. Napačno bi bilo misliti, da smatramo lahko ta ukrep samo za neko koncesijo lokalnim težnjam in lokalnopatriotskim ozkim interesom. Po mojem mnenju je prav, da se ta samouprava reš neposredno na terenu čim bolj uveljavi, uveljaviti pa se more samo v skladu s splošnimi interesi in z našim splošnim razvojem, kar pa lahko zagotovimo predvsem na ta način, da tudi ta vprašanja obravnava čim širši krog ljudi, in to na najbolj demokratičen način. Nédvomno je, da čakajo Bled še velike naloge, kot je to regulacija in ureditev cele vrste komunalnih in turističnih naprav in bo ta zakon po mojem mnenju eden temeljnih kamnov njegove samoupravne ureditve. Po eni strani bo to velika vzpodbuda za boljši razvoj, na drugi strani pa tudi velika preizkušnja za lokalne faktorje, kako tako pooblastilo čim boljše izvajati. Zato izjavljam, da bom glasoval za ta zakon, to pa predvsem zaradi tega, ker mislim, da bo ta zakon, ki je danes predložen, ponovno pomagal uresničiti Prešernov slavospev Bledu, da »dežela Kranjska nima lepš'ga kraja, kot je z okol'co ta podoba raja«. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Se še kdo od ljudskih poslancev prijavi k besedi? Besedo ima ljudski poslanec Jože Rus.

Jože Rus: Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Smatram, da predlog o razširitvi pristojnosti mestnega ljudskega odbora na Bledu zasluži pozornost zaradi splošnega pomena turističnega razvoja Bleda in okolice in želim zato omeniti nekaj pripomb k temu zakonskemu predlogu.

Po vojni ni Bled doslej v letoviškem prometu dosegel stanja, kakor ga je imel pred vojno. Revolucionarne družbene in gospodarske spremembe niso zahtevale omejitve ali bistvenih sprememb letoviškega prometa, nasprotno,

nastala je potreba po čim večji razširitvi letoviškega prometa, poraba letovišč je postala opravičena življenjska potreba delovnim ljudem za okrevanje in okrepitev v času dopusta. Zato ni bilo v skladu s potrebami, da se je obseg letoviškega prometa Bleda občutno omejil. Med vojno se število zgradb ni zmanjšalo, ni se pa tudi povečalo. Obnova izrabljene notranje opreme in zgradb, da bi se doseglo staro stanje letoviškega prometa, je na splošno bila v prvem času mogoča brez znatnih investicij. Številne prostore so zasedli stalni prebivalci, s tem pa se je znatno zmanjšala uporabnost zgradb in prostornina za letoviški promet. Mestni ljudski odbor se v prvem času ni dovolj trudil za ohranitev prejšnjega stanja in tudi drugi organi ljudske oblasti niso posvetili dovolj pozornosti turističnim potrebam Bleda. To stanje se do zadnjega časa z omejitvijo, ki jo je omenil dr. Miha Potočnik, ni bistveno spremenilo, čeprav je potreba po razširitvi letoviškega prometa vedno bolj naraščala.

Večkrat zadržuje nezadostno razumevanje to ali ono srečno pobudo in ni vedno dovolj dobre volje, da bi se ta ali oni načrt tudi uresničil. Bled ima kot klimatično alpsko letovišče velike odlike. Že do prve svetovne vojne se je razvil Bled v teku 30 let v svetovno znano letovišče zaradi prirodne lepote in osvežujoče alpske klime. To je usmerjalo tudi njegov razvoj in oblikovalo njegov letoviški značaj in promet. Množili so se izletniki, turisti in stalni obiskovalci, ki so s svojo skromno propagando širili letoviški in klimatični sloves Bleda in njegove okolice. V prostornem, slikovito grajenem alpskem kotu, obdanem s pestrimi oblikami, ki se vrstijo in vabljivo dvigajo do triglavskih višin in grebena Karavank je postal Bled s svojo okolico kraj prijetnega in blagodejnega razvedrila. Iz gozdnatih pobočij Jelovice, Pokljuke in Karavank napolnjuje blejski kot zračna svežina, že prvi sončni žarki ga ogrevajo, vetre ga sveže sape, ki pihljajo z gozdnatih pobočij v nižino. In zjutraj je zopet vse sveže in novo, da obhaja človeka radostno čustvo. Te prirodne oblike vedno znova vabijo delovnega, razvedrila željnega človeka v ta rajski kot. Po prvi svetovni vojni so kapitalistične tendence kazile prirodno idilo blejskega kota in z bučno mestno zabavo motile njegov blaženi mir in ga ponižale v nekulturno zabavišče. S tem hočem opozoriti na to, da je od razumevanja letovišča in njegove usmeritve, posebno Bleda, odvisen tudi njegov pravilni in uspešni razvoj; njegova ljudska, družbena in kulturna vrednost. Letovišča, ki imajo po narodi določen namen, letovišča z zdravilnimi vrelci, obmorska in planinska letovišča itd. imajo svoje določeno funkcijsko področje, drugače pa je z Bledom. Zaradi svojega edinstvenega značaja je postal Bled tudi čustvena zadeva nove ljudske Jugoslavije, in ljudska čustvenost naj usmerja njegov razvoj.

Stanje, ki je nastalo po nacionalizaciji turističnih podjetij, ni moglo voditi do pravilnega razvoja, izgradnje in poslovanja naših letovišč. Prenos uprav na republiške, okrajne in mestne organe je oviralo enotno upravljanje, enotno odgovornost in enotno nadzorstvo. Mestni odbor ni imel v rokah nobenega turističnega obrata, ni mogel računati na finančno korist iz teh podjetij in zaradi organizacijsko in finančno šibkih mestnih uprav je letoviški promet nazadoval, gibal se je v okviru ostalih krajevnih odborov in ni dovolj razvijal zanimanja za naloge, ki jih v veliki meri zahtevajo gospodarske, kulturne in socialne potrebe ljudstva. Uprave niso dovolj razumele splošnih potreb in nihče ni imel prave odgovornosti in skrbi za razvoj turističnega pomena Bleda. Uprave so skrbele predvsem za svoje objekte in potrebe, interese mestnega odbora so zanemarjale in s tem splošne interese in potrebe

turizma, kraja in ljudstva. Zaradi tega se je tudi zgodilo, da so najvažnejše komunalne naprave, kakor sta kanalizacija in vodovod, ostali vse doslej neurejeni in so ostali brez zadostnega oškrbovanja tisti objekti, ki niso spadali v neposredni gospodarski interes neke uprave, kakor otok, grad, stranske poti, izletne točke. Razumljivo je, da tako stanje tudi v političnem pogledu ni imelo med ljudstvom najboljšega odmeva.

Za napredek letoviškega prometa je potrebna dobro razvita strokovna dejavnost, letoviško poslovanje zahteva več kakor povprečno obrtniško poslovanje, zahteva kvalificirane sposobnosti v raznih strokah, ki so letoviškemu prometu potrebne. V tem oziru so se domačini Blejci sami mnogo trudili, da bi zadostili tem zahtevam. Ravnilo se je sposobno obrtništvo, mnogo se je storilo tudi za izobrazbo strokovnih moči v gostinstvu, za organizacijo blagovnega in osebnega prometa, za organizacijo izletništva itd., kar je pospeševalo tudi splošno blaginjo ljudstva.

Letoviški promet zahteva dobre organizacije, vestnosti, poslovne okretnosti, velike odgovornosti in delovne discipline. V letoviškem prometu pa se pogosteje pojavljajo razvade, ki slabe disciplino, kakor poslovna površnost in trenja v delovnih kolektivih. Zato zahteva letoviško poslovanje pozornega in budnega vodstva in nadzorstva, ki odločno in pravočasno odpravlja vse nerednosti.

Bled ima prirodne pogoje, da se pod dobrim, enotnim vodstvom razvije v kulturno in ljudsko letovišče, v socialistično letovišče nove Jugoslavije. K temu cilju naj bi graditelje, upravitelje in vse poslovodje vodila enotna misel in zavest pri dviganju in upravljanju tega našega najlepšega letovišarskega kraja.

Predlog zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda, ki daje odboru pristojnost tudi za vse tiste zadeve, za katere je sicer pristojen ljudski odbor mesta, ki je izločeno iz okraja, omogoča s strani uprave enotno upravljanje mestnega področja z njegovim svojstvenim turističnim značajem in odpira pot k nadaljnjemu razvoju Bleda za našo socialistično družbenost.

Smatram za potrebno, da se ta zakonski predlog sprejme in izjavljam, da bom glasoval zanj.

Mislim pa, da bi bilo umestneje, če bi se v besedilu zakonskega predloga nadomestil pridevnik »tujski« z »letoviški« tako, da bi se besedilo glasilo: »Zaradi posebnega pomena mesta Bleda za letoviški promet in turizem«. Predlagam, da bi se besedilo v tem smislu popravilo. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Se še kdo od poslancev prijavi k besedi? Besedo ima ljudski poslanec dr. Anton Melik.

Dr. Anton Melik: Spoštovani tovariši ljudski poslanci! Dovolite mi, da se k predlogu zakona o posebni pristojnosti mesta Bleda za dvema predgovornika še jaz oglašim k besedi z naslednjimi pripombami:

Na seji zakonodajnega odbora smo sicer predlog zakona glede Bleda malenkostno izpreminjali, moram pa poudariti, da smo posvetili temu predlogu v diskusiji zelo veliko pozornosti in da smo pri tem ugotovili dvoje stvari, ki jih je treba poudariti ob priliki, ko ta predlog zakona sprejemamo.

Prva točka, na katero bi želel obrniti pozornost, je tale. Bled je kot mesto eno naših najmlajših mest in prav nič tipično za mesto v Sloveniji. Naša mesta in lahko pristavim tudi trgi se morejo odlikovati po izredno dolgi kontinuiteti, po dolgi zgodovini, kjer mnoga praznujejo 600, 700, 800-letnico svojega obstoja in sicer svojega neprekinjenega razvoja tako, da je današnje

stanje rezultat tega večstoletnega razvoja. To jim daje često določeno strukturo tako gospodarsko, naselbinsko in v vseh ostalih pogledih značilno strukturo. Bled pa je, spoštovani tovariši poslanci, izjema med našimi mesti. Pred 100 leti ni bilo to, kar danes imenujemo Bled, prav nič drugega kakor pet vasi, ki so bile vasi, kakor jih je na stotine po Gorenjskem. Šele v zadnjih sto letih se je Bled razvil v to, kar je danes. Razvil se je na osnovi gospodarskega udejstvovanja, ki ga danes v glavnem imenujemo turistično udejstvovanje. Bled je zelo kompleksen pojem in ima celo vrsto funkcij gospodarskih udejstvovanj, ki nikakor niso tipične za naša mesta. Na ta način bo ta izločitev iz sklopa okraja postavila na dnevni red drugačne probleme in se preizkušala pod drugačnimi vidiki, kakor bomo mogli to reči v bodoče o katerem koli našem mestu, ki se bo izločilo iz okrajnega sklopa. Bled je še danes, in to posebej naglašam, zelo kompleksna stvar. V ospredju je turiztika, je turistični promet v raznih oblikah, od kopališča, zdravišča, turiztike v ožjem smislu besede itd. Toda Bledu je ostala vrsta starih funkcij. Na primer v teh petih vaseh Bleda je planinsko gospodarstvo še močno razvito tako, da bo tu podobna problematika, kakor je problematika vasi v Julijskih in drugih Alpah Slovenije. Bled leži na izhodišču velikih poti na Pokljuko in na Mežakljo in še drugam ter je spričo tega eno izmed središč lesne industrije z izkoriščanjem gozdov, z močnim deležem v tem področju. Kar se tiče glavne panoge, t. j. turiztike smo v zakonodajnem odboru, tovariši ljudski poslanci, obrnili pozornost na naslednje. Turiztika sama je kompleksna stvar. Pri tem se postavlja vprašanje, kako obmejiti Bled. Danes smatramo v našem zakonskem predlogu Bled kot skupek teh peterih vasi, ki sestavljajo danes MLO Bled. To so vasi, ki ležijo neposredno ob jezeru. Toda cela vrsta postojank blejskega turističnega središča je oddaljena od tega neposrednega okoliša Bleda. Opozarjam na primer na Vintgar, ki je bil ves čas ena izmed znamenitih atrakcij Bleda kot turističnega središča. Nastala pa so na primer že oporišča turističnega prometa v Ribnem, v Gorjah itd. Vintgar sam je močna turistična postojanka in zanjo je bila vedno in je tudi danes Bled prometno-organizacijsko središče in izhodišče. Ali, da vas predolgo ne zadržujem, vzemimo Pokljuko, da ne omenim Mežaklje in drugih krajev. Pokljuko, to izredno lepo in za turistični promet posebno privlačno pokrajino, ki jo, mislim še premalo spoštujemo in upoštevamo, nismo doslej zadosti vključili v turistični promet. Ta pokrajina se je dejansko razvila v nekako dependanso turističnemu prometu na Bledu, kar prihaja posebno močno do veljave pozimi, ko je Bled za zimski šport neuporaben, medtem ko je na Pokljuki, kakor veste, izvrstno torišče tudi za to panogo turističnega prometa. Poleti je Pokljuka zaradi svežine gozdov izredno vabljiva turistična točka, ki jo gostje, zlasti oni iz drugih krajev, iz krajev, kjer trpijo zaradi pomanjkanja gozdov hujšo vročino, izredno cenijo. Tudi tu bo nastajala za Bled, za samostojni, iz okraja izločeni Bled, zanimivo delovno področje, kako ga namreč še bolj povezati s turističnim središčem in kako organizacijske naloge Bleda in sosednjih KLO spraviti v sklad. Nadalje, tovariši in tovarišice ljudski poslanci, poslovanje Bleda bo tem boljše, v kolikor bolj ga povežemo s širšo okolico. Naj opozorim samo na eno malenkost. Bled je ugodno izhodišče za ture na Triglav, ker nudi najbolj udoben in najbolj zložen, čeprav ne najkrajši dostop. Pri tem bi se sicer ne zadrževal, vendar je to eden izmed momentov, ki bi jih kazalo upoštevati. Nadalje, sedaj so uvedene že redne avtobusne zveze Bleda s Pokljuko. Opozarjam, da manjka samo še dobrih 5 km ceste, pa bi se lahko izleti iz Bleda na Pokljuko povezali s spre-

hodom v Bohinj in bi v eni poldanski turi povezali Pokljuko, Bohinjsko jezero s Savico in Bledom. To so naloge, tovariši in tovarišice ljudski poslanci, ki prav gotovo niso samo naloge področja Bleda, ampak vseh tistih ustanov in vseh tistih krajevnih faktorjev, ki so dolžni skrbeti za turistični promet. Na tem področju bo bodoči MLO Bled čakala naloga, da iniciativno prevzame opravljanje tistih nalog, ki se tu postavljajo. In če mi dovolite za zaključek še eno stvar, še vedno nimamo zveze za vozni promet recimo iz bohinjanskega sektorja proti Primorju v Baško grapo, v Baško dolino proti Gorici in Trstu. Nedvomno je za Trst in Gorico pokrajina Julijskih alp privlačna in nedvomno bo velik napredek, kadar bo prvi avtobus ali če hočete, prvi kamion stekel neposredno tam nekje od Sv. Lucije ali Tolmina ali Podbrda čez Prevalje v Bohinjsko Bistrico in od tod dalje na Bled. Tudi to spada v področje prometne politike Bleda.

V zakonodajnem odboru smo problem postavili tako, da ostane odprt za bodoče razmišljanje in za bodoče naše prizadevanje, kako obmejiti Bled, ki ga danes kot samostojno enoto ustvarjamo, kako ga obmejiti po prizadevanju, po funkcijski zadolženosti, da bo reševal vso to problematiko, ki se postavlja. Iz tega vidika smo seveda bili zelo veseli novega zakonskega predloga in zanj z velikim zadoščenjem glasovali in dovolite, da zaključim s tem, da tudi sam z največjim priznanjem smatram to za velik pozitiven korak, za boljši in nadaljnji popolnejši razvoj turizma na Gorenjskem. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se še kdo od ljudskih poslancev prijavi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in prosim zakonodajni odbor, da se izrazi glede dostavka odnosno popravka, ki ga je predlagal ljudski poslanec Jože Rus.

Poročevalec Ivan Štucin: Izjavljam, da se zakonodajni odbor s tem popravkom strinja.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: S tem zaključujem razpravo ter dajem predlog zakona skupno z navedeno spremembo na glasovanje in prosim ljudske poslance, ki bodo glasovali zanj, da dvignejo roke. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog zakona o posebni pristojnosti Ljudskega odbora mesta Bleda soglasno sprejet in da bo dostavljen Prezidiju Ljudske skupščine LRS, da ga razglasi.

Prehajamo na tretjo točko dnevnega reda, na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije. Prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da ga poročilo.

Albin Vipotnik: Tovariši ljudski poslanci! Prečital bom poročilo zakonodajnega odbora k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije.

O tem zakonskem predlogu je zakonodajni odbor razpravljal na svoji seji dne 6. junija 1951.

Dosedanji zakon o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije upošteva v svojih določbah še oblastne ljudske odbore. Ker so bili medtem oblastni ljudski odbori odpravljani, se je pokazala potreba, da se ta zakon, kolikor se njegove določbe nanašajo na oblastne ljudske odbore, spremeni. Prav tako je medtem izšel

novi kazenski zakonik, ki ima med drugim tudi nove kazenske določbe za kršitve svobode glasovanja pri odpoklicu. Ker kazenske določbe v dosedanem zakonu niso v skladu z novim kazenskim zakonikom, je bilo treba v tem smislu kazenske določbe tega zakona prilagoditi novemu kazenskemu zakoniku.

Glede na to je bil zakonodajni odbor mnenja, da so v tem smislu predlagane spremembe in dopolnitve navedenega zakona potrebne in je v načelni razpravi ta zakonski predlog v celoti soglasno sprejel.

Glasujoč od člana do člana je zakonodajni odbor soglasno sprejel zakonski predlog v posameznostih in nato v celoti brez vsake spremembe ali dopolnitve.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za poročevalca določen Albin Vipotnik.

Poročilo pošilja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog brez vsake spremembe uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951. Predsednik, tajnik in člani odbora.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se kdo od ljudskih poslancev prihlasi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predloženi zakonski predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predloženi zakonski predlog soglasno sprejet in bo dostavljen Prezidiju Ljudske skupščine LRS v razglasitev.

Prekinjam dopoldansko sejo, ki se bo nadaljevala popoldne ob 16.30. (Seja je bila prekinjena ob 13.10 in se je nadaljevala ob 16.45.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Nadaljujemo tretjo sejo I. rednega zasedanja in prehajam na četrto točko dnevnega reda na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

Pričenjam razpravo in prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da da poročilo.

Albin Vipotnik: Prečital bom poročilo zakonodajnega odbora k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

O tem zakonskem predlogu je zakonodajni odbor razpravljal na svoji seji dne 6. junija 1951.

Glede na to, da je Ljudska skupščina LRS na svojem IV. rednem zasedanju prvega sklica sprejela zakon o odpravi oblasti kot upravnoteritorialnih enot v Ljudski republiki Sloveniji ter so bila v vrsti zakonov, ki obravnavajo podobno snov, uveljavljena načela, ki zahtevajo, da se spremenijo nekatere določbe v zakonu o volitvah odbornikov ljudskih odborov, je bil zakonodajni odbor mnenja, da je treba ta zakonski predlog v načelu sprejeti in ga vskladiti z obstoječimi zakonskimi predpisi.

Glasujoč od člana do člana je odbor soglasno sprejel vse člene zakonskega predloga brez vsake spremembe in končno tudi zakon v celoti.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za poročevalca določen Albin Vipotnik.

Poročilo pošilja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog brez vsake spremembe uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951. Predsednik, tajnik in člani odbora.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se kdo od poslancev prijavi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in preidem na glasovanje. Kdor je za predloženi zakonski predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predloženi zakonski predlog soglasno sprejet in bo predložen Prezidiju Ljudske skupščine LRS, da ga razglasi.

Prehajam na peto točko dnevnega reda, na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku.

Pričenjam razpravo in prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da da poročilo.

Dr. Jože Pokorn: Poročilo zakonodajnega odbora k predlogu zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku se glasi:

Ker je novi kazenski zakonik, ki začne veljati 1. julija 1951, spremenil dosednji sistem kazni in v svojem posebnem delu določil kazniva dejanja, ki so jih doslej vsebovali razni drugi zakoni in pri tem prekvalificirali dosedanje prekrške v kazniva dejanja in narobe, bodo s tem dnem prenehale veljati vse kazenskopravne določbe v zakonih ljudskih republik, kolikor so v nasprotju z določbami kazenskega zakonika in njegovega uvodnega zakona.

Predloženi zakonski predlog spravlja v sklad predpise o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih naše republike s kazenskim zakonikom in njegovim uvodnim zakonom, ker bi sicer te kazenske določbe, kolikor so v nasprotju s tema zakonoma, prenehale veljati in bi ostala cela vrsta zakonskih predpisov brez ustrezne kazenske sankcije.

Zato je zakonodajni odbor, ko je na svoji seji dne 6. junija 1951 razpravljal o tem zakonskem predlogu, bil soglasno mnjenja, da je ta zakon treba nujno izdati.

Pri glasovanju od člena do člena je odbor soglasno sprejel zakonski predlog v podrobnostih in v celoti brez kakršnih koli sprememb ali dopolnitev.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je odbor za svojega poročevalca določil dr. Jožeta Pokorna.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951. Predsednik, tajnik in člani odbora.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Se kdo od poslancev prijavi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predloženi zakonski predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predloženi zakonski predlog sprejet in bo v smislu ustave in poslovnika dostavljen Prezidiju Ljudske skupščine LRS v razglasitev.

Šesta točka dnevnega reda je razrešitev in volitev Vrhovnega sodišča Ljudske republike Slovenije.

Glede na prečitano pismo predsednika Vrhovnega sodišča LRS o razrešitvi vrhovnega sodišča ter v skladu s 112. členom ustave predlagam skupščini, da ta predlog potrdi. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je Vrhovno sodišče LRS razrešeno ter prosim predlogov za izvolitev novega predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča LRS.

Besedo ima minister za pravosodje vlade LRS dr. Heli Modic.

Dr. Heli Modic: Tovariši ljudski poslanci! Ker nameravam o vlogi sodišč govoriti pri naslednji točki v razpravi o okrožnih sodiščih, moram pa vendarle pojasniti svoj predlog zasedbe Vrhovnega sodišča LRS v toliko, da je pri sestavi odločalo dvoje vprašanj. Prvič, poveča se vloga vrhovnega sodišča pri vodstvu vseh sodišč v Sloveniji glede na dejstvo, da nižja sodišča ne bodo imela več opore v lokalnih političnih ali oblastvenih organih, zlasti pa ne pri javnih tožilstvih, katerih ustroj in pristojnost se bo spremenila. Z osamosvojitvijo sodišč, s povečanjem njihovih pristojnosti in urditvijo njihove avtoritete se nujno poveča tudi vloga vrhovnega sodišča. Drugič pa, da bo vrhovno sodišče reševalo spore o tožbah državljanov zaradi upravnih aktov. Ti dve vprašanji sta odločali pri naslednji sestavi vrhovnega sodišča, ki ga skupščini predlagam v potrditev. Predsednik dr. Franc Hočever, sodniki: Jože Černe, Matej Dolničar, dr. Milko Gaber, dr. Albin Juhart, Karel Košenina, Anton Krajšek, Pavel Marc, Karel Mejak, Silverij Pakiž, dr. Alojzij Peric, dr. Bogdan Petelin, Alojzij Piškur, Marko Simčič, dr. Teodor Tomišek in Martin Žalik.

Prosim, da skupščina ta predlog sprejme.

Predsednik dr. F e r d o K o z a k: Kdor se od poslancev strinja s tem, da se za predsednika Vrhovnega sodišča LRS izvoli dr. Franc Hočever, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je za predsednika Vrhovnega sodišča LRS soglasno izvoljen dr. Franc Hočever.

Za sodnike vrhovnega sodišča so v smislu predloga ministra za pravosodje predlagani: Jože Černe, Matej Dolničar, dr. Milko Gaber, dr. Albin Juhart, Karel Košenina, Anton Krajšek, Pavel Marc, Karel Mejak, Silverij Pakiž, dr. Alojzij Peric, dr. Bogdan Petelin, Alojzij Piškur, Marko Simčič, dr. Teodor Tomišek in Martin Žalik.

Ima kdo od poslancev morda še kak drug predlog? Ker nihče, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za predlano listo sodnikov vrhovnega sodišča, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog ministra za pravosodje dr. Helija Modiča soglasno sprejet.

Sedma točka dnevnega reda je razprava in sprejetje odloka Ljudske skupščine LRS o razrešitvi in začasni postavitvi sodnikov okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji.

Besedo ima minister za pravosodje vlade LRS dr. Heli Modic.

Dr. Heli Modic: Tovariši ljudski poslanci! Sklepi IV. plenuma CK KPJ so odraz dejstva, da nam poglobljeni socialistični odnosi v naši ekonomiki in s tem v zvezi razvoj demokratične zavesti delovnih ljudskih množic omogočajo dosledno izvedbo tistih načel organizacije državnega mehanizma, ki jih je postavila že ustava.

V prvi dobi postavljanja temeljev socialistični ekonomiki je ležalo breme revolucije na ramah uprave in njenega organizatoričnega dela, pri čemer je bilo treba interese posameznih državljanov in drugih pravnih subjektov spraviti v sklad z interesi skupnosti in jih večkrat podrediti.

Danes pa na teh temeljih razvijamo nove oblike socialistične demokracije, ki vodijo v komunistično družbo in v odmiranje države. Vzporeden in nujen proces na tej stopnji je ta, da tradicionalni organi razredne diktature dobivajo popolnejše oblike organizacije in delovnih metod.

Poudarjam to zaradi tega, ker mnogi precenjujejo ta vzporedni proces in ga tolmačijo ločeno od socialistične materialne osnove, od dejstva, da proizvajalci upravljajo družbeno lastnino.

Vsaka država, ki je temeljila na eksploataciji tujega dela, se je ob dušenju delovnih razredov razvijala v smeri birokratizacije in utesnjevanja demokracije. Samo pri nas Partija, ki je na oblasti, razvija demokracijo in pripravlja pot odmiranja države. Tako ostvarja Partija zgodovinsko vlogo proletariata. To je izvor demokracije našega javnega življenja in razvijanja takih oblik izvajanja oblasti, ki jamčijo čimdalje večjo svobodo človeka in njegov osebni razvoj. Prav zaradi tega si danes reakcionarni elementi prizadevajo zavirati proces demokratizacije deloma z bagateliziranjem socialistične osnove in novih socialističnih oblik tega procesa, deloma pa s tem, da poskušajo vsak korak demokratizacije samega državnega aparata zlorabiti do absurda in pri tem cinično hvalijo prav ta vzporeden proces kot ideal demokracije.

Po sklepu IV. plenuma CK KPJ prevzemajo sodišča neposredno zaščito zakonitih pravic in interesov državljanov in drugih pravnih subjektov, dočim obdrže javna tožilstva zastopanje interesov skupnosti in države. V tem pogledu se pa tudi njihove pristojnosti dosledno razširijo.

Sodišča so s tem postavljena v položaj, da popolnoma samostojno rešujejo vprašanja iz svoje razširjene pristojnosti in se ne bodo mogla kot dosedaj zanašati na pomoč drugih oblastvenih in političnih organov, zlasti pa ne javnega tožilstva, ki je bil prvenstveno organ zaščite zakonitosti. Sodišča morajo biti tako sestavljena, da bodo ne le razumela, ampak obvladala vse probleme v zvezi z graditvijo socializma. Že zato je potreba zvečati število sodnikov, da ne bodo samo obvladala naraščajoče pristojnosti, marveč razvila tudi kvaliteto svojega dela in našla tudi čas za svoje strokovno izpopolnjevanje. Razen tega bodo nove naloge kot na primer prenos preiskav v kazenskih zadevah na okrožna sodišča, pri vrhovnem sodišču pa upravni spori, zaposlile znatno večje število sodnikov.

Glede postopka samega moram pojasniti to-le:

Ureditev sodišč ter način volitve sodnikov ureja zvezni zakon, ki je bil prilagojen na obstoj oblasti kot upravnoteritorialnih enot. Z ukinitvijo oblasti jo odpadel predstavnikiški organ, ki bi volil in razreševal sodnike okrožnih sodišč. Ta vrzel ni bila izpolnjena, ker se pripravlja sprememba zakona o sodiščih že po smernicah IV. plenuma CK KPJ.

Že sedanje kompetence in pristojnost poslov okrožnih sodišč zahteva, da se izpopolnijo manjkajoča mesta in da se z uredbo vlade formirajo ustanovljeni Okrožni sodišči v Celju in Novem mestu. Še bolj pereče bo vprašanje po novem kazenskem zakoniku, ki se bo začel izvajati s 1. julijem.

Na to opiram svoj predlog, da Ljudska skupščina začasno postavi predsednike in sodnike okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji. Formalno

pa ga opiram na 6. točko 44. člena ustave LRS, ki daje vrhovnim republiškim organom v pristojnost vrhovno sodišče v Ljudski republiki Sloveniji.

Smatram, da mora biti ta postavitev začasna, ker bo zvezni zakon določil organe in postopek pri volitvi okrožnih sodišč.

Besedilo odloka, ki ga predlagam ljudski skupščini v izglasovanje, se glasi:

Glede na povečano vlogo, ki naj pripade okrožnim sodiščem ter glede na formiranje dveh novih okrožnih sodišč, opirajoč se na 6. točko 44. člena ustave LRS izdaja Ljudska skupščina LRS

o d l o k

o razrešitvi in začasni postavitvi sodnikov okrožnih sodišč
v Ljudski republiki Sloveniji

I.

Predsedniki in sodniki okrožnih sodišč v Ljubljani, v Mariboru in v Gorici se razrešijo svoje dolžnosti.

II.

Začasno se postavijo:

1. pri okrožnem sodišču v Ljubljani:

za predsednika Franc Juhart, za sodnike: Jože Baričevič, Stanko Hribar, Adolf Hudnik, Milan Jesenko, Ludvik Jezeršek, Stanko Klavs, Anton Kraigher, Ferdinand Kvas, dr. Bogdan Lamut, dr. Franjo Omladič, Franc Poljanec, dr. Leon Pompe, Viktor Prohinar, Anton Stariha, Mirko Strehovec, dr. Jakob Svet in Milan Švala;

2. pri okrožnem sodišču v Mariboru:

za predsednika Franc Venturini, za sodnike: dr. Rudolf Adamič, Otmar Cvirn, dr. Miroslav Dev, Jože Dolinšek, Drago Gregorin, dr. Srečko Grmovšek, Vladimir Kosi, Mirko Kušar, Matevž Mohorič, dr. Dušan Pipenbacher, Vladimir Punčuh, Miloš Senica in Franc Zavašnik;

3. pri okrožnem sodišču v Gorici:

za predsednika Boris Sartori, za sodnike: Anton Bizjak, Alfred Hvala, Rudolf Jereb, Marjan Medved in dr. Josip Vlach;

4. pri okrožnem sodišču v Celju:

za predsednika Franc Sok, za sodnike: dr. Leon Berlic, Oskar Dobovišek, Ludvik Gorenjak, Juro Lesjak, Lojze Šmid in dr. Franc Vrbnjak;

5. pri okrožnem sodišču v Novem mestu:

za predsednika Hubert Repovž, za sodnike: Janko Čerček, Ermin Ferfolja, Zvonimir Gaberšek, Štefan Hlebe in Jurij Picek.

III.

Minister za pravosodje LRS izvrši ta odlok.

IV.

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«.

Po tem predlogu se zviša število sodnikov okrožnega sodišča v Ljubljani od 13 na 18, v Mariboru od 9 na 14, v Gorici od 4 na 6.

Predlog zasedbe sodišč je bil pretresan s predsedniki obstoječih okrožnih sodišč, s šefi ustanov, ki zaposlujejo pravniški kader, primeren za izpopolnitev potrebnih mest ter po možnosti s kandidati samimi. Razumljivo je, da so se sodišča izpopolnila prvenstveno s tistimi pravniki, ki so doslej na drugih ustanovah vršili posle, ki pripadajo sedaj sodiščem.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Pričenjam razpravo k predlogu odloka. Ali se kdo od ljudskih poslancev prijavi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je odlok o razrešitvi in začasni postavitvi sodnikov okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji soglasno sprejet in bo ljudska skupščina ta odlok razglasila.

Prehajamo k osmi točki dnevnega reda na potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva.

Potruje se uredba z dne 8. maja 1951, številka II 1089/3—50 o kmetijskih gospodarskih šolah (Ur. list LRS, številka 17—87/51), ki jo je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva z dne 23. januarja 1947.

Kdor je za potrditev te uredbe, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je uredba o kmetijskih gospodarskih šolah soglasno potrjena in bo skupščina izdala odgovarjajoči odlok.

Deveta točka dnevnega reda je razprava in sklepanje o predlogu poslovnika Ljudske skupščine LRS. Pričenjam razpravo in prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da da poročilo.

Jože Petejan: Poročilo zakonodajnega odbora k predlogu poslovnika Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Ker je dosedanja parlamentarna praksa pokazala, da je več določb poslovnika skupščine treba popraviti, je predsednik skupščine predložil zakonodajnemu odboru nov predlog poslovnika.

Zakonodajni odbor je o tem predlogu razpravljal na svoji seji dne 5. in 6. junija 1951 in soglasno sklenil, da je treba predlog poslovnika v načelu sprejeti.

Ko je odbor razpravljal o posameznih členih poslovnika, je razprava potekala takole:

Dr. Marijan Brecelj: Predlagam, da se popravki, ki jih je sklenil zakonodajni odbor, ne berejo, ker so natisnjeni v poročilu, ki je bilo razdeljeno poslancem.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se skupščina strinja s predlogom, da se popravki ne čitajo, ker so navedeni že v poročilu? (Strinja.)

Jože Petejan: Zakonodajni odbor je naknadno sklenil še nekatere spremembe, in sicer v 13. členu, v katerem je bilo preje rečeno, da sta zakonodajni odbor in odbor za gospodarstvo in finance sestavljena iz 15 članov, medtem ko se je zakonodajni odbor sedaj zedinil, da bi v bodoče imel zakonodajni odbor 21 članov, medtem ko bi odbor za gospodarstvo in finance ter odbor za ljudsko oblast imela 15 članov, drugi stalni odbori pa vsak po 6 članov. Prav tako se spremeni drugi odstavek tega člena, ki govori o številu namestnikov in bi zakonodajni odbor imel 5 namestnikov, odbor

za gospodarstvo in finance in odbor za ljudsko oblast 3 namestnike, drugi odbori pa po 2 namestnika.

Če skupščina smatra, da ni potrebno čitati ostalih popravkov, bi dodal nekaj pripomb splošnega značaja, ki so vnesene v poslovnik, ki je v mnogočem razširil območje same skupščine in so dostavki v precejšnji meri povečali avtoriteto skupščine. Predvsem imamo predviden nov odbor in sicer odbor za ljudsko oblast, ki bo imel izredno važno nalogo že v bližnji bodočnosti pri utrjevanju demokratičnih organov naše ljudske oblasti. Nadalje je predvidena razširitev delokroga odbora za prošnje in pritožbe, ki prošenj ne bo samo registriral in jih odstopal pristojnim resorom, ampak bo primoran zasledovati tudi potek reševanja prošenj in pritožb, da bi te stvari ne ostale skrite, kar je važno zlasti sedaj, ko ni več komisije za državno kontrolo ter bo ta odbor moral skupščini na vsakem njenem rednem zasedanju dati poročilo, kar bo utrdilo zaupanje v skupščino in ljudsko oblast samo. Prav tako se je izpremenil naslov odbora za gospodarski načrt in finance v odbor za gospodarstvo in finance in se bo ta odbor moral baviti z vsemi gospodarskimi vprašanji in ne samo z državnim proračunom in planom. Končno je v predlogu poslovnika določeno, da morajo člani zakonodajnega odbora dobiti zakonske predloge vsaj tri dni pred sejo odbora, ostali poslanci pa vsaj 24 ur pred sejo. To je bilo sicer tudi v sedanjem poslovniku, vendar moram ugotoviti, da se je to določilo v zadnjih štirih letih upoštevalo morda vsega dvakrat in smo vedno predloge dobili tik pred sejo tako, da ni imel noben poslanec časa, da bi jih mogel proučiti in se pripraviti bodisi za izpreminjevalne predloge ali pa za diskusijo. Zato bi v svojem in v imenu članov zakonodajnega odbora prošil vlado, da bi se v bodoče držala določbe poslovnika in da bi ljudski poslanci dobivali zakonske predloge pravočasno, da jih lahko prouče in se pripravijo za diskusijo, kar bo samo v interesu ljudske skupščine same, s čemer se bo olajšalo delo in poglobilo zanimanje ljudskih poslancev za posamezne predloge. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Pričenjam razpravo k predlogu poslovnika. Ali se kdo od poslancev javi k besedi? Besedo ima minister za notranje zadeve Boris Kraigher.

Boris Kraigher: Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Ob formiranju novega odbora naše skupščine, odbora za ljudsko oblast, mislim, da je prav, če se nekoliko zadržimo ob problemu ljudske oblasti, če skupščina razpravlja o tem vprašanju. Gre tu za bistveno vprašanje razširjenja in poglobljanja demokracije, gre tu za izrazito politično problematiko, ki povzroča najrazličnejše komentarje v naši in svetovni javnosti in je zato tudi s tega stališča prav, da ob tej priliki pojasnimo tisto, kar povzroča nekoliko zmede in nesigurnosti na terenu, posebno še, ker se vprašanje nove reorganizacije nekaterih organov ljudske oblasti marsikje tolmači čisto napačno, kot da gre za vračanje na staro, za odpravljanje neke »napačne« politike, ki da smo jo kopirali po Sovjetski zvezi itd. Čeprav so taka tolmačenja zelo pogosta in četudi so marsikje dovedla že do nekih praktičnih posledic, do nekih manifestacij naše mračne politične preteklosti, do poskusov političnega aktiviziranja stare družbe, moram takoj ugotoviti, da ravno v organizacijskih oblikah naših osnovnih organov ljudske oblasti nismo šli nikdar po stopinjah Sovjetske zveze in kominformovskih držav, ampak smo šli dosledno od leta 1941 pa do danes po čisto svojih, novih poteh in da zato tudi nove spremembe, ki jih danes predvidevamo, v ničemer ne bazirajo na »spoznanju« kakih

napak, ki smo jih slepo prevzeli od Rusov. S tem nočem reči, da mi sovjetski primer v marsičem škodil tudi nam neposredno, toda bolj bi lahko rekli samo v zvezi z nekaterimi nebitvenimi problemi metode dela, kakor v naši konkretni praksi, v bistvenih vprašanih ljudske oblasti.

Novi prijemi v organizaciji naših ljudskih odborov so predvsem posledica dejstva, da smo uspešno prehodili začetno fazo v borbi za socializem in da zato danes v gospodarski organizaciji in v celotnem gospodarskem sistemu prehajamo na nove oblike dela, ki nam jih že dopušča naša današnja gospodarska moč, dosedanja utrditev socialističnega gospodarstva, dokončno prevladajoči značaj utrjenih socialističnih odnosov v našem gospodarstvu, v vseh njegovih vejah, tako v industriji in trgovini, kot tudi že obvladanje poljedelskega gospodarstva, kjer je vprašanje utrjevanja socialističnih odnosov najtežje, vendar pa tudi že odločilno na poti stalnega in nezadržnega napredovanja. Vse to nam omogoča kakor tudi zahteva prehajanje na nove oblike dela v gospodarskem sistemu, obenem pa zahteva tudi nadaljnjih sprememb in izpopolnitev organov ljudske oblasti.

Razširjanje demokracije in s tem v zvezi nove metode dela v osnovnih organih ljudske oblasti torej nikakor niso korak nazaj, ampak izrazit korak naprej k resnični socialistični demokraciji. Takega koraka naprej seveda Sovjetska zveza in kominformovske države niso sposobne, ker so že davno degenerirane in nimajo več ničesar skupnega s socializmom, niti s perspektivo socialistične demokracije. Tam se vedno bolj utrjuje vsemoč državne kapitalistične birokratske kaste in zato skušajo vsak naš uspeh na poti v resnično socialistično demokracijo prikazati kot povratek na staro, da bi zmanjšali svetovni pomen naše borbe in onemogočili množicam v njihovih deželah vsako možnost, da bi spregledale. V tem pogledu se torej odnos kominformistov v celoti ujema z iluzijami vseh ostankov kapitalistične preteklosti pri nas, ki skušajo ustvarjati zmedo s širjenjem govoric o vračanju na staro. V tem pogledu danes kominformisti niso pri nas nič drugega kot neposredno orodje ostankov stare kapitalistične družbe v borbi proti napredku. V tem pogledu se danes v odnosu do nas in do Jugoslavije čudovito strinjata politika kominforma in politika Vatikana in pri nas doma, iluzije bednih kominformistov z iluzijami najmračnejših ostankov Rožmanove klerofašistične stražarske klike in najreakcionarnejšega dela rimokatoliškega klera v Jugoslaviji.

Preden sploh postavimo vprašanje temeljitega proučevanja prakse organov ljudske oblasti — kar bo osnovna naloga novega skupščinskega odbora, mislim, da mora biti to popolnoma jasno. Ni govora o kakršnem koli popuščanju ali vračanju na staro, ni govora o kakršnem koli odpravljanju neke sovjetske prakse pri nas. Gre za izrazito nadaljnje razširjanje in poglobljanje resnične socialistične demokracije, gre za izrazit korak naprej. Gre za izrazit, odločilen in težak korak naprej. Gre za enega najtežjih korakov naprej, ker gre za osnovne organe oblasti, tiste, ki so najbližji množicam in tiste, ki so najbolj trdovratno podvrženi stalni nevarnosti birokratiziranja in pačenja s strani ukoreninjenih vsedlin mračne preteklosti. Gre za krajevne, rajonske, mestne in okrajne ljudske odbore. Predvsem z delom teh, s proučevanjem njihove prakse se bo moral baviti novi odbor.

Zavedlo bi nas predaleč, če bi hotel sedaj dati celoten pregled predvidenih ukrepov za nadaljnje utrjevanje ljudske oblasti. Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti bo izdal brošuro z vsestransko in obširno obde-

lanimi tezami o principih, na katerih naj sloni delo in organizacija osnovnih ljudskih odborov v bodoče. Vse to je šele material za diskusijo.

Odbor za ljudsko oblast bo moral z vsestransko organizacijo zagotoviti, da se te teze temeljito prediskutirajo na terenu, zbrati gradivo o delu ljudskih odborov in tako pripomoči k ureditvi materiala, ki naj nam omogoči formulacijo potrebnih novih predpisov. Na osnovi dela tega odbora se bodo verjetno mnoge postavke, ki jih te teze postavljajo, še bisveno spreminjale. Zato te teze nikakor ne smejo služiti kot kakršen koli material za tekoče spreminjanje prakse delovanja ljudskih odborov.

V glavnem gre za rešitev problema, kako, prvič, čimbolj okrepiti lokalno samoupravljanje, kako prenesti čimveč funkcij neposredno na samo družbo, oziroma na družbene organe, na najosnovnejšo krajevno skupnost — komuno; kako, drugič, čim dosledneje izvesti organizacijsko ločitev podjetij in vse gospodarske dejavnosti sploh od organov državne uprave; kako, tretjič, čimbolj uveljaviti neposreden vpliv in kontrolo množic pri neposrednem delu ljudskih odborov in kako, četrtič, upravno delo ljudskih odborov čimbolj dvigniti na strokovno višino s strokovno čim boljšim kadrom, kako ta kader čimbolj ustaliti in kako čimbolj preprečiti vsako samovoljo in primitivnost v upravnem poslovanju.

V tej smeri smo že doslej storili in dosegli že nekaj pomembnejših uspehov. Predvsem pomenijo znaten korak v tej smeri: uveljavljanje delavskih svetov in upravnih odborov ter v družbenih funkcijah uveljavljanje svetov za prosveto in kulturo in svetov za ljudsko in socialno skrbstvo ter ponekod že dobre prakse svetov državljanov in zborov volivcev. Tu so nam nakazane osnovne oblike v smeri utrjevanja in razširjanja načela samoupravljanja delovnih ljudi. Te tendence moramo danes načrtno razvijati dalje. V lokalnem gospodarstvu gre torej za to, da ga čimbolj izročimo v roke producentov samih, da povsod, kjer je to mogoče, formiramo delavske svete z vsemi tistimi pravicami, ki jih imajo po zakonu in, da na ta način izbrisemo razlike med tako zvanimi zveznimi, republiškimi in lokalnimi podjetji. Kot smo v zveznem in republiškem merilu že prišli na to, da vodijo podjetja delovni kolektivi sami, kot smo že močno odpravili prejšnje metode diriganja iz enega centra in kot imamo tu že uspehe v iskanju oblik, ki zasigurajo neposreden interes producentov samih, obenem pa zaščitijo tudi interese družbene skupnosti, ki so se doslej izkazovali v interesih države, tako moramo tudi v lokalnem merilu dekoncentrirati oblast s tem, da gospodarsko dejavnost osvobodimo neposrednega administrativnega pritiska lokalnih organov državne oblasti. To ne pomeni, da smemo prepustiti gospodarstvo samemu sebi, nekemu samoteku, gre samo za to, da najdemo nove oblike vodstva, ki omogočajo vso iniciativo producentov in varujejo interese skupnosti. Namesto razlikovanja med lokalnim in nelokalnim gospodarstvom dobivamo že elemente te komune, ki se zrašča v eno gospodarsko celoto, ki je po liniji navzgor prav tako povezana, kot je povezano gospodarstvo v celoti v svetovnem merilu, ki pa spodaj živi samostojno organizirano življenje, na demokratičen način...«, kakor je rekel tovariš Kardelj.

Če hočemo tako osamosvojiti gospodarstvo in ga osvoboditi vsake lokalne samovolje in ga obenem povezati v gospodarsko celoto, moramo zlasti tu z vsemi silami razbijati tako centralistične, birokratične kakor tudi vse lokal-patriotske tendence. To ne pomeni, kot sem rekel že zgoraj, da lahko prepustimo vodstvo gospodarstva kakemu samoteku. Gre samo za to, da naj-

demo nove, demokratičnejše oblike vodstva, ki bodo omogočile nadaljnji dvig produkcije zaradi večje zainteresiranosti delovnih ljudi. Najti moramo oblike, ki bodo zagotovile izvajanje planov in tudi določanje rednih planov. Vodstvo gospodarstva bo tako vse bolj stvar široke iniciative, kar pa zahteva, če hočemo izpolnjevati plane, vse večjo politično aktivizacijo naših ljudskih odborov, ki bodo morali z vodstvom pravilne ekonomske politike usmerjati gospodarstvo na svojem teritoriju. Zato bodo morali mnogo bolj poznati principe našega gospodarskega sistema, svoje plane v okviru celotnega državnega planskega gospodarstva, interese skupnosti, da bodo mogli uspešno premagovati centralistične kakor tudi lokalpatriotične težnje.

Zelo škodljive so zato misli, ki izražajo nek strah, češ, sedaj mi — ljudski odborniki ne bomo več potrebni, naj delajo drugi, kar hočejo. Taka misel skriva v sebi, bi rekel, že neke vrste sabotazo, ki nam lahko najresneje ugrozi celotno perspektivo poglobljanja demokracije. Ta misel skriva v sebi kapitulacijo pred težkočami, nemoč in strah. V bistvu se za to mislijo skriva okoreli birokrat, ki misli, da brez njegove osebne oblasti ni in ne more biti socializma, ki torej nima osnovne vere v ogromno silo, ki jo predstavljajo ljudske težnje po socializmu, skratka, ki nima vere v socializem in v zdrave energije ljudskih množic.

Moramo še naglasiti, da pomeni tako prepuščanje gospodarstva samoteku največjo uslugo tistim elementom, ki govore, da pomenijo vsi naši novi ukrepi — vračanje na staro. Samotek bi čisto gotovo vodil na staro. Naša stvar je zato, da danes z vse večjo silo vodimo načrtno politično borbo proti vsem tendencam vračanja na staro, proti vsem tendencam slabitve borbe, proti usedlinam kapitalistične preteklosti in buržoazne miselnosti.

Gre torej za to, da smatramo, da smo dosegli tisto stopnjo utrditve socialističnih odnosov v našem gospodarstvu in tisto stopnjo socialistične zavesti ter tisto stopnjo zrelosti najširših ljudskih množic kot tudi naših vodečih kadrov v vseh vejah gospodarske in ostale družbene dejavnosti, ki že dopušča in obenem zahteva tak odločilen korak naprej v smeri poglobljanja socialistične demokracije. Dopušča, ker smo to stopnjo dosegli, zahteva, ker bi nadaljnje vztrajanje na dosedanjih oblikah dela predstavljajo resno nevarnost, da se birokratske tendence razvijajo v prevladujočo družbeno silo, ki bi nujno zavrla možnost nadaljnega poglobljanja socialistične perspektive.

Zato je nujna pot k novim organizacijskim oblikam naše ljudske oblasti. Kakor sem že rekel, ne bom se spuščal v konkretno obdelavo iz posameznih področij dela ljudskih odborov. Gre za nov način v vodstvu gospodarskih vprašanj, za nadaljnjo utrditev oblik vodstva družbenih služb (zdravstvo, prosveta, socialno skrbstvo...), za vprašanje utrditve same organizacije plenumov in izvršilnih odborov naših ljudskih odborov, za vprašanje ureditve medsebojnih odnosov med ljudskimi odbori raznih stopenj, za spremembe v sistemu delovanja upravnega aparata, za vprašanje kadrov tega upravnega aparata, njegove strokovne usposobljenosti in večje stalnosti in neodvisnosti. Gre za nadaljnje utrjevanje oblik pritegovanja širših množic k sami upravi preko svetov državljanov, zborov volivcev itd.

Nadalje gre za urejanje odnosov med krajevnimi odbori med seboj, med njimi in mestnimi odbori, za utrditev mestnih odborov, ureditev njihovega odnosa do okrajnih odborov, gre za teritorialno ureditev nekaterih ljudskih odborov, ki v tem pogledu niso še čisto konsolidirani in kjer se bo v zvezi z novimi metodami vodstva morda pokazala potreba po kakih teri-

torialnih spremembah itd. Gre dalje za vprašanje prave funkcije sodstva, za zagotovitev neodvisnosti sodstva od upravnih organov, utrditev avtoritete sodstva. Skratka, gre za celo vrsto izredno važnih vprašanj in je prav, da skupščina za to postavi poseben odbor, ki naj te probleme proučuje, zasleduje konkretno na terenu in predlaga skupščini ukrepe, ki bodo potrebni za utrjevanje demokratičnosti ljudske oblasti. Ne smemo misliti, da se bodo dale te stvari urediti hitro, z enim ali nekaj zakoni, ureditev tega bo trajen proces prehodne dobe, v kateri živimo. Jasno pa je, da so že danes zreli pogoji za nekatere nujne ukrepe, ki jih moramo podvzeti takoj — predvsem za novi zakon o ljudskih odborih in za sprejemanje statutov mestnih, okrajnih, rajonskih in krajevnih ljudskih odborov. Z delom za rešitev teh vprašanj se bo moral naš odbor takoj neposredno pečati.

Ob koncu hočem poudariti še naslednje. Novi odbor bo imel izredno važno vlogo v naši borbi za stalno poglobljanje socialistične demokracije. Ne bo mogel uspešno delati brez vsestranske pomoči celotne skupščine in vseh skupščin ljudskih odborov. Ne bo mogel uspevati brez vztrajnega razkrinkavanja težnje ostankov preteklosti, ki skušajo pokazati razvijanje socialistične demokracije kot korak nazaj ali kot približevanje zahodu.

Gotovo je, da uživa Jugoslavija v borbi za poglobljanje socialistične demokracije vsestranske simpatije naprednih, demokratičnih, socialističnih sil na zahodu, toda ravno istovetnost napadov na Jugoslavijo s strani Kominforma in reakcionarnih politikov Vatikana dokazuje, da tu ne gre za nobeno približevanje zahodu, temveč za odločno pot naprej. Ne bomo rekli, da se ne približujemo naprednim silam na zahodu, vedno smo iskali zvez z njimi, saj je napredek, saj je socializem problem vsega sveta in je borba za socialistično demokracijo nemogoča brez sodelovanja in medsebojne pomoči vseh naprednih sil v svetu, toda to v ničemer ne pomeni, da te napredne sile in z njimi mi v čemerkoli popuščamo pred kakim pritiskom zahodne reakcije in reakcije pri nas doma. Govorim to predvsem zaradi ostankov reakcionarnih sil pri nas, ki širijo neke iluzije o našem »poboljšanju« v zahodnem smislu. Za našo reakcijo in za reakcionarno jugoslovansko emigracijo, ki skuša izkoristiti reakcionarne sile v zahodnem in vzhodnem svetu proti nam, naša pot poglobljanja socialistične demokracije čisto gotovo ne bo prinesla nobenih koristi. Ta reakcija bo v širjenju teh iluzij doživela samo še eno razočaranje več.

Tudi ni govora o kakem »večpartijskem« sistemu oziroma o vračanju na tak sistem. Vsak partijski sistem je izrazit ostanek buržoazne preteklosti in nima ničesar skupnega z resnično demokracijo. Gremo po poti dekoncentracije oblasti, po poti zainteresiranja delovnih množic v osnovnih organih gospodarstva in vse družbene dejavnosti. Kakšno vlogo naj pri odločanju vodstva teh konkretnih poslov igra partijska pripadnost? Ko bodo delavci odločali o razdelitvi in uporabi viškov svojega podjetja, se ne bodo spraševali, kakšna je njihova partijska pripadnost. To so stvari, ki so v procesu razširjanja demokracije nujno obsojena na propast. Večpartijski sistem direktno izključuje tako možnost resničnega razširjanja demokracije, ker bi nujno zavajal delovne množice, delovne kolektive od njihovih perečih problemov na diskusijo, ki ne bi mogla v ničemer koristiti razvoju socializma, ki ne bi v ničemer mogla koristiti konkretni dejavnosti teh kolektivov in naših ljudskih množic. Kljub temu danes te stvari ponovno in ponovno pogreva naša reakcija in zlasti jugoslovanska reakcionarna emigracija v Trstu in

drugod. To more koristiti samo tistim, ki bi radi ponovno izkoriščali razne verske momente in razne ideološke usedline stare kapitalistične družbe proti socializmu. Zato mislim, da je važno poudariti, da ne more biti nobene diskusije o socializmu. Pot v socializem je zakon za našo državo. Zato ni govora o kakem »večpartijskem« sistem, ki ne bi mogel napraviti drugega, kakor vnesti zmedo v to našo osnovno družbeno perspektivo. Zato ti tudi postavljajo antisocialistični elementi pri nas in predvsem seveda ostanki mračnjaške klerikalne preteklosti.

Ko diskutiramo o novih vprašanih v zvezi z utrjevanjem socialističnega demokratizma naše ljudske oblasti, moramo zato z vso ostrino odbiti vsako vnašanje kakršnih koli iluzij v kakršni koli formi obnavljanja »večpartijskega« sistema. Naša pot v poglobljanje socialistične demokracije ni noben »umik« niti pred domačo niti pred zunanjo reakcijo, ampak je izrazit udarec vsaki reakciji in je zato potrebno, da naša skupščina tudi v tem vprašanju popolnoma jasno opredeli svoje stališče in odbije vsako možnost razširjanja kakršnih koli iluzij, ki bi mogle samo škoditi jasni perspektivi v borbi za socializem. Mislim, da je potrebno, da se skupščina izjasni tudi v teh vprašanih, ko postavljamo nov odbor za ljudsko oblast, da ne bi ostale kakršne koli nejasnosti v vprašanju, kaj hočemo in zakaj gremo na pot iskanja novih oblik v organizaciji naše ljudske oblasti, novih oblik za vztrajno razširjenje in poglobljanje resnične socialistične demokracije. Zato mislim, da je zelo potrebno, da sprejme naša skupščina v svoj novi poslovnik formiranje novega stalnega odbora za ljudsko oblast. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se še kdo prijavi k besedi? Besedo ima ljudski poslanec Vlado Majhen.

V l a d o M a j h e n : Tovariši ljudski poslanci! Že v zvezi s sprejetjem predloga zakona za proglasitev dvaindvajsetega julija kot državnega praznika vstaje je tovariš Miha Marinko opozoril na dejstvo, da smo se med našo osvobodilno borbo borili ne samo proti fašizmu, ampak tudi proti naši domači reakciji. Prav tako je sedaj tovariš Boris Kraigher ob vprašanju reorganizacije ljudske oblasti in v zvezi z resolucijo CK KPJ, ki postavlja vprašanje nove ureditve naših sodišč, načel vprašanje reakcionarnih pojavov pri nas, ki je postalo zdaj zopet nekoliko aktualnejše. Prav ti dve dejstvi, na eni strani naše poudarjanje socialistične demokracije, na drugi strani pa poudarjanje zakonitosti skušajo pri nas nekateri reakcionarni elementi temeljito izkoristiti, lahko bi celo rekli, da hočejo s tem ponekod preiti v ofenzivo in včasih izkoristiti našo nebudnost. Ker so postali prav ti pojavi v zadnjem času precej značilni na Štajerskem, bi hotel o nekaterih pojavih govoriti podrobneje. Mislim, da gre pri tem za važna vprašanja. Če hočemo poglobiti našo socialistično demokracijo in če hočemo na drugi strani še bolj izpopolniti našo zakonitost, je na vsak način potrebno, da ob pravilnem izvajanju teh načel temeljito udarimo po vsem tistem, kar bi hotelo ta načela izkoristiti v nasprotno smer, ker bi nas sicer popuščanje lahko privedlo do tega, da naše demokracije ne bi mogli poglobljati, ampak bi jo morali zaradi takih reakcionarnih pojavov celo ožiti.

Kakor sem že rekel, so bili taki pojavi v zadnjem času značilni zlasti na Štajerskem. V teh dneh ste lahko prav iz našega lokalnega časopisja v Mariboru razbrali vesti o dogodkih ob priliki birmanja v ptujskem okraju. Tu gre za docela belogardistične izpade s strani našega klera, čeprav ne bi

mogel reči vsega našega klera, ampak predvsem s strani reakcionarnih vrhov mariborske škofije. Če omenja kdo danes na Štajerskem belogardizem, se mu običajno prav s strani reakcionarnih elementov ugovarja češ, da na Štajerskem ne moremo govoriti o belogardizmu, ker ga tudi med okupacijo ni bilo in ga zato na Štajerskem ni mogoče oživljati. Mislim pa, da gre tu za sofistično besedno zavijanje, s katerim hočejo reakcionarni krogi zamaskirati svojo dejavnost. Mi pa moramo samo početje imenovati s pravim imenom in poudariti, da gre v primerih ptujskega okraja za belogardistične pojave, ker poznamo značilnost teh pojavov, pri katerih se verska čustva naših ljudi izkoriščajo za politično akcijo in za borbo proti socializmu. Kako je pravzaprav prišlo do teh pojavov? Znano vam je, da je prišlo v ptujskem okraju do belogardističnih izgedov s tem, da so v enem izmed belogardističnih sprevodov oskrunili našo zastavo in da je celo cerkveni dostojanstvenik blagoslovil ta sprevod. Če bi hoteli za temi pojavi iskati danes neko podtalno organizacijo, bi prav gotovo ne zgrešili, če bi jo iskali v osebah, ki se odevajo v plašč nekake demokracije in kritike naših družbenih razmer. Zelo značilno je, kako je konkretno dr. Držečnik govoril kmečkim množicam, kako je razplamteval sicer še redke belogardistične in reakcionarne elemente na vasi. V vseh njegovih govorih in pridigah je možno zaslediti izrazito izkoriščanje demokracije za parole, ki so morale dvigniti belogardistične elemente na vasi. V pridigah se je govorilo o tem, da moč orožja danes ne pomeni ničesar, temeljito je kritiziral življenje našega ljudstva, ki se mora odmakniti od posvetnega življenja. Jasno je, da se to ne da drugače razumeti, kakor da se morajo ljudske množice odmakniti od socializma in od vsega današnjega gospodarskega, kulturnega in političnega življenja na vasi. Vsepovsod se v teh in takih govorih obsoja navodobna ideologija in opozarja na to, da mladina tem ideologijam ne sme zapadati. Razumljivo je, da belogardistični elementi na vasi niso mogli tega razumeti drugače, kakor da ta novodobna ideologija ni nič drugega kakor naša socialistična ideologija. Krona vseh teh prizadevanj pa so trditve, da današnji novi svet in ideologije ne prinašajo ničesar drugega kot nesrečo, bedo in revščino. Tako so pravzaprav vrhu vsega izrabljali še današnje gospodarske težkoče, o katerih bi taki dostojanstveniki morali vedeti, da ne izvirajo iz našega sistema, ampak da smo jih podedovali iz naše zaostalosti in iz prejšnje kapitalistične družbene ureditve. Jasno je, da bi se ta dostojanstvenik mogel izogniti takemu tolmačenju pojavov na naši vasi, če bi se namreč hotel seznaniti z našo resnično demokracijo, to se pravi, če bi se hotel povzpeti do konstruktivne kritike današnjih razmer.

Če bi se namreč hotel poglobiti v vprašanje naše družbene ureditve, bi mu tudi z mesta, s katerega je govoril, čeprav to mesto ni najbolj primerno za take zadeve, moralo biti jasno, da ima naša družbena ureditev sicer razne slabosti, ki jih pa nismo nikoli prikrivali, da pa ima tudi mnoge pozitivne strani, ki bi jih moral samo odobravati. Toda, ker je bil namen jasen, hujskati namreč belogardistične elemente, govoriti samo z negativne plati in kratko malo omalovaževati socialistično stvarnost, je jasno, da so negativni elementi to tako tudi razumeli in zagrešili izgrede, kakršne mi v tem času ne bi pričakovali. Mislim, da so bili morda vse do letošnjega leta dosti ugodnejši pogoji za takšne stvari, saj smo s prejšnjo odkupno politiko mnogokje temeljito in živo posegali v gospodarstvo našega kmeta, dočim je sedaj nastopilo obdobje, in to ve vsak, ki danes dela na terenu, ko naši kmetje z največjimi

simpatijami sprejemajo nov gospodarski sistem in olajšave, ki jih čutijo kmetje z zmanjšanjem odkupa in so zato danes najmanj ugodni pogoji za trditve, da je naše kmečko ljudstvo bolj zrevoltirano proti ljudski oblasti, kakor je bilo prej. Ob tej priliki pa se je tudi pokazalo, da je naš proletariat v mestih in da je tudi naše kmečko ljudstvo dobro razumelo prikrto delovanje teh visokih cerkvenih dostojanstvenikov in da je pričelo odkrito obsojati tako propagando in tako početje. Mislim, da je prav nastop mariborskega škofa v ptujskem okraju značilen primer, ki bi jih danes ne smeli dopuščati, da se namreč naša demokratičnost izkorišča za hujskanje belogardističnih elementov. Poleg tega pa reakcija, kateri stoji na čelu klerikalizem in z njim tudi reakcionarni del duhovščine, izvaja neke vrste pritisk na naš svetovni nazor odnosno na naše politično prepričanje. Imamo primere, ki jih je treba podrobno preiskati — kako to, da postajajo ljudje naenkrat več ali manj politično pasivni, kje so vzroki, da naenkrat aktivisti ali sindikalni funkcionar ali kdor koli odpove pri svojem delu? V ne malo primerih smo videli, da se reakcija poslužuje posebne taktike, da namreč izvaja pritisk na žene, ki niso v produkciji in ki so zaradi tega mnogokrat politično in družbeno manj razgledane in preko njih vpliva na može, da se ti odpovedujejo delovanju v naših političnih organizacijah. Te stvari se zastrujejo do take mere, da groze žene že z ločitvijo zakona, če bo mož še nadalje delal v političnih organizacijah, to se pravi, reakcija hujska celo z razvezo zakona, to je z nečim, kar je ona vedno proglašala za najsvetejše, saj se je proti razvezam zakona najbolj upirala, sedaj pa skuša prav s tem sredstvom preko žena vplivati na njihove može, da bi se odpovedali političnemu delu in izgradnji socializma. Zato mislim, da bi prav sedaj, ko poudarjamo zakonitost in poglobljanje demokracije s te strani, morali še toliko bolj temeljito uporabiti naša ustavna in zakonita sredstva proti vsem takim načinom, če hočemo ubraniti nadaljnji razvoj naše demokracije in naše zakonitosti.

V Mariboru opazamo v zadnjem času precejšnjo aktivizacijo malomeščanskih krogov, ki hočejo na osnovi ustavnih določil potvarjati našo zakonitost in našo demokratičnost. Mislim, da je to postala že skoro praksa v raznih advokatskih krogih, ki bi morali pri raznih procesih po socialističnem načinu prispevati k ugotavljanju materialne resnice, kar bi bila dejansko njihova glavna naloga. Pri njih pa vidimo ravno obratno prakso, da skušajo z raznimi formalnostmi, ki so bile morda v prvi dobi naše sodne prakse glede na naš kader, kakršen je bil, nujne, te stvari izkoristiti in skušajo iti reakcionarnim elementom na roke do take mere, da bi se morale te v bistvu revolucionarne obsodbe izpreminjati. Povedal bi značilen primer, ki sem ga sam doživel na enem izmed naših terenov: Leta 1945 je bilo nekemu kulturnodovcu v Mariboru zaplenjeno njegovo imetje. Z raznimi prošnjami in posredovanji, ki so mu jih delali advokati, je ta človek uspel, da mu je bila imovina vrnjena. Z vsemi temi obnovami procesov pa je imel okoli 7000 din upravnih stroškov, ki bi jih moral sedaj plačati ljudskemu odboru. Ta človek je nato preko advokata znova vložil prošnjo na ljudski odbor, da bi mu črtal še teh 7000 dinarjev, z navedbo, da je itak ogromno izgubil, kajti ljudska oblast, pravi v tej prošnji, mu ni vrnila 124 panjev čebel, ki jih je leta 1945 ob zaplembi izgubil. Mestni ljudski odbor je poslal prošnjo rajonskemu ljudskemu odboru v Pobrežju in na zboru volivcev so to vprašanje obravnavali. Zbor volivcev je ugotovil neverjetno predrznost tega človeka in njegovega odvetniškega zagovornika, kako sta imela pogum, napisati trditve, da ga je

Ljudska oblast opeharila za 124 panjev. Na zboru volivcev so se namreč oglasili kmetje, ki so bili 1941. leta preseljeni in ki so ugotovili, da ta človek teh čebel ni dobil vrnjenih zaradi tega, ker so bile te čebele njihove, in katere je on leta 1941 pokradel, odnosno so mu jih dali Nemci in se je z njimi vsa štiri leta okoriščal ter ni kmetom niti dinarja vrnil, sedaj pa bi morali kmetje celo njemu plačati zato, ker si je te stvari prisvojil. Mislim, da nas ta primer uči, kako bo treba budno paziti na to, da bi ob sedanjem poudarjanju naše demokracije in zakonitosti ne prišli tako daleč, da bi se z raznimi formalnostmi ne ogrožale naše številne revolucionarne pridobitve. Zbor volivcev se je v omenjenem primeru zelo resno vprašal češ, če gremo reakcionarnim elementom pri popravljanju nekaterih naših napak tako zelo na roko, da jim celo vračamo tisto, kar ni bilo nikoli njihovo, kaj pa naj potem poreče tistih 19.000 Mariborčanov, ki so bili preseljeni z okupacijo prav zaradi teh kulturbundovcev in jim naša ljudska oblast, ko se se vrnili iz izgnanstva, ni mogla ničesar vrniti ter si morajo danes docela znova sami postavljati svoj dom in si obnavljati svoje gospodarstvo. V omenjenih krogih se je pokazala jasna tendenca, da bi v svoji protiljudski usmerjenosti vse povsod iskali razne napake in postavljali naše forume in tudi nekatere naše funkcionarje pred odgovornost za vso tisto revolucionarno dejavnost, ki so jo v dosedanji dobi izvršili, s čemer pa nočem trditi, da se morda tu in tam niso nekatere formalne napake zagrešile.

Še eno vprašanje, ki je danes v Mariboru precej pereče. Gre za vdor tipičnih malomeščanskih elementov v naše kulturno-prosvetno življenje predvsem v naše šolstvo, zlasti pa še v naše srednje šolstvo. Tu je opaziti, da skušajo razni meščanski elementi klerikalnega porekla napačno razumevati in tolmačiti resolucijo III. plenuma CK KPJ o našem šolstvu, ko skušajo izriniti vsako borbo za ideološko vsebino v šoli in si prisvajajo pravico, razlagati to resolucijo samo kot metodo dela v šoli, ne pa tudi kot borbo za ideološko vsebino pouka. Prav tako opažamo, da se nekateri od teh elementov okoriščajo z novimi, sicer pravnimi ukrepi, ki se tičejo disciplinskih mer v odnosu do naše srednješolske mladine v samopridne politične namene. Vsekakor je pravilno in so bili ti ukrepi nujni, vendar je nevarnost, da bi se ti ukrepi ne izkoriščali prav proti naši mladini, proti tisti mladini, ki se svobodneje izraža v šolah in ki kaže revolucionarnejšo smer, kakor pa potuhnjeni malomeščani, ki ob taki nepravilni, neborbeni in nerevolucionarni praksi dobivajo zaščito, medtem ko se na drugi strani iniciativa naše mladine ruši.

Demokracijo in novi sistem skuša ponekod izkoriščati tudi obrtništvo. Tudi tu sta dve nevarnosti, ki sta ob prehodu na novi način gospodarjenja enako nevarni. Tako so na eni strani tendence, da obrtniki, ki so se že vključili v socialistični sektor, skušajo ta sektor razbiti zato, da bi se lahko izločili iz tega sektorja in da bi si zopet ustanovili svoja privatna podjetja. Na drugi strani pa je tendenca, da bi privatna podjetja ustanavljali ljudje, katerim naša ljudska oblast tega doslej ni dovoljevala. Gre tu predvsem za razne belogardistične in kulturbundovske elemente v Mariboru, ki bi se hoteli sedaj uveljavljati in si s špekulacijo ustvarjati premoženje.

Še en problem je, za katerega sicer ne mislim, da je trenutno tako nevaren, ki pa se utegne ob zlorabljanju naše demokratičnosti še razbohotiti, to je pojav kulturbundovstva v nekaterih predelih na Štajerskem, predvsem v Mariboru. Mislim, da smo ta pojav nekoliko tudi sami podcenjevali, ker nismo v šestih letih po vojni zaradi prevelike zaposlenosti z drugim delom

razkrivali vseh teh zločinov, ki jih je kulturbundovstvo zakrivilo na Štajerskem. Potrebno pa je bilo samo nekoliko obiskov od zunaj, nekaj športnih prireditev in že so pričeli ti elementi lesti na površje in že so pričeli ti renegati misliti, da je prišel čas, ko lahko zopet dvigajo glave. Njihova aktivizacija gre predvsem za tem, da zopet nemškutarijo po ulicah in da se poslužujejo na drugi strani izredno ostre in nesramne kritike ljudskih oblasti. Bistveno pri vseh teh vprašanjih pa je, da skušajo vse to opravičevati danes na osnovi demokratičnosti; na drugi strani pa, da skušajo vse te stvari braniti z nekimi zakonitimi oblikami, češ da je vse to po ustavi dovoljeno. Prav tako kakor zlorabljajo belogardistični elementi svobodo vere, ki je pri nas nihče ne zatira, se skušajo kulturbundovski elementi na osnovi ustave proglašati za nekako narodno manjšino in pod tem ščitom zagovarjati svojo sovražno dejavnost. Mislim, da bi bilo danes, ko govorimo o poglabljanju socialistične demokracije in ko bomo našo zakonitost še dalje izpopolnjevali, napačno, če bi v vsej naši zakonitosti ne našli načina, da bi take sovražne pojave ne samo politično, ampak tudi administrativno zatrli povsod, kjer koli bi se pojavili. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Želi še kdo besede?

Ivan Regent: Predlagal bi, da bi se prvi odstavek prejšnjega 38. člena sedaj 40. člena poslovnika spremenil takole: »Zakonski predlog z odborovim poročilom mora biti dostavljen poslancem pravočasno, vsaj tri dni pred sejo, na kateri se razpravlja o njem.« in ne 24 ur, ker je to premalo, to pa zato, ker imamo poslance, ki živijo celo dvignjena meja naše republike in potrebujejo skoro 24 ur, da pridejo semkaj. Danes smo dobili precejšnje število zakonov in ni nihče od nas imel možnosti vse to prečitati.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da se izjavi o tem izpreminjevalnem predlogu.

Poročevalec Jože Petejan: Izjavljam, da predlog ljudskega poslanca Ivana Regenta sprejemam v imenu zakonodajnega odbora in mislim, da s tem soglašajo tudi ostali člani zakonodajnega odbora, ker je to samo v interesu delovanja skupščine.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Sprejme se torej sprememba, da se zakonski predlog z odborovim poročilom dostavi poslancem pravočasno in vsaj tri dni pred sejo, kakor je to predlagal ljudski poslanec Ivan Regent. Ali se še kdo javi k besedi? Ker nihče, zaključujem razpravo in preidemo na glasovanje. Kdor je za predloženi predlog novega poslovnika Ljudske skupščine LRS z vsemi spremembami, zlasti pa v 12. členu, ki govori o številu članov stalnih in posebnih skupščinskih odborov in njihovih namestnikov in v 38. členu, ki govori o času, v katerem morajo dobiti poslanci zakonske predloge, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog poslovnika soglasno sprejet in stopi takoj v veljavo.

10. člen novega poslovnika določa kot stalni skupščinski odbor odbor za ljudsko oblast, katerega doslej še nismo imeli. S sprejetjem novega poslovnika se je spremenilo tudi število članov v skupščinskih odborih, in ker novi poslovnik določa tudi število namestnikov, predlagam kot dodatno, to je 10. točko dnevnega reda: volitev in konstituiranje skupščinskih odborov.

Sprejme skupščina ta predlog? (Sprejme.) Hvala. Na ta način je 10. točka dnevnega reda volitev in konstituiranje skupščinskih odborov.

V smislu 10., 12., 13. in 14. člena poslovnika moramo izvoliti naslednje skupščinske odbore: 1. zakonodajni odbor z 21 člani in 5 namestniki; 2. odbor za ljudsko oblast s 15 člani in 3 namestniki; 3. odbor za gospodarstvo in finance s 15 člani in 3 namestniki; 4. odbor za prošnje in pritožbe s 6 člani in 2 namestnikoma; 5. mandatno-imunitetni odbor s 6 člani in 2 namestnikoma; 6. administrativni odbor s 6 člani in 2 namestnikoma.

Predlagam skupščini, da bi v smislu 55. člena poslovnika volili odbore z dviganjem rok. Ali sprejme skupščina ta predlog? (Sprejme.)

Najprej bomo izvolili zakonodajni odbor in prosim za predloge.

Viktor Stopar: Tovariši ljudski poslanci! V zakonodajni odbor predlagam naslednje ljudske poslance: Slavico Božič, Jožeta Gričarja, Franca Hočevarja, Milko Goršiča, Ivana Janžekoviča, Josipa Jerasa, Leona Kovačiča, dr. Antona Kržišnika, Antona Laburo, ing. Jožeta Levstika, dr. Antona Melika, Jožeta Molka, Danila Petrinjo, ing. Ivo Pintariča, dr. Jožeta Pokorna, dr. Miho Potočnika, Jožeta Petejana, dr. Teodorja Tominška, Ivana Štucina, Albina Vipotnika in Janeza Žuniča. Za njihove namestnike pa Alojza Colariča, Drago Humek, Leopolda Mačka, Zdravko Smrekarja in Jožeta Tramška.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima morda kdo še kak drug predlog? Ker nihče, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predložena lista za zakonodajni odbor soglasno sprejeta.

Drugi odbor, ki ga bomo volili, je odbor za gospodarstvo in finance, ter prosim za predloge.

Tom o Brej c: V odbor za gospodarstvo in finance predlagam sledeče ljudske poslance: Miho Berčiča, Jožeta Borštnarja, Stano Boštjančič, Franca Češnovarja, Jožeta Klanjška, Maksa Krmelja, Antona Laburo, Janko Markiča, Andreja Petelina, Janeza Petroviča, ing. Alojza Poharja, Karla Reberška, Ivana Trojarja, Toneta Ulriha in Martina Žuglja. Za njihove namestnike pa predlagam: Tončko Dernikovič, Maksa Ivanušo in Ivana Mavsarja.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima kdo od poslancev še kak drug predlog? Ker nihče, dajem predloženo listo na glasovanje. Kdor je za predloženo listo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predložena lista soglasno sprejeta.

Naslednji odbor, ki ga moramo izvoliti, je odbor za ljudsko oblast. Prosim za predloge.

Boris Kocjančič: V odbor za ljudsko oblast predlagam naslednje ljudske poslance: Heleno Borovšak, Ervina Dolgana, Albina Dujca, Jožeta Globačnika, Vinka Hafnerja, Viktorja Kovača, Vlado Krivica, Vlado Majhena, Franca Primožiča, Jožeta Primožiča, Mitjo Ribičiča, Miro Svetinovo, Antona Utrošo, Ignaca Voljča in Jakoba Žena. Za njihove namestnike pa predlagam: Jerneja Broliha, Cirila Majena in Cvetko Vodopivec.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima kdo še kak drug predlog? Ker nihče, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim

dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je odbor za ljudsko oblast soglasno izvoljen.

Sedaj moramo izvoliti odbor za prošnje in pritožbe, in prosim za predloge.

Cvetka Vodopivec: V odbor za prošnje in pritožbe predlagam sledeče ljudske poslance: Staneta Bobnarja, Alojza Diaccia, Ado Krivic, dr. Antona Kržišnika, Alojza Mlakarja in Angelco Ocepek. Za njihove namestnike pa: Darinko Gregoretič in Albina Reharja.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima kdo še kak drug predlog? Ker nihče, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je odbor za prošnje in pritožbe soglasno izvoljen.

Naslednji odbor, ki ga moramo izvoliti je mandatno-imunitetni odbor in prosim za predloge.

Stane Bobnar: V mandatno-imunitetni odbor predlagam sledeče poslance: Ivana Kovačiča, Antona Medveda, Nino Pokorn, Ivota Svetino, Andreja Stegnarja in Bogomila Vižintina. Za njihove namestnike pa: Avgusta Jazbinška in Dolfko Paulus.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima kdo še kak drug predlog? Ker nihče, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je mandatno-imunitetni odbor soglasno izvoljen.

Zadnji odbor, ki ga moramo izvoliti, je administrativni odbor in prosim za predloge.

Tone Toman: V administrativni odbor predlagam naslednje ljudske poslance: Roziko Bohinc, Franca Černeta, Franca Kreseta, Ivo Krevsa, Ivana Novaka in Avgusta Zupeta. Za njihove namestnike pa: Albina Kovača in Janeza Pora.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ima morda kdo še kak drug predlog? Če nihče, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je administrativni odbor soglasno izvoljen.

S tem so izvoljeni vsi skupščinski odbori. Odrejam deset minut odmora in prosim, da bi se ljudski poslanci, ki so bili izvoljeni v skupščinske odbore, umaknili v sosednje prostore in konstituirali odbore ter poročali o konstituiranju.

(Seja je bila prekinjena ob 18.15 in se je nadaljevala ob 18.40.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Nadaljujemo tretjo sejo I. rednega zasedanja. Zakonodajni odbor poroča, da je za svojega predsednika izbral dr. Jožeta Pokorna, za podpredsednika Jožeta Petejana in za tajnika dr. Teodorja Tominška.

Odbor za gospodarstvo in finance je izbral za predsednika Jožeta Borštnarja, za podpredsednika Maksa Kirmelja in za tajnika Miho Berčiča.

Odbor za ljudsko oblast je izbral za predsednika Vlado Krivica, za podpredsednika Vlado Majhenca in za tajnika Ervina Dolgana.

Odbor za prošnje in pritožbe je izbral za predsednika Ado Krivic, za podpredsednika dr. Antona Kržišnika in za tajnika Staneta Bobnarja.

Mandatno-imunitetni odbor je izbral za predsednika Ivota Svetino, za podpredsednika Andreja Stegnarja in za tajnika Bogomila Vižintina.

Administrativni odbor je izbral za predsednika Ivana Novaka, za podpredsednika Franca Černeta in za tajnika Ivo Krevsa.

Ker je s tem dnevni red današnje seje izčrpan, predlagam, da zaključimo sejo in prosim skupščino, da pooblasti predsednika in tajnika, da podpišeta zapisnik današnje seje. Sprejme skupščina ta predlog? (Sprejme.) Hvala.

Zaključujem trejo sejo in s tem tudi prvo redno zasedanje Ljudske skupščine LRS drugega sklica.

Zasedanje je bilo zaključeno ob 18.45.

PRILOGE

POROČILO

VERIFIKACIJSKEGA ODBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Verifikacijski odbor Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije je na svoji seji dne 10. aprila 1951 vzel v razpravljanje potrdila o izvolitvi poslancev, vse volilne spise in poročilo Republiške volilne komisije Ljudske republike Slovenije z dne 22. marca 1951 pod zap. št. 10/5-51, ki jih je verifikacijskemu odboru Ljudske skupščine LRS predložil začasni predsednik Ljudske skupščine LRS.

Po pregledu poročila Republiške volilne komisije, potrdil o izvolitvi poslancev in vseh ostalih volilnih spisov predlaga verifikacijski odbor Ljudski skupščini LRS v razpravo in sklepanje sledeče

poročilo

Na podlagi zgoraj navedenih volilnih spisov ugotavlja verifikacijski odbor:

1. da je za volitve ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS Prezidij Ljudske skupščine LRS s svojim ukazom z dne 25. januarja 1951 pod U. št. 246 določil število ljudskih poslancev na 283 in je na prav toliko volilnih enot razdelil ozemlje Ljudske republike Slovenije. V vsaki volilni enoti je bila pravočasno vložena in po pristojni okrajni oziroma mestni volilni komisiji potrjena po ena kandidatura;

2. da so se volitve v Ljudsko skupščino LRS, ki so se vršile dne 18. marca 1951, v vseh volilnih enotah izvršile v skladu z zakonitimi predpisi ter v popolnem miru in redu;

3. da je bilo za volitve ljudskih poslancev v Ljudsko skupščino LRS na dan volitev 18. marca 1951. leta 870.006 volilnih upravičencev, od katerih je glasovalo 843.223 volilnih upravičencev;

4. da je od 843.223 oddanih glasov odpadlo na kandidate 809.634 glasov ali 96,02 %, na skrinjico brez liste pa 33.589 glasov ali 3,98 %;

5. da so vsi kandidati bili izvoljeni z absolutno večino glasov kot to določa 54. člen zakona o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS in ni bilo nikjer potrebe, da bi se vršile ponovne volitve.

Na podlagi vseh teh ugotovitev predlaga verifikacijski odbor Ljudski skupščini LRS, da se potrdijo vsi mandati in za ljudske poslance Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije proglaše:

I. Mesto Celje

1. volilna enota: Leskošek Franc, delavec, predsednik Sveta za stroje-gradnje vlade FLRJ, Beograd,
2. volilna enota: Stante Peter, delavec, generalmajor JA, Ljubljana,
3. volilna enota: Pangerl Franc, delavec v tovarni emajlirane posode, Celje,
4. volilna enota: Trpin Alojz, obrtniški delavec, sekretar Mestnega komiteja KPS, Celje,
5. volilna enota: Bizjak Karel, delavec, vlakovodja, Celje.

II. Okraj Celje okolica

6. volilna enota: Lampret Jože, duhovnik, univerzitetni profesor, Ljubljana,
7. volilna enota: Vipotnik Albin, delavec, personalni referent Litostroja, Ljubljana,
8. volilna enota: Pečnik Ivan, združnik, Zalog,
9. volilna enota: Ribičič Mitja, polkovnik JA, Ljubljana,
10. volilna enota: Kozak Vlado, publicist, nameščenec, Ljubljana,
11. volilna enota: Poteko Vinko, kmet, Matke,
12. volilna enota: Grešak Ivan, rudar, Rečica,
13. volilna enota: Diacci Alojz, rudar, Rimske Toplice,
14. volilna enota: Borovšak Helena, gospodinja, nameščenka, Celje,
15. volilna enota: Rehar Albin, delavec, Štore pri Celju,
16. volilna enota: Paulus Dolška, kmečka delavka, sekretar Okrajnega komiteja LMS, Celje,
17. volilna enota: Bobovnik Kristijan, nameščenec, predsednik IO OLO Celje,
18. volilna enota: Hace Matevž, gozdni delavec, pomočnik ministra za gozdarstvo, Ljubljana,
19. volilna enota: Kraigher Sergej, podpredsednik vlade LRS, Ljubljana,
20. volilna enota: dr. Brilej Jože, pravnik, veleposlanik FLRJ, London,
21. volilna enota: Kalčič Matija, strojnik, Štore,
22. volilna enota: Petelin Andrej, kmečki sin, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Celje.

III. Okraj Črnomelj

23. volilna enota: Krivic Ada, profesor, predsednik Sveta zveze pionirjev, Ljubljana,
24. volilna enota: Jerman Drago, podpolkovnik JA, Niš,
25. volilna enota: Šušteršič Anton, delavec, minister vlade LRS, Ljubljana,
26. volilna enota: Urh Ivan, predsednik KDZ, Metlika,
27. volilna enota: Žunič Janez, tesar, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Črnomelj.

IV. Okraj Gorica

28. volilna enota: Remeč Mirko, trgovski pomočnik, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Gorica,
29. volilna enota: Ciglič Mirka, roj. Mozetič, delavka, Ljubljana,
30. volilna enota: Kalin Boris, kipar, Ljubljana,
31. volilna enota: Bevk Franc, književnik, podpredsednik Prezidijske ljudske skupščine LRS, Ljubljana,
32. volilna enota: Primožič Jože, delavec, pomočnik ministra za novoosvojene kraje FLRJ, Opatija,
33. volilna enota: Ferligoj Davorin, podpolkovnik JA, Maribor,
34. volilna enota: Bajt Anton, duhovnik, Šmarje,
35. volilna enota: Vodopivec Cvetka, delavka, nameščenka Okrajnega komiteja KPS, Gorica,
36. volilna enota: Vižintin Bogomil, stavbni tehnik, nameščenec IOOF Slovenije, Ljubljana,
37. volilna enota: Zlatnar Mirko, načelnik uprave za kadre pri Centralnem komiteju KPS, Ljubljana,

- 38. volilna enota: Češnovar Franc, delavec, direktor cementarne, Anhovo,
- 39. volilna enota: Furlan Slavko-Dušan, podpolkovnik JA, Beograd,
- 40. volilna enota: Štekar Franc, kmet, predsednik KDZ, Cerovo.

V. Okraj Grosuplje

- 41. volilna enota: Perovšek Franc, nameščenec Centralnega komiteja KPS, Ljubljana,
- 42. volilna enota: Mikulič Karel, gozdni delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Grosuplje,
- 43. volilna enota: Krevs Ivo, nameščenec, šef kabineta predsednika vlade LRS, Ljubljana,
- 44. volilna enota: Šeme Jože, delavec, podpolkovnik JA, Ljubljana,
- 45. volilna enota: Jamnik Franc, obrtnik in mali kmet, Nova vas.

VI. Okraj Idrija

- 46. volilna enota: Carl Franc, rudar, Spodnja Kanomlja,
- 47. volilna enota: Gruden Heliodor, delavec, predsednik OILO, Idrija,
- 48. volilna enota: Skok Franc, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Idrija,
- 49. volilna enota: Jakopič Albert, nameščenec, načelnik org. instruktorske uprave Centralnega komiteja KPS, Ljubljana.

VII. Okraj Ilirska Bistrica

- 50. volilna enota: Boštjančič Stana, šivilja, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Ilirska Bistrica,
- 51. volilna enota: Dolgan Ervin, mizar, org. sekretar Oblastnega komiteja KPS za Goriško oblast, Postojna,
- 52. volilna enota: Dolgan Anton, industrijski nameščenec, Trnovo,
- 53. volilna enota: Medved Franc, kmet zadružnik, Ostrožno Brdo.

VIII. Mesto Jesenice

- 54. volilna enota: Mlakar Janez, tovarniški delavec, Jesenice,
- 55. volilna enota: Dolinšek Anton, delavec, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 56. volilna enota: Labura Anton, strojni ključavničar, Jesenice.

IX. Okraj Kamnik

- 57. volilna enota: Jeras Josip, delavec-gozdar, predsednik IO OLO, Kamnik,
- 58. volilna enota: Jerman Mirko, obrtniški delavec, podpolkovnik JA, Vrhnika,
- 59. volilna enota: Medved Anton, livar, Kamnik,
- 60. volilna enota: Svetina Ivo, učitelj, pomočnik ministra za kulturo in znanost, Ljubljana,
- 61. volilna enota: Breje Tomo, delavec, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 62. volilna enota: Rakar Niko, delavec, Jarše,
- 63. volilna enota: Žen Jakob, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Kamnik,
- 64. volilna enota: Blejc Anton, ključavničarski delavec, sekretar OOOF, Kamnik.

X. Okraj Kočevje

65. volilna enota: Grm Karel, rudar, Kočevje,
66. volilna enota: Grabrijan Jože, predsednik KZD, Livold,
67. volilna enota: Semič Stane-Daki, obrtniški delavec, član Glavnega odbora Zveze borcev NOV, Ljubljana,
68. volilna enota: Repar Stane, organizacijski sekretar Centralnega komiteja LMS, Ljubljana,
69. volilna enota: Klarič Rudolf, obrtniški delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Kočevje.

XI. Mesto Kranj

70. volilna enota: Boštjančič Angela, delavka, personalni referent, Kranj,
71. volilna enota: Žerko Stane, obratovodja, Primskovo,
72. volilna enota: Bizjak Stane, delavec, minister vlade LRS, Ljubljana,
73. volilna enota: Hafner Vinko, delavec, pomočnik predsednika Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti, Ljubljana.

XII. Okraj Kranj okolica

74. volilna enota: Mežek Marija, delavka, Trzič,
75. volilna enota: Stegnar Andrej, obrtniški pomočnik, Šoštanj,
76. volilna enota: Golmajer Gašper, delavec, Sv. Ana,
77. volilna enota: Dolinar Justin, delavec, Škofja Loka, Puštal,
78. volilna enota: Por Janez, vrtnar, Cerklje,
79. volilna enota: Fajfar Tone, strojni stavec, minister vlade LRS, Ljubljana,
80. volilna enota: Štucin Ivan, delavec, direktor tovarne Standard, Kranj,
81. volilna enota: Kuralt Franc, kmet zadružnik, Žabnica,
82. volilna enota: Zihherl Boris, publicist, minister vlade LRS, Ljubljana,
83. volilna enota: Trojar Ivan, kmet, Ostri vrh,
84. volilna enota: dr. Kržišnik Anton, pravnik, Ljubljana,
85. volilna enota: dr. Pokorn Jože, pravnik, minister vlade LRS, Ljubljana.

XIII. Okraj Krško

86. volilna enota: Zemljak Jože, profesor, jugoslovansko poslaništvo, Rim,
87. volilna enota: Pešak Ivo, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Krško,
88. volilna enota: Hribar Janez, kmet, predsednik Sveta vlade LRS za kmetijstvo in gozdarstvo, Ljubljana,
89. volilna enota: Bohinc Rozika, učiteljica, nameščenska uprave za propagando in agitacijo pri Centralnem komiteju KPS, Ljubljana,
90. volilna enota: Dernač Jakob, učitelj, predsednik sveta za prosveto in kulturo OLO, Krško,
91. volilna enota: Tacar Martin, rudar, Senovo,
92. volilna enota: Šterban Karel, rudar, Senovo,
93. volilna enota: Dolinšek Mirko, trgovski pomočnik, tajnik OILO Krško, Sevnica,
94. volilna enota: Colnar Edi, delavec, Šmarje,
95. volilna enota: Iljaž Franc, zadružnik, Bučka,

- 96. volilna enota: Dragan Franc, kmet, inštruktor Centralnega komiteja KPS, Ljubljana,
- 97. volilna enota: Žokalj Alojz, nameščeneec, polkovnik JA, Beograd,
- 98. volilna enota: Colarič Alojz, predsednik OILO, Krško.

XIV. Okraj Lendava

- 99. volilna enota: Hukič Salko, vrtalni mojster, Dolnja Lendava,
- 100. volilna enota: Gerenčer Janez, vrtalni mojster, Dolina,
- 101. volilna enota: Vida Geza, mali kmet, Mótvarjevci,
- 102. volilna enota: Šabjan Štefan, kmečki delavec, nameščeneec, Dolnja Lendava,
- 103. volilna enota: dr. Ahčin Marjan, zdravnik, minister vlade LRS, Ljubljana.
- 104. volilna enota: Utroša Anton, kmet zadružnik, Črenšovci,
- 105. volilna enota: Valenčič Alojz, nameščeneec, Dolnja Lendava.

XV. Okraj Ljutomer

- 106. volilna enota: Joha Štefan, trgovski pomočnik, predsednik IO OLO, Ljutomer,
- 107. volilna enota: Lubej Franc, učitelj, sekretar Prezidiija Ljudske skupščine LRS, Ljubljana,
- 108. volilna enota: Verdev Bogo, pravnik, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Ljutomer,
- 109. volilna enota: Pihlar Ferdo, kmet zadružnik, predsednik KLO, Radomerje,
- 110. volilna enota: Dernikovič Tončka, delavka, organizacijski sekretar Okrajnega komijeta KPS, Ljutomer.

XVI. Mesto Ljubljana

I. rajon

- 111. volilna enota: Prime Ivan, elektromonter, Ljubljana,
- 112. volilna enota: Vidmar Josip, književnik, predsednik Prezidiija Ljudske skupščine LRS, Ljubljana,
- 113. volilna enota: Vojska Danilo, univerzitetni profesor, Ljubljana,
- 114. volilna enota: Kraigher Boris, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 115. volilna enota: dr. Melik Anton, univerzitetni profesor, Ljubljana.

II. rajon

- 116. volilna enota: Krivic Vlado, pravnik, sekretar Mestnega komiteja KPS, Ljubljana,
- 117. volilna enota: Kocbek Edvard, profesor, podpredsednik Prezidiija Ljudske skupščine LRS, Ljubljana,
- 118. volilna enota: Svetina Mira, profesorica, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 119. volilna enota: Draksler Marija, šivilja, nameščenka Centralnega komiteja KPS, Ljubljana,
- 120. volilna enota: Turk Dušan, delavec, Ljubljana,
- 121. volilna enota: Kovačič Leo, nameščeneec, podpredsednik IO MLO, Ljubljana,

122. volilna enota: Zupet Avgust, zobotehnik, sekretar Rajonskega komiteja KPS, Ljubljana.

III. rajon

123. volilna enota: Skubic Pepca, delavka, Zg. Hrušica,
124. volilna enota: Kardelj Edvard, publicist, podpredsednik in zunanji minister vlade FLRJ, Beograd,
125. volilna enota: Kumar Andrej, delavec, direktor industrijskih servisov, Ježica,
126. volilna enota: Krese Leopold, obrtnik, minister vlade LRS, Ljubljana.

IV. rajon

127. volilna enota: Dolničar Anton, delavec, Ljubljana,
128. volilna enota: Božič Slavica, ravnatelj gimnazije, Ljubljana,
129. volilna enota: ing. Hrovat Alojz, rektor tehnične visoke šole, Ljubljana,
130. volilna enota: Mavrič Edo, državni mojster, Ljubljana,
131. volilna enota: dr. Breclj Marijan, pravnik, podpredsednik vlade LRS, Ljubljana,
132. volilna enota: Maležič Matija, tehnik, predsednik IO MLO, Ljubljana.

V. rajon

133. volilna enota: Bobnar Stane, podpolkovnik JA, Ljubljana,
134. volilna enota: Maček Ivan, obrtniški delavec, podpredsednik vlade LRS, Ljubljana.

XVII. Okraj Ljubljana okolica

135. volilna enota: Berčič Miha, mizar, predsednik IO OLO Ljubljana okolica, Dobrunje,
136. volilna enota: Mojšker Jakob, zidar, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Ljubljana okolica, Bizovik,
137. volilna enota: Kavčič Stane, delavec, minister vlade LRS, Ljubljana,
138. volilna enota: Maček Polde, obrtniški delavec, predsednik Republiške obrtne zbornice, Ljubljana,
139. volilna enota: Kurent Ančka, delavka, sekretar Okrajnega odbora AFŽ Ljubljana okolica, Črnuče,
140. volilna enota: Notar Karel, mizar, poverjenik za delo OLO Ljubljana okolica, Medvode,
141. volilna enota: Klanjšek Jože, ključavničar, polkovnik JA, Ljubljana,
142. volilna enota: Molek Jože, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS (Kranj okolica, Ljubljana,
143. volilna enota: Popit Franc, nameščence, minister vlade LRS, Ljubljana,
144. volilna enota: Vidmar Anton, delavec, polkovnik JA, Beograd,
145. volilna enota: Hribernik Rudolf, delavec, polkovnik JA, Beograd,
146. volilna enota: Založnik Alojz, zidar, upravnik podjetja za izdelavo umetnega kamna, Brezovica.

XVIII. Mesto Maribor

147. volilna enota: Humek Draga, profesorica, ravnateljica učiteljsišča, Maribor,
148. volilna enota: Ingolič Anton, profesor, urednik »Novih obzorij«, Maribor,

149. volilna enota: Čížmek Boris, tekstilni tehnik, podpolkovnik JA, Ljubljana,
150. volilna enota: Petejan Jože, delavec, poverjenik za komunalne zadeve MLO Maribor,
151. volilna enota: Avbelj Viktor, pravnik, minister vlade LRS, Ljubljana,
152. volilna enota: Šme Marija, predica, Maribor,
153. volilna enota: Oceppek Angela, delavka, predsednica Glavnega odbora AFŽ, Ljubljana,
154. volilna enota: Markič Janko, ključavničar, organizacijski sekretar Mestnega komiteja KPS, Maribor,
155. volilna enota: Janhuba Rudolf, nameščenec, minister vlade LRS, Ljubljana,
156. volilna enota: Božič Ivan, mizar, Maribor,
157. volilna enota: Juriševič Bogo, ključavničar, Maribor,
158. volilna enota: Polič Zoran, pravnik, minister vlade LRS, Ljubljana,
159. volilna enota: Kidrič Boris, publicist, predsednik Gospodarskega sveta vlade FLRJ, Beograd,
160. volilna enota: Majhen Vlado, učitelj, sekretar Mestnega komiteja KPS, Maribor,
161. volilna enota: Reberšek Karel, ključavničar, direktor TAM, Maribor.

XIX. Okraj Maribor okolica

162. volilna enota: Urih Tone, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS Maribor okolica, Maribor,
163. volilna enota: Zalaznik Franc, ključavničar, predsednik okrajnega odbora Zveze borcev NOV Maribor okolica, Maribor,
164. volilna enota: ing. Brelih Miloš, minister vlade LRS, Ljubljana,
165. volilna enota: ing. Žaucer Pavle, minister vlade LRS, Ljubljana,
166. volilna enota: Tavčar Franc, polkovnik JA, Beograd,
167. volilna enota: Škerlavaj Milan, trgovski pomočnik, minister vlade LRS, Ljubljana,
168. volilna enota: Černe Franc, delavec, član tajništva Glavnega odbora ESS, Ljubljana,
169. volilna enota: Zorko Edo, mali kmet, slušatelj višje politične šole, Beograd,
170. volilna enota: Truden Anton, delavec, organizacijski sekretar Okrajnega komiteja KPS Maribor okolica, Maribor,
171. volilna enota: Globačnik Jože, kmečki sin, predsednik OLO Maribor okolica, Maribor,
172. volilna enota: Škof Stane, poljski delavec, pomočnik predsednika Sveta vlade LRS za kmetijstvo in gozdarstvo, Ljubljana,
173. volilna enota: Greif Martin, kovinostrugar, minister vlade LRS, Ljubljana,
174. volilna enota: Kašpar Tilčka, upravnica mladinskega doma, Čreta, Slivnica,
175. volilna enota: Novak Ivan, obrtnik, nameščenec Predsedstva vlade LRS, Ljubljana,
176. volilna enota: Švara Dušan, polkovnik JA, Beograd.

XX. Okraj Murska Sobota

177. volilna enota: Kozak Ferdo, književnik, predsednik Ljudske skupščine LRS, Ljubljana,
178. volilna enota: Kimovec Franc-Žiga, učitelj, načelnik uprave za propagando in agitacijo pri Centralnem komiteju KPS, Ljubljana,
179. volilna enota: Benko Alojz, predsednik IO OLO Murska Sobota,
180. volilna enota: Rogan Emilija, predsednik KLO, Sodišinci,
181. volilna enota: Šiftar Ivan, javni tožilec, Maribor,
182. volilna enota: Ficko Franc, organizacijski sekretar Okrajnega komiteja KPS, Murska Sobota,
183. volilna enota: Brglez Bela, kmet, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Murska Sobota,
184. volilna enota: Majnik Ivan, podpolkovnik JA, Beograd,
185. volilna enota: Košmelj Miran, delavec, major Ljudske milice, Ljubljana,
186. volilna enota: Kocijančič Boris, pravnik, generalni sekretar vlade LRS, Ljubljana,
187. volilna enota: ing. Levstik Jože, inženir agronomije, Ljubljana,
188. volilna enota: Sambt Štefan, predsednik KDZ, Tešanovci,
189. volilna enota: dr. Vratuša Anton, polkovnik JA, Beograd.

XXI. Okraj Novo mesto

190. volilna enota: Žugelj Martin, obrtniški delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Novo mesto,
191. volilna enota: Potočar Stane, polkovnik JA, Ljubljana,
192. volilna enota: Tomšič Vida, pravnica, predsednica Centralnega odbora AFŽ, Beograd,
193. volilna enota: dr. Hočevnar Franc, pravnik, javni tožilec LRS, Ljubljana,
194. volilna enota: Jazbinšek Avgust, železničar, Novo mesto,
195. volilna enota: Šilih Niko, polkovnik JA, Ljubljana,
196. volilna enota: Murn Alojz, predsednik KLO, Podgrad,
197. volilna enota: Jakše Anton, zadružnik, Orehovica,
198. volilna enota: Zupančič Viktor, kmečki delavec, predsednik OLO Novo mesto.

XXII. Okraj Poljčane

199. volilna enota: Smole Janko, predsednik Planske komisije LRS, Ljubljana,
200. volilna enota: Lubej Franc, delavec, predsednik IO OLO, Poljčane,
201. volilna enota: Tramšek Jože, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Poljčane,
202. volilna enota: Hojnik Franc, nameščeneec, organizacijski sekretar Okrajnega komiteja KPS, Poljčane,
203. volilna enota: Sekirnik Janko, polkovnik JA, Beograd,
204. volilna enota: Zavasnik Franc, direktor »Konus«, Slov. Konjice,
205. volilna enota: Pokorn Nina, gospodinja, Zg. Zreče,
206. volilna enota: Ivanuša Maks, delavec, predsednik KLO, Oplotnica,
207. volilna enota: Vrhovšek Jelka, gospodinja, sekretarka okrajnega odbora AFŽ, Poljčane,

208. volilna enota: Orešič Jaka, industrijski delavec v tovarni »Impol«, Zg. Bistrica,
 209. volilna enota: Vrhovec Alojz, polkovnik JA, Beograd.

XXIII. Okraj Postojna

210. volilna enota: Mlakar Alojz, kmet, nameščeneec Centralnega komiteja KPS, Ljubljana,
 211. volilna enota: dr. Lavrič Božidar, zdravnik, Ljubljana,
 212. volilna enota: Šega Andrej, delavec, obratovodja LIP, Cerknica,
 213. volilna enota: Levičnik Karel, generalmajor JA, Beograd,
 214. volilna enota: Petrinja Danilo, obrtniški delavec, predsednik OBLO Postojna,
 215. volilna enota: Hribar Jože, delavec, železniški uslužbenec, Št. Peter,
 216. volilna enota: Smrekar Zdravko, uslužbenec, predsednik KLO, Št. Peter na Krasu.

XXIV. Okraj Ptuj

217. volilna enota: Kojc Mihael, predsednik MLO Ormož,
 218. volilna enota: Goršič Milko, nameščeneec, minister vlade LRS, Ljubljana,
 219. volilna enota: Donaj Alojz, sodnik, Ptuj,
 220. volilna enota: Leskovec Franc, nameščeneec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Ptuj,
 221. volilna enota: dr. Potrč Jože, zdravnik, minister vlade LRS, Ljubljana,
 222. volilna enota: Simonič Franc, agronom, minister vlade LRS, Ljubljana,
 223. volilna enota: Bratko Ivan, publicist, direktor radia, Ljubljana,
 224. volilna enota: dr. Tomiňsek Teodor, pravnik, predsednik Vrhovnega sodišča LRS, Ljubljana,
 225. volilna enota: Štopar Viktor, delavec, direktor tovarne aluminija, Strnišče,
 226. volilna enota: Kmetec Anton, kmet, predsednik KLO Šikole,
 227. volilna enota: Markoč Jože, zidar, Strnišče,
 228. volilna enota: Serdinšek Angela, roj. Krivec, delavka, Majšperk,
 229. volilna enota: Belšak Franc, kmet, direktor drž. posestva, Turnišče,
 230. volilna enota: Petrovčič Janez, predsednik IO OLO, Ptuj,
 231. volilna enota: Krmelj Maks, kmet, predsednik RZKZ, Ljubljana.

XXV. Okraj Radgona

232. volilna enota: Mavsar Ivan, zadržnik, Podgorje,
 233. volilna enota: Fifolt Marija, zadržnica, Apače,
 234. volilna enota: Kociper Peter, učitelj, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Gornja Radgona,
 235. volilna enota: Kovačič Ivan, podpolkovnik JA, Ljubljana,
 236. volilna enota: Zadravec Branko, nameščeneec, predsednik IO OLO, Radgona,
 237. volilna enota: dr. Modic Heli, pravnik, minister vlade LRS, Ljubljana.

XXVI. Okraj Radovljica

- 238. volilna enota: Dijak Anton, gozdni delavec, Koprivnik,
- 239. volilna enota: Rus Jože, sodnik, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ, Beograd,
- 240. volilna enota: Pohar Alojz, inženir v železarni, Jesenice,
- 241. volilna enota: dr. Potočnik Miha, pravnik, pomočnik predsednika Sveta vlade LRS za lokalno gospodarstvo, Ljubljana,
- 242. volilna enota: Jensterle Albin, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Radovljica,
- 243. volilna enota: Toman Tone, delavec, pomočnik ministra za socialno skrbstvo, Ljubljana.

XXVII. Okraj Sežana

- 244. volilna enota: Kodrič Rudi, podpolkovnik JA, jugoslovansko poslaništvo, Rim,
- 245. volilna enota: Regent Ivan, publicist, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 246. volilna enota: Simčič Albin, nameščeneec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Sežana,
- 247. volilna enota: Gregoretič Darinka, učiteljica, Sežana,
- 248. volilna enota: Jakomin Ivan, kmet zadružnik, Kūbed.

XXVIII. Okraj Slovenj Gradec

- 249. volilna enota: Voljč Ignac, delavec, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 250. volilna enota: Raušer Anton, rudar, Mežica,
- 251. volilna enota: Brolih Jernej, železostrugar, sekretar komiteja KPS v železarni, Guštanj,
- 252. volilna enota: Primožič Franc, organizacijski sekretar IOOF Slovenije, Ljubljana,
- 253. volilna enota: Gričar Jože, delavec, sekretar Republiškega odbora Zveze borcev, Ljubljana,
- 254. volilna enota: Janžekovič Ivan, ključavničar, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Slovenj Gradec,
- 255. volilna enota: Koprivnikar Stane, kmet, predsednik KLO, Mislinje,
- 256. volilna enota: Dolenc Jože, poverjenik za notranje zadeve OLO, Slovenj Gradec,
- 257. volilna enota: ing. Pipan Boris, gradbeni inženir hidrocentrale, Vuzenica.

XXIX. Okraj Šoštanj

- 258. volilna enota: Novinšek Franc, rudar, Cirkovce,
- 259. volilna enota: Marolt Jože, poljski delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Šoštanj,
- 260. volilna enota: Janko Rudolf, kovinarski delavec, predsednik Glavnega odbora ZSS, Ljubljana,
- 261. volilna enota: Venišnik Milan, polkovnik JA, Ljubljana,
- 262. volilna enota: Zupan Anton, delavec, pomočnik direktorja LIP, Nazarje,
- 263. volilna enota: Mehle Janko, major JA, Šoštanj.

XXX. Okraj Tolmin

- 264. volilna enota: Krivec Alojz, delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Tolmin,
- 265. volilna enota: Kurinčič Ivan, delavec, predsednik KLO, Idrsko,
- 266. volilna enota: Avšič Jaka, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 267. volilna enota: Duje Albin, zobotehnik, nameščeneec Centralnega komiteja KPS, Ljubljana,
- 268. volilna enota: Kovač Albin, delavec, član tajništva Glavnega odbora ESS, Ljubljana.

XXXI. Okraj Trbovlje

- 269. volilna enota: Kovač Viktor, strugar, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Trbovlje,
- 270. volilna enota: Ribič Alojz, rudar, pomočnik predsednika Sveta vlade LRS za energetiko in ekstraktivno industrijo, Ljubljana,
- 271. volilna enota: Šentjure Lidija, profesorica, organizacijski sekretar Centralnega komiteja KPS, Ljubljana,
- 272. volilna enota: Voje Ivan, delavec, Trbovlje,
- 273. volilna enota: Marinko Miha, rudar, predsednik vlade LRS, Ljubljana,
- 274. volilna enota: ing. Pinterič Ivo, rudniški inženir, Trbovlje,
- 275. volilna enota: Kljukej Franc, rudar, Zagorje,
- 276. volilna enota: Vipotnik Janez, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 277. volilna enota: Dular Alojz, rudar, direktor rudnika, Zagorje.

XXXII. Okraj Trebnje

- 278. volilna enota: Majcen Ciril, kmet zadružnik, predsednik KDZ, Št. Janž,
- 279. volilna enota: Krese Franc, podpolkovnik JA, Ljubljana,
- 280. volilna enota: Majcen Ignac, podpolkovnik JA, Ljubljana,
- 281. volilna enota: Jarc Bernard, kmet zadružnik, predsednik KDZ, Trbovec,
- 282. volilna enota: Borštnar Jože, nameščeneec, minister vlade LRS, Ljubljana,
- 283. volilna enota: Grden Lovro, poljski delavec, sekretar Okrajnega komiteja KPS, Trebnje.

Poročilo, ki ga verifikacijski odbor predlaga Ljudski skupščini LRS, je bilo na seji prečitano in odobreno ter je odbor za svojega poročevalca določil Franca Primožiča.

Verifikacijski odbor predlaga Ljudski skupščini LRS, da njegovo poročilo v celoti sprejme in potrdi.

Tajnik:

Mirko Zlatnar l. r.

Predsednik:

Ivan Novak l. r.

Clani:

Franc Primožič l. r., Jože Gričar l. r., Ervin Dolgan l. r., Viktor Kovač l. r.,
Jože Šeme l. r., Ivan Štucin l. r., Helena Borovšak l. r., Leon Zalaznik l. r.,
Janez Žunič l. r.

Št. LS 101/2—51

Ljubljana, dne 10. aprila 1951.

ODLOK

LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE O SPREJETJU OSTAVKE VLADE LRS

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije sprejme ostavko vlade LRS, ki jo je podal predsednik vlade LRS.

Mandat za sestavo nove vlade LRS se poveri dosedanjemu predsedniku vlade LRS tov. Mihi Marinku.

Št. LS 118/2—1951

Ljubljana, dne 11. aprila 1951.

LJUDSKA SKUŠČINA LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Tajnik:

Pavle Žaucer l. r.

Predsednik:

Dr. Ferdo Kozak l. r.

ODLOK

O REORGANIZACIJI VLADE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

I.

1. Vlada Ljudske republike Slovenije se reorganizira tako, da ima v svojem sestavu:

Predsedstvo vlade,

Ministrstvo za notranje zadeve,

Ministrstvo za finance,

Ministrstvo za pravosodje,

Ministrstvo za delo,

Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti,

Svet za prosveto in kulturo,

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo,

Gospodarski svet z Glavno upravo za plan in z republiškim zavodom za statistiko in evidenco,

Svet za energetiko in ekstraktivno industrijo z Glavno direkcijo elektrogospodarstva, Glavno direkcijo premoga in Glavno direkcijo metalurgije kot samostojnimi organi,

Svet za predelovalno industrijo z Glavno direkcijo kovinske predelovalne industrije in elektroindustrije, Glavno direkcijo kemične industrije, Glavno direkcijo lesne industrije, Glavno direkcijo tekstilne industrije, Glavno direkcijo usnjarske industrije, Glavno direkcijo prehranjevalne industrije in Glavno upravo za lokalno industrijo in obrt kot samostojnimi organi,

Svet za gradbene in komunalne zadeve z Glavno direkcijo gradbenih podjetij, Glavno direkcijo industrije gradbenega materiala, Glavno upravo za komunalne zadeve, Glavno upravo za promet in Glavno upravo za vodno gospodarstvo kot samostojnimi organi.

Svet za kmetijstvo in gozdarstvo z Glavno upravo za kmetijstvo, Glavno upravo za gozdarstvo, Glavno direkcijo republiških kmetijskih posestev in Glavno direkcijo za združno kmetijstvo kot samostojnimi organi,

Svet za blagovni promet z Glavno upravo za trgovino in preskrbo, Glavno upravo za državne nabave, Glavno upravo za turizem in gostinstvo in Glavno upravo za izvoz in uvoz kot samostojnimi organi.

2. Glavna direkcija za strojegradnje je samostojen organ vlade LRS izven svetov. Njen direktor je član Gospodarskega sveta vlade LRS.

II.

1. Odpravijo se tile dosedanji organi vlade LRS:

Svet za lokalno gospodarstvo,

Planska komisija,

Ministrstvo za prosveto,

Ministrstvo za znanost in kulturo,

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo,

Ministrstvo za socialno skrbstvo,

Ministrstvo za gradnje,

Ministrstvo za lokalni promet,

Ministrstvo za trgovino in preskrbo,

Ministrstvo za državne nabave,

Ministrstvo za izvoz in uvoz,

Ministrstvo za kmetijstvo,

Ministrstvo za gozdarstvo,

Komite za komunalne zadeve,

Komite za lokalno industrijo in obrt,

Komite za turizem in gostinstvo,

Komite za vodno gospodarstvo in

Generalna direkcija za tekstilno in usnjarsko industrijo.

2. Zadeve iz pristojnosti organov vlade LRS, ki so odpravljene po 1. točki, se prenesejo v pristojnost naslednjih organov vlade LRS:

iz pristojnosti Sveta za lokalno gospodarstvo se prenesejo komunalne zadeve v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve, zadeve lokalne industrije in obrti pa v pristojnost Sveta za predelovalno industrijo;

zadeve iz pristojnosti Planske komisije v pristojnost Gospodarskega sveta in Glavne uprave za plan;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za prosveto in Ministrstva za znanost in kulturo v pristojnost Sveta za prosveto in kulturo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za ljudsko zdravstvo in Ministrstva za socialno skrbstvo v pristojnost Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za gradnje v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za lokalni promet v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve in Glavne uprave za promet;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za trgovino in preskrbo v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za trgovino in preskrbo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za državne nabave v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za državne nabave;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za izvoz in uvoz v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za izvoz in uvoz;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo v pristojnost Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo in Glavne uprave za kmetijstvo;

zadeve iz pristojnosti Ministrstva za gozdarstvo v pristojnost Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo in Glavne uprave za gozdarstvo;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za komunalne zadeve v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve in Glavne uprave za komunalne zadeve;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za lokalno industrijo in obrt v pristojnost Sveta za predelovalno industrijo in Glavne uprave za lokalno industrijo in obrt;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za turizem in gostinstvo v pristojnost Sveta za blagovni promet in Glavne uprave za turizem in gostinstvo;

zadeve iz pristojnosti Komiteja za vodno gospodarstvo v pristojnost Sveta za gradbene in komunalne zadeve in Glavne uprave za vodno gospodarstvo;

iz pristojnosti Generalne direkcije za tekstilno in usnjarsko industrijo se prenesejo zadeve tekstilne stroke v pristojnost Glavne direkcije tekstilne industrije, zadeve usnjarske stroke pa v pristojnost Glavne direkcije usnjarske industrije.

3. Vlada LRS je pooblaščenca, da podrobno določi pristojnost organov, ki obstajajo po tem odloku in da predpiše njihovo organizacijo.

4. Dosedanje generalne direkcije se preimenujejo v glavne direkcije.

Dosedanja Generalna direkcija za rudarstvo se preimenuje v Glavno direkcijo premoga.

III.

1. Na čelu svetov in ministrstev so ministri.

2. Na čelu glavnih uprav in glavnih direkcij so direktorji, ki jih imenuje in razvezuje Prezidij Ljudske skupščine LRS po predlogu predsednika vlade LRS.

3. Na čelu glavnih direkcij so direktorji, ki jih imenuje in razvezuje Prezidij Ljudske skupščine LRS po predlogu, ki ga da predsednik vlade LRS v soglasju z delavskim svetom ustrezne glavne direkcije.

IV.

1. Svet vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti sestavljajo predsednik sveta, ministri, ki jih imenuje vlada LRS in vsakokratni predsednik glavnega odbora Zveze sindikatov za Slovenijo. Vlada LRS imenuje lahko za člane sveta tudi druge osebe.

2. Gospodarski svet vlade LRS sestavljajo: predsednik Gospodarskega sveta, predsednik Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo, predsednik Sveta za predelovalno industrijo, predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve, predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, predsednik Sveta za blagovni promet, minister za finance, minister za delo, direktor Glavne uprave za plan in direktor Glavne direkcije za strojogradnje.

3. Svet vlade LRS za energetiko in ekstraktivno industrijo sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne direkcije elektrogospodarstva, direktor Glavne direkcije premoga in direktor Glavne direkcije metalurgije.

4. Svet vlade LRS za predelovalno industrijo sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne direkcije kovinske predelovalne industrije in elektroindustrije, direktor Glavne direkcije kemične industrije, direktor Glavne direkcije lesne industrije, direktor Glavne direkcije tekstilne industrije, di-

rektor Glavne direkcije usnjarske industrije, direktor Glavne direkcije prehranjevalne industrije in direktor Glavne uprave za lokalno industrijo in obrt.

5. Svet vlade LRS za gradbene in komunalne zadeve sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne direkcije gradbenih podjetij, direktor Glavne direkcije industrije gradbenega materiala, direktor Glavne uprave za komunalne zadeve, direktor Glavne uprave za promet in direktor Glavne uprave za vodno gospodarstvo.

6. Svet vlade LRS za kmetijstvo in gozdarstvo sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne uprave za kmetijstvo, direktor Glavne uprave za gozdarstvo, direktor Glavne uprave direkcije republiških kmetijskih posestev LRS, direktor Glavne direkcije za združno kmetijstvo in vsakokratni predsednik Republiške zveze kmetijskih zadrug LRS.

7. Svet vlade LRS za blagovni promet sestavljajo: predsednik sveta, direktor Glavne uprave za trgovino in preskrbo, direktor Glavne uprave za državne nabave, direktor Glavne uprave za turizem in gostinstvo ter direktor Glavne uprave za izvoz in uvoz.

V.

1. Svet vlade LRS za prosveto in kulturo sestavljajo: predsednik sveta in predstavniki kulturnih in znanstvenih zavodov ter družbenih in strokovnih organizacij. Prezidij Ljudske skupščine LRS določi, kateri teh zavodov in organizacij imenujejo svoje predstavnike v svet. Prezidij Ljudske skupščine LRS imenuje lahko po predlogu predsednika vlade LRS za člane sveta tudi druge vidne znanstvene, kulturne in prosvetne delavce.

V sestavu Sveta za prosveto in kulturo so odbori za vprašanje prosvete, znanosti in kulture, ki jih določi Prezidij Ljudske skupščine LRS. Odbore sestavljajo člani sveta.

2. Svet vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo sestavljajo: predsednik sveta in predstavniki zdravstvenih in socialnoskrbstenih zavodov ter družbenih in strokovnih organizacij. Prezidij Ljudske skupščine LRS določi, kateri teh zavodov in organizacij imenujejo svoje predstavnike v svet. Prezidij Ljudske skupščine LRS imenuje lahko po predlogu predsednika vlade LRS tudi druge vidne strokovnjake in javne delavce s področja zdravstva in socialnega skrbstva za člane sveta.

V sestavu sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo so odbori za vprašanja ljudskega zdravstva in socialnega skrbstva, ki jih določi Prezidij Ljudske skupščine LRS. Odbore sestavljajo člani sveta.

VI.

1. Svet določa v določeni panogi gospodarstva oziroma na področju druge družbene delavnosti o vseh zadevah iz republiške pristojnosti, ki so z ustavo FLRJ, ustavo LRS, z zakoni FLRJ in zakoni LRS in s predpisi zvezne in republiške vlade dani v njegovo pristojnost.

Svet odloča na sejah o pravilnikih, odredbah in drugih splošnih predpisih, za katere je pristojen, kakor tudi o predpisih, ki jih predloži vladi LRS. Poleg tega svet na seji odloča o ugotavljanju predloga predračuna in predloga plana, o splošnih smernicah glede delavnosti v svoji panogi gospodarstva oziroma na področju druge družbene delavnosti in o drugih načelnih vprašanjih, ki se nanašajo na to panogo gospodarstva oziroma področja družbene delavnosti.

Predsednik sveta predseduje sejam sveta; izvaja in izvršuje sklepe sveta; izdaja po pooblastilu zakonov, predpisov vlade in predpisov sveta splošne predpise; izdaja ukrepe za izvajanje predpisov višjih državnih organov; koordinira delo glavnih uprav in drugih organov, ki so v sestavi sveta; izdaja odločbe v upravnem postopku; razveljavlja in odpravlja akte izvršilnih odborov ljudskih odborov in njihovih poverjenikov; odloča na drugi stopnji o pritožbah zoper odločbe direktorjev glavnih uprav; razveljavlja, odpravlja in spreminja odločbe direktorjev glavnih direktij, ki so v nasprotju z zakoni in drugimi predpisi ter sklepi sveta; izdaja v skladu z veljavnimi predpisi odločbe o uslužbenskih razmerjih in opravlja druge zadeve, za katere je to določeno z zakoni in vladnimi predpisi.

2. Glavne uprave opravljajo vse zadeve iz republiške pristojnosti v določeni panogi gospodarstva oziroma na področju določenih gospodarskih delavnosti, kolikor te zadeve niso po 1. in 2. točki ali s posebnimi predpisi dane v pristojnost sveta, zlasti: izdajajo navodila in naloge za delo področnih organov na podlagi zakonov, predpisov vlade in sveta; organizirajo, vodijo evidenco in preizkušajo izvrševanje planov; izdajajo ukrepe za izvršitev planov; izdajajo odločbe na prvi in drugi stopnji v upravnem postopku. Direktor glavne uprave odgovarja za svoje delo svetu.

V razmerju do glavne direktije opravlja svet kot plansko-kontrolni in koordinacijski organ določene planske, kontrolne in druge upravne zadeve v skladu z določbami temeljnega zakona o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in z gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih in z drugimi predpisi.

Odbori izdajajo odločbe na sejah o vseh zadevah s področja, za katero so ustanovljeni, kolikor te zadeve ne spadajo v pristojnost sveta oziroma predsednika sveta. Odločbe odbora veljajo, če se z njimi strinja predsednik sveta. Če se predsednik sveta ne strinja z odločbo odbora, ima odbor pravico predložiti zadevo v odločitev vladj LRS.

VII.

Vlada LRS izvrši ta odlok.

VIII.

Ta odlok velja takoj.

Št. LS 119/2—1951

Ljubljana, dne 11. aprila 1951.

LJUDSKA SKUPŠČINA LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Tajnik:
Pavle Žaucer l. r.

Predsednik:
Dr. Ferdo Kozak l. r.

ODLOK

LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE O IMENOVANJU VLADE LRS

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije je na svoji 2. seji rednega zasedanja drugega sklica dne 11. aprila 1951, na predlog, ki ga je stavil mandator Ljudske skupščine LRS za sestavo vlade LRS, sprejela naslednji odlok:

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije imenuje naslednjo vlado:
predsednik vlade — Miha Marinko,
podpredsednik vlade — predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve — Ivan Maček,
podpredsednik vlade — predsednik Sveta za predelovalno industrijo — Marijan Breclj,
podpredsednik vlade — predsednik Gospodarskega sveta — Sergej Kraigher,
minister za notranje zadeve in predsednik Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti — Boris Kraigher,
minister za finance — Zoran Polič,
minister za pravosodje — dr. Heli Modic,
minister za delo — Tone Fajfar,
minister — predsednik Sveta za prosveto in kulturo — Boris Zihertl,
minister — predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo dr. Jože Potrč,
minister — predsednik Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo — Stane Kavčič,
minister — predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo — Janez Hribar,
minister — predsednik Sveta za blagovni promet — Viktor Avbelj.
Št. LS 120/2—1951
Ljubljana, dne 11. aprila 1951.

LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Tajnik:
Pavle Žaucer l.r.

Predsednik:
Dr. Ferdo Kozak l.r.

PREDLOG ODLOKA

LJUDSKE SKUPŠČINE LRS ZA POTRDITEV UREDB,
KI JIH JE IZDALA VLADA LRS NA PODROČJU
NARODNEGA GOSPODARSTVA V ČASU OD
14. DECEMBRA 1950 DO 11. APRILA 1951

Potrjujejo se uredbe, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva z dne 23. januarja 1947, in sicer:

1. uredba z dne 5. marca 1951, št. II-224/1-51 o potrjevanju in zalaganju učnih knjig (Uradni list LRS, št. 11-59/51);
2. uredba z dne 30. marca 1951 št. II-469/1-51 o odpravi uredbe o odkupu vina v gospodarskem letu 1950/51 (Uradni list LRS, št. 14-72/51).

Glede na 2. člen navedenega zakona predlaga vlada LRS Ljudski skupščini LRS, da naštete uredbe potrdi.

PREDLOG ZAKONA
O RAZGLASITVI DVAINDVAJSETEGA JULIJA
ZA DRŽAVNI PRAZNIK LJUDSKE REPUBLIKE
SLOVENIJE

Dvaindvajsetega julija 1941 so se začele na slovenski zemlji prve organizirane partizanske akcije proti fašističnemu okupatorju, ki pomenijo začetek vseljidske revolucije in množične oborožene borbe za osvoboditev slovenskega naroda. Zato izdaja Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije tale zakon:

1. člen

Dvaindvajseti julij — dan oborožene borbe slovenskega ljudstva — se razglašaja za državni praznik Ljudske republike Slovenije.

2. člen

Ta zakon velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«.

OBRAZLOŽITEV

predloga zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik
Ljudske republike Slovenije.

Dvaindvajseti julij 1941 je za slovenski narod pomembni dan. Tega dne pred desetimi leti so se na slovenski zemlji v različnih krajih začele večje množične oborožene akcije proti fašističnemu okupatorju, ki so bile hkrati tudi že organizirane in vodene od skupnega partizanskega vodstva, Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet. Zato se dvaindvajseti julij 1941 upravičeno smatra za dan oborožene vstaje slovenskega naroda, za začetek vseljidske revolucije za nov, boljši družbeni red in začetek oborožene borbe za osvoboditev slovenskega naroda.

Iz tega razloga naj se ta pomembni zgodovinski dan proglasi za državni praznik.

Misel, da bi se dvaindvajseti julij proglasil za državni praznik, ki je bila sprožena na III. kongresu Osvobodilne fronte Slovenije, so z navdušenjem pozdravili vsi na kongresu navzoči delegati.

Ljubljana, dne 28. maja 1951.

Predsednik vlade LRS:
Miha Marinko l. r.

LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zak. o. 6/51

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije.

Zakonodajni odbor je razpravljajal o tem zakonskem predlogu na svoji seji dne 5. junija 1951 in je soglasno sklenil, da je potrebno ta zakon v načelu sprejeti.

Čast slovenskega naroda zahteva, da se trajno praznuje zgodovinski dan, ko se je začela organizirana množična oborožena borba za osvoboditev slovenskega naroda. Zato je zakonodajni odbor sprejel oba člena zakonskega predloga v obliki, kakor ju je predlagala vlada LRS z dvema prav tako soglasno sprejetima spremembama, in sicer:

1. da se v uvodu zakona zamenjajo besede »ki pomenijo začetek vse-ljudske revolucije in množične oborožene borbe« z besedami »ki pomenijo v vseljudski revoluciji začetek množične oborožene borbe«. Ta sprememba se zdi zakonodajnemu odboru potrebna zato, ker je množična oborožena borba, ki se je začela 22. julija 1941, zrasla iz že prej zasnovane vseljudske revolucije;

2. da se v 1. členu zamenja beseda »borbe« z besedo »vstaje«, ker bi sicer ne bilo razvidno, da gre za dan začetka oborožene borbe.

Nato je zakonodajni odbor z navedenima popravkoma soglasno sprejel zakonski predlog v celoti.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za odborovega poročevalca določen Ivan Štucin.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog z navedenima spremembama uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951.

Tajnik:

dr. Jože Pokorn l. r.

Predsednik:

Vlado Krivic l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.

dr. Teodor Tominšek l. r.

dr. Anton Melik l. r.

Vinko Hafner l. r.

ing. Jože Levstik l. r.

Ivan Štucin l. r.

Albin Vipotnik l. r.

Anton Utroša l. r.

PREDLOG ZAKONA O POSEBNI PRISTOJNOSTI LJUDSKEGA ODBORA MESTA BLEDA

1. člen

Zaradi posebnega pomena mesta Bleda za tujski promet in turizem se dajo na področju lokalnega gospodarstva ter komunalnega napredka in komunalnih zadev, zlasti na področju turizma in gostinstva, Mestnemu ljudskemu odboru Bled pristojnosti tudi za vse tiste zadeve, za katere je sicer pristojen ljudski odbor mesta, ki je izločeno iz okraja.

2. člen

Vlada LRS je pooblaščen, da predpiše navodilo za izvajanje tega zakona.

3. člen

Ta zakon stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu LRS.

OBRAZLOŽITEV

predloga zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda.

Mestni ljudski odbor Bled je imel doslej po splošnem zakonu o ljudskih odborih in drugih splošnih predpisih enako pristojnost kot vsak drug krajevni ljudski odbor, ker je mesto Bled v sestavu okraja Radovljica. Prav zaradi tega se mesto v zadnjih letih ni moglo razvijati in tudi mestni ljudski odbor ni imel možnosti, da bi uveljavil svojo dejavnost na tistih področjih, ki so za Bled posebno važna. Dejavnost oblastnih organov na območju mesta Bleda se je zlasti na področju tujskega prometa in komunalne dejavnosti vršila po raznih organih (mestnih, okrajnih, republiških) tako, da v tem oziru ni bilo enotnega delovanja.

Splošni zakon o ljudskih odborih dopušča v 35. členu, da se z republiškim zakonom daje v pristojnost ljudskega odbora mesta, ki spada k okraju, tudi posamezne zadeve, za katere so pristojni ljudski odbori mest, ki so izločena iz okraja. Ta zakon ima namen, da se določi za mestni ljudski odbor Bled takšna posebna pristojnost.

Glede na poseben pomen, ki ga ima mesto Bled v tujsko prometnem oziru, je potrebno, da se prenesejo v pristojnost njegovega ljudskega odbora določene zadeve na področju lokalnega gospodarstva ter komunalnega napredka in gospodarjenja, zlasti na področju turizma in gostinstva, ki sicer spadajo v pristojnost ljudskega odbora mesta, ki je izločeno iz okraja.

Ljubljana, dne 28. maja 1951,

Predsednik vlade LRS:
Miha Marinko l. r.

LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zak. o. 7/51

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda.

O tem zakonskem predlogu je zakonodajni odbor razpravljal na svoji seji dne 5. junija 1951.

Upoštevajoč obrazložitev vlade, da mesto Bled dosedaj ni moglo tako razvijati, kot bi bilo treba, v tistih svojih panogah, ki so za njegov razvoj posebno važne, ker ni imelo zaradi vključitve v radovljiški okraj potrebne operativne samostojnosti na področju lokalnega gospodarstva in komunalnih zadev, je bil odbor soglasno mnenja, da je potrebno ta zakon izdati, ker bo na podlagi tega zakona mesto Bled dobilo v navedenih zadevah enako samostojnost, kot jih imajo mestni ljudski odbori, ki so izvzeti iz okrajev.

Glasujoč od člana do člana je odbor sprejel zakonski predlog v obliki, kot ga je predlagala vlada LRS, z edino prav tako soglasno sprejeto spremembo, da se v 2. členu besedi »predpiše navodilo« zamenjata z besedama »izda predpise«. Ta sprememba je po mnenju odbora potrebna zato, da vlada

pri izdaji predpisov, ki bodo morebiti potrebni za izvajanje tega zakona, ni vezana na obliko navodil.

S to edino spremembo je zakonodajni odbor nato zakonski predlog v celoti sprejel.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za odborovega poročevalca določen Ivan Štucin.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog z navedeno spremembo uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951.

Tajnik:

dr. Jože Pokorn l. r.

Predsednik:

Vlado Krivic l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.

dr. Teodor Tominšek l. r.

dr. Anton Melik l. r.

Ivan Štucin l. r.

ing. Jože Levstik l. r.

Vinko Hafner l. r.

Albin Vipotnik l. r.

Anton Utroša l. r.

PREDLOG ZAKONA

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ODPKLICU LJUDSKIH PREDSTAVNIKOV V ORGANIH DRŽAVNE OBLASTI NA OZEMLJU LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakon o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije (Uradni list LRS št. 10—65/48), ki je bil spremenjen in dopolnjen z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije (Uradni list LRS, št. 33—205/49), se spremeni in dopolni, tako da se njegovo prečiščeno besedilo glasi:

Z a k o n

o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije.

I. Splošne določbe

1. člen

Ljudski predstavniki, to so ljudski poslanci Ljudske skupščine LRS in odborniki ljudskih odborov, se lahko odpokličejo pred potekom dobe, za katero so izvoljeni, če njihovo delo ni v skladu z ustavama FLRJ in LRS ali z zakoni FLRJ in LRS ali če sicer izgubijo zaupanje volivcev.

2. člen

Odpoklic se opravi z glasovanjem volivcev.

Pravica glasovanja o odpoklicu je splošna, enaka in neposredna in se izvršuje s tajnim glasovanjem.

3. člen

Pravico, glasovati o odpoklicu ljudskega poslanca Ljudske skupščine LRS, imajo vsi državljani LRS, ki imajo volilno pravico v volilni enoti, v kateri je bil izvoljen ljudski poslanec, ki naj se odpokliče.

Pravico, glasovati o odpoklicu odbornikov ljudskega odbora, imajo vsi državljani FLRJ, ki imajo volilno pravico v volilni enoti, v kateri je bil izvoljen odbornik ljudskega odbora, ki naj se odpokliče.

4. člen

Ljudski predstavnik je odpoklican, če glasuje za odpoklic večina vseh po 3. členu tega zakona za glasovanje upravičenih volivcev volilne enote, v kateri je bil izvoljen.

5. člen

Hkrati z ljudskim predstavnikom se lahko odpokliče tudi njegov namestnik.

6. člen

Če je odpoklican samo ljudski predstavnik, se pokliče na njegovo mesto njegov namestnik.

Če je hkrati z ljudskim predstavnikom odpoklican tudi njegov namestnik ali če je ta umrl ali nima več pogojev biti ljudski predstavnik, se v volilni enoti, v kateri sta bila izvoljena, razpišejo nadomestne volitve.

Nadomestne volitve razpiše državni organ, določen za to v zakonu o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS oziroma v zakonu o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

7. člen

Odpoklicani ljudski predstavnik in njegov namestnik pri nadomestnih volitvah ne moreta kandidirati.

8. člen

V postopku o odpoklicu se glede dela volilnih komisij in volilnih odborov, glede volišč in glasovalnega materiala, glede načina glasovanja in ugotavljanja rezultatov glasovanja pri odpoklicu ljudskega poslanca Ljudske skupščine LRS smiselno uporabljajo predpisi zakona o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS, pri odpoklicu odbornikov ljudskih odborov pa predpisi zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov, kolikor ta zakon ne določa drugače.

II. Predlog za odpoklic

9. člen

Odpoklic ljudskega predstavnika ali odpoklic ljudskega predstavnika in njegovega namestnika mora predlagati najmanj tretjina po 3. členu tega zakona za glasovanje o odpoklicu upravičenih volivcev volilne enote, v kateri sta bila ljudski predstavnik in njegov namestnik izvoljena.

Odpoklic se lahko predlaga samo pismeno.

Predlog za odpoklic mora obsegati prijimek in ime ljudskega predstavnika, katerega odpoklic se predlaga, označbo volilne enote, v kateri je bil izvoljen, razloge, zakaj se predlaga odpoklic, in podpise potrebnega števila

volivcev z navedbo njihovega prebivališča. Če se predlaga hkrati tudi odpoklic namestnika, morajo biti ti podatki navedeni tudi zanj.

Podpise na predlogih overjajo okrajna sodišča, mestni oziroma rajonski ljudski odbori ali tisti krajevni ljudski odbori, ki jih določi vlada LRS. Predlogu mora biti priloženo potrdilo krajevnega ljudskega odbora oziroma komisije za volilne imenike, da so podpisniki predloga vpisani v volilnem imeniku volilne enote, v kateri je bil ljudski predstavnik izvoljen.

10. člen

Predlog za odpoklic ljudskega poslanca Ljudske skupščine LRS se vloži pri Prezidiiju Ljudske skupščine LRS.

Predlog za odpoklic odbornika okrajnega ljudskega odbora ali ljudskega odbora mesta, ki je izločeno iz okraja, se vloži pri predsedstvu tega ljudskega odbora.

Predlog za odpoklic odbornika ljudskega odbora kraja, k okraju spadajočega mesta ali rajona se vloži pri predsedstvu neposredno višjega ljudskega odbora.

11. člen

Pristojni organ, ki mu je poslan predlog za odpoklic ljudskega predstavnika, zahteva od pristojnega krajevnega ljudskega odbora oziroma od komisije za volilne imenike poročilo o skupnem številu za glasovanje upravičenih volivcev, vpisanih v volilne imenike na področju vse volilne enote, v kateri naj se opravi glasovanje o odpoklicu, ugotovi, ali je predlog podpisalo zadostno število volivcev in ali predlog ustreza predpisom tretjega in četrtega odstavka 9. člena tega zakona.

Če ta organ ugotovi, da predloga ni podpisalo zadostno število volivcev ali da ima predlog formalne pomanjkljivosti, ga v treh dneh vrne vlagateljem, da odpravijo pomanjkljivosti v roku, ki jim ga določi.

Za vlagatelje predloga veljajo pri predlogu za odpoklic ljudskega poslanca Ljudske skupščine LRS prvi trije, pri predlogu za odpoklic odbornika ljudskega odbora pa prva dva podpisnika predloga.

12. člen

Če pristojni organ, ki mu je bil poslan ali pravočasno vrnjen popravljeni ali dopolnjeni predlog za odpoklic ljudskega predstavnika, ugotovi, da predlog ustreza zakonitim predpisom, izda najpozneje v tridesetih dneh po prejemu predloga odločbo, s katero se določi dan glasovanja o odpoklicu. Glasovanje mora biti najprej petnajst in najkasneje trideset dni po izdaji odločbe, in sicer na nedeljo.

Odločba o dnevu glasovanja o odpoklicu ljudskega poslanca Ljudske skupščine LRS ali odbornika ljudskega odbora okraja ali iz okraja izločenega mesta mora biti objavljena v Uradnem listu LRS, odločba o določitvi dneva glasovanja o odpoklicu odbornika ljudskega odbora kraja, k okraju spadajočega mesta ali rajona pa v uradnem glasilu okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, če tako izhaja, sicer pa v dnevniku ali tedniku, ki je razširjen v okraju oziroma mestu, kjer bo glasovanje o odpoklicu, in na krajevno običajen način.

Odločba se mora poslati republiški in pristojni okrajni (mestni) volilni komisiji ter izvršilnim odborom ljudskih odborov, na območju katerih bo glasovanje o odpoklicu.

III. Glasovanje o odpoklicu in ugotavljanje izida glasovanja

13. člen

O odpoklicu se glasuje na voliščih volilne enote, v kateri je bil izvoljen ljudski predstavnik, ki naj se odpokliče.

14. člen

Pristojna okrajna (mestna) volilna komisija mora najmanj sedem dni pred dnevom, določenim za glasovanje, razglasiti glasovanje o odpoklicu na območju volilne enote, v kateri bo glasovanje. Komisija mora poslati po en izvod razglasa po pristojnih izvršilnih odborih ljudskih odborov k okraju spadajočih mest, krajev in rajonov vsem volilnim odborom.

Razglas o glasovanju mora obsegati priimek in ime, poklic in bivališče ljudskega predstavnika, čigar odpoklic se predlaga oziroma, če se hkrati predlaga tudi odpoklic njegovega namestnika, iste podatke tudi o njem, označbo volilne enote, v kateri bo glasovanje o odpoklicu, in dan glasovanja.

15. člen

Ljudski predstavnik, o čigar odpoklicu je odrejeno glasovanje, ima pravico, da v desetih dneh po objavi odločbe o glasovanju priglasí okrajni (mestni) volilni komisiji za vsako volišče po enega svojega zaupnika.

Komisija izda zaupnikom potrdila zaradi udeležbe pri delu volilnega odbora.

16. člen

O odpoklicu se glasuje s kroglicami.

Če se glasuje o odpoklicu enega ljudskega predstavnika kakor tudi, če se glasuje o odpoklicu enega ljudskega predstavnika in njegovega namestnika, se postavita na vsakem volišču po dve skrinjici. Na prvi mora biti pritrjen razglas o glasovanju o odpoklicu in napis »za odpoklic«, na drugi pa napis »proti odpoklicu«.

Če se glasuje hkrati o odpoklicu dveh ali več odbornikov ali dveh ali več odbornikov in njihovih namestnikov, ki so bili izvoljeni na isti kandidatni listi, se morajo razvrstiti glasovalne skrinjice tako, da se postavita za vsakega odbornika ali za vsakega odbornika in njegovega namestnika po dve skrinjici skupaj. Poleg napisov »za odpoklic« in »proti odpoklicu« mora biti na vsaki skrinjici napisano tudi ime odbornika oziroma odbornika in njegovega namestnika, o katerih odpoklicu se glasuje. Vsak glasovalec dobí v tem primeru najprej kroglico za glasovanje o enem odborniku, nato pa kroglico za glasovanje o drugem in tako dalje.

17. člen

Po končanem glasovanju prešteje volilni odbor posebej kroglice v skrinjici, v katero so se oddajali glasovi za odpoklic, in posebej kroglice v skrinjici, v katero so se oddajali glasovi proti odpoklicu.

V zapisnik o delu volilnega odbora se vpiše število kroglic, najdenih v skrinjici za odpoklic, število kroglic, najdenih v skrinjici proti odpoklicu, in skupno število za glasovanje upravičenih volivcev po volilnem imeniku.

Če se je glasovalo obenem o odpoklicu dveh ali več odbornikov, ugotovi volilni odbor za vsakega odbornika posebej, koliko glasov je bilo oddanih za odpoklic in koliko proti odpoklicu, in v zapisniku navede to za vsakega odbornika posebej. Tudi v tem primeru se v zapisniku navede skupno število volivcev po volilnem imeniku.

Ugotovljena števila se izpišejo z besedami.

Po končanem delu razglasi predsednik volilnega odbora pred voliščem izid glasovanja na svojem volišču.

18. člen

Volilni odbor mora v štiriindvajsetih urah po končanem glasovanju izročiti zapisnik o glasovanju okrajni (mestni) volilni komisiji.

Komisija ugotovi iz zapisnikov volilnih odborov skupno število volivcev, ki so glasovali za odpoklic in skupno število volivcev, vpisanih v volilnih imenikih volilne enote, v kateri je bilo glasovanje. Na tej podlagi ugotovi komisija, ali se je izrekla za odpoklic večina vseh volivcev volilne enote ali ne in ali je ljudski predstavnik oziroma ali so ljudski predstavniki odpoklicani ali ne. Če je bil predlagan hkrati tudi odpoklic namestnika oziroma namestnikov, ugotovi komisija isto tudi glede namestnika oziroma namestnikov.

Vse to vpiše komisija v zapisnik o svojem delu.

Pri glasovanju o odpoklicu ljudskega poslanca Ljudske skupščine LRS ali hkrati tudi njegovega namestnika pošlje okrajna (mestna) volilna komisija poročilo o rezultatu in spise republiški volilni komisiji, ki obvesti o rezultatu Ljudsko skupščino LRS, Prezidij Ljudske skupščine LRS in ljudskega poslanca in njegovega namestnika, o katerih odpoklicu se je glasovalo.

Pri glasovanju o odpoklicu odbornika ljudskega odbora ali hkrati tudi njegovega namestnika obvesti okrajna (mestna) volilna komisija o rezultatu glasovanja ljudski odbor, katerega član je odbornik, o čigar odpoklicu se je glasovalo, predsedstvo ljudskega odbora, pristojno za razpis nadomestnih volitev, ter odbornika in njegovega namestnika, o katerih odpoklicu se je glasovalo.

Ugotovljeni izid glasovanja objavi komisija z razglasom na poslopju, v katerem dela, in na krajevno običajen način v volilni enoti, v kateri je bilo glasovanje o odpoklicu.

19. člen

Zaradi nepravilnosti pri glasovanju kakor tudi zaradi nepravilnosti v delu volilnega odbora imajo vsak volivec ter politična ali družbena organizacija v prizadeti volilni enoti kakor tudi ljudski predstavnik in namestnik, o katerih odpoklicu je bilo glasovanje, pravico pritožbe na okrajno (mestno) volilno komisijo v treh dneh od dneva glasovanja.

Če okrajna (mestna) volilna komisija na pritožbo ali uradoma ugotovi, da so se na posameznih voliščih med glasovanjem zgodile nepravilnosti, ki utegnejo imeti vpliv na izid glasovanja, razveljavi glasovanje na teh voliščih in odredi ponovno glasovanje za prihodnjo nedeljo.

20. člen

Zaradi nepravilnosti v delu okrajne (mestne) volilne komisije imajo tako vsak volivec ter politična ali družbena organizacija v prizadeti volilni enoti

kakor tudi ljudski predstavnik in namestnik, o katerih odpoklicu je bilo glasovanje, pravico pritožbe na republiško volilno komisijo v treh dneh od dneva, ko je bil razglašen izid glasovanja v volilni enoti, v kateri je bilo glasovanje.

21. člen

Če republiška volilna komisija po pregledu materiala, ki ga prejme od okrajne (mestne) volilne komisije, ugotovi, da pri glasovanju in ugotavljanju rezultatov glasovanja ni bilo nepravilnosti, potrdi to v zapisniku ter postopa po četrtem oziroma petem odstavku 18. člena tega zakona, morebitne pritožitelje pa z odločbo obvesti, da njihovim pritožbam ni ugodeno.

22. člen

Če republiška volilna komisija ugotovi na pritožbo ali uradoma, da so se pri glasovanju ali ugotavljanju rezultatov glasovanja zgodile nepravilnosti, ki utegnejo imeti vpliv na izid glasovanja, razveljavi glasovanje v volilni enoti oziroma za volišča, na katerih so se zgodile nepravilnosti, in odredi ponovno glasovanje za prihodnjo nedeljo.

IV. Kazenske določbe

23. člen

Kaznivo dejanje stori in se kaznuje z denarno kaznijo ali z zapornom do enega leta:

1. kdor s podkupovanjem vpliva na volivca, da bi glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu ali da ne bi glasoval ali da bi podpisal ali da ne bi podpisal predloga za odpoklic ali preklical že dani podpis;

2. volivec, ki pri glasovanju za odpoklic kakšnega ljudskega predstavnika več kot enkrat glasuje ali poskusi več kot enkrat glasovati;

3. kdor pri glasovanju o odpoklicu kakšnega ljudskega predstavnika glasuje ali poskusi glasovati namesto drugega pod njegovim imenom;

4. kdor kakor koli prekrši tajnost glasovanja;

5. kdor napade volilni odbor, volilno komisijo ali katerega njenih članov ali zaupnika ljudskega predstavnika, o čigar odpoklicu se glasuje, ali kakor koli drugače ovira delo volilnega odbora ali volilne komisije;

6. kdor pride na volišče z orožjem ali s kakšnim nevarnim orodjem, kakor tudi kdor brez naročila predsednika volilnega odbora odredi, da se privede oborožena sila na volišče, ali jo privede brez njegove odredbe;

7. kdor uniči, prikrije, poškoduje ali odnese kakšno listino o odpoklicnem postopku ali kakšenkoli predmet, ki je namenjen za glasovanje, spremeni število glasov z dodajanjem, odvzemanjem ali kako drugače, ali kdor nepravilno predružači predlog za glasovanje o odpoklicu ali kakšno drugo listino v zvezi z glasovanjem o odpoklicu.

24. člen

Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zapornom do trideset dni:

1. kdor se pri glasovanju nedostojno vede;

2. kdor potem, ko je glasoval oziroma ko se dožene, da ni vpisan v stalnem volilnem imeniku, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča.

Upravni kazenski postopek vodi izvršilni odbor okrajnega, mestnega oziroma rajonskega ljudskega odbora.

Postopek se mora izvesti v najkrajšem času.

25. člen

Volilni odbor mora kazniva dejanja in prekrške po tem zakonu, ki jih ugotovi pri svojem uradnem delu, vpisati v zapisnik o svojem delu in izpisek poslati javnemu tožilecu.

V. Končne določbe

26. člen

Vse listine, predlogi, vloge in pritožbe po tem zakonu so proste vseh državnih pristojbin.

27. člen

Predsednik vlade LRS je pooblaščen, da izdaja navodila za uporabo tega zakona.

28. člen

Ta zakon velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«, razen 23. in 24. člena, ki veljata od 1. julija 1951.

OBRAZLOŽITEV

predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije

Prvotni zakon o odpoklicu predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije (Uradni list LRS št. 10—65/48) zaradi ustanovitve oblasti ni zadostoval potrebam in je bil spremenjen in dopolnjen z zakonom o spremembah in dopolnitvah tega zakona (Uradni list LRS št. 33—205/49). Ker so bile oblasti odpravljene, tiste določbe zakona, ki se tičejo oblasti in odbornikov oblastnih ljudskih odborov, več ne spadajo v zakon in jih je treba izločiti.

Kazenske določbe tega zakona, ki naj nudijo jamstvo za svobodo glasovanja pri odpoklicu, niso v skladu z novim kazenskim zakonikom in uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku in zaradi tega po ustavnih določbah več ne veljajo.

Iz teh razlogov so v osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije izločene vse one določbe, ki so bile sprejete vanj zaradi ustanovitve oblasti, in izpremenjene kazenske določbe tako, da so v skladu z novim kazenskim zakonikom in uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku.

Ljubljana, dne 28. maja 1951.

Predsednik vlade LRS:
Miha Marinko l. r.

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije

O tem zakonskem predlogu je zakonodajni odbor razpravljal na svoji seji dne 6. junija 1951.

Dosedanji zakon o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državnih oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije upošteva v svojih določbah še oblastne ljudske odbore. Ker so bili medtem oblastni ljudski odbori odpravljeni, se je pokazala potreba, da se ta zakon, kolikor se njegove določbe nanašajo na oblastne ljudske odbore, spremeni. Prav tako je medtem izšel novi kazenski zakonik, ki ima med drugim tudi nove kazenske določbe za kršitve svobode glasovanja pri odpoklicu. Ker kazenske določbe v dosedanjem zakonu niso v skladu z novim kazenskim zakonikom, je bilo treba v tem smislu kazenske določbe tega zakona prilagoditi novemu kazenskem zakoniku.

Glede na to je bil zakonodajni odbor mnenja, da so v tem smislu predlagane spremembe in dopolnitve navedenega zakona potrebne in je v načelni razpravi ta zakonski predlog v celoti soglasno sprejel.

Glasujoč od člena do člena je zakonodajni odbor soglasno sprejel zakonski predlog v posameznostih in nato v celoti brez vsake spremembe ali dopolnitve.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za poročevalca določen Albin Vipotnik.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog brez vsake spremembe uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951.

Tajnik:

dr. Jože Pokorn l. r.

Predsednik:

Vlado Krivic l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.

dr. Teodor Tomišek l. r.

dr. Anton Melik l. r.

Vinko Hafner l. r.

ing. Jože Levstik l. r.

Ivan Štucin l. r.

Albin Vipotnik l. r.

Anton Utroša l. r.

PREDLOG ZAKONA

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH ODBORNIKOV LJUDSKIH ODBOROV

Zakon o volitvah ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 33—204/49), spremenjen in dopolnjen z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 39—219/50), se spremeni in dopolni tako:

1. člen

V 2. členu se drugi odstavek odslej glasi: »Odbornike ljudskih odborov okrajev, iz okraja izločenih mest in mestnih rajonov volijo državljani za tri leta.«

2. člen

V 3. členu se drugi odstavek odslej glasi: »Vendar se v ljudski odbor okraja ali iz okraja izločenega mesta lahko voli tudi državljan Federativne ljudske republike Jugoslavije, ki je sicer vpisan v volilni imenik izven okraja ali iz okraja izločenega mesta, je pa rojen na ozemlju okraja ali iz okraja izločenega mesta, v ljudski odbor okraja pa razen tega tudi državljan Federativne ljudske republike Jugoslavije, ki je vpisan v volilni imenik mesta, v katerem ima ta okraj svoj sedež.«

3. člen

4. člen se spremeni takole:

a) na koncu prvega odstavka se črta pika in dodajo besede »ali zakaj ni glasoval«,

b) drugi odstavek se odslej glasi: »Od dneva razpisa volitev se ne smejo več uvesti nikake omejitve glede prostega gibanja volivcev.«

c) v tretjem odstavku se med besedi »izvrševanju« in »kaznivega« vstavi beseda »hujšega«.

4. člen

6. člen se črta.

5. člen

7. člen se odslej glasi:

»Predsedstvo ljudskega odbora okraja ali mesta, ki je izločeno iz okraja, razpiše volitve v tehle primerih:

1. volitve svojega ljudskega odbora kakor tudi ljudskih odborov krajev in k okraju spadajočih mest, oziroma ljudskih odborov rajonov svojega območja, ki jim je potekla poslovna doba;

2. nadomestne volitve posameznih odbornikov svojega ljudskega odbora in ljudskih odborov, navedenih v prednji točki.

O razpisu volitev predsedstvo okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora obvesti Prezidij Ljudske skupščine LRS.«

6. člen

V 8. členu se četrti odstavek odslej glasi:

»Razpis volitev po 5. členu tega zakona in dan teh volitev se mora objaviti v »Uradnem listu LRS«, v drugih primerih pa na krajevno običajni način, in sicer najpozneje šest tednov pred dnevom volitev.«

7. člen

V 11. členu se prvi stavek četrtega odstavka odslej glasi:

»Število odbornikov posameznih ljudskih odborov krajev in k okraju spadajočih mest določijo na svojih zasedanjih pristojni ljudski odbori po navodilih Prezidija Ljudske skupščine LRS.«

8. člen

12. člen se odslej glasi:

»V ljudske odbore okrajev in ljudske odbore mest, izločenih iz okraja, se voli najmanj po 50 in največ po 100 odbornikov.

Okraji in mesta, izločena iz okraja, ki imajo do 25.000 prebivalcev, volijo po 50 odbornikov, okraji in mesta, ki imajo nad 25.000 prebivalcev, pa na vsakih nadaljnjih 1000 prebivalcev še po enega odbornika, toda nikdar več kot 100 odbornikov.

Število odbornikov posameznih ljudskih odborov okrajev in mest, izločenih iz okraja, določi v teh mejah Prezidij Ljudske skupščine LRS, upoštevajoč pri tem tudi predpis zadnjega stavka 10. člena tega zakona. V mestu, ki se deli na rajone, Prezidij Ljudske skupščine LRS tudi določi, koliko odbornikov od skupnega števila članov ljudskega odbora odpade na posamezni rajon.«

9. člen

13. člen se odslej glasi:

»V ljudske odbore rajonov se voli od 50 do 100 odbornikov, in sicer voli rajon, ki ima do 25.000 prebivalcev, po 50 odbornikov, rajon, ki ima nad 25.000 prebivalcev, pa na vsakih nadaljnjih 1000 prebivalcev še po enega odbornika, toda nikdar več kakor 100 odbornikov.

Število odbornikov posameznih ljudskih odborov rajonov mesta, izločenega iz okraja, določi v teh mejah na svojem zasedanju mestni ljudski odbor po navodilih Prezidija Ljudske skupščine LRS, upoštevajoč pri tem tudi predpis zadnjega stavka 10. člena tega zakona.«

10. člen

14. člen se odslej glasi:

»Število odbornikov ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane določi Prezidij Ljudske skupščine LRS tako, da pride na vsakih 1000 prebivalcev najmanj en odbornik. Prezidij Ljudske skupščine LRS tudi določi, koliko odbornikov od skupnega števila članov mestnega ljudskega odbora odpade na posamezni rajon glavnega mesta Ljubljane.«

11. člen

V 15. členu se:

a) v prvem odstavku besede »Odborniki ljudskih odborov glavnega mesta Ljubljane, oblasti, okrajev, mest, ki ne spadajo k okrajem, in rajonov« nadomestijo z besedami: »Odborniki ljudskih odborov okrajev, iz okrajev izločenih mest in mestnih rajonov«,

b) tretji odstavek črta.

12. člen

V 16. členu se prvi odstavek odslej glasi:

»Obseg in razmejitev volilnih enot določi po navodilih Prezidija Ljudske skupščine LRS okrajna oziroma mestna volilna komisija.«

13. člen

V 17. členu se drugi odstavek odslej glasi:

»Te komisije so republiška volilna komisija ter okrajne volilne komisije in tem enake mestne volilne komisije za mesta, ki so izločena iz okraja.«

14. člen

V 18. členu se tretji odstavek glasi:

»Republiška volilna komisija opravlja tele zadeve:

1. tehnično pripravlja volitve v svojem območju;
2. imenuje in razrešuje predsednika, tajnika, člane in namestnike okrajnih in mestnih volilnih komisij na predlog predsedstva pristojnega ljudskega odbora;
3. nadzoruje delo okrajnih in mestnih volilnih komisij, jim pomaga in daje potrebna navodila;
4. odloča o pritožbah proti odločbam okrajnih in mestnih volilnih komisij;
5. opravlja druge zadeve po predpisih tega zakona in zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije.«

19. člen se črta.

15. člen

16. člen

20. člen se odslej glasi:

»Okrajno oziroma mestno volilno komisijo sestavljajo predsednik, tajnik in trije člani. Vsi morajo imeti namestnike. Predsednik mora biti sodnik okrajnega sodišča, ki je pristojno za okraj ali mesto, za katerega območje se imenuje komisija.

Imenovanje se objavi v Uradnem listu LRS.

Ta volilna komisija opravlja tele zadeve:

1. tehnično pripravlja volitve na svojem območju;
2. odloča o potrditvi kandidatur in kandidatnih list;
3. določa volišča;
4. imenuje volilne odbore;
5. ugotavlja in razglša končne rezultate volitev;
6. opravlja druge zadeve po predpisih tega zakona in zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije.«

17. člen

V 23. členu se v prvem in drugem odstavku besedi »15. člena« zamenjata z besedama »14. člena«.

18. člen

24. člen se odslej glasi:

»Ista oseba je pri volitvah v ljudski odbor okraja ali iz okraja izločenega mesta lahko kandidat ali namestnik v največ dveh volilnih enotah. Tak kandidat mora imeti v vsaki volilni enoti drugega namestnika.

Pri volitvah v ljudski odbor kraja, k okraju spadajočega mesta ali mestnega rajona je ista oseba lahko kandidat ali namestnik samo v eni volilni enoti.«

19. člen

V 25. členu se:

- a) prvi odstavek črta;
- b) drugi odstavek odslej glasi: »Predlog za potrditev kandidature za ljudski odbor okraja, iz okraja izločenega mesta ali mestnega rajona mora podpisati najmanj 30 volivcev iz območja volilne enote, za katero se postavlja kandidat«;
- c) v tretjem odstavku besedi »15. člena« spremenita v besedi »14. člena«;
- č) šesti odstavek črta.

20. člen

26. člen se spremeni takole:

- a) drugi in peti odstavek se črtata;
- b) prvi in tretji odstavek se spojita v en stavek, ki se kot prvi odstavek tega člena glasi:
»Predlog za potrditev kandidature ali kandidatne liste mora obsegati te podatke:
 1. ime ljudskega odbora, za katerega so volitve,
 2. naziv volilne enote,
 3. priimek in ime, poklic in bivališče kandidatov in namestnikov.«
- c) v šestem odstavku se točka c) odslej glasi:
»c) potrdila pristojnih poverjeništev za notranje zadeve pri okrajnih (mestnih, rajonskih) ljudskih odborih o tem, da kandidati in njihovi namestniki niso obsojeni na omejitve državljskih pravic, oziroma da jim je, če so bili obsojeni, ta kazen iztekla.«
- č) sedanja četrta in šesti odstavek postaneta drugi in tretji odstavek.

21. člen

28. člen se odslej glasi:

»Če kandidat ali njegov namestnik umre pred dnevom volitev ali po potrditvi kandidature ali kandidatne liste izgubi volilno pravico, lahko tri četrtine podpisnikov predloga predloži okrajni volilni komisiji v potrditev novega kandidata oziroma namestnika, in to najkasneje osem dni pred dnevom volitev.

Vlagatelj predloga za potrditev kandidature oziroma kandidatne liste lahko umakneta že potrjeno kandidaturo ali kandidatno listo do dneva volitev. Namesto umaknjenih kandidatov ali namestnikov lahko predlagata okrajni volilni komisiji s pristankom treh četrtin podpisnikov predloga druge najkasneje osem dni pred dnevom volitev.

Pristojne okrajne volilne komisije morajo obravnavati take predloge kot nujne.

Če se v primerih iz prvega in drugega odstavka volitve ne morejo opraviti določenega dne, ker niso bili pravočasno predlagani novi kandidati in namestniki in za prizadeto volilno enoto ne obstoji druga potrjena kandidatura oziroma kandidatna lista, državni organ, ki je razpisal volitve, najkasneje v osmih dneh po dnevu, ki je bil določen za volitve, razpiše za prizadeto volilno enoto nove volitve.«

22. člen

29. člen se črta.

23. člen

V naslovu pred 30. členom se črtajo besede »ter obravnavanje vezave«.

24. člen

V 31. členu v prvem in drugem odstavku povsod, kjer je govor o oblastni volilni komisiji, stopi namesto oblastne volilne komisije republiška volilna komisija.

25. člen

32. člen se črta.

26. člen

V 33. členu se v prvem odstavku črta celotno besedilo 1. in 5. točke ter drugi stavek drugega odstavka, 2., 3. in 4. točka prvega odstavka pa postanejo v sedanjem vrstnem redu 1., 2. in 3. točka.

27. člen

V 34. členu se v prvem stavku drugega odstavka besedi »Ta mora« nadomestita z besedama »Ti morajo« in v drugem odstavku beseda »mora« z besedo »morajo«.

28. člen

V 35. členu se v prvem odstavku besede »Republiška volilna komisija in oblastne volilne komisije morajo« nadomestijo z besedami »Republiška volilna komisija mora«, v tretjem odstavku pa se črta stavek: »Zapirati in odpirati se morajo z dvema različnima ključema«.

29. člen

V 38. členu se v zadnjem odstavku besede »najmanj osem dni« nadomestijo z besedami »najmanj pet dni«.

30. člen

V 39. členu se med besedi »pristojnih« in »krajevnih« vstavita besedi »izvršilnih odborov«.

31. člen

V 40. členu se beseda »smeta« nadomesti z besedami »smejo kandidati kakor tudi«.

32. člen

V 41. členu se besede »zaupniki kandidatov oziroma kandidatnih list« nadomestijo z besedo »se«.

33. člen

42. člen se odslej glasi:

»Na dan pred volitvami se popoldne zberejo vsi člani volilnega odbora ali njihovi namestniki v poslopju, kjer bo glasovanje, ter prevzamejo od krajevnega (mestnega, rajonskega) ljudskega odbora proti potrdilu skrinjice, ustrezno število kroglic, izpisek iz stalnega volilnega imenika, objave kandidatov oziroma kandidatnih list in vse, kar je potrebno za izvedbo volitev. Skrinjice morajo pregledati in se prepričati, ali so v redu. Nato predsednik zapečati ustja skrinjic.

Skrinjice kandidatur oziroma kandidatnih list se postavijo v istem vrstnem redu, v katerem so bile kandidature oziroma kandidatne liste potrjene. K vsaki skrinjici postavi volilni odbor na viden in nedvoumen način tiskovino z objavo kandidature oziroma kandidatne liste.

Za temi skrinjicami se mora postaviti skrinjica brez navedbe kandidata oziroma kandidatne liste (skrinjica brez liste), v katero lahko oddajo glasove volivci, ki ne bi želeli glasovati za nobenega izmed kandidatov oziroma za nobeno kandidatno listo.

Če so istega dne volitve odbornikov mestnih in rajonskih ljudskih odborov, se v sobi, določeni za glasovanje, postavijo na mizo, ki je na desni strani volilnega odbora, skrinjice kandidatur za odbornike mestnega ljudskega odbora v vrstnem redu po drugem odstavku tega člena in nato skrinjica brez liste; na mizo na nasprotni strani pa se postavijo skrinjice kandidatur za odbornike rajonskega ljudskega odbora po enakem vrstnem redu in nato skrinjica brez liste.

Pri tem delu imajo pravico prisostvovati tudi zaupniki kandidatur oziroma kandidatnih list.«

34. člen

V 46. členu se v drugem odstavku beseda »kandidature« nadomesti z besedo »kandidata«.

35. člen

V 47. členu se besede »v 45. členu« nadomestijo z besedami »v 41. členu«.

36. člen

V 57. členu se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Če so istega dne volitve v mestne in rajonske ljudske odbore, se napravi zapisnik v dveh izvodih.«

37. člen

V 60. členu se besede »po 49. členu« nadomestijo z besedami »po 45. členu«.

38. člen

V 61. členu se za besedo »omot« vstavi »(omota)«.

39. člen

V 62. členu se za besedo »omot« vstavi »(omota)«, besede »v 60. in 61. členu« pa se nadomestijo z besedami »v 56. in 57. členu«.

40. člen

V 63. členu se beseda »oblastno« nadomesti z besedo »republiško«.

41. člen

Naslov pred dosedanjim 64. členom se odslej glasi:

»Ugotavljanje volilnih rezultatov po okrajnih (mestnih) volilnih komisijah.«

42. člen

V 64. členu se v prvem odstavku za besedo »okrajna« vstavi »(mestna)«, drugi odstavek se črta, tretji odstavek pa postane drugi odstavek.

43. člen

V 65. členu se tretji odstavek črta.

44. člen

66. člen se odslej glasi:

»Izvoljen je tisti kandidat ali kandidatna lista, ki je dobila v volilni enoti absolutno večino glasov, oddanih za vse kandidate ali vse kandidatne liste. Glasovi, oddani v skrinjico brez liste, se pri določanju absolutne večine ne upoštevajo.

Če noben izmed kandidatov ali nobena izmed kandidatnih list ne dobi absolutne večine oddanih glasov, odredi okrajna (mestna) volilna komisija v tej volilni enoti ponovne volitve. O tem okrajna (mestna) volilna komisija obvesti republiško volilno komisijo.

Pri ponovnih volitvah je izvoljen tisti kandidat, ki dobi navadno (relativno) večino glasov.

45. člen

67. člen se črta.

46. člen

V 68. členu se črtata besedi »oblastna oziroma«.

47. člen

69. člen se odslej glasi:

»Če okrajna (mestna) volilna komisija ugotovi, da so bile na kakem volišču take nepravilnosti, ki utegnejo vplivati na pravilnost volilnih rezultatov v tej volilni enoti, razveljavi volitve na takem volišču in odredi nove volitve za prihodnjo nedeljo.

Isto pravico ima tudi republiška volilna komisija, če ugotovi take nepravilnosti pri reševanju pritožb ali pri pregledu volilnih spisov.

48. člen

70. člen se odslej glasi:

»O ugotavljanju volilnih rezultatov sestavi okrajna volilna komisija za vsako volilno enoto poseben zapisnik. Če so bile istega dne volitve v mestne in rajonske ljudske odbore, se sestavi poseben zapisnik za vsake volitve in za vsako volilno enoto.

V zapisniku se zlasti navede, koliko je bilo kandidatov ali kandidatnih list v volilni enoti, katere osebe so bile kandidati oziroma pri volitvah po kandidatnih listah, katere osebe so bile prvi kandidati na kandidatnih listah, koliko glasov je dobil vsak kandidat oziroma kandidatna lista v volilni enoti in kateri kandidati so v posameznih volilnih enotah izvoljeni za odbornike.

Zapisnik podpišejo vsi člani komisije. Vsak član ima pravico, dati na zapisnik svoje posebno mnenje in staviti pripombe. To velja tudi za zaupnike kandidatov oziroma kandidatnih list.

Po končanem delu razglasi okrajna (mestna) volilna komisija na oglasni deski ljudskega odbora, za katerega območje je postavljena, koliko je vsak kandidat ali kandidatna lista dobila glasov in kateri kandidati so v posameznih volilnih enotah izvoljeni za odbornike.

Rezultate volitev sporoči okrajna (mestna) volilna komisija ljudskim odborom, na katerih območju so bile volitve, z naročilom, naj jih objavijo na krajevno običajen način.«

49. člen

V 71. členu se:

a) prvi odstavek odslej glasi:

»Proti odločbam okrajnih (mestnih) volilnih komisij se lahko pritožijo vlagatelji kandidatur oziroma kandidatnih list, kandidati in vsak drug volivec kakor tudi vsaka politična in družbena organizacija, vendar le vsak za svojo volilno enoto. Pritožbe se vložijo v treh dneh po objavi volilnih rezultatov pri okrajni (mestni) volilni komisiji. Ta mora v 24 urah po prejemu pritožbe s spisi in s svojim poročilom predložiti republiški volilni komisiji, ki mora pritožbe rešiti v treh dneh po prejemu.«

b) v drugem odstavku črtata besedi »oblastna oziroma«,

c) v tretjem odstavku črtajo besede »kakor tudi zaradi nepravilnosti odločbe volilne komisije«.

50. člen

73. do 78. člen se črtajo. Na njihovo mesto pride nov 68. člen, ki se glasi:

»Predpisi 5. do 14. člena zakona o delu ljudskih odborov okrajev, mest, ki so izločena iz okraja, in mestnih rajonov se uporabljajo tudi za prva zasedanja ljudskih odborov krajev in k okrajem spadajočih mest. Kjer ta zakon govori o predsedstvu ljudskega odbora, se pri ljudskih odborih krajev in k okraju spadajočih mest s tem izrazom razume predsedstvo zasedanja.«

51. člen

79. člen se odslej glasi:

»Kaznivo dejanje stori in se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta:

1. kdor s podkupovanjem vpliva na volivca, da ne bi glasoval ali da bi glasoval po tuji volji ali da bi podpisal kandidaturo oziroma kandidatno listo ali odrekel podpis;

2. volivec, ki pri posameznih volitvah glasuje več kot enkrat za izvolitev odbornika ljudskega odbora ali poskusi več kot enkrat glasovati;

3. kdor pri volitvah glasuje ali poskuša glasovati namesto drugega pod njegovim imenom;

4. kdor kakor koli prekrši tajnost glasovanja;

5. kdor napade volilni odbor, volilno komisijo ali katerega njunega člana ali zaupnika kandidata oziroma kandidatne liste, ali kakor koli drugače ovira delo volilnega odbora ali volilne komisije;

6. kdor pride na volišče z orožjem ali s kakšnim nevarnim orodjem kakor tudi kdor brez naročila predsednika volilnega odbora odredi, da se privede oborožena sila na volišče, ali jo privede brez njegove odredbe;

7. kdor uniči, prikrije, poškoduje ali odnese kakšno listino o volitvah ali kakršen koli predmet, ki je namenjen za volitve, spremeni število glasov z dodajanjem, odvzemanjem ali kako drugače ali kdor neupravičeno predru-gači kandidaturo oziroma kandidatno listo, ki so jo predlagatelji že podpisali.«

52. člen

80. člen se črta.

53. člen

80a člen se odslej glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni:

1. kdor se pri glasovanju nedostojno vede;
2. kdor potem, ko je glasoval oziroma ko se dožene, da ni vpisan v stalnem volilnem imeniku, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča;
3. kdor v nasprotju s 33. členom tega zakona toči ali na kak drug način daje alkoholne pijače.«

54. člen

81. člen se črta.

55. člen

82. člen se odslej glasi:

»Za upravnokazenski postopek o prekrških iz 70. člena tega zakona je pristojen izvršilni odbor okrajnega, mestnega oziroma rajonskega ljudskega odbora.

Postopek se mora izvesti v najkrajšem času.«

56. člen

Dosedanji členi 7 do 18 postanejo členi 6 do 17, členi 20 do 28 postanejo členi 18 do 26, člena 30 in 31 postaneta člena 27 in 28, členi 33 do 66 postanejo členi 20 do 62, členi 68 do 72 postanejo členi 63 do 67, člen 79 postane člen 69, člen 80a postane člen 70, členi 82 do 88 postanejo členi 71 do 77 in členi 89 do 92 postanejo členi 78 do 81.

57. člen

Prezidij Ljudske skupščine LRS se pooblasti, da izda prečiščeno besedilo zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

58. člen

Ta zakon velja od dneva objave v Uradnem listu LRS, razen členov 51, 52, 53, 54 in 55, ki veljajo od 1. julija 1951.

OBRAZLOŽITEV

predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

Odprava oblasti v Ljudski republiki Sloveniji, uveljavitev še demokratičnejših načel v zakonu o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino FLRJ in tudi v zakonu o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino LRS, izdaja novega kazenskega zakonika in uvodnega zakona h kazenskemu zakoniku zahtevajo, da se spremeni vrsta določb v zakonu o volitvah odbornikov ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 33-204/49), ki je bil spremenjen in dopolnjen z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov (Uradni list LRS št. 39-219/50), in sicer:

1. Zaradi odprave oblasti v zakonu ni več mesta za oblastne volilne komisije in je treba iz zakona izločiti vse, kar se tiče dela oblastnih volilnih

komisij, razpisovanja volitev po izvršilnih odborih oblastnih ljudskih odborov in volitev odbornikov oblastnih ljudskih odborov.

Spremembe, ki so bile potrebne glede na odpravo oblasti, obsegajo členi 1, 2, 4, 5, 8 do 16, 18, 19, 24, 28, 40 do 43 in 46 do 49.

2. Zakona o volitvah poslancev za Ljudsko skupščino FLRJ in Ljudsko skupščino LRS sta uveljavila na področju volilnega prava nekatera še demokratičnejša načela, s katerimi določbe zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov niso v skladu. Kot neumestne odpravljata omenjena zakona določbe o vezavi kandidatov in kandidatnih list in določbe, da lahko politične in družbene organizacije predlagajo kandidate in kandidatne liste. Glede števila glasov, ki so potrebni za izvolitev, se uveljavlja načelo, da je za izvolitev namesto relativne potrebna absolutna večina oddanih glasov, kar je jamstvo za to, da pridejo v predstavniki organ kot zastopniki ljudstva res tisti ljudje, ki uživajo zaupanje večine ljudstva v volilni enoti. Nove so tudi določbe za primer, da kandidat pred dnevom volitev umre ali da predlagatelj kandidaturu ali kandidatno listo umaknejo, in določbe, ki zagotavljajo ob volitvah prosto gibanje kandidatom in volivcem.

Spremembe, ki so bile potrebne glede na ta načela, obsegajo:

a) glede vezave kandidatov in kandidatnih list členi 22, 23, 26, 33, 44, 45 in 48;

b) glede predlaganja kandidatov po političnih in družbenih organizacijah členi 19, 20 in 26;

c) glede števila glasov, potrebnih za izvolitev, člena 44 in 45;

č) glede volitev za primer, da kandidat pred dnevom volitev umre ali se kandidatura ali kandidatna lista umakne, 21. člen;

d) glede prostega gibanja kandidatov in volivcev 3. člen.

3. Z novim kazenskim zakonikom in uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku niso v skladu kazenske določbe, ki jih obsega zakon o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

Spremembe, potrebne glede na novi kazenski zakonik in na uvodni zakon, obsegajo členi 19 in 51 do 55.

4. V skladu z jačenjem pomena plenumov ljudskih odborov in prenašanjem raznih funkcij od izvršilnih odborov na plenum ljudskih odborov ta zakon določa, da se prenesejo razpisovanje volitev, predlaganje članov volilnih komisij in določanje števila ljudskih odbornikov na predsedstvo oziroma plenum ljudskega odbora.

Spremembe v tem smislu vsebujejo členi 5, 7, 9 in 14.

5. Da bi se dvignila raven okrajnih ljudskih odborov in ljudskih odborov mest, ki so izločena iz okraja, je v 2. členu predloga sprejeta določba, da se v ljudski odbor okraja oziroma mesta lahko voli tudi volivec, ki sicer ni vpisan v volilni imenik na območju okraja oziroma mesta, nego neke drugje v državi, je pa rojen na ozemlju okraja oziroma iz okraja izločenega mesta. S to določbo se daje možnost, da politično in strokovno močnejši ljudje, ki ne živijo stalno v okraju oziroma v mestu, ki je izločeno iz okraja, pridejo v plenum ljudskega odbora, da lahko tako pomagajo pri njegovem delu.

6. Ker predpise o prvem zasedanju ljudskih odborov obsega republiški zakon o delu ljudskih odborov okrajev, mest, ki so izločena iz okraja, in mestnih rajonov, se členi 73 do 78 sedanjega zakona po 50. členu tega predloga črtajo.

7. Nekatere spremembe manjše važnosti, ki spredaj niso omenjene, so deloma nujna posledica drugih gori omenjenih sprememb, deloma pa se z njimi odpravljajo nekatere nepotrebne formalnosti, ki se v praksi dejansko niti niso izvajale (n. pr. določba o zaklepanju skrinjic z dvema ključema, določba o tem, da se mora volilni odbor sestati točno ob 8. uri popoldne pred dnevom volitev in pod.).

8. Ker so spremembe tako mnogoštevilne, bi postal zakon za praktično uporabo nepregleden, zato se v 57. členu tega zakona Prezidij Ljudske skupščine LRS pooblasti, da izda celotno novo besedilo zakona.

Ljubljana, dne 28. maja 1951.

Predsednik vlade LRS:
Miha Marinko l. r.

LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE
Zak. o. 8/51

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbornikov ljudskih odborov.

O tem zakonskem predlogu je zakonodajni odbor razpravljal na svoji seji dne 6. junija 1951.

Glede na to, da je Ljudska skupščina LRS na svojem IV. rednem zasedanju prvega sklica sprejela zakon o odpravi oblasti kot upravnoteritorialnih enot v Ljudski republiki Sloveniji ter so bila v vrsti zakonov, ki obravnavajo podobno snov, uveljavljena načela, ki zahtevajo, da se spremenijo nekatere določbe v zakonu o volitvah odbornikov ljudskih odborov, je bil zakonodajni odbor mnenja, da je treba ta zakonski predlog v načelu sprejeti in ga vskladiti z obstoječimi zakonskimi predpisi.

Glasujoč od člena do člena je odbor soglasno sprejel vse člene zakonskega predloga brez vsake spremembe in končno tudi zakon v celoti.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za poročevalca določen Albin Vipotnik.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog brez vsake spremembe uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951.

Tajnik:
dr. Jože Pokorn l. r.

Predsednik:
Vlado Krivic l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.
dr. Anton Melik l. r.
ing. Jože Levstik l. r.
Albin Vipotnik l. r.

dr. Teodor Tominšek l. r.
Vinko Hafner l. r.
Ivan Štucin l. r.
Anton Utroša l. r.

PREDLOG ZAKONA

O VSKLADITVI PREDPISOV O KAZNIVIH DEJANJIH IN PREKRŠKIH V ZAKONIH LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE S KAZENSKIM ZAKONIKOM IN Z UVOD- NIM ZAKONOM H KAZENSKEMU ZAKONIKU

1. člen

Določbe posameznih zakonov Ljudske republike Slovenije o kaznivih dejanjih in prekrških se spremenijo takole:

I. V zakonu o razlastitvi posestev, ki jih obdelujejo koloni in viničarji (Ur. list LRS št. 62—397/45):

8. člen se črta.

II. V zakonu o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji (Ur. list LRS št. 36—143/46):

18. člen se glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni, kdor neupravičeno lovi ribe, ubije ali si prilasti ribo.«

III. V zakonu o pečatih, stampilkah in žigih državnih organov Ljudske republike Slovenije (Ur. list LRS št. 52—321/47):

7. člen se črta.

IV. V zakonu o agrarni reformi in kolonizaciji v Ljudski republiki Sloveniji (Ur. list LRS št. 10—61/48):

45., 46. in 47. člen se črtajo.

V. V zakonu o varstvu kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti v Ljudski republiki Sloveniji (Ur. list LRS št. 23—137/48):

1) 18. člen se glasi:

»Kdor ravna v nasprotju z določbami 5., 6., 8. in 12. člena tega zakona, stori kaznivo dejanje in se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do dveh let.

Z isto kaznijo se kaznuje, kdor brez dovoljenja pristojnega državnega organa spravi zavarovani premični spomenik v tujino.«

2) 19. člen se glasi:

»Kdor ravna v nasprotju z določbo 15. člena tega zakona, stori prekršek in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni.«

3) Dosedanja 19. in 20. člen postaneta 20. in 21. člen.

VI. V zakonu o lovu (Ur. list LRS št. 16—91/49):

1) 40. člen se glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni:

1. kdor lovi z zanko;

2. kdor lovi ptice pevke ali druge za kmetijstvo ali gozdarstvo koristne živali, ki niso divjad, katere pa je prepovedano loviti;

3. kdor uničuje ali poškoduje legla ali gnezda zaščitene divjadi ali po 4. členu tega zakona zaščitnih koristnih živali ali ptic.

Če ima prekršek iz prejšnjega odstavka hujše posledice, se sme storilcu odvzeti tudi lovno dovoljenje za določen čas ali za vselej.«

2) 41. člen se glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 3000 dinarjev ali z zaporom do 15 dni:

1. kdor lovi brez lovnega dovoljenja;
2. kdor prepusti lovno dovoljenje drugemu;
3. kdor lovi v tujem lovišču, če nima za to dovoljenja;
4. kdor namenoma ovira izpolnitev lovskega plana;
5. kdor namenoma da netočne podatke o lovu in stanju divjadi v lovišču;
6. kdor lovi na nedovoljen način ali z nedovoljenimi sredstvi, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja;
7. kdor proti določbi 22. člena tega zakona ne pokaže članske izkaznice ali lovnega dovoljenja;
8. kdor hodi s puško po lovišču, v katerem nima pravice loviti, izven javnih poti in stez ali z nabito puško po takih poteh in stezah;
9. kdor ob nastavljanju strupov, za kar ima dovoljenje, ne ravna po predpisih točke b) drugega odstavka 32. člena tega zakona ali po drugih posebnih predpisih;
10. kdor brez dovoljenja lovi ali si prilasti živo divjad;
11. kdor ne prihlasi lovskemu upravičencu uplenjene divjadi, ki si jo je prilastil po prvem odstavku 23. člena tega zakona;
12. kdor brez dovoljenja pobira ali prodaja jajca zaščitene perjadi in ptic, zaščiteneh po 4. členu tega zakona.

Če ima prekršek iz prejšnjega odstavka hujše posledice, se sme storilcu odvzeti tudi lovno dovoljenje za določen čas ali za vselej.«

3) 42. člen se glasi:

»Storilec prekrška po 40. in 41. členu tega zakona mora povrniti škodo; škoda na divjadi se računa po vrednosti žive divjadi po ceniku, ki ga predpiše član vlade, pristojen za gozdarstvo.«

VII. V zakonu o posesti in nošenju orožja (Ur. list LRS št. 33—208/49):

1) v 13. členu se prvi odstavek glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni:

1. kdor brez dovoljenja pristojnega državnega organa nabavi, ima ali nosi orožje, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja;
2. kdor proda ali posodi orožje, za katero ima dovoljenje za nabavo, posest in nošenje, osebi, ki nima dovoljenja za nabavo, posest in nošenje takega orožja.«

2) Črta se 14. člen, spremenjen z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o posesti in nošenju orožja (Ur. list LRS št. 20—109/50).

VIII. V zakonu o gozdovih (Ur. list LRS št. 20—103/50):

1) 38. člen se črta.

2) 39. člen se glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z zaporom do trideset dni in denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z eno izmed teh dveh kazni, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja:

1. kdor poškoduje ali uničuje gozdno drevesnico;
2. kdor brez posebnega dovoljenja seka gozdna drevesa, katerih sečnja je po posebnih predpisih prepovedana;

3. kdor ne pogozdi v določenem roku;
 4. kdor z namenom, da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist, podre v gozdu ali izven gozda eno ali več dreves in s tem napravi škodo, ki ne presega 2000 dinarjev;
 5. kdor brez namena iz prejšnje točke protipravno podre v gozdu ali izven njega eno ali več dreves;
 6. kdor poškoduje gozdne poti, objekte in naprave ter druge priprave v zvezi z njimi;
 7. kdor poškoduje ali uniči mejna ali gozdnogospodarska znamenja;
 8. kdor se ne ravna po predpisih gozdnega gospodarskega načrta. <
- 3) V 41. členu se prvi odstavek črta.

IX. V zakonu o obrtništvu (Ur. list LRS št. 20—102/50):

V 132. členu se prvi stavek prvega odstavka glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja: <

X. V zakonu o vzdrževanju stanovanjskih poslopij (Uradni list LRS št. 20—105/50):

34. člen se glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja, kdor kljub opozorilom trajno zanemarja vzdrževanje stanovanjskega poslopja ali stanovanjskih in poslovnih prostorov ali trajno uporablja stanovanjske ali poslovne prostore ali naprave in instalacije v nasprotju z njihovim namenom tako, da nastane ali grozi večja škoda. <

XI. V zakonu o spremembah zakona o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino Ljudske republike Slovenije (Ur. list LRS št. 39—218/50):

1) 15. člen se glasi:

»61. člen se odslej glasi:

Kaznivo dejanje stori in se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta:

1. kdor s podkupovanjem vpliva na volivca, da ne bi glasoval ali da bi glasoval po tuji volji, ali da bi podpisal predlog za potrditev kandidature ali izjavo o svoji privolitvi v kandidaturo ali da bi odrekel svoj podpis na eni izmed teh listin;

2. volivec, ki pri volitvah glasuje več kot enkrat ali poskusi več kot enkrat glasovati;

3. kdor pri volitvah glasuje ali poskusi glasovati namesto drugega pod njegovim imenom;

4. kdor kakorkoli prekrši tajnost glasovanja;

5. kdor napade volilni odbor, volilno komisijo ali katerega njunih članov ali zaupnika kandidata ali kakorkoli drugače ovira delo volilnega odbora ali volilne komisije;

6. kdor pride na volišče z orožjem ali s kakšnim nevarnim orodjem kakor tudi kdor brez naročila predsednika volilnega odbora odredi, da se privede oborožena sila na volišče, ali jo privede brez njegove odredbe;

7. kdor uniči, prikrije, poškoduje ali odnese kakšno listino o volitvah ali kakršen koli predmet, ki je namenjen za volitve, spremeni število glasov

z dodajanjem, odvzemanjem ali kako drugače ali kdor neupravičeno kaj spremenil na predlogu za potrditev kandidata, ko so ga predlagatelji že podpisali.«

2) 16. člen se črta.

3) 17. člen se glasi:

»62. člen se odslej glasi:

Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev ali z zaporom do trideset dni:

1. kdor se pri glasovanju nedostojno vede;

2. kdor potem, ko je glasoval, oziroma ko se dožene, da ni vpisan v stalnem volilnem imeniku, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča;

3. kdor v nasprotju s 24. členom tega zakona toči ali na kak drug način daje alkoholne pijače.

Upravni kazenski postopek vodi izvršilni odbor okrajnega, mestnega oziroma rajonskega ljudskega odbora.

Postopek se mora izvesti v najkrajšem času.«

4) 18. in 19. člen se črtata.

5) 20. člen se glasi:

»Sednji 65. do 70. člen postanejo v dosedanjem vrstnem redu 63. do 68. člen.«

2. člen

V zakonu o amnestiji in pomilostitvi (Ur. list LRS št. 52—319/47) se 3. členu doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Postopek za pomilostitev, ki naj odpusti kazenski pregon, se sme začeti samo po uradni dolžnosti.«

Dosedanji drugi odstavek tretjega člena postane tretji odstavek istega člena.

3. člen

Zakon o državnih uslužbencih Ljudske republike Slovenije (Uradni list LRS št. 1—2/49) se spremeni takole:

1) V 19. členu se črta 6. točka.

2) V 82. členu se tretja točka glasi:

»3. kadar ga sodišče obsodi na zapor, daljši od šest mesecev, ali na strožjo kazen.«

3) V 83. členu se 1. odstavek glasi:

»Po sodbi rednega sodišča preneha služba, če je uslužbenec obsojen na kazen, ki ima za posledico izgubo državne službe.«

4) V 85. členu se prvi stavek četrtega odstavka glasi:

»Prenehanje službe po sodbi disciplinskega sodišča nastopi z dnem, ko postane sodba pravomočna.«

5) V 85. členu se drugi stavek petega odstavka glasi:

»Če preneha njegova služba po sodbi disciplinskega sodišča, je treba razrešiti uslužbenca takoj, ko prispe poročilo o pravomočnosti sodbe.«

4. člen

Ta zakon velja od 1. julija 1951.

OBRAZLOŽITEV

predloga zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku.

Zvezni svet in Svet narodov Ljudske skupščine FLRJ sta sprejela na svojih sejah z dne 27. februarja 1951 kazenski zakonik in uvodni zakon h kazenskemu zakoniku.

Novi kazenski zakonik je v svojem splošnem delu spremenil dosednji sistem kazni, v svojem posebnem delu pa določil kazniva dejanja, ki so jih doslej vsebovali razni zakoni, ter pri tem prekvalificiral nekatere dosedanje prekrške v kazniva dejanja, nekatera dosedanja kazniva dejanja pa v prekrške.

Da prilagodi kazensko pravne določbe nekaterih zakonov novemu kazenskemu zakoniku, je uvodni zakon h kazenskemu zakoniku razveljavil nekatere zakone oziroma kazenskopravne določbe nekaterih zakonov, kazenskopravne določbe nekaterih drugih zakonov pa je spremenil.

Novi kazenski zakonik začne veljati 1. julija 1951. V smislu 21. člena uvodnega zakona h kazenskemu zakoniku nehajo s tem veljati vse kazenskopravne določbe v zakonih ljudskih republik, kolikor so v nasprotju z določbami kazenskega zakonika. Ljudske republike morajo torej vskladiti kazenskopravne določbe svojih zakonov s kazenskim zakonikom v tem smislu, da črtajo v svojih zakonih tiste kazenskopravne določbe, ki jih vsebuje novi kazenski zakonik v svojem posebnem delu, in da prilagodijo novemu sistemu kazni tiste kazenskopravne določbe, ki ostanejo še nadalje v veljavi. Poleg tega je treba v republiških zakonih črtati tiste določbe, s katerimi so bila nekatera dejanja določena kot prekrški, če veljajo taka dejanja po kazenskem zakoniku za kazniva dejanja. Ker pa nekatera dosedanja kazniva dejanja postanejo prekrški, je potrebno tudi ustrezne kazenskopravne določbe republiških zakonov spremeniti in jih prilagoditi spremembam, ki jih je prinesel uvodni zakon h kazenskemu zakoniku.

Predloženi predlog obravnava v svojem 1. členu vse tiste zakone LRS, ki vsebujejo kazenskopravne določbe, ki jih je treba črtati oziroma spremeniti v skladu s kazenskim zakonikom in uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku, pri tem pa nista upoštevana zakon o volitvah ljudskih odbornikov in zakon o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije, glede katerih so potrebne obsežnejše spremembe, ki jih bosta prinesla dva posebna zakona, v katerih pa bodo prilagojene novim predpisom tudi kazenskopravne določbe. Spremembe v 2. in 3. členu osnutka so v skladu z 29. in 31. členom uvodnega zakona h kazenskemu zakoniku. Ker začne veljati kazenski zakonik 1. julija 1951, veljajo te spremembe republiških zakonov šele od tega dne dalje, kakor predvideva 4. člen predloga.

Ljubljana, dne 28. maja 1951.

Predsednik vlade LRS:
Miha Marinko l. r.

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku.

Ker je novi kazenski zakonik, ki začne veljati 1. julija 1951, spremenil dosednji sistem kazni in v svojem posebnem delu določil kazniva dejanja, ki so jih doslej vsebovali razni drugi zakoni in pri tem prekvalificiral nekatere dosedanje prekrške v kazniva dejanja in narobe, bodo s tem dnem prenehale veljati vse kazenskopravne določbe v zakonih ljudskih republik, kolikor so v nasprotju z določbami kazenskega zakonika in njegovega uvodnega zakona.

Predloženi zakonski predlog spravlja v sklad predpise o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih naše republike s kazenskim zakonikom in njegovim uvodnim zakonom, ker bi sicer te kazenske določbe, kolikor so v nasprotju s tema zakonoma, prenehale veljati in bi ostala cela vrsta zakonskih predpisov brez ustrezne kazenske sankcije.

Zato je zakonodajni odbor, ko je na svoji seji dne 6. junija 1951 razpravljal o tem zakonskem predlogu, bil soglasno mnenja, da je ta zakon treba nujno izdati.

Pri glasovanju od člena do člena je odbor soglasno sprejel zakonski predlog v podrobnostih in v celoti brez kakršnih koli sprememb ali dopolnitev.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je odbor za svojega poročevalca določil dr. Jožeta Pokorna.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog uzakoni.

Ljubljana, dne 6. junija 1951.

Tajnik:

dr. Jože Pokorn l. r.

Predsednik:

Vlado Krivic l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.

dr. Anton Melik l. r.

ing. Jože Levstik l. r.

Albin Vipotnik l. r.

dr. Teodor Tomišek l. r.

Vinko Hafner l. r.

Ivan Štucin l. r.

Anton Utroša l. r.

PREDLOG POSLOVNIKA
LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE
SLOVENIJE

I. Sestanek poslancev in potrditev njihovih mandatov

1. člen

Ljudska skupščina LRS zaseda v Ljubljani, glavnem mestu Ljudske republike Slovenije.

Prvemu sestanku novoizvoljene Ljudske skupščine LRS predseduje po letih najstarejši navzoči poslanec.

Tajniške posle opravljajo do izvolitve predsedstva skupščine trije poslanci, ki jih izbere skupščina na predlog predsednika.

Ko navzoči poslanci izročijo predsedniku potrdila, ki so jim jih izdale volilne komisije, izvoli skupščina verifikacijski odbor enajstih članov. Kandidatno listo ali posamezne kandidate more predložiti vsak poslanec. Način glasovanja določi skupščina. Izvoljeni so kandidati tiste liste oziroma tisti posamezni kandidati, ki so dobili večino glasov.

Ko si verifikacijski odbor izbere predsednika, podpredsednika in tajnika ter to izvolitev naznani skupščini, se prvi sestanek skupščine zaključí.

2. člen

Verifikacijski odbor pregleda poslanska potrdila, vse volilne spise in vse pritožbe zoper volitve ter predloži skupščini poročilo, ki se razmnoži in pošlje vsem poslancem.

Ko je poročilo razposlano poslancem, skliče predsednik verifikacijskega odbora za naslednji dan sejo skupščine, na kateri se razpravlja o poročilu verifikacijskega odbora.

Do izvolitve predsedstva skupščine vodi njene seje predsednik verifikacijskega odbora.

Skupščina lahko potrdi ali razveljavi izvolitev poslanca ali pa odloži svojo odločbo in odredi, da se izvrše potrebne poizvedbe. Za preiskavo spornih vprašanj se lahko izvoli poseben (revizijski) odbor.

Vsak poslanec ima pravico udeleževati se sej skupščine in odločati na njih vse dotlej, dokler se ne razveljavi njegova izvolitev, ne more pa glasovati o svoji lastni izvolitvi, če se o njej posebej glasuje. Poslanec, čigar potrdilo o izvolitvi naj se po predlogu verifikacijskega odbora razveljavi, nima toliko časa glasovalne pravice, dokler njegova izvolitev ni potrjena.

3. člen

Ako se mandat poslanca razveljavi zaradi tega, ker poslanec nima pogojev za izvolitev, se pokliče za poslanca njegov namestnik; ako tudi ta nima pogojev za izvolitev, odredi skupščina v oni volilni enoti nove volitve.

Ako se razveljavi mandat zaradi takih nepravilnosti pri volitvah, zaradi katerih velja, da kandidat sploh ni izvoljen za poslanca, odredi skupščina v prizadeti volilni enoti nove volitve.

Določbe prvega odstavka veljajo tudi za primer, da poslanec umre ali da mu sicer preneha mandat.

4. člen

Po končani razpravi o poročilu verifikacijskega odbora izjavijo tisti poslanci, ki so bili izvoljeni v več volilnih enotah, kateri mandat hočejo obdržati. Poslanec, ki tega ne izjavi, velja za izvoljenega v tisti volilni enoti, v kateri je dobil največ glasov.

Poslanci, katerih izvolitev je potrjena, opravijo in podpišejo nato naslednjo prisego:

»Prisežem pri časti svojega naroda in pri svoji časti, da bom kot ljudski poslanec vedno zvesto zastopal in branil demokratične pravice ljudstva, svobodo slovenskega naroda in Ljudsko republiko Slovenijo; da bom zvesto branil neodvisnost, bratstvo in enotnost narodov naše skupne domovine Federativne ljudske republike Jugoslavije; da bom vedno branil in krepil pridobitve narodnoosvobodilne borbe, da bom posvetil vse svoje sile in vse znanje napredku, blaginji in sreči delovnega ljudstva in da bom svojo poslansko dolžnost izpolnjeval neumorno in zvesto.«

Poslanci ne morejo opravljati svoje dolžnosti, dokler ne prisežejo.

5. člen

Po prisegi se prebere ukaz Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju Ljudske skupščine LRS k zasedanju, nakar se izvoli predsedstvo skupščine.

II. Predsedstvo skupščine

6. člen

Skupščina voli predsednika, podpredsednika in tri tajnike in sicer zapored vsakega z relativno večino oddanih glasov. Pri enakosti glasov se volitve ponove. Način glasovanja določi skupščina. Kandidate lahko predlaga vsak poslanec.

Predsednik, podpredsednik in tajniki se volijo za vso dobo, za katero je ljudska skupščina izvoljena. Če kateri od njih trajno ne more opravljati dolžnost, izvoli ljudska skupščina na njegovo mesto drugega člana predsedstva za preostalo dobo.

7. člen

Predsednik zastopa skupščino, sklicuje seje skupščine, vodi in vzdržuje red na sejah ter skrbi za redno in hitro opravljanje pisarniškega dela skupščine; skrbi za to, da delo v odborih ne zastaja in da se ne prekinja. Predsednik imenuje uslužbence skupščine, izdaja odločbe o njihovih uslužbenških razmerjih in ima disciplinsko nadzorstvo nad njimi.

Če je predsednik zadržan, ga nadomestuje podpredsednik, ki ima v takem primeru pravice predsednika.

8. člen

Dolžnost tajnikov je, da vodijo in sestavljajo zapisnike sej, čitajo v skupščini predloge in druge spise ter poimensko kličejo poslance; ugotavljajo pri poimenskem glasovanju izid glasovanja in ga sporočijo predsedniku zaradi ugotovitve izida glasovanja.

Eden tajnikov, ki ga določi predsednik, vodi neposredno nadzorstvo nad celotnim pisarniškim delom.

Ce so vsi tajniki zadržani in ne morejo opravljati dolžnosti, jih začasno nadomestujejo poslanci, katere določi predsednik.

III. Odbori skupščine

9. člen

Za proučevanje in pripravljanje zakonskih predlogov in drugih vprašanj izvoli skupščina iz svoje srede odbore. Odbori so stalni ali posebni.

Stalni so: 1. zakonodajni odbor, 2. odbor za gospodarski načrt in finance, 3. mandatno-imunitetni odbor, 4. administrativni odbor, 5. odbor za ljudsko oblast in 6. odbor za prošnje in pritožbe.

Posebni odbori se izvolijo za proučevanje takih zakonskih predlogov ali drugih predmetov, za katere skupščina spozna, da jih je treba izročiti posebnemu odboru.

Dolžnost stalnih odborov traja vso dobo, za katero je izvoljena skupščina oziroma do njenega razpusta. Dolžnost posebnega odbora traja, dokler odbor ne opravi poverjenega mu dela.

Skupščina lahko vsak čas razreši vsak odbor in izvoli novega ali pa razreši posamezne njegove člane in izvoli nove.

Skupščina lahko izvoli tudi posebne preiskovalne in anketne odbore za posamezna vprašanja.

10. člen

Zakonodajni odbor obravnava in pripravlja predloge zakonov in drugih odločb.

Odbor za gospodarski načrt in finance obravnava in pripravlja predloge gospodarskega načrta, splošnega državnega proračuna in zaključnega računa.

Mandatno-imunitetni odbor obravnava primere v zvezi z imunitetno pravico poslancev, primere veljavnosti prenehanja mandata in dopolnitve nezasedenega mandata ter o tem poroča skupščini.

Administrativni odbor pregleduje, ali se pravilno izvaja predračun izdatkov skupščine in daje skupščini o tem poročilo; predpiše pravilnik za uslužbence skupščine.

Odbor za ljudsko oblast obravnava in proučuje vprašanja, ki se nanašajo na organizacijo in delo ljudskih odborov, njihovo organizacijsko in politično utrjevanje ter izpopolnjevanje metod njihovega dela in vprašanja razširitve in izpopolnitve organizacijskih oblik za neposredno vključitev množic v vodstvo državnih upravnih in gospodarskih zadev; proučuje tudi druga organizacijska vprašanja državnega aparata; daje mnenja in predloge v zvezi z vsemi osnutki zakonov, ki se nanašajo na organizacijo in delo ljudskih odborov.

Odbor za prošnje in pritožbe pregleduje prošnje in pritožbe državljanov, družbenih organizacij in ustanov ter postopa z njimi po določbah 50. člena tega poslovnika.

11. člen

Kandidatno listo oziroma posameznega kandidata za odbor more predložiti vsak poslanec. Način glasovanja določi skupščina. Izvoljeni so kandidati tiste liste oziroma tisti posamezni kandidati, ki so dobili večino glasov. Člani vlade ne morejo biti člani skupščinskih odborov.

12. člen

Zakonodajni odbor in odbor za ljudsko oblast sta sestavljena iz petnajstih članov, odbor za gospodarski načrt in finance iz dvanajstih članov, drugi stalni odbori pa vsak iz šestih članov. Posebni odbori imajo po toliko članov, kolikor jih določi skupščina v vsakem posameznem primeru.

Obenem s člani odbora izvoli skupščina tudi po tri namestnike za zakonodajni odbor in za odbor za gospodarski načrt in finance ter po dva namestnika za druge odbore. Namestniki članov odbora se pokličejo na sejo odbora, če je kateri od odborovih članov zadržan.

13. člen

Vsak odbor si izvoli predsednika, podpredsednika in tajnika. Če je predsednik odbora zadržan, ga nadomestuje podpredsednik, če je tudi podpredsednik zadržan, pa po letih najstarejši član odbora.

Odbori delajo po poslovnikih, ki si jih sami predpišejo; poslovniki odborov morajo biti v skladu s tem poslovníkom.

Vabila za odborove seje se objavijo na posebnem mestu v posloplju, kjer se vrše seje, poslati pa se morajo osebno vsakemu članu odbora, če ob zaključku zadnje seje nista bila določena dan in ura prihodnje odborove seje.

Odbor sme odločati, če sta navzoča vsaj dve tretjini njegovih članov, veljavno pa sklepa z večino glasov navzočih članov.

Odbori vodijo zapisnike o svojem delu, v katere vpisujejo imena navzočih članov, njihove predloge in odborove odločbe.

14. člen

Vsak član odbora sme dajati predloge v zadevah, o katerih se razpravlja. O vsakem takem predlogu mora odbor odločiti.

15. člen

Odbori smejo delati tudi v času, ko skupščina ne zaseda.

16. člen

Ko je razprava v odboru končana, sestavi odbor v zadevah, o katerih mora poročati skupščini, poročilo in ga pošlje takoj predsedniku skupščine ter določi svojega poročevalca, ki v skupščini prebere in brani poročilo odbora.

Če se odbor razdeli na večino in manjšino, ima vsaka stran svojega posebnega poročevalca. Vsako ločeno mišljenje je treba izročiti pismeno odboru, ki ga obenem s poročilom večine pošlje predsedniku skupščine. Član odbora, ki je dal ločeno mišljenje, sme braniti svoje mišljenje na seji skupščine.

17. člen

Odborovih sej se sme udeleževati vsak poslanec.

Razen odborovih članov imajo na seji pravico govoriti samo člani vlade in vladni odposlanci; v zakonodajnem odboru ter v odboru za gospodarski načrt in finance pa imajo posvetovalno pravico in pravico predlagati amandmaje tudi poslanci, ki niso člani teh odborov.

Odborove seje se mora udeležiti član vlade, ki zastopa zakonski predlog, ali njegov odposlanec. Če pa predsednik odbora povabi člana vlade, da ustno obrazloži predlog, se ta mora osebno udeležiti odborove seje.

Zakonodajni odbor oziroma odbor za gospodarski načrt in finance ob razpravljanju o zakonskem predlogu lahko zahteva od ustreznega ministrstva, državnega urada ali ustanove ali od državnega uslužbenca gradivo, listine in mnenja, ki so v zvezi z zakonskim predlogom.

18. člen

Vsi člani odbora morajo biti v času, dokler odbor dela, stalno v kraju, kjer skupščina zaseda, in morajo vestno opravljati svoje dolžnosti odborovih članov. Odborove člane, ki neopravičeno izostanejo od odborovih sej, sme odbor na predlog katerega koli člana prijaviti skupščini, da skupščina odloči o njih razrešitvi.

19. člen

Odbori smejo po svojih predsednikih neposredno občevati z vlado in njenimi člani.

IV. Seje skupščine

20. člen

Vsako zasedanje skupščine ima lahko več sej.

Prvo sejo vsakega zasedanja začne predsednik s prečitanjem ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju skupščine k zasedanju.

Zasedanje skupščine se sme prekiniti samo po sklepu skupščine.

21. člen

Sejo skupščine začne predsednik, ki vodi razpravo in skrbi, da se odredbe poslovnika natančno izvajajo ter da se vzdržuje red. Če je zadržan, ga nadomestuje podpredsednik.

Predsedujoči ne sodeluje pri razpravi in tudi ne pri glasovanju.

22. člen

Seje skupščine so javne. Spremeniti se smejo v tajne, kadar na predlog predsednika, vlade ali kakega poslanca tako odloči skupščina. O predlogu se glasuje brez razprave.

O predmetih, za katere je izglasovana tajnost, se razpravlja tajno tudi v odborih, če skupščina drugače ne odloči.

Vladne izjave in predlogi, dani na tajnih sejah, se smejo objaviti samo na zahtevo ali z dovoljenjem predsednika vlade.

23. člen

Razen na javni in tajni seji se sme skupščina sestati na predlog predsednika skupščine, predsednika vlade ali dvajsetih poslancev tudi na konferencah. Na konferencah smejo biti navzoči samo poslanci in člani vlade. Konferenca ne morejo obvezno odločati.

24. člen

Dnevni red za vsako sejo določi brez razprave sama skupščina na predlog predsednika ali kakega poslanca. Pred zaključkom seje se določi dnevni red za naslednjo sejo.

Dnevni red se objavi s posebnim oglasom na določenem mestu v poslopiju, v katerem skupščina zaseda.

Če se dnevni red, določen za sejo, ni mogel na tej seji izčrpati zaradi nezadostnega števila navzočih poslancev, objavi predsednik, da velja za prihodnjo sejo isti dnevni red, ki je ostal neizčrpan, z dodatkom tistih točk, ki jih je po samem poslovniku treba dati na dnevni red in za katere je skupščina že prej odločila, da se bodo tega dne dale na dnevni red.

25. člen

Sejni zapisnik vodijo tajniki po vrsti, kakor to določi predsednik.

V zapisnik se vpisujejo:

1. sporočila predsednika vlade,
2. predmeti, o katerih je skupščina odločala, odločbe, ki so bile o njih izdane, način glasovanja in število glasov »za« in »proti« pri poimenskem glasovanju,
3. izjave, za katere skupščina odloči, naj se vpišejo v zapisnik. Govori poslancev se ne vpišejo v zapisnik, pač pa se navedejo imena govornikov »za« in »proti«.

26. člen

Na začetku seje se prebere zapisnik prejšnje seje.

Vsak poslanec ima pravico dati k zapisniku pripombo. Če tajnik izjavi, da ne sprejme dane pripombe, in da ostaja pri svoji redakciji, odloči skupščina o tem brez razprave. Če skupščina spozna, da je pripomba utemeljena, mora tajnik popraviti zapisnik. Dokončno sprejeti zapisnik podpišeta predsednik in tajnik, ki ga je vodil.

Na predlog predsednika lahko skupščina pooblasti predsednika in tajnika, da podpišeta zapisnik zadnje seje zasedanja brez poprejšnjega prečitanja zapisnika v skupščini. V takem primeru se zapisnik na prvi seji prihodnjega zasedanja v skupščini ne prebere, razen če to zahteva kak poslanec. Če se to zahteva, veljajo tudi za ta zapisnik določbe prednjega odstavka tega člena o pripombah k zapisniku.

Zapisniki se objavijo v »Uradnem listu LRS«.

27. člen

Pred prehodom na dnevni red dajeta predsednik in vlada skupščini poročila, ki zadevajo njo. Nato smejo poslanci postavljati kratka vprašanja predsedniku skupščine, predsedniku vlade in posameznim članom vlade skladno z 48. členom tega poslovnika.

Nato se preide na dnevni red.

Vlada sme dajati poročila ob vsakem času med sejo.

28. člen

Na seji skupščine imajo pravico govoriti samo poslanci skupščine, člani vlade in na zahtevo člana vlade njegov odposlanec.

Nihče ne sme govoriti, preden ni zahteval in dobil besede od predsednika.

Predsednik daje besedo po vrstnem redu prijav, razen v primerih, če je v poslovniku drugače določeno. Članom vlade da besedo, kadar jo zahtevajo. Odborovi poročevalci smejo govoriti po večkrat in izven vrstnega reda, če tako zahteva potreba razprave.

Vsak prijavljen govornik ima pravico svoj vrstni red odstopiti drugemu prijavljenemu govorniku.

Poslancu, ki želi govoriti o kršitvi poslovnika ali dnevnega reda, se da beseda takoj, ko jo zahteva. Njegov govor sme trajati največ pet minut in o tej zadevi ne more govoriti noben drug poslanec. Če po pojasnilu predsednika govornik ostane pri trditvi, da sta bila poslovník ali dnevni red kršena, pozove predsednik takoj skupščino, da o tem vprašanju odloči brez razprave.

29. člen

Govorniki se prijavijo k besedi, ko se razprava začne. Vsak poslanec, ki se javi k besedi, mora izjaviti, ali bo govoril za ali proti predlogu. Ko se razprava začne, da predsednik najprej besedo prvemu prijavljenemu govorniku »za«, nato enemu izmed govornikov »proti«, če so se prijavili, in tako po vrsti.

Govornik sme govoriti samo o vprašanju, ki je na dnevnem redu. Razen predsednika ne sme nihče drugi seči govorniku v besedo, niti ga ne sme opomniti k redu.

30. člen

Razen članov vlade in odborovih poročevalcev nima nihče pravice govoriti več kakor enkrat, razen če mu skupščina to posebej dovoli.

Poslancu, ki zahteva besedo, da bi popravil navedbo, ki je bila napačno podana in je dala povod za nesporazum, ali zahteva besedo zaradi osebnega pojasnila, se da beseda takoj po končanem govoru, ki je dal za to povod, govoriti pa ne sme več kakor 5 minut.

31. člen

Seje zaključuje predsednik. Če dnevni red ni izčrpan, zaključijo sejo samo s privoljenjem skupščine, ko objavi dnevni red za prihodnjo sejo, kakor ga je bila skupščina prej določila. Ob koncu seje določi predsednik dan in uro nove seje, sme pa sklicati novo sejo tudi pismeno.

Če se skliče nova seja ustno, je treba o tem obvestiti tiste poslance, ki na seji niso bili navzoči.

32. člen

Na seji skupščine ima vsak poslanec pravico govoriti v jeziku svojega naroda. Govori v jeziku narodne manjšine se prevedejo v slovenski jezik.

V. Predložitev zakonskih predlogov in resolucij ter razprava o njih

a) Vlaganje zakonskih predlogov

33. člen

Zakonske predloge smejo staviti vlada, njeni člani in vsak poslanec.

Če vloži zakonski predlog dvoje ali več poslancev, določijo enega izmed sebe, da bo zastopal predlog v odboru in v skupščini. Če tega ne store, velja za predlagatelja tisti poslanec, ki je predlog prvi podpisal.

Vsak zakonski predlog se mora poslati predsedniku skupščine pismeno v besedilu in obliki, v kakršni se izdajajo zakoni.

34. člen

Predsednik skupščine izroči vsak zakonski predlog takoj po prejemu pristojnemu odboru. Zakonski predlog mora biti dostavljen članom odbora po pravilu vsaj tri dni pred sejo odbora. Izjemoma sme biti zakonski predlog dan na dnevni red odborove seje, čeprav ga odborovi člani niso prejeli pred sejo, če ga je poslala vlada predsedniku skupščine z obrazloženim predlogom, da se obravnava kot nujen (43. člen).

Predsednik skupščine skrbi v sporazumu s predsednikom odbora za to, da prejmejo zakonski predlog vsi člani skupščine pred odborovo sejo, na kateri se bo pretresal predlog.

Poslanci lahko pismeno, med razpravo v odboru pa tudi ustno sporočijo odboru svoje predloge v zvezi z zakonskim predlogom.

b) Razprava v skupščinskem odboru

35. člen

Razprava o zakonskem predlogu se začne s tem, da ga predlagatelj obrazloži, če je navzoč.

Če se udeleži odborove seje odposlanec vlade oziroma odposlanec pristojnega člana vlade, daje lahko samo pojasnila, ne more pa dati namesto vlade oziroma člana vlade obrazložitve zakonskega predloga in tudi ne obveznih izjav.

Nato se razpravlja o zakonskem predlogu najprej načeloma. Predlagatelj oziroma njegov odposlanec daje potrebna pojasnila. Po končani načelni razpravi se glasuje o zakonskem predlogu v načelu. Če odbor zakonskega predloga v načelu ne sprejme, pošlje poročilo predsedniku skupščine, ne da bi razpravljalo o zakonskem predlogu podrobno, in določi poročevalca za sejo skupščine.

36. člen

Če odbor zakonski predlog v načelu sprejme, razpravlja še o vsakem posameznem členu.

O amandmajih razpravlja odbor obenem, ko razpravlja o členih, h katerim so amandmaji predlagani. Predlagatelj zakonskega predloga se mora izjaviti glede vsakega amandmaja, ali ga sprejme ali ne. Amandmaji predlagatelja in amandmaji, ki jih predlagatelj sprejme, so sestavni del zakonskega predloga.

Amandmaji morajo biti formulirani pismeno. Na razpravi pred odborom pa se lahko stavijo tudi ustno.

Odbor glasuje o vsakem členu posebej. Odbor odloči sam, ali bo glasoval najprej o amandmaju in potem o členu zakonskega predloga ali narobe.

Pri podrobni razpravi o proračunu se glasuje po oddelkih.

Potem, ko je zakonski predlog izglasovan v podrobnostih, se glasuje še o zakonskem predlogu v celoti.

Predlagatelj lahko umakne zakonski predlog, dokler se ne začne glasovati o njem v odboru v celoti.

Predlagatelj amandmaja lahko umakne amandma, dokler ni izglasovan oziroma dokler ga predlagatelj zakonskega predloga ne sprejme.

37. člen

Ko odbor zakonski predlog sprejme v celoti, pošlje poročilo za skupščino predsedniku skupščine in določi poročevalca za sejo.

c) Razprava v skupščini

38. člen

Zakonski predlog z odborovim poročilom mora biti dostavljen poslancem pravočasno, po možnosti vsaj 24 ur pred sejo, na kateri se razpravlja o njem.

Izjemoma se sme s privolitvijo skupščine vzeti v razpravo tudi tak zakonski predlog, ki je bil z odborovim poročilom dostavljen poslancem šele na dan seje.

39. člen

Razprava se začne s poročilom, ki ga da poročevalec odbora, v katerem se je o predlogu razpravljalo. Če se je odbor razdelil na večino in manjšino, da lahko nato poročilo še poročevalec manjšine. Po tem poročilu lahko predlagatelj zakona obrazloži zakonski predlog in morebitne predloge za spremembo in dopolnitev zakonskega predloga (amandmaje).

Če je spoznal odbor, da je treba zakonski predlog v načelu odkloniti, odloči skupščina o tem brez nadaljnje razprave o zaslišanju odborovega poročevalca in predlagatelja. Če skupščina takega stališča odbora ne sprejme, mora odbor o zakonskem predlogu ponovno razpravljati po določbah 35. in 37. člena.

40. člen

Razen v primerih iz drugega odstavka 39. člena ali če je vrnjen zakonski predlog odboru po četrtem odstavku tega člena, razpravljajo poslanci po predpisih 28. do 30. člena tega poslovnika o predlogu v načelu in o podrobnostih in lahko predlagajo amandmaje k posameznim členom oziroma jih lahko ponovijo, če jih odbor ni sprejel.

Kolikor predlogi amandmajev niso bili že pismeno poslani odboru, ki je razpravljal o predlogu zakona, jih morajo poslanci predložiti pismeno predsedniku skupščine.

Če predlagatelj zakona predloži amandma, mora odborov poročevalec izjaviti, ali v imenu odbora amandma sprejme ali ne. Če poročevalec sprejme amandma, se smatra amandma za sestavni del prvotnega zakonskega predloga. Če predloži amandma poslanec, se morata o amandmaju izjaviti poročevalec odbora in predlagatelj zakonskega predloga. Če oba sprejmeta amandma, postane amandma sestavni del zakonskega predloga. Če ne pride do sporazuma glede amandmaja, da predsednik najprej amandma na glasovanje. Če skupščina amandma sprejme, postane amandma sestavni del zakonskega predloga.

Med razpravo poslanci lahko predlagajo, naj se predlog vrne odboru. O tem predlogu se lahko sklepa brez razprave z dviganjem rok.

41. člen

Če mora poročevalec odbora podati kakšno izjavo, lahko on ali kak drug član odbora zahteva, da se seja skupščine za kratek čas prekine zaradi posvetovanja odbora.

42. člen

Če ni kak zakonski predlog odklonjen ali vrnjen odboru že po drugem odstavku 39. člena ali po četrtem odstavku 40. člena, glasuje skupščina o tem, ali zakonski predlog sprejme ali ne, potem ko so govorili vsi prijavljeni govorniki.

Glasuje se v celoti in samo enkrat.

Po končanem glasovanju objavi predsednik izid glasovanja.

Besedilo zakonskega predloga se prebere pred glasovanjem o zakonskem predlogu samo, če to zahteva poročevalec odbora, predlagatelj zakonskega predloga ali poslanec, čigar zahtevo podpre deset poslancev.

č) Razprava o nujnih zakonskih predlogih

43. člen

Za nujen se šteje zakonski predlog, ki ga vlada pošlje skupščini med njenim zasedanjem z obrazloženim predlogom, da se da takoj na prvo mesto dnevnega reda.

Nujni zakonski predlog da predsednik skupščine takoj v razpravo pristojnemu odboru, ki mora predlog v roku, ki mu ga določi predsednik, predložiti skupščini s poročilom. V izredno nujnih primerih, kakor tudi če odbor ne predloži poročila v roku, ki mu ga določi predsednik skupščine, razpravlja Ljudska skupščina o zakonskem predlogu brez poročila odbora. V takem primeru glasuje skupščina najprej o tem, ali sprejme nujnost zakonskega predloga. Če je ne sprejme, pošlje zakonski predlog pristojnemu odboru v redni postopek; če nujnost sprejme, razpravlja in glasuje po 40. in 42. členu.

Če ni bilo mogoče dostaviti poslancem zakonskega besedila, se mora glasovati najprej v načelu, če je zakonski predlog v načelu sprejet, pa še po posameznih členih tako, da poslanec, ki ga določi za to predsednik, pred glasovanjem vsak člen prebere.

44. člen

Ko predloži odbor za gospodarski načrt in finance skupščini proračun ali gospodarski načrt, morata biti takoj dana na prvo točko dnevnega reda. Prednost imajo predlogi in interpelacije, ki so bile razglašene za nujne.

d) Razglasitev in objava zakona

45. člen

Potem, ko je zakon sprejet v Ljudski skupščini, ga pošlje predsednik skupščine Prezidiju Ljudske skupščine LRS, da ga razglasi.

Zakone razglašča Prezidij Ljudske skupščine LRS s svojim ukazom, ki ga podpišeta njegov predsednik in sekretar.

Razglašeni zakoni se objavijo v Uradnem listu LRS.

e) Spremembe in dopolnitve ustave

46. člen

Predpisi tega poslovnika veljajo tudi za predloge na spremembo ali dopolnitev ustave, kolikor za nje v tem členu ni drugače določeno.

Predlog na spremembo in dopolnitev ustave smejo staviti Prezidij Ljudske skupščine LRS, vlada LRS ali tretjina poslancev skupščine.

O takem predlogu sklepa skupščina najprej, ali naj se vzame v razpravo; če to sklene, pošlje predlog zakonodajnemu odboru ali posebnemu odboru v delo in poročanje.

Sejam odbora, na katerih se razpravlja o predlogu na spremembo ali dopolnitev ustave, smejo s predsednikovim dovoljenjem prisostvovati tudi predstavniki domačega tiska.

Sprejeto spremembo ali dopolnitev ustave razglasi Ljudska skupščina LRS, objavi pa jo z ukazom njen Prezidij.

f) Resolucije in drugi sklepi skupščine

47. člen

Odloke, resolucije in druge sklepe smejo predlagati vlada, člani vlade in poslanci. Skupščina lahko sklene, da se pošlje tak predlog posebnemu odboru. Po predsednikovem predlogu odloči skupščina, ali naj se o tem predlogu razpravlja ali pa naj se preide na glasovanje brez razprave.

Odloke razglāšata in objavljata predsednik in tajnik skupščine.

VI. Vprašanja in interpelacije

48. člen

Poslanci imajo pravico stavlјati kratka vprašanja predsedniku skupščine, predsedniku vlade in članom vlade.

Vprašanja, stavlјena predsedniku skupščine, se izročijo predsedstvu dan pred sejo, predsednik pa mora ustno odgovoriti na prihodnji seji. Vprašanja članom vlade se postavljajo pismeno preko predsednika. Člani vlade odgovarjajo na vprašanja pismeno ali ustno na seji pred prehodom na dnevni red glede na to, ali poslanec, ki je stavlјil vprašanje, zahteva usten odgovor ali ne. Člani vlade morajo odgovoriti ustno najpozneje v treh dneh, pismeni odgovor pa morajo dati najpozneje v petih dneh. Če je potrebno zbiranje podatkov, se da članu vlade na njegov predlog daljši rok, ki mu je potreben, da bi mogel na vprašanje odgovoriti, toda ne daljši od tridesetih dni. V takem primeru mora vprašani tistemu, ki je stavlјil vprašanje, v določenem roku odgovoriti pismeno in o odgovoru obvestiti skupščino na prvi seji, ki sledi odgovoru.

Po odgovoru člana vlade sme govoriti samo še poslanec, ki je vprašanje stavlјil, zaradi kakega obvestila in zato, da kratko izjavi, ali je z odgovorom zadovoljen ali ne. Kratka vprašanja ne smejo trajati dalj nego eno uro pred prehodom na dnevni red.

49. člen

Vsak poslanec ima pravico stavlјati na člane vlade interpelacije. Interpelacije se vlagajo pismeno preko predsednika skupščine, ki jih sporoči članom vlade, skupščino pa obvesti o njih na prihodnji seji. Na tej seji se določi tudi dan za razpravo o njih, če član vlade ni zahteval določenega roka zaradi zbiranja podatkov. Po tem roku začne skupščina z razpravo o interpelaciji tudi brez odgovora člana vlade. Vsaka interpelacija se mora takoj razmnožiti in razdeliti poslancem. Interpelacije, ki so razglāšene za nujne, se dajejo na dnevni red pred ostalimi.

Odločba skupščine, s katero se razprava o interpelaciji konča in se preide na dnevni red, je lahko navadna ali obrazložena.

Če se predlaga navaden prehod na dnevni red in minister na to pristane, se da na glasovanje navaden prehod pred obrazloženim. Če je predloženi navadni prehod na dnevni red odklonjen, se preide h glasovanju o obrazloženih predlogih.

Če ni predložen nikakšen prehod na dnevni red, se brez vsakega glasovanja preide na druge interpelacije, če so na dnevnem redu.

VII. Prošnje in pritožbe

50. člen

Prošnje in pritožbe, ki so poslane skupščini, morajo biti izročene napisane in podpisane od vseh prosilcev oziroma pritožiteljev. Vse prošnje in pritožbe pošlje predsednik odboru za prošnje in pritožbe, ki jih po vrstnem redu prispelosti vpiše v vpisnik in jemlje v razpravo. Ljudski poslanci imajo pravico pregledati vse prošnje in pritožbe.

Prošnje in pritožbe, ki se nanašajo na zakonski ali drug predlog, ki se že pretresa v skupščini ali v katerem izmed odborov, se pošljejo ustreznemu odboru.

Prošnje in pritožbe, ki jih ne pošlje pristojnemu odboru, pošlje odbor za prošnje in pritožbe vladi ali pristojnemu članu vlade ali pristojnemu organu ljudske oblasti, če misli, da rešitev spada v njihovo pristojnost, ali pa jih preuči sam in pošlje Prezidiju Ljudske skupščine LRS poročilo s svojim predlogom. Lahko pa odbor prošnjo ali pritožbo tudi sam zavrne.

VIII. Glasovanje

51. člen

Glasovanje v skupščini je javno ali tajno. Javno se glasuje z dviganjem rok ali poimensko. Z dviganjem rok se glasuje vselej, kadar ni v poslovniku določen drugačen način glasovanja. Poimensko se glasuje ustno. Tako se glasuje, kadar glasovanje z dviganjem rok ne da jasnega rezultata ali kadar skupščina tako sklene. Pri poimenskem glasovanju kliče eden tajnikov poimensko vse poslance, ti pa glasujejo z odzivom »za« ali »proti«. Po končanem klicanju vseh poslancev se kličejo še enkrat tisti poslanci, ki se prvič niso odzvali.

Tajno se glasuje z listki enake velikosti, barve in oblike v enotnih za to posebej pripravljenih kuvertah. Poslanci spuščajo po poimenskem klicanju drug za drugim listke v skrinjico, ki je na mizi predsednika. Po končanem glasovanju preštejejo glasove trije poslanci, ki jih določi skupščina po predlogu predsednika. Po preštetju glasov morajo glasovalne listke uničiti.

Glasuje se lahko samo osebno.

52. člen

Predlog je v skupščini veljavno sprejet, če je ob glasovanju navzočih več kot polovica vseh poslancev in če je glasovalo za predlog več kot polovica navzočih poslancev.

Predložena sprememba ali dopolnitev ustave je sprejeta, če je glasovalo za predlagano spremembo ali dopolnitev ustave več kot polovica vseh poslancev.

53. člen

Če predsednik opazi, da ni zadostnega števila glasov poslancev za odločanje, odredi poimensko klicanje ali štetje.

Če se pojavi vprašanje o kvorumu, ne smejo navzoči poslanci oditi iz dvorane, dokler se ne konča poimensko klicanje oziroma štetje in glasovanje. Če to vendarle store, velja, da so navzoči in da so glasovali »proti«.

Navzočnost ugotavlja predsednik.

54. člen

V skupščinske odbore se volijo poslanci s tajnim glasovanjem, če skupščina ne sklene drugače. Če dobi pri volitvah dvoje ali več poslancev enako število glasov, se volitve ponove.

IX. Pravice in dolžnosti poslancev

55. člen

Za vse izjave in postopke pri izvrševanju svojega mandata, bodisi na sejah bodisi v določeni funkciji, je poslanec odgovoren samo skupščini in volivcem svoje volilne enote.

Kazenski postopek se sme voditi zoper poslanca samo glede tistega dejanja, za katero je dala skupščina dovoljenje za uvedbo postopka.

Poslancu se ne sme odvzeti prostost niti se ne sme začeti zoper njega kazenski postopek brez odobritve skupščine ali, ako ta ne zaseda, brez odobritve njenega Prezidija, razen če se zaloti pri samem hudem kaznivem dejanju; o tem pa je treba takoj obvestiti Prezidij Ljudske skupščine LRS.

Poslanec uživa imunitetno pravico od trenutka, ko mu je volilna komisija izdala potrdilo, da je izvoljen.

Zahtevek preiskovalnega oziroma sodnega oblastva, da naj se član skupščine izroči, se pošlje prej mandatno-imunitetnemu odboru, skupščina pa odloči o stvari po poročilu odbora. Če skupščina ne zaseda, odloči o zahtevi sodišča ali preiskovalnega organa, da se mu izroči poslanec, Prezidij Ljudske skupščine LRS, ki pa svojo odločbo predloži v potrditev ljudski skupščini na njenem prvem prihodnjem zasedanju.

Odredbe tega člena ne veljajo za sodno in upravno postopanje v zasebno-pravnih zadevah.

Zastaranje ne teče ves čas, ko se po zakonu ne more zoper poslanca začeti ali nadaljevati preiskava.

56. člen

Vsi poslanci morajo biti v kraju, kjer skupščina zaseda, in morajo opravljati svoje dolžnosti ves čas, dokler zasedanje traja.

Noben poslanec ne sme biti odsoten od sej skupščine, če mu skupščina tega ne odobri. Skupščina sme mandatno-imunitetnemu odboru javiti poslanca, ki ne prihaja na seje, a mu skupščina ni odobrila odsotnosti.

Odbor da hkrati s svojim poročilom skupščini tudi predlog, kaj je ukreniti proti takemu poslancu.

Skupščina odloči o zahtevi za odobritev odsotnosti brez razprave. Če predsednik ugotovi, da v skupščini ni za odločanje zadostnega števila članov, sme objaviti, da so vse odobrene odsotnosti razveljavljene razen tistih, ki so bile odobrene zaradi težke bolezni.

57. člen

Poslanci imajo pravico do dnevnice za čas, ko zaseda skupščina, ali za čas konference skupščine oziroma ko dela odbor, računajoč tudi čas za prihod in odhod.

Poslanec, ki ne pride na sejo, čeprav mu ni dovoljena odsotnost ali bolezenski dopust, za čas odsotnosti nima pravice do dnevnice.

Poslanci imajo pravico do brezplačne vožnje z vsemi državnimi prometnimi sredstvi na ozemlju LRS, dokler traja njihov mandat, razen z letalom.

58. člen

Vsak poslanec sme dati ostavko na svoj mandat. O ostavki odloči skupščina po poročilu mandatno-imunitetnega odbora.

59. člen

Poslancem izda predsednik posebne legitimacije. V njih je navedena imunitetna pravica poslanca in pravica do brezplačne vožnje.

X. Vzdrževanje reda

60. člen

Izključno pravico vzdrževati red na seji ima predsednik.

61. člen

Disciplinske kazni, s katerimi morejo biti poslanci kaznovani, so:

1. opomin k redu,
2. zapisan opomin k redu,
3. odvzem besede in
4. začasna izključitev od sej.

Prve tri kazni izreka predsednik sam, četrto pa skupščina brez razprave na predlog predsednika ali kakega člana skupščine. Zoper disciplinski izrek predsednika ni pritožbe.

Izključitev prvič ne sme biti daljša od treh sej, drugič pa ne daljša od desetih sej.

62. člen

Z opominom k redu se kaznuje poslanec, ki s svojim govorom ali s svojim vedenjem moti red in krši predpise poslovnika. Z zapisanim opominom k redu, ki se vpiše v sejni zapisnik, se kaznuje poslanec, ki je bil na isti seji že prej opominjan k redu. Z odvzemom besede se kaznuje poslanec, ki v svojem govoru krši red, pa je bil že prej na tej seji kaznovan z zapisanim opominom ali ki dvakrat ni hotel poslušati opominov predsednika.

S kaznijo izključitve se kaznuje poslanec, ki osebno kleveta ali žali ljudske poslance ali se nedostojno vede proti skupščini ali za katerega se ugotovi, da ni varoval tajnosti o predmetih, za katere je bila izglasovana tajnost, ali noče poslušati opominov predsednika, kakor tudi tisti, ki dela nered ali ovira delo na seji.

Poslanec, ki je kaznovan s kaznijo izključitve, ima pravico govoriti v svojo obrambo največ pet minut. Če je več poslancev hkrati predloženih za izključitev zaradi skupne kršitve reda, ima pravico govoriti v imenu vseh samo eden, njegov govor pa sme trajati največ deset minut.

Poslanec, ki je kaznovan s kaznijo izključitve, mora takoj oditi iz skupščinske dvorane. Če se upira, prekine predsednik sejo in odredi, da se kaznovani poslanec s silo odvede.

Izključitev od sej ima za posledico izgubo dnevnice za čas, ko je poslanec izključen od sej.

63. člen

Za vzdrževanje reda v poslopiju, kjer zaseda skupščina, skrbi predsednik skupščine.

Če posamezni poslušalci motijo mir, jih predsednik lahko odstrani iz dvorane. Če motijo poslušalci mir v večjem obsegu, lahko odredi predsednik, da se dvorana izprazni.

Nihče razen oseb, ki morajo zaradi svoje službe v skupščini nositi orožje, ne sme priti z orožjem v poslopije, kjer skupščina zaseda.

XI. Uslužbenci skupščine in računovodstvo

64. člen

Vsi uslužbenci skupščine so pod nadzorstvom predsednika. Administrativni odbor določi s posebnim pravilnikom sistemizacijo mest in položajev uslužbencev skupščine.

65. člen

Predsednik izvaja proračun skupščine. Administrativni odbor pregleda vsake tri mesece račune in predloži poročilo skupščini oziroma predsedniku.

XII. Stenografski zapiski

66. člen

O sejah skupščine in, če predsednik odredi, tudi o sejah odborov se vodijo stenografski zapiski. Stenografski zapiski se predlože na vpogled vsakemu govorniku. Ta sme delati spremembe glede redakcije, ne da bi vnašal nove misli in razloge ali izpuščal izražene misli in razloge. Predsednik skrbi, da govorniki ne delajo popravkov izven označenih mej.

Stenografski zapiski se razmnože.

XIII. Arhiv in pečat skupščine

67. člen

Skupščina ima svoj arhiv in knjižnico.

68. člen

Skupščina ima svoj pečat in svoj žig. Hrani ju tajnik, ki ga določi predsednik skupščine.

XIV. Končne določbe

69. člen

Ta poslovnik velja, ko ga skupščina izglasuje.

Zak. o. 5/51

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu poslovnika Ljudske skupščine
Ljudske republike Slovenije.

Ker je dosedanja parlamentarna praksa pokazala, da je več določb poslovnika skupščine treba popraviti, je predsednik skupščine predložil zakonodajnemu odboru nov predlog poslovnika.

Zakonodajni odbor je o tem predlogu razpravljal na svoji seji dne 5. in 6. junija 1951 in soglasno sklenil, da je treba predlog poslovnika v načelu sprejeti.

Ko je odbor razpravljal o posameznih členih poslovnika, je razprava potekala takole:

Pred dosedanjim prvim poglavjem se vstavi novo poglavje z naslovom

»I. Zasedanja ljudske skupščine«.

To poglavje obsega dva člena, in sicer:

»1. člen

Ljudska skupščina LRS zaseda v Ljubljani, glavnem mestu Ljudske republike Slovenije.

2. člen

Zasedanja ljudske skupščine se začno s čitanjem ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju skupščine k zasedanju.«

Glede na to dobijo vsa naslednja poglavja za eno številko višje oštevilčenje, vsi dosedanji členi pa za dve številki višje oštevilčenje.

Dosedanje prvo oziroma sedaj drugo poglavje dobi naslov »II. Sestanek novoizvoljenih poslancev in potrditve njihovih mandatov«.

V dosedanjem 1. (sedaj 3.) členu odpade prvi odstavek in se v dosedanjem drugem (sedaj prvem) odstavku ter v dosedanjem petem (sedaj četrem) odstavku besede »prvem sestanku« oziroma »prvi sestanek« zamenjajo z besedami »prvi seji« oziroma »prva seja«.

Zakonodajni odbor je mnenja, da je najbolj primerno, da se prvo zasedanje kot vsa nadaljnja začno s čitanjem ukaza Prezidija o sklicanju skupščine. Ker se novi 1. in 2. člen nanašata na vsa zasedanja, sta bila dana v posebno (prvo) poglavje, tako da vsebuje drugo poglavje samo določbe o prvih sejah novoizvoljenih poslancev.

Dosedanja 2. in 3. (sedaj 4. in 5.) člen ostaneta neizpremenjena.

V 6. (prej 4.) členu se spremeni drugi odstavek, tako da se glasi: »Poslanci, katerih izvolitev je potrjena, morajo pred nadaljnjim opravljanjem svojih dolžnosti opraviti in podpisati tole prisego.«

Zadnji odstavek tega člena se spremeni, tako da se glasi:

»Po prisegi se izvoli predsedstvo skupščine.«

Dosedanji 5. člen odpade.

7. (prej 6.) člen ostane neizpremenjen.

V 8. (prej 7.) členu se besede »skrbi za to, da delo v odborih ne zastaja in da se ne prekinja« spremene v besede »skrbi za redno delo v odborih«.

9. (prej 8.) člen ostane neizpremenjen.

V 10. (prej 9.) členu se v drugem odstavku odbor za gospodarski načrt in finance preimenuje v odbor za gospodarstvo in finance, kar velja tudi za vse nadaljnje člene, kjer je ta odbor omenjen. Poleg tega se v drugem odstavku tega člena vrstni red stalnih odborov spremeni takole: 1. zakonodajni odbor, 2. odbor za gospodarstvo in finance, 3. odbor za ljudsko oblast, 4. odbor za prošnje in pritožbe, 5. mandatno-imunitetni odbor in 6. administrativni odbor.

Dosedanji šesti odstavek tega člena se vrine med dosedanji tretji in četrti odstavek.

V 11. (prej 10.) členu se v prvem odstavku zamenjajo besede »drugih odločb« z besedami »skupščinskih odlokov«.

Drugi odstavek tega člena se spremeni in se glasi takole: »Odbor za gospodarstvo in finance obravnava in proučuje gospodarska in finančna vprašanja ter obravnava in pripravlja predloge gospodarskega plana, splošnega državnega proračuna in zaključnega računa«.

V četrtem odstavku tega člena se za besedami »izdatkov skupščine in« vstavijo besede »Prezidija skupščine ter«. V zadnjem odstavku se številka »50.« spremeni v »52.« Dosedanji tretji in četrti odstavek postaneta zadnja odstavka tega člena.

12. (prej 11.) člen ostane neizpremenjen.

V prvem odstavku 13. (prej 12.) člena se prvi stavek spremeni takole: »Zakonodajni odbor, odbor za gospodarstvo in finance in odbor za ljudsko oblast so sestavljeni iz 15 članov, drugi stalni odbori pa vsak iz 6 članov.«

Prvi stavek drugega odstavka tega člena pa se spremeni tako, da se glasi: »Obenem s člani odbora izvoli skupščina tudi po 3 namestnike za zakonodajni odbor, za odbor za gospodarstvo in finance in odbor za ljudsko oblast ter po 2 namestnika za druge odbore.«

V 14. (prej 13.) členu se na koncu doda nov odstavek, ki se glasi: »Zaradi temeljitejše preučitve posameznih vprašanj lahko odbori ustanovijo komisije, ki sestojе pretežno iz članov odbora. Komisije ne smejo izdajati nobenih sklepov. Njihova naloga je samo v tem, da izdelajo za odbor poročilo o zadevi, ki jim je dana v proučitev ali v razpravo.«

15. (prej 14.) člen ostane neizpremenjen.

Prejšnji 15. člen odpade.

V prvem odstavku 16. člena se besede »poročevalca, ki v skupščini prebere in brani poročilo odbora,« zamenjajo z besedami »poročevalca za skupščino«.

V drugem odstavku se beseda »mišljenje« zamenja z besedo »mnenje«. Zadnji stavek tega odstavka odpade.

V 17. členu se v prvem odstavku med besedi »udeleževati« in »vsak« vstavijo besede »in dajati predloge«.

Drugi odstavek tega člena se spremeni, da se v celoti glasi takole: »Na seji odbora imajo pravico govoriti člani vlade in vladni odposlanci.«

18. in 19. člen ostaneta neizpremenjena.

V 20. členu odpade drugi odstavek.

Med 20. in dosedanji 21. člen se vrine nov člen, ki se glasi:

»21. člen

Skupščina lahko veljavno odloča, če je na seji navzočih več kot polovica vseh poslancev.

Če predsednik opazi, da ni navzočih zadostno število poslancev za veljavno odločanje, odredi poimensko klicanje ali štetje poslancev.

Če se pojavi vprašanje o kvorumu, ne smejo navzoči poslanci oditi iz dvorane, dokler se ne konča poimensko klicanje oziroma štetje in glasovanje. Če to vendarle store, velja da so navzoči in da so glasovali proti.

Navzočnost ugotavlja predsednik. Predsednik ugotovi kvorum tudi, če to zahteva en poslanec, ki ga podpre najmanj pet drugih.

Dosedanji členi 21. — 24. ostanejo neizpremenjeni, razen da dobe za eno številko višje oštevilčenje.

V 26. (prej 25.) členu se spremeni druga točka drugega odstavka, tako da se glasi: »2. predmeti, o katerih je skupščina odločala, sklepi, ki so bili o njih izdani, način glasovanja in pri poimenskem glasovanju število glasov »za« in »proti«.

V 27. (prej 26.) členu se v drugem odstavku popravi očitna tiskovna napaka, tako da se pravilno bere: »pripombo. Če«

V 28. (prej 27.) členu se drugi odstavek spremeni, tako da se glasi: »Nato preide skupščina na dnevni red.«

29. (prej 28.) člen ostane neizpremenjen. Med ta in naslednji člen se vstavi nov člen, ki se glasi:

»30. člen

Na seji skupščine govorijo vsi govorniki z govornice. S svojega mesta govorijo lahko samo, kadar govorijo o kršitvi poslovnika, o dnevnem redu ali kadar želijo govoriti zaradi osebnega pojasnila.

Dosedanji členi 29.—32. ostanejo neizpremenjeni, razen da dobe za dve številki višje oštevilčenje.

V členu 35. (prej 33.) se na koncu doda nov odstavek, ki se glasi:

»Vsak poslanec pa lahko tudi ustno na seji skupščine predlaga, da se izda nov zakon ali da se obstoječi zakon spremeni ali dopolni. Če skupščina tak predlog sprejme, dobi zakonodajni odbor nalogo proučiti in sestaviti zakonski osnutek. Predlagatelj ima pravico pri tem delu odbora sodelovati.«

V 36. (prej 34.) členu se v prvem odstavku številka »43.« spremeni v »45.«.

Členi 35.—37. ostanejo neizpremenjeni, razen da dobe za dve številki višje oštevilčenje.

V 40. (prej 38.) členu odpadeta v prvem odstavku besedi »po možnosti«.

V 41. (prej 39.) členu odpade v prvem odstavku besedica »lahko«. V drugem odstavku pa se številki »35. in 37.« zamenjata s številkama »37. in 39.«.

V 42. (prej 40.) členu se številka »39.« spremeni v številko »41.« in »28. do 30.« v »29. do 32.«.

Dosedanji 41. člen ostane neizpremenjen, razen da dobi za dve številki višje oštevilčenje.

V 44. (prej 42.) členu se številka »39.« spremeni v številko »41.« in številka »40.« v »42.«.

V 45. (prej 43.) členu se »40. in 42.« spremeni v »42. in 44.«.

Členi 44.—48. ostanejo neizpremenjeni, razen da dobe za dve številki višje oštevilčenje.

V 51. (prej 49.) členu se zadnja beseda prvega odstavka »ostalimi« spremeni v besedo »drugimi«, v tretjem odstavku se pa beseda »minister« zamenja z besedama »član vlade«.

V 52. (prej 50.) členu se v prvem odstavku črta zadnji stavek. Na koncu člena se pa dodajo trije novi odstavki, ki se glase:

»Odbor mora nadzorovati reševanje prošenj in pritožb pri organih, katerim jih je odstopil.

Odbor mora dati na vsakem rednem zasedanju skupščine obrazloženo poročilo o svojem delu.

Ljudski poslanci imajo pravico pregledati vse spise, ki se nanašajo na prošnje in pritožbe.«

V 53. (prej 51.) členu se v zadnjem odstavku črta besedica »lahko«.

Dosedanji 52. člen ostane neizpremenjen, razen da dobi za dve številki višje oštevilčenje.

Dosedanji 53. člen odpade.

Dosedanji 54.—56. členi ostanejo neizpremenjeni, razen da dobe za eno številko višje oštevilčenje.

V 58. (prej 57.) členu se med prvi in drugi odstavek vrine nov odstavek, ki se glasi:

»Višino dnevnice določi skupščina po predlogu administrativnega odbora.«

V drugem, sedaj tretjem odstavku odpadejo besede »čeprav mu ni dovoljena odsotnost ali bolezenski dopust«.

Členi 58.—61. ostanejo neizpremenjeni, razen da dobe za eno številko višje oštevilčenje.

V 63. (prej 62.) členu se v drugem odstavku zamenja beseda »kleveta« z besedo »obrekuj«.

V 64. (prej 63.) členu se v prvi vrsti za besedo »reda« dodasta še besedi »in varnosti«.

Vsi nadaljnji členi ostanejo neizpremenjeni, razen da dobe za eno številko višje oštevilčenje.

Nato je zakonodajni odbor soglasno sprejel zakonski predlog v celoti z vsemi navedenimi spremembami in popravki.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za odborovega poročevalca določen Jože Petejan.

Poročilo dostavlja odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog uzakoni s predlaganimi dopolnitvami in spremembami.

Ljubljana, dne 6. junija 1951.

Tajnik:

dr. Jože Pokorn l. r.

Predsednik:

Vlado Krivic l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.
dr. Anton Melik l. r.
ing. Jože Levstik l. r.
Albin Vipotnik l. r.

dr. Teodor Tominšek l. r.
Vinko Hafner l. r.
Ivan Štucin l. r.
Anton Utroša l. r.

PREDLOG ODLOKA

LJUDSKE SKUPŠČINE LRS ZA POTRDITEV UREDB, KI JIH JE IZDALA VLADA LRS NA PODROČJU NA- RODNEGA GOSPODARSTVA V ČASU OD 11. APRILA 1951 DO 8. JUNIJA 1951

Potrjuje se uredba z dne 8. maja 1951, št. II—1089/3—50 o kmetijskih gospodarskih šolah (Uradni list LRS, št. 17—87/51), ki jo je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva z dne 23. januarja 1947.

Glede na 2. člen navedenega zakona predlaga vlada LRS, da Ljudska skupščina LRS navedeno uredbo potrdi.

ODLOK

O RAZREŠITVI IN ZAČASNI POSTAVITVI SODNI- KOV OKROŽNIH SODIŠČ V LJUDSKI REPUBLIKI SLOVENIJI

I.

Predsedniki in sodniki okrožnih sodišč v Ljubljani, v Mariboru in Gorici se razrešijo svoje dolžnosti.

II.

Začasno se postavijo:

1. pri okrožnem sodišču v Ljubljani:

za predsednika: Franjo Juhart,

za sodnike: Jože Baričevič, Stanko Hribar, Adolf Hudnik, Milan Jesenko, Ludvik Jezeršek, Stanko Klavs, Anton Kraigher, Ferdinand Kvas, dr. Bogdan Lamut, dr. Franjo Omladič, Franc Poljanec, dr. Leon Pompe, Viktor Prohinar, Anton Stariha, Mirko Strehovec, dr. Jakob Svet, Milan Šval:

2. pri okrožnem sodišču v Mariboru:

za predsednika: Franc Venturini,

za sodnike: dr. Rudolf Adamič, Otmar Cvirn, dr. Miroslav Dev, Jože Dolinšek, Drago Gregorin, dr. Srečko Grmovšek, Vladimir Kosi, Mirko Kušar, Matevž Mohorič, dr. Dušan Pipenbacher, Vladimir Punčuh, Miloš Senica, Franc Zavašnik;

3. pri okrožnem sodišču v Gorici:

za predsednika: Boris Sartori,

za sodnike: Anton Bizjak, Alfred Hvala, Rudolf Jereb, Marjan Medved, dr. Josip Vlach;

4. pri okrožnem sodišču v Celju:

za predsednika: Franc Sok,

za sodnike: dr. Leon Berlič, Oskar Dobovišek, Ludvik Gorenjak, Juro Lesjak, Lojze Šmid, dr. Franjo Vrbnjak;

5. pri okrožnem sodišču v Novem mestu:
za predsednika: Hubert Repovž,
za sodnike: Janko Čerček, Ermin Ferfolja, Zvonimir Ga-
beršček, Štefan Hlede, Jurij Picek.

III.

Minister za pravosodje LRS izvrši ta odlok.

IV.

Ta odlok velja od dneva objave v Uradnem listu LRS.

Št. LS 195/2—51

Ljubljana, dne 8. junija 1951.

LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Tajnik:

Edo Mavrič l. r.

Predsednik:

Dr. Ferdo Kozak l. r.

PRESEDSTVO LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik

Dr. Ferdo Kozak

Podpredsednik

Dr. Anton Kržišnik

Tajniki:

Inž. Pavle Žaucer

Edo Mavrič

Marija Fifolt

SKUPŠČINSKI ODBORI

(izvoljeni na 2. seji I. rednega zasedanja dne 11. aprila 1951.)

ZAKONODAJNI ODBOR

Vlado Krivic, predsednik

Jože Petejan, podpredsednik

dr. Jože Pokorn, tajnik

dr. Anton Melik

Ing. Jože Levstik

Albin Vipotnik

dr. Teodor Tomišek

Vinko Hafner

Mira Svetina

Ivan Štucin

Anton Utroša

ODBOR ZA GOSPODARSKI NAČRT IN FINANCE

Maks Krmelj, predsednik
Miha Berčič, podpredsednik
dr. Miha Potočnik, tajnik

Albert Jakopič	Jože Klanjšek
Matija Maležič	Anton Labura
Matevž Hace	Janko Markič

MANDATNO-IMUNITETNI ODBOR

Ivo Svetina, predsednik
Andrej Stegnar, podpredsednik
Bogomil Vižintin, tajnik

Ivan Kovačič	Nina Pokorn
--------------	-------------

ADMINISTRATIVNI ODBOR

Franc Černe, predsednik
Franc Krese, podpredsednik
Rozika Bohinc, tajnik

Viktor Stopar	Jože Primožič
---------------	---------------

ODBOR ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE

Ada Krivic, predsednik
Polde Maček, podpredsednik
Stane Bobnar, tajnik

Angela Ocepek	Alojz Diacci
---------------	--------------

SKUPŠČINSKI ODBORI

(izvoljeni na 3. seji I. rednega zasedanja dne 8. junija 1951.)

ZAKONODAJNI ODBOR

dr. Jože Pokorn, predsednik
Jože Petejan, podpredsednik
dr. Teodor Tominšek, tajnik

Slavica Božič	Leo Kovačič
Jože Gričar	dr. Anton Kržišnik
Franc Hočevar	Anton Labura
Milko Goršič	ing. Jože Levstik
Ivan Janžekovič	dr. Anton Melik
Josip Jeras	Jože Molek

Ivan Štucin
Albin Vipotnik
Janez Žunič

Danilo Petrinja
ing. Ivo Pinterič
dr. Miha Potočnik

Namestniki

Alojz Colarič
Draga Humek

Leopold Maček
Zdravko Smrekar

Jože Tramšek

ODBOR ZA GOSPODARSTVO IN FINANCE

Jože Borštnar, predsednik
Maks Krmelj, podpredsednik
Miha Berčič, tajnik

Stana Boštjančič
Franc Češnovar
Jože Klanjšek
Anton Labura
Janko Markič
Andrej Petelin

Janez Petrovič
ing. Alojz Pohar
Karel Reberšek
Ivan Trojar
Tone Ulrih
Martin Žugelj

Namestniki

Tončka Dernikovič

Maks Ivanuša

Ivan Mavsar

ODBOR ZA LJUDSKO OBLAST.

Vlado Krivic, predsednik
Vlado Majhen, podpredsednik
Ervin Dolgan, tajnik

Helena Borovšak
Albin Dujc
Vinko Hafner
Jože Globačnik
Viktor Kovač
Franc Primožič

Jože Primožič
Mitja Ribičič
Mira Svetina
Anton Utroša
Ignac Voljč
Jakob Žen

Namestniki

Jernej Brolih

Ciril Majcen

Cvetka Vodopivec

POSLANCI LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Ahčin dr. Marjan	Dular Alojz	Kašpar Tilčka
Avbelj Viktor	Fajfar Tone	Kavčič Stane
Avšič Jaka	Ferligoj Davorin	Kidrič Boris
Bajt Anton	Ficko Franc	Kimovec Franc
Belšak Franc	Fifolt Marija	Klanjšek Jože
Benko Alojz	Furlan Slavko-Dušan	Klarič Rudolf
Berčič Miha	Gerenčer Janez	Ključek Franc
Brglez Bela	Golmajer Gašper	Kmetec Anton
Bevk France	Goršič Milko	Kocbek Edvard
Bizjak Karel	Globačnik Jože	Kocijančič Boris
Bizjak Stane	Grabrijan Jože	Kočiper Peter
Bleje Anton	Grden Lovro	Kodrič Rudi
Bobnar Stane	Gregoretič Darinka	Koje Mihael
Bobovnik Kristjan	Greif Martin	Košmelj Miran
Bohinc Rozika	Grešak Ivan	Kovač Albin
Borovšak Helena	Gričar Jože	Kovač Viktor
Borštnar Jože	Grm Karel	Kovačič Ivan
Boštjančič Angela	Gruden Heliodor	Kovačič Leo
Boštjančič Stana	Hace Matevž	Koprivnikar Stane
Božič Ivan	Hafner Vinko	Kozak Ferdo
Božič Slavica	Hojnik Franc	Kozak Vlado
Bratko Ivan	Hočevar dr. France	Kraigher Boris
Brecelj dr. Marijan	Hribar Janez	Kraigher Sergej
Breje Tomo	Hribar Jože	Krese Franc-Čoban
Brelj ing. Miloš	Hribernik Rudolf	Krese Leopold
Brilej dr. Jože	Hrovat ing. Alojz	Krevs Ivo
Brolj Jernej	Hukič Salko	Krivec Alojz
Carl Franc	Humek Draga	Krivic Ada
Ciglič Mirka	Iljaž Franc	Krivic Vlado
Colarič Alojz	Ingolič Anton	Krmelj Maks
Colnar Edi	Ivanuša Maks	Kržišnik dr. Anton
Černe Franc	Jakomin Ivan	Kumar Andrej
Češnovar Franc	Jakopič Albert	Kuralt Franc
Čižmek Boris	Jakše Anton	Kurent Ančka
Dernač Jakob	Jamnik Franc	Kurinčič Ivan
Dernikovič Tončka	Janhuba Rudolf	Labura Anton
Diaci Alojz	Janko Rudolf	Lampret Jože
Dijak Anton	Janžekovič Ivan	Lavrič dr. Božidar
Dolenc Jože	Jarč Bernard	Leskošek Franc
Dolgan Anton	Jazbinšek Avgust	Leskovec Franc
Dolgan Ervin	Jensterle Albin	Levičnik Karel
Dolinar Justin	Jeras Josip	Levstik ing. Jože
Dolinšek Anton	Jerman Drago	Lubej Franc
Dolinšek Mirko	Jerman Mirko	Lubej France
Dolničar Anton	Joha Štefan	Maček Ivan
Donaj Alojz	Juriševič Bogo	Maček Polde
Dragan Franc	Kalčič Matija	Majcen Ciril
Drakslar Marija	Kalin Boris	Majcen Ignac
Duje Albin	Kardelj Edvard	Majhen Vlado

Majnik Ivan-Džems
Maležič Matija
Marinko Miha
Markič Janko
Markoč Jože
Marolt Jože
Mavrič Edo
Mavsar Ivan
Medved Anton
Medved Franc
Mehle Janko
Melik dr. Anton
Mežek Marija
Mikulič Karol
Mlakar Alojz
Mlakar Janez
Modic dr. Heli
Mojškerc Jakob
Molek Jože
Murn Alojz
Notar Karel
Novak Ivan
Novinšek Franc
Ocepek Angela
Orešič Jaka
Pangerl Franc
Paulus Dolfka
Pečnik Ivan
Perovšek Franc
Pešak Ivo
Petejan Jože
Petelin Andrej
Petrinja Danilo
Petrovič Janez
Pihlar Ferdo
Pinterič ing. Ivo
Pipan ing. Boris
Pohar ing. Alojz
Polič Zoran
Pokorn dr. Jože
Pokorn Nina
Popit Franc
Por Janez
Poteko Vinko
Potočar Stane
Potočnik dr. Miha

Potrč dr. Jože
Primc Ivan
Primožič Franc
Primožič Jože
Rakar Niko
Raušer Anton
Reberšek Karel
Regent Ivan
Rehar Albin
Remec Mirko
Repar Stane
Ribič Alojz
Ribičič Mitja
Rogan Emilija
Rus Jože
Sambt Štefan
Sekirnik Janko
Semič Stane-Daki
Serdinšek Angela
Simčič Albin
Simonič Franc
Skok Franc
Skubic Pepca
Smole Janko
Smrekar Zdravko
Stante Peter
Stegnar Andrej
Stopar Viktor
Svetina Ivo
Svetina Mira
Šabjan Štefan
Šega Andrej
Šeme Jože
Šentjure Lidija
Šiftar Ivan
Šilih Niko
Škof Stane
Škerlavaj Milan
Šme Marija
Štekar Franc
Šterban Karel
Štucin Ivan
Šušteršič Anton
Švara Dušan
Tacar Martin

Tavčar Franc
Toman Tone
Tominšek dr. Teodor
Tomšič Vida
Tramšek Jože
Trojar Ivan
Trpin Alojz
Truden Anton
Turk Dušan
Ulrih Tone
Urh Ivan
Utroša Anton
Valenčič Alojz
Venišnik Milan
Verdev Bogο
Vida Geza
Vidmar Anton
Vidmar Josip
Vipotnik Albin
Vipotnik Janez
Vižintin Bogomil
Vodopivec Cvetka
Voje Ivan
Vojska Danilo
Voljč Ignac
Vratuša dr. Anton
Vrhovec Alojz
Vrhovšek Jelka
Zadravec Branko
Zalaznik Franc
Založnik Alojz
Zavasnik Franc
Zemljak Jože
Ziherl Boris
Zlatnar Mirko
Zorko Edo
Zupan Anton
Zupančič Viktor
Zupet Avgust
Zaucer ing. Pavle
Žen Jakob
Žerko Stane
Žokalj Alojz
Žugelj Martin
Žunič Janez

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik

Josip Vidmar

Podpredsedniki

Ivan Regent

Edvard Kocbek

France Bevč

Tajnik

France Lubej

Člani:

Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Josip Rus, Franc Leskošek, Miha Marinko, Jaka Avšič, Marijan Breclj, Tone Fajfar, Janez Hribar, Boris Kraigher, Maks Krmelj, Ivan Maček, Janez Mlakar, Angela Ocepek, Zoran Polič, Janko Rudolf, Peter Stante, Lidija Šentjura.

VLADA LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik vlade Miha Marinko

Podpredsednik vlade in predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve
Ivan Maček

Podpredsednik vlade in predsednik Sveta za predelovalno industrijo dr. Ma-
rijan Breclj

Podpredsednik vlade in predsednik Gospodarskega sveta Sergej Krai-
gher

Minister za notranje zadeve in predsednik Sveta vlade LRS za zakonodajo
in izgradnjo ljudske oblasti Boris Kraigher

Minister za finance Zoran Polič

Minister za pravosodje dr. Heli Modic

Minister za delo Tone Fajfar

Minister — predsednik Sveta za prosveto in kulturo Boris Zihert

Minister — predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo
dr. Jože Potrč

Minister — predsednik Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo
Stane Kavčič

Minister — predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Janez Hribar

Minister — predsednik Sveta za blagovni promet Viktor Avbelj.

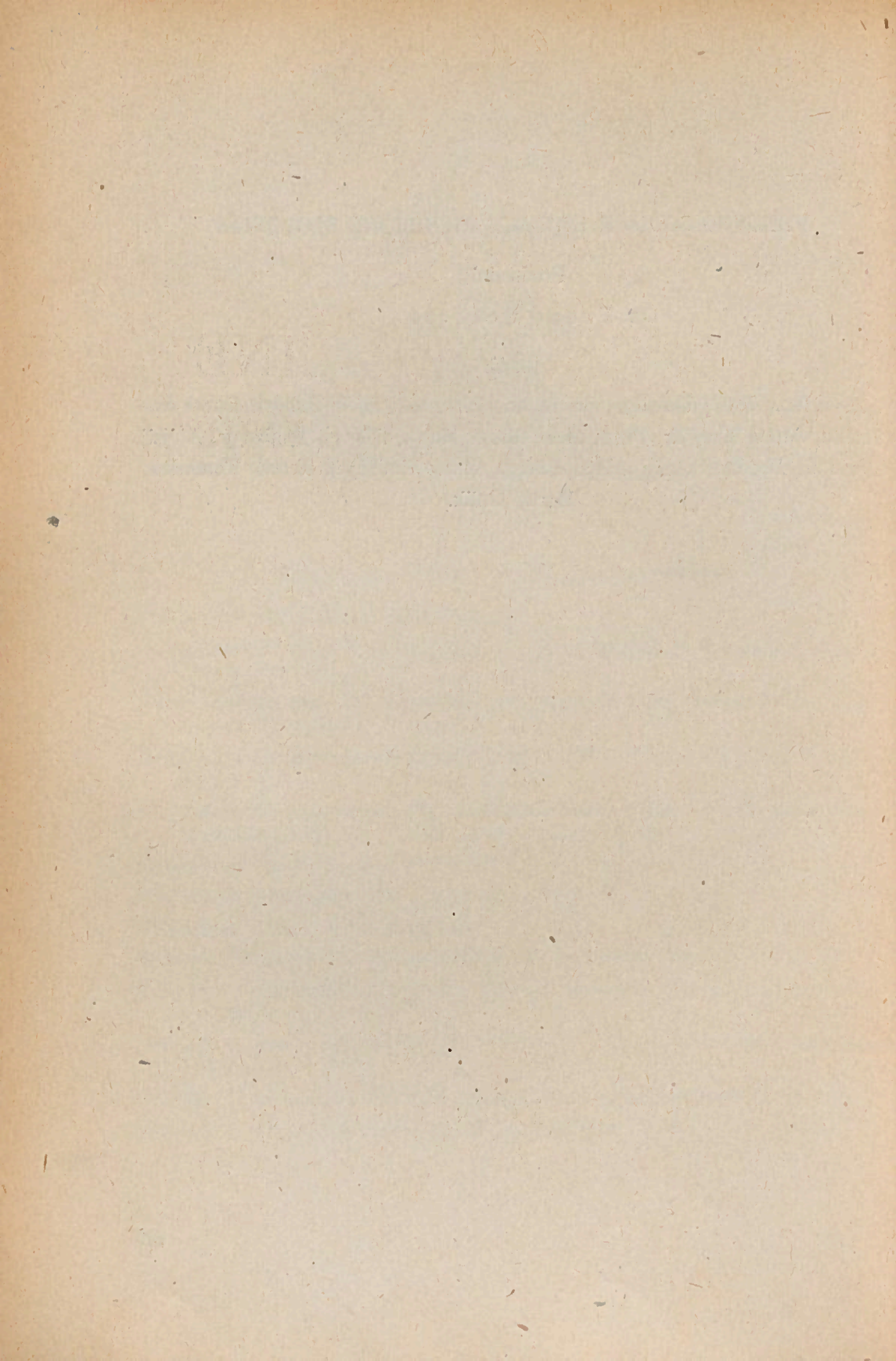
VRHOVNO SODIŠČE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik

Dr. Franc Hočevar

Člani:

Jože Černe, Matej Dolničar, dr. Milko Gaber, dr. Albin Juhart, Karel Košenina, Anton Krajšek, Pavel Marc, Karel Mejak, Silverij Pakiž, dr. Alojzij Peric, dr. Bogdan Petelin, Alojzij Piškur, Marko Simčič, dr. Teodor Tominšek, Martin Žalik.

Stenografski zapiski

LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

II. redno zasedanje

(Drugi sklic)

14. decembra 1951

Izdala Ljudska skupščina LRS

1952

I. seja

II. rednega zasedanja

Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

ki se je vršila dne 14. decembra 1951 v Ljubljani.

Predsednik: dr. Ferdo Kozak.

Tajnik: ing. Pavle Žaucer.

Predsednik dr. Ferdo Kozak prične ob 10.30 sejo s prečitanjem ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju Ljudske skupščine LRS k II. rednemu zasedanju drugega sklica.

Ukaz se glasi:

Na podlagi 1. točke 72. člena ustave LRS izdaja Prezidij Ljudske skupščine LRS

u k a z

o sklicanju Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Ljudska skupščina LRS se skliče k II. rednemu zasedanju drugega sklica na dan 14. decembra 1951 ob 10. uri.

U. št. 41

Ljubljana, dne 4. decembra 1951.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar:

France Lubej l. r.

Predsednik:

Josip Vidmar l. r.

Pričenjam 1. sejo II. rednega zasedanja Ljudske skupščine LRS drugega sklica. Zapisnik današnje seje bo vodil tajnik Pavle Žaucer.

Predsednik vlade je poslal skupščini naslednje predloge:

1. Poročilo predsednika Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti pri vladi LRS o pripravah za reorganizacijo ljudskih odborov in za spremembo upravnoteritorialne razdelitve LRS;

2. Predlog odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov do izvolitve novih ljudskih odborov osnovnih upravnoteritorialnih enot;

3. Predlog zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih LRS z določbami temeljnega zakona o prekrških;

4. Predlog odloka o potrditvi uredb, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi 1. člena zakona o pooblastilu vladf LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva.

Predlog odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov in predlog zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih LRS z določbami temeljnega zakona o prekrških, sem dostavil v smislu 36. člena poslovnika zakonodajnemu odboru. Odbor je o predlogih sklepal, ju v celoti sprejel ter dostavil ljudski skupščini svoja poročila. Predloga sta bila z obrazložitvami in poročili razmnožena in razdeljena ljudskim poslancem.

Prezidij Ljudske skupščine LRS je dostavil ljudski skupščini v potrditev ukaze, izdane v času od 10. aprila 1951 do 11. decembra 1951.

Ljudski poslanec Bogomil Vižintin je vložil interpelaciji na tovariša ministra, predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade LRS, ki se nanaša na še nerešeno invalidsko in oskrbno vprašanje na področju osvobojene in priključene Primorske in interpelacijo na tovariša ministra, predsednika Sveta za gradbene in komunalne zadeve LRS, ki se nanaša na še nedokončano obnovo podeželja. Interpelaciji sem v smislu 50. člena poslovnika dostavil imenovanima članoma vlade.

Administrativni odbor Ljudske skupščine LRS je dostavil skupščini naslednje poročilo:

Administrativni odbor, izvoljen na 1. seji I. rednega zasedanja Ljudske skupščine LRS drugega sklica dne 11. aprila 1951, opravi v smislu 66. člena poslovnika vsake 3 mesece pregled celokupnega računsko-blagajniškega poslovanja po odobrenem proračunu Ljudske skupščine LRS.

Odbor je dosedaj opravil 3 računsko-blagajniške preglede in našel poslovanje v popolnem redu. Zadnji pregled je opravil odbor dne 7. decembra 1951.

Po poročilu, ki ga je administrativni odbor dal predsedniku Ljudske skupščine LRS, je bilo računsko-blagajniško poslovanje naslednje:

Odobreni proračun za leto 1951 znaša	din 8,383.000.—
iz proračunske rezerve je zvišan proračun za	din 61.653.—
skupni kredit za potrošnjo v letu 1951 znaša	din 8,444.653.—
iz proračuna je bilo potrošeno od 1. I. do 30. XI.	din 6,195.252.—
za potrošnjo v decembru ostane	din 2,249.401.—
Do 30. XI. je bil odobren kredit za investicije	din 3,150.000.—
do 30. XI. je bilo potrošeno	din 3,037.370.—
do 30. XII. je za investicije še nepotrošeno	din 112.630.—

V smislu 11. in 65. člena poslovnika je administrativni odbor pregledal sistemizacijo mest in položajev uslužbencev Ljudske skupščine LRS in je odobril predlog za spremembo sistemizacije mest in položajev, ki ga je dala komisija za sistemizacijo mest in položajev uslužbencev Ljudske skupščine LRS. Po tem predlogu se je število sistemiziranih mest zmanjšalo od 15 na 11 mest, število tehničnega osebja pa zvišalo od 7 na 8 mest. Po uveljavitvi novega pravilnika za sistemizacijo mest in položajev uslužbencev Ljudske skupščine LRS se bo število uslužbencev zmanjšalo od 22 na 19 uslužbencev.

Tajnik:
Ivo Krevs l. r.

Predsednik:
Ivan Novak l. r.

Prav tako je dostavil skupščini poročilo o svojem delu odbor za prošnje in pritožbe.

Odbor za prošnje in pritožbe Ljudske skupščine LRS je prejel v času med I. in II. rednim zasedanjem Ljudske skupščine LRS drugega sklica, to je v času od 11. aprila do 14. decembra t. l. 183 prošenj oziroma pritožb, katere je obravnaval na petih rednih sejah. Odbor je 84 prošenj oziroma pritožb rešil pozitivno, 45 negativno, 54 pa jih je še v poizvedbah.

Največ prošenj in pritožb je vložnih zaradi dodelitve priznavalnih rent, izrednih socialnih pomoči, zaradi vrnitve zaplenjenega premoženja, zaradi vrnitve nacionaliziranega podjetja, zaradi izplačevanja akontacij na odškodnino za nacionalizirano podjetje, zaradi obvezne oddaje kmetijskih pridelkov, zaradi odmere davkov, zaradi pomilostitve in pogojnega odpusta kazni zapora in v stanovanjskih zadevah.

Odbor je določil kriterije, po katerih bo reševal prošnje in predloge za priznavalne rente ter jih pošiljal Prezidiju s predlogom, da izda odločbo o dodelitvi rente, določil je kriterije, po katerih bo predlagal Svetu za zdravstvo in socialno politiko dodelitev izrednih socialnih pomoči. Dodelitve izrednih priznavalnih rent bo odbor predlagal Prezidiju samo v primerih izrednih zaslug za narodnoosvobodilno gibanje, za socialistično revolucijo, za graditev socializma in za sodelovanje v delavskih gibanjih v preteklosti, na področju znanosti, umetnosti in kulturno-prosvetnega dela. Takih prošenj in predlogov je odbor prejel 21, od teh jih je 17 rešil pozitivno, 2 prošnji je zavrnil, 2 pa sta še v poizvedbah. Dodelitev izredne socialne pomoči v obliki enkratne ali redne mesečne podpore pa bo odbor predlagal Svetu za ljudsko zdravstvo in socialno politiko samo v primerih, kadar je prosilec v izredni stiski, zaradi katere je ogrožen obstoj njegove družine, ni mu pa mogoče pomagati z rednimi sredstvi, s katerimi razpolaga socialno skrbstvo. Takih prošenj je odbor prejel 61, od teh jih je 34 pozitivno rešil, 3 je zavrnil, 24 pa jih je še v poizvedbah.

Prošenj za vrnitev zaplenjenega premoženja ali nacionaliziranega podjetja je odbor prejel 25, zavrnil jih je 11, 14 pa jih je še v poizvedbah. Namen teh poizvedb je ugotoviti, če so resnične trditve prosilcev, da ni bilo zakonskih pogojev za zaplembo oziroma da podjetje, ki je bilo nacionalizirano, po zakonu ne spada pod nacionalizacijo.

Ostale pritožbe je odbor po njihovi vsebini predložil raznim resorom in drugim ustanovam, da jih rešijo v svoji pristojnosti in sporočijo rezultat.

Tajnik:

Stane Bobnar l. r.

Predsednik:

Ada Krivic l. r.

Ljudski poslanci Anton Vratuša, Angela Serdinšek, Mirka Ciglič, Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Sergej Kraigher, dr. Jože Brilej, Boris Zihelr in Štefan Markič so se opravičili, ker so nujno zadržani. Predlagam, da jim skupščina odobri zaproseni dopust. Ali sprejme skupščina ta predlog? (Sprejme.)

Prehajam na dnevni red. Glede uvodoma objavljenih sporočil, predlagam skupščini naslednji dnevni red:

1. Poročilo predsednika Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti o pripravah za reorganizacijo ljudskih odborov in za spremembo upravno-teritorialne razdelitve LRS;

2. Predlog odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov do izvolitve novih ljudskih odborov osnovnih upravnih teritorialnih enot;

3. Predlog zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih LRS z določbami temeljnega zakona o prekrških;

4. potrditev ukazov Prezidija Ljudske skupščine LRS, izdanih v času od 10. aprila 1951 do 11. decembra 1951;

5. potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi 1. člena zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva;

6. odgovora predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade LRS, oziroma predsednika Sveta za gradbene in komunalne zadeve vlade LRS na interpelaciji, ki ju je vložil ljudski poslanec Bogomil Vižintin.

Sprejme skupščina predlagani dnevni red? (Sprejme.) Hvala! Ugotavljam, da je predložen dnevni red soglasno sprejet in preidem takoj k prvi točki dnevnega reda, to je k poročilu predsednika Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Prosim predsednika sveta, da da poročilo.

Dr. Marijan Breclj: Tovariši ljudski poslanci! Točno pred letom dni je naša ljudska skupščina sprejela zakone o zborih volivcev, o svetih in o komisijah državljanov ter o delu okrajnih in mestnih ljudskih odborov. Z razpravo o teh zakonih smo tedaj posegli globje v vprašanja organizacije in poslovanja ljudskih odborov z namenom, da z ustreznimi predpisi pospešimo razvoj socialistične demokracije v vodstvu državne uprave. Ugotoviti moramo, da uspeh ni izostal. V letošnjem letu so se uveljavile mnoge demokratičnejše oblike v poslovanju krajevnih, mestnih in okrajnih ljudskih odborov. Važno je dejstvo, da so plenumi teh odborov pridobili v tem času večjo avtoriteto ter da so odločilnejše posegali v delo državne uprave kot v prejšnjem času. Prav tako je sodelovanje državljanov samih v raznih demokratičnih organih — predvsem v zborih volivcev in v svetih državljanov — znatno pripomoglo k boljšemu in pravilnejšemu poslovanju izvršilnih odborov. V naši skupščini smo ugotovili že pri sprejemu omenjenih zakonov, da ti predpisi ne bi mogli predstavljati neke dokončne ureditve v pogledu organizacije in poslovanja odborov, ampak da bo zahteval nadaljnji razvoj socialistične graditve ter rastoča socialistična zavest delovnih množic dopolnitve in morebitne pomembnejše spremembe.

V letošnjem letu so se izvršile bistvene spremembe v naši gospodarski politiki in v vsem našem notranjem življenju. Te so deloma že sankcionirane z zakonitimi predpisi, v glavnem pa bodo zajete v novih gospodarskih zakonih, o katerih bo v kratkem sklepala zvezna skupščina. Vse te spremembe so takega pomena, da vsekakor zahtevajo nove organizacijske oblike in nov način poslovanja organov oblasti in spremembe v sistemu državne uprave. Ni potrebno, da bi na tem mestu naštevali in analizirali te odločujoče spremembe v našem gospodarskem sistemu, ker so bile že obrazložene in ker se z njimi dnevno bavijo naši državni in politični organi kot s svojo sedaj najpomembnejšo nalogo. Vse gospodarsko življenje se osvobaja dosedanjega administrativnega vodstva s strani organov državne uprave in se prilagaja ekonomskemu zakonu. Podjetja in druge gospodarske organizacije ne vodi več državni organ oziroma njegov aparat, ampak ga upravljajo neposredni proizvajalci. Država zadržuje v gospodarstvu le funkcije občega

vodstva, osnovnega planiranja in nadzorstva. Prav tako se je z utrjevanjem socialističnih osnov v javnem življenju pokazala potreba uveljaviti demokratične oblike tudi pri upravljanju drugih negospodarskih panog. Že ves dosedanji razvoj kaže jasno tendenco kolektivnega vodstva vseh tistih panog javne uprave, ki po svojem značaju zahtevajo širšo udeležbo predstavnikov družbenih organizacij in institucij ter strokovno usposobljenih poedincev.

Razumljivo je zato, da morajo ljudski odbori prilagoditi organizacijo in sistem svojega dela novim prilikam. S temi vprašanji se že od pomladi sem temeljito ukvarjajo zvezna in vse republiške vlade ter vodstva naših političnih organizacij. V dosedanjih razpravah se je jasno pokazalo, da ne gre več za večje ali manjše spremembe samih organizacijskih oblik, ampak da postaja ob teh bistvenih in revolucionarnih spremembah vprašanje vloge organov ljudske oblasti in sistem državne uprave, principialno vprašanje, ki bo zahtevalo seveda mnogo več kot le rešitev organizacijsko-tehničnih vprašanj. Celotno zakonodajo, tako zvezno in republiško, ki je obravnavala ljudske odbore, bo treba spremeniti oziroma dopolniti. Zato bo zvezna skupščina razpravlja o osnovnem zakonu o ljudskih odborih, republiške skupščine pa bodo morale na novo uzakoniti konkretne predpise o ljudskih odborih vseh stopenj. Pri tem pa je treba seveda poudariti dejstvo, da ne gre za korekture o osnovnih vprašanjih graditve oblasti pri nas, ampak da s temi spremembami dokazujemo višjo stopnjo, ki smo jo dosegli v borbi za socializem, ter pripravljamo pogoje za nadaljnji razvoj. Narodnoosvobodilni odbori kot prva oblika nove oblasti delovnega ljudstva v Jugoslaviji so vsebovali iste elemente socialistične revolucije, na katerih se je in se bo tudi v bodoče razvijala naša ljudska oblast.

Vlada je predlagala ljudski skupščini razpravo o teh vprašanjih pred predložitvijo ustreznih zakonskih osnutkov zato, ker je nova organizacija ljudskih odborov in nova upravno-teritorialna razdelitev Slovenije tolike važnosti, da je pravilno predhodno poročati o dosedanjem delu in doseči čimvečjo aktivizacijo naše skupščine v vseh teh vprašanjih. Svet za zakonodajo in izgradnjo oblasti naše republike je mnenja, da bo treba obravnavati to gradivo v teh-le zakonih: v zakonu o občinskih ljudskih odborih, v zakonu o mestnih ljudskih odborih, v zakonu o okrajnih ljudskih odborih, v zakonu o upravno-teritorialni razdelitvi Slovenije in v zakonu o volitvah in odpoklicu ljudskih odbornikov. Po izdu osnovnega zakona o ljudskih odborih bo naloga naše skupščine, da razpravlja o vseh teh osnutkih in da jih uzakoni.

Na katerih novih principih naj temelji bodoča organizacija ljudskih odborov in v čem naj se spremene in dopolnijo dosedanji zakoni?

Do sedaj so bili vsi predpisi o organizaciji ljudskih odborov vsebovani v splošnem zakonu o ljudskih odborih; s posebnimi zakoni so bili lansko leto uzakonjeni le predpisi o zborih volivcev in o državljanskih svetih in komisijah ter predpisi o delu plenumov ljudskih odborov. Vlada LRS je mnenja, da je potrebno uzakoniti bodoče predpise o ljudskih odborih v treh zakonih, in sicer v zakonu o občinskih ljudskih odborih, v zakonu o mestnih ljudskih odborih in v zakonu o okrajnih ljudskih odborih. S posebnim zakonom pa mora biti seveda urejena nova upravnoteritorialna razdelitev Slovenije.

Najnižje upravnoteritorialne enote in njihovi oblastveni organi so pravzaprav od časa vojne sem ohranili karakter narodnoosvobodilnih odborov, in

to glede obsega in načina vodstva oblastvenih poslov. Tako med narodno-osvobodilno borbo kakor v prvem povojnem času je bila prvenstvena naloga teh najnižjih organov mobilizacija ljudi za konkretne potrebe borbe oziroma po vojni za graditev naše nove ljudsko-demokratske države. Zato se je nujno moralo osredotočiti delo takih organov na teritorialno manjše okoliše, praktično na mesta, mestne rajone in vasi z neposredno okolico. Ves dosedanji sistem je slonel na administrativno-operativnem vodstvu vseh panog javne uprave in posebej gospodarstva ter je zaradi potreb emotnega in v določenih stvareh centralističnega upravljanja puščal ob strani vprašanje sposobnosti samostojnega gospodarskega življenja posameznih upravnoteritorialnih enot. Kakor je bil ta sistem v pretekli dobi nujen, bi bil sedaj, spričo bistvenih sprememb, ki so se izvršile predvsem v zadnjem letu, nesmotrn in neustrezen principom, ki jih uveljavljamo v nadaljnji socialistični graditvi pri nas. Ko se celotno naše gospodarsko življenje oprasha administrativnega poseganja s strani državne uprave in ko želimo čimprej ustvariti tiste elemente v organizaciji ljudske oblasti, ki bodo omogočili čim večjo samoupravo ljudi na določenem teritoriju, potem je nujno, da stremimo po takih upravnoteritorialnih enotah, ki bodo gospodarsko zaokrožene celote in bodo imele take finančne vire, da bo njihova samouprava dobila tudi potrebno gnotno osnovo. Bodoči gospodarski sistem nam pa istočasno omogoča tudi znatno pocenitev državne uprave. Številne naloge, ki jih je moral izvrševati do sedaj ljudski odbor zaradi obveznih odkupov, garantirane preskrbe in distributivnega sistema sploh, odpadejo, prav tako pa se številne naloge iz drugih področij že prenašajo na družbene organe in na razne organizacije. Zato je predlog, da naj bodo bodoče najnižje upravnoteritorialne enote večje od dosedanjih krajev in da naj se imenujejo občine. Perspektiva naše nadaljnje socialistične graditve pomeni samoupravo delovnih množic. V tej perspektivi naj zato občina predstavlja tisto najnaravnejšo skupnost prebivalcev na zaokroženem območju, ki bo omogočala razvoj občine v resnično družbeno skupnost. Danes še ne moremo govoriti o občini kot o že ustvarjeni družbeni skupnosti ljudi na takem področju, ampak govorimo o občini kot upravnoteritorialni enoti z občinskim ljudskim odborom kot predstavniškim in samoupravnim organom ljudske oblasti, ki ima nalogo, da s svojo politiko, z načinom upravljanja občine ustvarja pogoje za tako družbeno skupnost. Zato seveda ne pomeni prisvojitve tradicionalnega imena občine — kakor so nekateri naivno ali pa zlonamerno označevali — povratek na stari čas, ampak nasprotno: ustanavljanje občin je odločen korak naprej v naši socialistični graditvi in pomeni zagotovitev tistih osnov, ki bodo ustvarjale bodočo družbeno skupnost v takih teritorialnih enotah, ki bodo imele najboljše pogoje za to. Dosedanje razprave o občinah so povsod v državi sprejemali ljudje z razumevanjem. V Ljudski republiki Sloveniji niso o teh vprašanjih razpravljali samo državni in politični organi, ampak so jih pretresali zbori volivcev vseh krajevnih ljudskih odborov in skoraj vse naše frontne organizacije. Predlog o ustanovitvi občin je povsod v principu sprejet in je v večini primerov dosežen tudi sporazum glede obsega občin. Razumljivo pa je, da še ni povsod soglasja o mejah bodočih občin, da so še predlogi, ki jih bo treba podrobneje proučiti ter da so še mnoga konkretna vprašanja, na katera bo treba prizadetim vasem ali naseljem odgovoriti. Iz predlogov okrajnih ljudskih odborov bomo videli, kakšna naj bo bodoča upravnoteritorialna razdelitev Slovenije in kakšni posebni problemi so se odprli v dosedanjih razpravah.

Poseben problem predstavljajo pri nas mesta. Gre namreč za vprašanje, kateri kraj naj dobi v upravnem pogledu značaj mesta, katera od teh mest naj imajo položaj okrajev, katera od njih naj ostanejo v sestavu okrajev — toda s položajem, ki jim bo zagotovil posebne pravice, katera od teh mest naj obdrže le naziv mesto, sicer pa naj se v upravnoteritorialnem pogledu vključijo v občine, odnosno ohranijo značaj občine. Dosedanji predlog je tak, da naj se označijo kot posebne upravnoteritorialne enote z nazivom mesto naslednja mesta: Ljubljana, Maribor, Celje, Bled, Idrija, Jesenice, Kranj, Murska Sobota, Novo mesto, Postojna, Ptuj, Trbovlje, Tržič, Škofja Loka, Kamnik, Nova Gorica in eventualno Guštanj. Za vsa ta mesta naj veljajo določila zakona o mestnih ljudskih odborih. V tem zakonu naj bo določeno, da so Ljubljana, Maribor, Celje izvzeta v celoti in v vsakem pogledu iz kompetence okrajnih ljudskih odborov. Ostala mesta pa naj prav tako dobijo svojo samostojnost v vseh panogah javne uprave, razen nekaterih splošnih nalog, glede katerih ostanejo pod kompetenco okraja. Torej Ljubljana, Maribor in Celje opravljajo poleg lokalnih tudi vse splošne naloge in so podrejena samo republiškim organom. Ostala mesta pa naj po teh predlogih opravljajo v splošnih zadevah naloge financ, komunale, gradenj, obrti, turizma in gostinstva, lokalnega prometa, stanovanjskih zadev in socialnega skrbstva ter so prav tako v vseh teh stvareh neposredno podrejena republiškim organom. Za ostala mesta naj velja zakon o občinskih ljudskih odborih, imajo naj naziv mestne občine ter smejo dobiti s statutom, ki ga potrdi Prezidij Ljudske skupščine LRS, v posameznih upravnih zadevah večje kompetence. Ves čas po vojni so v pogledu upravnoteritorialne razdelitve, glede organizacije in upravljanja mest ostala številna vprašanja nerešena. Namen je, da ob priliki sedanje organizacije to rešimo in sicer v tem smislu, da zagotovimo mestom samostojnejši in uspešnejši razvoj, tako kakor ga zahteva njihov značaj gospodarskih in kulturnih središč. Ker pa je treba varovati principe organizacije ljudskih odborov in hierarhije ljudske oblasti, prav tako pa tudi upoštevati velikost in pomembnost posameznih mest, zato je svet za zakonodajo mnenja, da je treba izvršiti v tem pogledu kategorizacijo mest.

Okraji kot upravnoteritorialne enote ohranijo enak značaj kot prej ter funkcionirajo nasproti občinam oziroma mestom kot drugostopna oblast. Predlog je, da se število okrajev zmanjša. Podobni razlogi kot za združitev krajev v občine so tudi za komasacijo nekaterih okrajev. Bodoči sistem nam to omogoča, pocenitev državne uprave pa nareka izvršiti to povsod tam, kjer je smotрно. Proučitev predlogov okrajev nam bo dala konkretno sliko.

Kakšne spremembe naj se izvrše glede volitev in števila ljudskih odborov? Dosedanji način volitev s kroglicami naj bi se odpravil in nadomestil s pismenimi volitvami. Predsednik občine in predsednik mestnega ljudskega odbora naj bi se volil posebej in ne kakor dosedaj, da ga iz svoje srede izvolijo ljudski odborniki. Predsednik okrajnega ljudskega odbora pa naj bi bil voljen na dosedanji način, to je, da ga okrajni ljudski odbor sam izbere izmed odbornikov. Volitve naj se vrše po volilnih enotah in sicer v občinah tako, da sme biti v eni volilni enoti izvoljenih največ pet odbornikov, v mestih in okrajih pa mora biti vsak odbornik izvoljen v svoji volilni enoti. V občinah je pasivna volilna pravica za odbornike vezana na prebivanje v dotični enoti, za predsednika pa na teritorij občine. Isti princip naj bi veljal tudi v mestih in v okrajih, to se pravi, da morajo imeti kandidati

za ljudske odbornike teh ljudskih odborov svoje stalno prebivališče v mestu oziroma okraju. Ne zadostuje pa, da je le rojen na ozemlju teritorialne enote, kjer se vrše volitve. Za aktivno volilno pravico ostanejo v veljavi dosedanji predpisi. Ljudski odbori občin, mest in okrajev naj bi se številčno nekoliko zmanjšali. Bodoče poslovanje ljudskih odborov bo zahtevalo znatno večjo aktivnost kot do sedaj. Predvideno je, da naj imajo občinski ljudski odbori 15—30 članov, mestni 25—50, mesta, ki so izločena iz okrajev 50—80 in prav toliko okraji. Ljudskim odbornikom je priznana imuniteta samo na območju ljudskega odbora in ni omejena, kakor je bilo to doslej, le na primere, če je tudi dejanje storjeno na območju ljudskega odbora. O odvzemu imunitete sklepa ljudski odbor sam, le pri mestnih in okrajnih ljudskih odborih ima med dvema sejama to pravico predsednik. Kot pritožbena instanca nastopa Prezidij Ljudske skupščine LRS. Sprememba od prej naj bi bila tudi v tem, da sum o pobegu ne more biti razlog za odvzem imunitete. Glede disciplinske odgovornosti ima dosedanji splošni zakon o ljudskih odborih posebne določbe. Predlog je, da se disciplinska odgovornost odbornikov odpravi, ker ni v skladu z značajem funkcije ljudskega odbornika kot voljenega predstavnika ljudstva. Če odbornik zgubi zaupanje volivcev oziroma če ne opravlja svojih dolžnosti, se more proti njemu uporabiti pravica odpoklica.

Bistvena sprememba o organizaciji in poslovanju ljudskih odbornikov je predvidena v tem, da ljudski odbor kot celota, to je v plenumu, izvršuje vso zakonodajno in izvršno oblast. Ta sprememba bo pomenila bistven nadaljnji korak v poglobljanju demokracije ljudske oblasti. Dosedaj je plenum izvolil svoj izvršilni odbor in njemu izročil vso izvršilno oblast. Brez dvoma je bil doslej ta sistem nujen in izvršilni organi ljudskih odborov so v resnici izvršili odločilno vlogo pri graditvi naše oblasti in so predstavljali nujen instrument za izvrševanje vseh upravnih nalog, ki jih je terjal predvsem dosedanji gospodarski sistem. Poudarili smo že, da so v zadnjem času, posebno v tem letu, okrajni ljudski odbori kot predstavniški organi pridobivali mnogo večji pomen in avtoriteto ter da so različni ukrepi v smeri poglobljanja demokracije naše ljudske oblasti uravnavali delo izvršilnih organov v skladu z demokratičnimi principi. Vendar jim je že samo dejstvo, da ljudski odbori v svojih plenutih niso neposredno vodili nalog državne uprave, jemalo karakter resničnega oblastnega organa in se je posebno v prejšnjih časih reducirala njihova vloga na več ali manj formalen demokratičen organ, ki dejansko vodstva ni imel v svojih rokah. Kar bi bilo v preteklem letu vse-kakor preuranjeno, to je spričo bistvenih sprememb, ki se dogajajo predvsem na gospodarskem področju, danes možno in seveda tudi potrebno izvesti. Ni pa bil izvršilni odbor in poverjenik nedemokratična institucija, saj je bil izvoljen iz ljudstva. Ker pa je izvršilni odbor in poverjenik postal samostojen organ, ki je opravljal svoje dnevne naloge praktično brez nadzorstva plenuma, je že tak položaj sam predstavljal nevarnost za birokratizacijo državne uprave in za njeno ločenost od kontrole ljudstva. Načelo enotnosti oblasti je uveljavljeno pri nas od začetka. Izvršilni organi imajo vse svoje kompetence od ljudskega odbora in njemu odgovarjajo za svoje delo. Toda, kakor hitro je izvajal izvršilni odbor te svoje kompetence kot lastno pristojnost, je bil praktično ločen od ljudskega odbora in praksa poslovanja plenutih ni zagotovila potrebne in uspešne kontrole nad njim. Danes so že dani pogoji, da se načelo enotnosti oblasti tudi v praksi uveljavi; poleg ljudskega odbora

kot celote ne more biti nobenega organa državne uprave, ki bi mogel samostojno poslovati v okviru neke svoje lastne pristojnosti. Torej, ljudski odbor bo v svojem plenumu sam in neposredno izvrševal funkcije oblasti in vodil državno upravo. Razumljivo pa je, da bo moral znotraj odbora uveljaviti tako organizacijo, ki mu bo omogočila uspešno opravljanje vseh nalog.

Novi zakonski osnutki predvidevajo znatno okrepitev ljudskih odborov kot samoupravnih organov. V opravljanju svojih lokalnih nalog, katere naj zakon označi oziroma jih našteje, so ljudski odbori samostojni ter so dolžni opravljati oblastvene in upravne naloge le v okviru zakonov in ustave. Višji organi jim ne morejo dajati glede teh lokalnih nalog nobenih pravnih predpisov, ampak imajo možnost vršiti le splošno kontrolo zakonitosti njihovega poslovanja. V utrjevanju take samouprave ljudskih odborov se vedno bolj zožujejo kompetence višjih državnih organov in bodoča zakonodaja bo morala to vprašanje reševati tako, da bo označila in podrobno opredelila le kompetence višjih organov, za vse drugo pa bo veljalo pravilo, da so lokalne naloge v izključni kompetenci osnovnih, to je najnižjih organov ljudske oblasti, v občinah in mestih.

Ker je ljudski odbor v svoji upravnoteritorialni enoti edini organ ljudske oblasti, to se pravi, da poleg njega ne more obstajati noben drug organ, ki bi mu bila poverjena funkcija organa državne oblasti, je razumljivo, da izvaja tudi vse splošne naloge. V teh splošnih nalogah pa je ljudski odbor v občini, v mestu in v okraju vezan na predpise višjih državnih organov. Omenili smo že, da naši novi osnutki zakonov o ljudskih odborih uvajajo nov položaj mest in sicer prav v tem, da dajejo mestom iz področja splošnih nalog večjo samostojnost. Določene naloge se izvamejo iz kompetence okrajnih ljudskih odborov in neposredno podredijo republiškim organom. Prav ta vprašanja bo treba v nadaljnji razpravi podrobneje proučiti, ker moramo enako zavarovati koristi posameznih mest, kakor interes enotne politike okraja v stvareh splošnega značaja.

Odnos ljudskih odborov do gospodarstva se bistveno menja. S tem, da ljudski odbori kot organi oblasti in državne uprave izgubljajo svojo neposredno vodstveno funkcijo, se vsekakor njihova naloga zoži. Istočasno pa se ta naloga razširi in sicer s tem, da dobijo ljudski odbori širše in pomembnejše naloge, ki jih bodo reševali v okviru planov, zakonov in splošnih predpisov do vseh podjetij in gospodarskih organizacij na svojem območju. Dolžnosti podjetij in organizacij do ljudskega odbora se povečajo predvsem v pogledu materialnih obveznosti. Zaradi tega bo dolžnost in pravica ljudskih odborov, neposredno zanimati se za razvoj in vodstvo podjetij ter gospodarskih ustanov v svoji upravnoteritorialni enoti. Ureditev teh vprašanj kakor tudi predpisi o gospodarskem temelju ljudskih odborov bodo uzakonjeni v gospodarskih zakonih, ki bodo pravno uvedli nov gospodarski sistem. Ljudski odbori bodo imeli večjo možnost kot doslej razvijati lokalno gospodarstvo, predvsem mesta svojo komunalno dejavnost. Ustanavljanje podjetij in splošno nadzorstvo nad njimi in nad komunalnimi ustanovami ter soudeležba pri dohodkih gospodarstva bo omogočila večje investicije za tiste potrebe, ki bodo po mnenju občine oziroma mesta najnujnejše. Zaradi načelnega stališča, ki ga uveljavljajo novi zakonski osnutki, da naj se namreč posli državne uprave povesod tam, kjer so pogoji dozoreli za to, izročajo družbenim organizacijam, se predvideva ustanovitev raznih odborov, kakor so cestni, šolski, zdravstveni odbor itd. To naj bodo družbeni organi, ki naj ob podpori in splošnem vodstvu ljudskega

odbora že v celoti prevzemajo nekatere prejšnje funkcije državnih organov. Samouprava in vedno večja samostojnost ljudskih odborov naj se potrdi s tem, da imajo okraji in mesta svoj samostojni družbeni plan in proračun, prav tako občina, verjetno s to razliko, da bodo občinski družbeni plani dejansko vsebovani v njihovih proračunih. V novem zakonu o družbenem planu bodo ti principi uveljavljeni. V diskusiji je predlog, da naj zaradi uspešnega razvoja mest garantira republiška skupščina realizacijo njihovih družbenih planov s tem, da zagotovi morebitna manjkajoča finančna sredstva. Razume se, da bo treba realnost takih predlogov še preizkusiti ter spraviti v sklad s celotnim sistemom, ki ga sedaj uvajamo.

Ker imajo mesta kot naravna pokrajinska središča posebno vlogo v življenju vseh tistih krajev, ki naravno težijo k mestu kot k svojemu gospodarskemu in kulturnemu središču, je nujno, da bodoči predpisi uravnavajo tudi to vprašanje. Zato je predvideno, da sodeluje mestni ljudski odbor pri upravljanju lokalnih nalog z občinskimi odbori okoliških občin oziroma z okoliškimi okrajnim ljudskim odborom. Sodelovanje bo potrebno pri uravnavanju družbenega plana mestne občine z družbenim planom okraja; potrebno bo sodelovanje pri ustanavljanju in splošnem vodstvu gospodarskih in komunalnih podjetij ter zavodov, ki služijo potrebam mestnega prebivalstva in istočasno prebivalstva okoliških občin; potrebno bo sodelovanje v finančnih zadevah zaradi vzdrževanja takih podjetij in zavodov. Zakonski osnutek predvideva, da v primeru nesporazuma med prizadetimi ljudskimi odbori odloča o teh zadevah Prezidij Ljudske skupščine LRS.

Tem novim principom bodoče zakonodaje o ljudskih odborih bo treba seveda prilagoditi tudi njihovo poslovanje. Rekli smo že, da je osnovna sprememba združitev zakonodajne in izvršne oblasti v plenumu ljudskega odbora, ki naj neposredno sam upravlja oblastvene in upravne naloge. Ta način bo v večini podeželskih občin izvedljiv neposredno in bo treba le izjemoma ustanavljati v občinskih ljudskih odborih svete za posamezna upravna področja. Pri večjih mestnih občinah v mestih in pri okrajnih ljudskih odborih bo pa vsekakor potrebno, da plenumi ustanovijo potrebne svete za opravljanje posameznih upravnih nalog. Ker ljudski odbor ne bo več imel izvršilnega odbora kot samostojnega organa in ker bo neposredno sam vodil vse posle, bo moral glede zasedanj spremeniti dosedanje prakso. Do sedaj so ljudski odbori zasedali toliko in tolikokrat na leto ter so bili k vsakemu zasedanju posebej klicani. Med zasedanji so izvršilni odbori kot stalni organi dejansko vršili funkcijo ljudskega odbora, oziroma le nekaj nalog je opravljal tudi predsedstvo ljudskega odbora. Po odpravi izvršilnih odborov more od sedaj dalje izvrševati ljudski odbor svojo oblast le na ta način, da stalno zaseda. Če ne bi sprejeli principa stalnega zasedanja ljudskih odborov, dejansko ne bi bilo med posameznimi zasedanji stalnega organa za vodstvo nalog državne uprave. Ker pa tak organ mora biti in ker ne more biti to nihče drug kakor ljudski odbor sam, zato moramo od sedaj dalje govoriti o stalnem zasedanju ljudskega odbora. Ker pa praktično ni mogoče, da bi ljudski odbor tudi dobesedno stalno zasedal, se more ta princip uveljaviti na ta način, da opravlja plenum svoje naloge na posameznih sejah. Naloge državne uprave pa so stalne in vsakodnevne in zato si mora ljudski odbor ustvariti tako organizacijo, da bo sposoben izvajati poleg oblastvenih funkcij tudi svojo upravno funkcijo. Zato je predvidena ustanovitev svetov za posamezna upravna področja, katerim da plenum določene naloge in poobla-

stila. Gre predvsem za izdajanje odločb v upravnem postopku, za nadziranje podjetij, za izvrševanje odlokov, odredb plenuma, za vsa pripravljalna dela za plenum itd. Predvideno je, da več kakor šest takih svetov niti mestni niti okrajni ljudski odbori ne bi imeli, in ti sveti naj bi bili: svet za gospodarstvo, svet za finance, svet za komunalne zadeve, svet za notranje zadeve, svet za prosveto in kulturo in svet za ljudsko zdravstvo, socialno skrbstvo in delo. Le po sklepu okrajnega ljudskega odbora in s privoljenjem Prezidija Ljudske skupščine LRS se lahko ustanovi še kak drug svet. Zaradi boljšega in lažjega poslovanja se pri svetu lahko ustanovijo tudi posamezni odbori. Vendar taki odbori nimajo položaja organa s kakršnimi koli kompetencami, ampak morejo biti le strokovna pomoč svetu. Ne samo, da se je s tem skrčilo število organizacijskih enot za posamezna upravna področja, ampak se je izvršila sprememba tudi v tem, da prejšnjega individualnega poverjenika sedaj brez izjeme nadomesti kolektivni organ. Ta kolektivni organ ne sestavljajo samo člani ljudskega odbora, ampak pridejo vanj predstavniki družbenih organizacij in društev ter poedinci strokovnjaki. Svet ni več izvršilni organ v smislu prejšnjega izvršilnega odbora oziroma poverjenika, ker je funkcijo prevzel plenum. Svet mu jo le v določenih mejah poinaga izvrševati. To se kaže v tem, da je v zakonskih osnutkih točno predpisano, katere naloge mora opravljati ljudski odbor v svojem plenumu in teh ne sme prenašati na svoje organe. Prav tako pa je ta princip zavarovan tudi s tem, da sme ljudski odbor vsak čas pritegniti nase vsako od nalog, ki je sicer z zakonom ali pa po njegovem pooblastilu izročena svetu. Svetu ne bodo mogli več izdajati odredb, to je splošnih izvršilnih predpisov, kakršno možnost so do sedaj imeli izvršilni odbori, ampak bo pravica izdajanja splošnih izvršilnih predpisov izključna pristojnost ljudskega odbora samega. Sveti bodo izdajali kot rečeno na osnovi odlokov, odredb in drugih pravnih predpisov plenuma odločbe po načelih upravnega postopka ter navodila za izvajanje pravnih predpisov ljudskega odbora. Odprto je zaenkrat ostalo vprašanje, ali naj imajo po posebnem pooblastilu ljudskega odbora sveti pravico izdajati tudi odredbe, to je splošne izvršilne predpise ali ne. V skladu s principom stalnega zasedanja ljudskega odbora to ne bi bilo. Vprašanje pa je, ali vendar ne bo v nekaterih upravnih panogah tako pooblastilo potrebno zaradi značaja poslov samih.

V poslovanju svetov imajo ljudski odbori že do sedaj določene izkušnje, zato ne bo težko to prakso posplošiti za vsa upravna področja. Ker smo z organizacijo svetov, o katerih sedaj govorimo, dosegli višjo stopnjo v poglobljanju socialistične demokracije, kot so jo predstavljali dosedanjí sveti in komisije državljanov pri izvršilnih odborih, bo treba seveda odpraviti predpise, ki smo jih lansko leto uzakonili glede svetov državljanov. Prejšnja pomoč in kontrola ljudstva, izražena v svetih in komisijah državljanov, se sedaj spreminja v teh svetih v funkcijo državnega organa z izrazitim družbenim značajem, kjer postane svet za vsako od panog državne uprave kolektiven in v mejah svoje pristojnosti odločujoč organ.

Po novih osnutkih je funkcija predsednika ljudskega odbora bolj poudarjena kot doslej. Ne sicer v tem, da bi postal predsednik kak individualni organ ljudske oblasti, ker vsa oblast je in ostane v ljudskem odboru kot celoti in je ne more z nikomer deliti. Toda funkcija predsednika postane važnejša zato, ker so mu naložene številne dolžnosti za pravilno funkcioniranje ljudskega odbora in za pravilno izvajanje njegovih pravnih predpisov,

poleg tega predstavlja občino odnosno dotični ljudski odbor in je neposredni voditelj državnega aparata ljudskega odbora. Izhajajoč iz principa nedejivosti ljudske oblasti tudi ni predvideno predsedstvo ljudskega odbora kot nekega organa plenuma. Te potrebe ni, ker zagovarjamo načelo o stalnem zasedanju ljudskega odbora, določene naloge med sejami pa lahko opravlja predsednik sam. Ista oseba more biti zaporedoma predsednik ljudskega odbora le dve poslovni dobi. To določilo je predvideno v bodočih zakonih zato, da se delo funkcionarjev v državnih oblastvenih organih ne profesionalizira in ne osredotoči na eno osebo.

V ljudskih odborih ostanejo seveda še nadalje komisije za opravljanje nalog, ki jih ima skupščina kot oblastveni organ. Novi zakonski osnutki so te komisije imenovali odborniške komisije zaradi razločka od drugih komisij, ki bi jih ustanavljali ljudski odbori v zvezi z upravnimi nalogami. V občinskem odboru naj bi bila obvezna le mandatno-imunitetna odborniška komisija, pri mestnih in okrajnih odborih pa tudi druge, in sicer: za prošnje in pritožbe, za volitve in razrešitve sodnikov ter za pravne predpise in organizacijo ljudske oblasti. To so po značaju take komisije, kot so odbori v zvezni skupščini in v republiških skupščinah. Nova institucija, ki se uvaja pri ljudskih odborih, je sodnik za prekrške. Naloga zakonodaje o ljudskih odborih je le ta, da ga označi kot organa ljudskega odbora, ki ga sam izvoli. Predpisi za poslovanje sodnika za prekrške kakor tudi komisije za prekrške pri občinskih ljudskih odborih, so vsebovani v zakonu o prekrških in bodo po potrebi izpopolnjeni še z drugimi predpisi.

Aparat ljudskega odbora bo imel pri novi organizaciji vsekakor pomembnejši značaj. Ne seveda v tem, da bi se mogle katerekoli funkcije iz pristojnosti ljudskega odbora, ki imajo karakter oblastvenega akta, prenašati na aparat, ampak bo pomembnost aparata predvsem v njegovi strokovni pripravi predlogov plenumu ali svetu ter v skrbi za zakonito, natančno in strokovno pravilno izvajanje pravnih predpisov. Razumljivo je, da bodo dani prav v pogledu varovanja zakonitosti posameznim višjim državnim nameščencem v aparatu ljudskega odbora določene kompetence.

Uvaja se načelo, da je odborniška funkcija brezplačna. Ljudski odbornik ne more stopiti pri svojem ljudskem odboru v službeno razmerje. Razen predsednikov okrajnih in mestnih ljudskih odborov ter eventualno večjih občin praviloma ne bo nihče prejemal za svoje delo stalne nagrade, temveč le povrnitev stroškov in povračila za izgubljeni zaslužek zaradi dela v ljudskem odboru. Funkcija tajnika, ki bo nameščenec ljudskega odbora, kakor tudi funkcija tajnikov svetov in drugih strokovnjakov, bo pomembnejša in odgovornejša kakor doslej. Zato bo treba prav posebno skrbeti za to, da bo ves aparat ljudskega odbora, predvsem pa višji nameščenci, politično in strokovno odbran kader. Zaradi interesa, ki ga mora imeti državna uprava kot celota za pravilno izvajanje splošnih predpisov, kakor tudi zaradi dolžnosti, ki jo morajo imeti višji organi v utrjevanju samouprave nižjih organov, bo potrebno posebej premisliti, kakšen sistem naj uvedemo pri nameščanju teh višjih uradnikov in kakšna naj bo praksa pri sistemizaciji. Mnenja smo, da bo potrebno za določene položaje tudi pri konkretni namestitvi potrdila višjega organa, na primer za tajnike ljudskih odborov, za tajnike svetov ter za nekatere pomembnejše strokovnjake. Prav tako bo moral Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti vlade LRS zadržati pravico potrjevanja sistemizacije upravnih organov ljudskih odborov.

Družbeni kontroli in neposrednemu sodelovanju pri oblastvenih in upravnih nalogah posvečajo novi osnutki posebno pozornost. Zaradi večjega teritorialnega obsega najnižjih upravnoteritorialnih enot, to je občin, bodo zbori volivcev v posameznih volilnih enotah pridobili na svojem pomenu. Tu je treba omeniti, da je vseboval zvezni osnutek splošnega zakona o ljudskih odborih določila, da smejo imeti posamezne oddaljenejsje vasi, oziroma naselja vaške svete. Ti vaški sveti naj bi pomagali občinskim odborom voditi lokalno upravo in naj bi olajšali prebivalcem izvrševanje opravkov, ki jih imajo na občinskem odboru. V kolikor smo do sedaj pretresali to vprašanje v zakonodajnem svetu, principialno pa tudi že na vladi, smo bili mnenja, da uvajanje neklih posebnih vaških svetov v Sloveniji ne bi bilo potrebno. Pri nas ne gre za take oddaljenosti, da ne bi bilo ljudem mogoče z majhnim trudom opravljati neposredno vse svoje posle na sedežu občinskega odbora. Prepričani smo, da bi uvajanje vaških svetov marsikje po nepotrebnem razpihovalo ozke lokalne tendence, ki bi šle v škodo razvoja občine kot celote. Nevarnost je pa tudi v tem, da bi si posamezniki ali pa majhne skupine praktično predstavljali vaški svet kot samostojno oblast v svoji vasi in s tem seveda onemogočali enotno občinsko politiko. Pa tudi če bi ta nevarnost ne bila tolikšna, nam že sedanjí sistem sodelovanja ljudi na zborih volivcev popolnoma zadostuje za uresničitev vseh tistih potreb, ki jih imajo prebivalci v pogledu predlogov, prošenj in kritike poslovanja občinskih ljudskih odborov. Iz tega razloga tudi ne bi uvajali stalnega predsedstva zborov volivcev, ker bi moglo tako predsedstvo, če bi bilo stalno, predstavljati enake nevarnosti kakor stalni vaški sveti. Vsakokratno predsedstvo zbora volivcev bo dolžno opravljati vse naloge, katere mu je zbor naložil. To se praktično pravi, da bodo imeli vaščani možnost preko predsedstva zbora volivcev dobiti odgovor oziroma odločitev na njihove predloge, pritožbe ali prošnje, ne da bi bilo potrebno, da se še sami neposredno obračajo na svoj občinski odbor. Pri vsej bodoči praksi bo važno to, da ohranimo princip enotnosti občinskega ljudskega odbora in nedeljivosti oblasti, da pa z zbori volivcev dosežemo čim večje sodelovanje in čim budnejšo kontrolo volivcev pri vodstvu občinske politike.

Doslej lokalnega referendumá nismo imeli. Osnutek o mestnih ljudskih odborih ga uvaja. Predlog pa je, da se uzakoni referendum pri vseh ljudskih odborih, predvsem seveda pri okrajnih in mestnih. Če ljudski odbor smatra, da je treba v konkretni zadevi zaslišati volivce z glasovanjem, napravi to v obliki referendumá. V takem primeru postane seveda odločitev volivcev obvezna za ljudski odbor, ki ustrezní sklep uveljavi s pravnim predpisom. Nove oblike sodelovanja državljanov pri vodstvu državne uprave so predvideni zbori predstavnikov delovnih kolektivov in organizacij. Zaradi novega gospodarskega sistema, zaradi poglobljanja socialistične demokracije v organih ljudske oblasti, zaradi postopnega odmiranja države in prehajanja njenih funkcij na družbené organe pomeni uvajanje take vrste sodelovanja v bodočnosti zelo pomembno novost za pravilno vodstvo gospodarske kakor tudi ostale politike. Praktično bi pomenili taki zbori povezavo vseh delovnih kolektivov in drugih družbenih organizacij iz območja ljudskega odbora. Tak organ sicer ne bo imel državnodružbenega značaja, ker take potrebe ni, imel pa bo značaj posvetovalnega organa ter bo moralo postati sodelovanje z njim za ljudske odbore nujno potrebna oblika dela.

Razmerje do višjih organov je v predvidenih zakonskih osnutkih urejeno na principu krepitve samouprave bodočih občinskih ljudskih odborov. V lokalnih nalogah ne more višji organ nižjemu ničesar predpisovati, ampak izvaja ljudski odbor lokalne naloge samo na osnovi ustave in zakonov ter ima višji organ pri tem le pravico kontrole zakonitosti. Sicer pa se urejajo odnosi do višjih organov v splošnih nalogah na tem principu, da so nižji organi dolžni izvrševati pravne predpise višjih.

Določbe sedanjega splošnega zakona o statutih so seveda prevzete tudi v osnutke bodočih zakonov. S statutom se določa področje, organizacija in delo ljudskega odbora in v njem se morajo odražati vse posebnosti občine, mesta oziroma okraja. Prav tako mora statut urejati razmerje organov ljudske oblasti do podjetij, zavodov, zadrug in drugih družbenih organizacij. Do sedaj ljudski odbori še niso imeli svojih statotov. Zaradi sedanjih pomembnih sprememb v gospodarstvu in v organizaciji ljudske oblasti in državne uprave bomo morali dati posebno važnega poudarka prav statutom. Če želimo ustvariti trdne temelje ljudske samouprave in temelje bodoče družbene skupnosti prebivalcev na določenem območju, potem bo treba podrobno preiskati vse možnosti v posamezni občini in mestu, kako tak razvoj zagotoviti ter upoštevati vse tiste posebnosti, ki se morajo upoštevati pri vodstvu določene upravnoteritorialne enote. Posebej bo treba proučiti v zvezi s sprejemanjem statotov položaj naših mest in s temeljnim predpisom, ki naj ga predstavlja prav statut sam, zagotoviti uspešnejše poslovanje organov lokalne oblasti. Sprememba od prej je predvidena v tem, da vse statute brez razlike stopenj ljudskih odborov potrjuje Prezidij Ljudske skupščine LRS, ki ima poleg tega pravico, da mestnim občinam prizna več kompetenc kakor jih določa zakon o občinah. Že sedaj je naloga vseh organov lokalne oblasti, da s pomočjo naših republiških institucij čimprej in čim boljše pripravijo osnutke statotov.

V tem poročilu zakonodajnega sveta glede bodoče organizacije in poslovanja ljudskih odborov smo se omejili, kot ste slišali, le na osnovna vprašanja. Ljudskim poslancem je izročeno gradivo le zaradi boljšega razumevanja tega poročila in v tem gradivu so navedene podrobnejše izpremembe od dosedanjih pravnih predpisov. Številna od teh vprašanj še seveda niso dokončno preiščljena in ta material tudi ne predstavlja kakega dokončnega stališča naše vlade. Nadaljnja razprava tako tu v ljudski skupščini kakor v vseh naših organizacijah na terenu samem bo omogočila vladi predložiti definitivne osnutke naslednjemu zasedanju ljudske skupščine.

Potrebno je, tovariši ljudski poslanci, da dam še kratko obrazložitev predloga upravnoteritorialne razdelitve Slovenije, kakor jo vidite iz predloženega osnutka upravnoteritorialne razdelitve. Tudi ta predlog ne predstavlja nekega dokončnega stališča naše vlade, ampak se je vlada odločila za enkrat samo v principu za kraje in mesta, dočim je preustila predlog o občinah našim okrajnim ljudskim odborom. Material, ki ga imate pred seboj, predstavlja predlog naših okrajnih ljudskih odborov, kako naj se razdelijo okraji na občine. Dosedaj smo, kakor vam je znano, imeli glede upravnoteritorialne razdelitve pri nas 27 okrajev, pet mest, izločenih iz okrajev — Ljubljana, Maribor, Kranj, Jesenice in Celje — so fungirali kot samostojne okrajno teritorialne enote v stopnji okrajev. Predlog vlade je bil, naj se število okrajev zniža iz razlogov, ki sem jih na kratko navedel v obrazložitvi novih principov organizacije ljudske oblasti. Bilj smo mnenja, naj se 7 okrajev

odpravi oziroma pravilneje združi z drugimi okraji. Na Primorskem gre za združitev okraja Tolmin in Idrija ter okraja Postojna in Ilirska Bistrica oziroma dela Ilirske Bistrice k Sežani. Na Dolenjskem za ukinitvev okraja Grosuplje, ki se po večjem delu združi z Ljubljano okolico ter za ukinitvev okraja Trebnje, ki se po večjem delu združi z Novim mestom. Na Štajerskem za združitev okraja Lendava in Murska Sobota v en okraj, drugič za združitev okraja Ljutomer in okraja Radgona v nov samostojen okraj in tretjič za razformiranje dosedanjega okraja Poljčane ter za njegovo priključitev deloma k Mariboru okolici, deloma k Celju okolici in manjšega dela tudi k okraju Ptuj. Po tem predlogu naj bi imeli sedaj 20 okrajev. Mesta, ki naj se izvzamejo iz okrajev, so samo 3, in sicer Ljubljana, Maribor in Celje. Že preje sem pojasnil, da po osnutkih novih zakonov dobijo mesta poseben položaj. Mesta, za katera naj bi veljal zakon o mestnih ljudskih odborih z določili, ki jim praktično omogočijo vso kompetenco, naj bi bilo poleg Ljubljane, Maribora in Celja še naštetih 13 mest. Predlog okrajnih ljudskih odborov je, da bi se njihovi teritoriji razdelili na znatno večje upravnoteritorialne enote, kakor so bili doslej krajevni ljudski odbori. Po tem predlogu je videti, da naj ima 20 okrajnih ljudskih odborov samo 501 občino. Povprečno število prebivalstva na eno občino je po tem predlogu 2372, dočim je bilo prejšnje povprečje na posamezni krajevni ljudski odbor 1015 prebivalcev. Preje smo imeli, kakor vam je znano, 1143 krajevnih ljudskih odborov, v mestih pa še rajone, dočim naj bi imeli sedaj 501 občino in mesta Maribor, Ljubljana in Celje brez rajonov kot nedeljene upravnoteritorialne enote. Doslej smo pri opravljanju poslov v zvezi z upravnoteritorialno razdelitvijo Slovenije ugotovili, da je od predlaganih 501 občine še 104 spornih primerov. To se pravi, da v 104 občinah bodisi ni soglasja prizadetih občanov oziroma prebivalcev posameznih vasi in naselij ali pa da še ni odločitve okrajnih ljudskih odborov. Neposredno je naš svet za zakonodajo med temi pripravami sprejel 15 posebnih delegacij, ki so zahtevale drugačno ureditev kakor pa njihov okrajni ljudski odbor, sprejeli smo 31 pismenih pritožb in prihajajo seveda še iz dneva v dan nove pritožbe, nova vprašanja in novi predlogi. Za prvo dobo našega dela na upravnoteritorialni razdelitvi je bilo značilno, da so naši aktivni v okrajih premalo neposredno razpravljali o teh vprašanih s prebivalci samimi. Predvsem smo opazili kot večjo napako, da se je skoro povsod naš industrijski proletariat izognil temu vprašanju in da ni sodeloval pri predlogih, kako naj se upravnoteritorialno uredi njihove vasi oziroma naselja, kjer prebiva industrijsko delavstvo. Nasprotno pa smo videli velik interes kmečkega prebivalstva pri tem vprašanju in v marsikaterih primerih tudi interes take vrste, ki ni v skladu s principi, ki jih hočemo uveljaviti z novo upravnoteritorialno razdelitvijo. Skratka, vsa današnja situacija kaže, da bo treba vprašanje razdelitve okrajev na občine še temeljito proučiti. Mislim, da je danes naša naloga v tem, da presodimo ali so principi, na katerih smo oslonili naše delo, pravilni ali ne. Ti principi, kot sem jih že preje nakazal, naj bi bili v tem, da se morajo vsekakor osnovne upravnoteritorialne enote povečati prvič zato, ker to dopušča naš bodoči sistem dela, drugič, ker je nujno, da pridobe te upravnoteritorialne enote tako gmotno osnovo, da bomo lahko v resnici govorili o ustanavljanju oziroma o boju za njihovo samoupravo.

Nadalje mislim, da je treba tukaj oficialno izreči mišljenje o ureditvi vprašanja naših mest. Na kratko bi povedal še nekaj konkretnih stvari. Sedaj

je v Sloveniji 48 naselij, ki nosijo ime mesto. Od teh 48 naselij so nekatera taka, ki po svojem značaju dejansko niso mesta, ki pa imajo ta naslov zgolj iz historigčnih razlogov. Tako na primer Gornji grad, ki je postal mesto leta 1929 iz posebnih razlogov. Že takrat ni imelo in še danes nima to mesto dejansko značaja mesta in ga zato v našem predlogu ne prištevamo k mestom. Drugo tako mesto, ki še nosi tako ime, ki pa po svojem značaju nima pogojev, da bi fungiralo kot mestna občina, še manj pa kot mesto v smislu teh naših osnutkov, je Sv. Križ na Vipavskem. Za vsa druga mesta smo pa mnenja, da naj ohranijo svoje ime in da s tem pridobijo tudi značaj mestne občine, to se pravi, da je možno s statuti, ki jih potrjuje Prezidij Ljudske skupščine LRS, tem mestnim občinam dodeliti večje kompetence kot jih zakon o občinskih ljudskih odborih predvideva za občino. Mesta Bled, Guštanj, Idrija, Jesenice, Kamnik, Kranj, Murska Sobotna, Novo mesto, Postojna, Ptuj, Nova Gorica, Škofja Loka, Trbovlje in Tržič pa naj bodo v upravnoteritorialnem pogledu mesta in naj zanje velja zakon o mestih, ki seveda tem mestom daje v naši državni upravi poseben, samostojnejši položaj.

Tu so ob tej priliki prišli še predlogi za spremembo imen. Kakor veste, se je že v letu 1947 naša ljudska skupščina pečala z vprašanjem spremembe imen. V letu 1948 smo sprejeli poseben zakon, v katerem smo določili način, kako naj se sprememba imen naselij izvrši. Do danes razen edinega primera na Goriškem, ko smo dali Rihemberku ime Branik, še noben okraj ni poslal ustreznih predlogov za taka preimenovanja. Mnenja smo, da ne moremo via facti z zakonom o upravnoteritorialni razdelitvi Slovenije izvršiti ta preimenovanja, ampak da je treba ta preimenovanja izvršiti na osnovi predpisov, ki jih določa zakon o imenih naselij iz leta 1948, katerega 5. člen pravi: »Sprememba imena naselij, imena novih naselij ter združitve in razdružitve naselij v območju istega krajevnega ljudskega odbora«, kar velja sedaj za občine, »odredi vlada Ljudske republike Slovenije z uredbo po predlogu Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti«. To se pravi, da je konkretna pot ta, da okrajni oziroma krajevni ljudski odbor izroči take predloge našemu svetu za zakonodajo, ki jih s svojim mnenjem in predlogom predloži vladi za sprejem.

Tovariši, s tem bi svoje poročilo zaključil, ker mislim, da bi bilo nepotrebno podrobno govoriti o upravnoteritorialni razdelitvi, ker gre tu za obsežen material in je danes naša naloga govoriti o principih upravnoteritorialne razdelitve in o pojavih, ki so se v zvezi z delom na terenu pokazali kot potrebni, da jih posebej obravnavamo. Ta mesec in do uzakonitve tega novega predloga pa je brez dvoma potrebno, da bodo naši ljudski poslanci in vsi organi naše oblasti na terenu intenzivno delali na tem vprašanju, ker sedanja situacija, kakor sem jo na kratko obrazložil, kaže, da ne moremo še govoriti o neki enotnosti predlogov, ampak da gre za številne, kot sem omenil, sedaj za 104 primere, ki jih je treba podrobno proučiti in o njih odločiti.

Na koncu še predlagam, da moje poročilo sprejmete tudi kot obrazložitev odloka za odgoditev volitev v krajevne ljudske odbore, katerega je naša vlada predložila skupščini. Razumljivo je, da bi si naprtili samo nepotrebno, nekoristno in nesmotrno delo, če bi spričo velikih sprememb, ki jih bomo začeli izvrševati v začetku prihodnjega leta, šli na volitve v krajevne ljudske odbore in bi morda volitev niti še ne izvršili, ko bi morali pristopiti že k novim volitvam. Zato je naša vlada predlagala, da ljudska skupščina odloči odgoditev teh volitev, ki naj se izvršijo tedaj, ko bo z zakonom uveljavljena

nova upravnoteritorialna razdelitev Slovenije in ko bodo z zakonom uveljavljeni ti predpisi o novi organizaciji in poslovanju ljudskih odborov. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Odrejam kratek odmor in prosim ljudske poslance, ki bi hoteli razpravljati k poročilu predsednika Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti, da bi se med odmorom priglasili pri tajniku.

(Seja je bila prekinjena ob 11.40 in se je nadaljevala ob 12.20.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Tovariši ljudski poslanci! Nadaljujemo prvo sejo II. rednega zasedanja Ljudske skupščine. Dajem besedo ljudskemu poslancu Vinku Hafnerju.

Vinko Hafner: Tovariši poslanci! V zvezi s poročilom tovariša Breclja bi se dotaknil vprašanja naših mest. Brez dvoma je sedanja delitev odnosno kategorizacija mest, kakor jo je razložil tovariš Breclj, po kateri delimo mesta na popolnoma samostojna mesta, na mesta z delno samostojnostjo in na mesta, ki bi bila v glavnem izenačena s pristojnostjo občine, vsaj v načelu dobra. Bolj kočljivo pa je vprašanje podrobne obdelave pristojnosti in organizacije ter funkcioniranja državne uprave, v kolikor se bo to do neke mere kompliciralo zaradi take kategorizacije mest. Najbolj sporno pa je vprašanje konkretne določitve, katera mesta spadajo v eno ali pa drugo izmed teh grup. Tu bi omenil predvsem to, da vprašanje določitve, katero mesto spada sem ali tja, ni tako nevažno vprašanje. Mislim, da je tudi iz praktičnega vidika funkcioniranja državne uprave to vprašanje prav tako zelo pomembno. Od tega, ali bo neko mesto imelo vso samostojnost in bo izenačeno z okrajem, ali bo samo na pol samostojno ali pa bo izenačeno z občinami, zavisi tudi njegova organizacija, njegov aparat, zavisi način funkcioniranja republiških organov s temi mesti in poleg tega tudi vloga, način in sistem dela partijskih in frontnih organizacij, skratka mnoga življenjska vprašanja, ekonomska, upravna in politična zavisijo od določitve teh dveh kategorij. Zaradi tega je zelo pomembno, da poleg načelnih sklepov določimo tudi to, kam katera mesta spadajo. Omenil bi, da je republika Hrvatska skušala vsaj dosedaj reševati to stvar na ta način, da je preprosto vsa večja mesta, t. j. tudi taka, kot sta naš Kranj in Jesenice, pa tudi manjša zgodovinska mesta, kratko in malo izločila iz okrajev. Dosedaj smo imeli okoli 32 mest in tudi za v bodoče predlagajo 24 mest izločenih iz okrajev. Vsa druga mesta pa naj bi bila po svojih pristojnostih izenačena z občinami. To rešitev so osvojili predvsem zaradi tega, ker do takrat še niso našli druge in je tudi vprašanje, če se bo tudi v jugoslovanskem merilu sprejel tak koncept in tak način rešitve oziroma opredelitve teh večjih mest, kakor ga predvideva naš osnutek zakona o mestnih odborih. Vsekakor pa je naša rešitev najbrže boljša in je verjetno, da bo tudi posplošena v vsedržavnem merilu, saj je to, kar sem preje omenil, odločil Svet za zakonodajo Hrvatske pred nekaj tedni, ko se ta diskusija še ni do kraja razvila.

Kako je sedaj z vprašanjem same določitve mest. V stari Jugoslaviji smo imeli v Sloveniji 29 mest. Poleg tega smo imeli posebno kategorijo naselij; in sicer so bili to trgi. Od 29 je bilo 7 mest, ki jih je tovariš Breclj že omenil, in ki so bila mesta bolj zaradi svojega zgodovinskega pomena kot pa zaradi svojega objektivnega položaja. Po novem stanju, kakor ga je razložil tovariš Breclj, pa bi imeli 48 mest, in sicer bi bila 3 mesta docela izenačena

s pristojnostjo okrajev, 14 bi bilo takih, ki bi uživala poseben položaj mest, in 31 bi bilo manjših mest. Vprašanje pa je, ali je število 48 mest realno število, realno tako za naše gospodarsko družbeno stanje, kakor tudi za samo poslovanje državne uprave ter za njeno organizacijo. Zase sem vsaj mnenja, da je to število razmeroma visoko in bi zato navedel nekaj števil.

Če bi ta predlog z zakonom uveljavili, bi imela naša mesta v Sloveniji po novi razdelitvi skupno okoli 459.000 prebivalcev, kar pomeni, da bi pičla tretjina vseh naših prebivalcev živela v mestih. Naša socialna struktura pa tega ne kaže, saj živi precejšen del tudi nekmečkega prebivalstva izven obsega mest, ki se predlagajo. Za opredelitev mest je v vsem svetu postavljen določen kriterij glede na splošno koncentracijo prebivalstva v mestih in tudi stopnjo industrializacije dežele. Res je, da povsod na svetu obstoje tudi historična mesta, ki so bolj titularna mesta. Vendar pa v glavnem ta mesta predstavljajo določen tip naselja s pretežno kmečkim prebivalstvom, po večini pa skoro izključno nekmečkim, tako da bi taka naša široka opredelitev mest najbrž ne bila v skladu s splošno opredelitvijo mest tudi glede na našo socialno strukturo. Če izvzamemo Celje, Ljubljano in Maribor, štejejo vsa ostala mesta pri nas komaj polovico tega prebivalstva in bi povprečno zneslo število prebivalstva na eno naše mesto izven teh treh mest samo 3800 prebivalcev in še od tega je skoraj ena četrtnina kmečkega prebivalstva. V nekaterih mestih, kot je to na primer Ormož in v še nekaj podobnih primerih pa kmečko prebivalstvo celo prevladuje. To se pravi, da bi vendarle morali pri določitvi položaja mesta gledati predvsem iz teh objektivnih gledišč in šele poleg njih postavljati vprašanje historičnega pomena mesta in podobno. Gre torej predvsem za naša zgodovinska mesta. Tovariš Breclj je navedel, da bi ne dali naziva mesto sedanjim mestom oziroma po zgodovinski tradiciji mestom, kakor so to Sv. Križ na Vipavskem in pa Gornji grad, ki je naziv mesta dobil čisto iz klerikalnopolitičnih razlogov. Vendar pa se temu pridružujejo še zelo podobni primeri, kakor so to Lož, Višnja gora, Kostanjevica, Radeče, ki so dejansko naselja, ki imajo res samo zgodovinski pomen. Vsa so pridobila naziv mesta ali zaradi historičnega pomena ali pa v stari Jugoslaviji iz čisto političnih razlogov. Če jemljemo naziv mesta Sv. Križu na Vipavskem z 800 prebivalci, ki so večinoma samo kmetje, potem nimamo nobenega razloga, da ne bi ta naziv odvzeli tudi Ložu s ca. 400 prebivalci, ki so tudi izključno samo kmetje in kjer ne bo niti sedež občine. Sličen je primer Višnje gore, ki obsega še 10 drugih naselij in če izločimo samo Višnjo goro, ne ostane od tistega, kar naj bi tvorilo samo mesto, več kakor 800 prebivalcev. Skratka, vsi ti primeri kažejo, da bi vsaj po mojem mnenju morali zožiti ta kriterij in takim naseljem odvzeti naziv mesta. To bo sicer prvi hip nekoliko boleče. Tovariš Hribar mi je mimogrede rekel za Lož takole: »Če mu odvzamemo naziv mesta, s tem ničesar ne pridobimo, pač pa tam povzročimo samo negotovanje.« S tem se jaz ne bi popolnoma strinjal, ker gre pri določevanju naziva mest tudi za konkretno določitev njihovih pristojnosti, aparata itd. in če nekemu kraju od tega res ne moremo ničesar dati, če to nima nobenih objektivnih pogojev, je bolje, da se mu naziv mesta odvzame. Sicer bomo imeli s tem morda nekaj težav in v resnici neko negotovanje, zlasti še pri malomeščanskih elementih in deloma tudi pri pozitivnejših, vendar pa bomo s tem vprašanje za enkrat rešili.

Naslednji važen problem je vprašanje industrijskih naselij. Ta problem pa je še težji kakor problem zgodovinskih mest. Tu se predlaga, da se

vpelje naziv mesto za nekatera industrijska naselja, ki so pretežno industrijskega značaja z razmeroma majhnim številom kmetov, naselja, ki imajo za naše gospodarstvo precejšen pomen, kot so to n. pr. Ruše, Velenje, Zagorje, Hrastnik, Domžale, Vrhnika itd. Vendar pa mislim, da bi bilo treba poleg drugih kriterijev upoštevati tudi še zelo važen kriterij, ki velja za mesta, to je določeno strnjeno naseljenost, določen izgled mesta. To sicer ni edini kriterij za mesto, je pa vendarle toliko pomemben, da ni mogoče za mesto imenovati kratko malo neko veliko vas. Zakon sam pravi, da se kasneje posamezna naselja lahko prevedejo v položaj mest z ukazom Prezidijski, kar pomeni, da imamo možnost še tudi kasneje ob vsakem času kako določeno novo naselje vključiti v sestav mest ene ali druge kategorije, če se to iz objektivnih razlogov pokaže za potrebno. Med primeri, ki sem jih navedel, morda primer Hrastnika in Zagorja niti ni toliko sporen, ker sta dejansko zelo veliki naselji, čeprav ne strnjeni, drugačen pa je primer Ruš in Velenja, ki sta sicer dva naša pomembna industrijska kraja, toda kolikor jih poznate po njihovi fiziognomiji, sta zaenkrat še bolj velike vasi in bo treba še nekaj let, da se bosta tudi ta dva kraja ne samo po svojem gospodarskem pomenu, ampak tudi po svoji izgradnji lahko imenovala mesta, dotlej pa se verjetno ne bo nihče pritoževal, če naziva mesta ne dobita. Če gremo v opredelitvi mest preširoko, bi prišli do tega, da bi mnoga naša mesta, nekatera lahko še cela desetletja ne imela izgleda mestnih naselij. Na perspektivo njihovega razvoja moramo sicer računati, predvsem na večjo koncentracijo prebivalstva v mestih in na še nadaljnje izpreminjanje socialne strukture, ne smemo pa iti v tako širino, da bi posamezna mesta dejansko skozi desetletja obdržala še fiziognomijo velike vasi.

Nastaja tudi vprašanje mestnih okolic. Iz izkušenj veste, tovariši, da je pri upravnih razdelitvah eden najtežjih problemov vprašanje razmejitve mesta z okolico. Tu so se načela nekoliko različno postavljala. V osnovi je veljalo načelo, naj bi se mala mesta, ki so tudi po svojem značaju v marsičem še kmečka in so zelo povezana s svojo okolico, po potrebi, kjer se drugačne rešitve dobiti ne da, vključevala tudi v svojo širšo kmečko okolico. Stara Jugoslavija je ob komasaciji 1933. leta, ki je bila po svojem bistvu reakcionarna, formirala veliko številno, in sicer preko 20 tako zvanih občin-okolic, to se pravi mestnih okolic. Razlog, čemu so to napravili, je bil deloma jasn. To so napravili deloma iz objektivnih vzrokov, ker je to iz upravnega vidika na prvi mah enostavno, da posebej obravnavaš probleme nekega mesta in njegovo problematiko, posebej pa problematiko kmečke okolice, katere center pa je v mestu. Toda to izgleda samo iz upravnega vidika enostavno, v resnici pa so bili ti kriteriji čisto drugačni in povsem politični. Namen je bil izolirati delavsko kmečko okolico, ki je bila navadno naprednejša od malo-meščanskega centra zlasti v manjših mestih in na ta način onemogočiti vpliv progresivnih elementov na mestno problematiko. Poleg tega pa je bil načrt še tak, da se pusti okolici mestno revščino z vsemi siromaki, brez kanalizacije in brez vodovoda, mestu pa po možnosti pridrži vse bonitete, ki jih je mesto s svojim položajem uživalo. Zato je načeloma gotovo pravilen zaključek, da bi v manjša mesta vključevali tudi tisto neposredno okolico, ki logično nanjo gravitira. So pa seveda tudi primeri, ki se tako ne dajo rešiti, kot je to primer Kočevja in še nekaterih podobnih mest, kjer pa bi bilo tudi v našem položaju potrebno formirati občino-okolico. Zlasti pa bi bilo pravilno, da bi pa vsaj pri tistih mestih, ki jih sedaj postavljamo v ta poseben položaj,

torej pri teh 13 ali kolikor bi jih že bilo, kolikor toliko izločili mestno okolico in če je potrebno formirati posebno občino-okolico. To je potrebno predvsem zaradi tega, ker je status tega mesta takšen, da mora biti mesto, v kolikor se to da, res zaključena enota. Zato je nekoliko nerazumljiv predlog, da bi na primer Tržič vključeval tudi čisto oddaljeno samostojno kmečko področje kot je to na primer Kovor—Leše. Nadalje je še več takih primerov, ki kažejo na to, da bi bilo treba v diskusiji še premisliti, kako razmejiti mesta, ki jih postavljamo v ta poseben odnos do okraja. Tako je na primer Maribor zavzel zelo odločno stališče in predvidel, da se kolikor toliko kmečki predeli, kot so Kamnica, Brezje itd. iz mesta izločijo. Drugače pa je to postavljeno v Ljubljani, čeprav je tudi plenum mestnega ljudskega odbora zavzel podobno stališče, vendar pa zaenkrat še obstoji predlog izvršilnega odbora za vključitev zelo široke okolice, vključno Medna, Bizovika, in še nekaterih krajev, v sestav mesta Ljubljane. To so še problematični primeri, o katerih bo treba še razmisliti.

Poleg teh vprašanj pa bi omenil še dve važnejši stvari k zakonom o ljudskih odborih. Tovariši ljudski poslanci niso dobili vsi teh osnutkov zato, ker to še niso predlogi, kot je to tovariš Brecelj rekel, ki bi zavzemali oficialno stališče vlade, ampak so to predlogi ožje komisije, ki je pripravljala te osnutke in se zato tudi niso v tolikšnem obsegu razmnožili, da bi bili vsej javnosti dani v diskusijo. Razposlani so bili v glavnem vsem okrajem in pa še nekaterim tovarišem, ki se s to problematiko ukvarjajo. V kolikor so vam pa osnutki znani, vsebujejo ti osnutki tudi mnogo problematičnih določil. Dotaknil se bom samo dveh takih vprašanj.

Eno izmed takih problematičnih vprašanj je vprašanje funkcioniranja naših plenumov. Nastaja vprašanje razmejitve pristojnosti med predsednikom, med sveti, skratka organizacije plenumov. Po mojem vtisu hodi ta osnutek nekoliko pred realnim stanjem odnosno pred našo sedanjo situacijo. Če združujemo v plenumu izvršno in zakonodajno funkcijo, potem si moramo predstavljati plenum samo kot organ, ki neprestano dela, ki je neprestano v funkciji in ki dejansko ekspeditivno, kot to državna urava zahteva, rešuje probleme, ki se mu kot oblastnemu organu postavljajo. Po tem predlogu bomo predvidoma skrčili število odbornikov in napravili tudi nekatere druge organizacijske ukrepe zato, da bi lahko plenumi pogostejše zasedali. Toda sporno je vprašanje, ali je to mogoče imenovati stalno, permanentno zasedanje. Po mojem mnenju je to vendarle nekoliko preuranjena stvar, ker pojem stalnega zasedanja do neke mere poteguje za seboj potrebo še večje zožitve števila odbornikov v teh plenutih in tudi potrebo po večji profesionalizaciji teh ljudi, potrebo po večji odškodnini in s tem skratka odtegnitve večjega števila ljudi iz produkcije odnosno od dela, ki ga ti ljudje konkretno opravljajo. Težko si je predstavljati, da bi neki naš okrajni plenum, ki sestoji deloma iz nameščencev, delavcev, direktorjev podjetij, predsednikov zadrug itd. mogel permanentno zasedati, to se pravi imeti seje vsaj vsakih 14 dni ali pa vsaj na 3 tedne, hkrati pa bi ti ljudje morali delati še v okrajnih svetih. Predvideno je, da bi bil plenum kontinuiran z zasedanji tudi na ta način, da bi preko svetov opravljali posle, vendar pa so to objektivno omejene možnosti. Vsaj zase, v kolikor poznam funkcioniranje odborov, si za bližnjo bodočnost ne delam nobenih utvar. Tovariši pa, ki to stvar še bolj konkretno poznajo, mi bodo najbrže pritrdili, da ob takem stanju, kakršno bo še nekaj časa, v tej organizaciji ni mogoče misliti na tako zvano

permanentno zasedanje. Videli bomo sicer, kaj nam bo praksa prinesla, vendar se mi zdi, da je zaenkrat ta ideja nekoliko preuranjena. Tudi funkcioniranje svetov ni tako nesporna stvar. Res je vodilna ideja, da plenum združi zakonodajno in izvršno funkcijo, pa da ima za posamezne panoge tudi svoje svete, ki samostojno izdajajo odločbe v upravnem postopku. Občinski odbori pa povečini svetov niti ne bi imeli. Vendar pa ti sveti predstavljajo neko novo nevarnost zbirokratiziranja naše uprave. Sveti predstavljajo nevarnost, da bi zamenjali izvršilni odbor z velikimi pristojnostmi, ki jih je imel, s 6 ali 7 majhnimi odbori, kar pomeni, da je formuliranje tega zakona in pa opredelitev funkcij teh svetov bistvenega pomena za nadaljnje delo naših ljudskih odborov. To lahko naravnost v prah pomete idejo, da res damo plenumu tudi izvršno funkcijo, ali pa je lahko narobe, da nima nobene praktične vrednosti za izvrševanje upravnih nalog. Poleg tega nastaja tu še vprašanje aparata, ki po tem novem osnutku, kakor je že tovariš Breclj rekel, dobiva večji pomen. Osnutek mu določa na primer važne pravice, kot je to neizvršitev nezakonitih aktov in poleg tega še druge pravice pri izvrševanju upravnih nalog. Če računamo, da sedaj ne bo več izvršnih odborov, temveč samo plenum in njegovi sveti, katerih predsedniki v večini primerov ne bodo plačani, predstavlja to nujno nevarnost dejanskega prenašanja oblastvenih funkcij ali pa vsaj zelo širokega poslovanja aparata samega ali pa tudi predsednika samega. To bo seveda po drugi strani zahtevalo tako v samih zakonskih osnutkih pa tudi v naši praksi neprestano čuječnost nad tem, da bi v bistvu pravilna težnja utrditi aparat ne prinesla druge dejanske velike nevarnosti birokratiziranja in ločitve oblasti od ljudstva, zlasti še sedaj, ko bodo povečane teritorialne enote, ki tudi nosijo v sebi objektivno nevarnost, da se oblast nekoliko oddalji od ljudstva, če se nasprotno temu ne podvzamejo druge organizacijske mere.

Naslednje vprašanje je vprašanje aparata. Zakoni tretirajo aparat, ko da je aparat v bistvu ločen, da imamo aparat občinskih, mestnih in okrajnih ljudskih odborov ter republiški in zvezni aparat. Toda to je samo do neke meje načelna ločitev, v bistvu pa nam izkušnje kažejo, da mora funkcionirati državni aparat kot zelo homogena enota. Izkazalo se je, da mnogo pomanjkljivosti pri premeščanju kadrov kakor tudi pri delu ljudskih odborov izhaja prav iz tega, da še nismo ustvarili solidnega enotnega aparata. Zato je razumljivo, da so zelo upravičeni številni predlogi okrajev, ki že sedaj pravijo, naj bi tajnike občinskih odborov nameščali sicer občinski odbori sami, toda v sporazumu s predsednikom okraja. Zaenkrat pa seveda še nismo dobili nobenega predloga od okrajev, da naj bi to veljalo tudi za tajnike na okraju in za tajnike svetov. To se pravi, da bo treba v resnici vendarle uveljaviti to načelo, da bo imel višji organ določeno ingerenco pri postavljanju nižjih upravnih organov, ker okrajnega tajnika ni mogoče tretirati samo kot izvrševalca nalog ljudskega odbora, ampak kot element, kot eno izmed kolesc v enotnem sistemu državne organizacije. Tajnik je sicer neposredno podrejen plenumu ljudskega odbora in njegovemu predsedniku, ima pa tudi določene obveznosti glede upravnega postopka, glede upravne tehnike napram navodilom in napram splošnim upravnim predpisom. V tem pogledu bi bilo treba misliti na to, da bi zakoni te stvari nekoliko drugače postavili, in kot sem že rekel, ti zakoni hodijo nekoliko pred trenutno situacijo.

Z aparatom je povezano tudi vprašanje strokovne izobrazbe. Osnutki zakonov na primer določajo, da bi obvezno morali imeti tajniki okrajnih in

mestnih odborov pravno fakulteto in večletno upravno prakso, tajniki občinskih odborov pa popolno srednjo šolo, to se pravi, maturo in najmanj 3 letno upravno prakso in poseben izpit iz tega področja. To pa, tovariši, pomeni v našem objektivnem položaju, da bi morali danes razen morda ene desetine ljudi, ki delajo sedaj kot tajniki pri občinskih odborih, vse druge odstaviti s tega položaja. Današnje stanje je takšno, da ima komaj ena petina občinskih uslužbencev odnosno sedanjih krajevnih uslužbencev nižjo srednjo šolo, to se pravi štiri gimnazije, in da imamo komaj eno desetino tajnikov, ki imajo nižjo srednjo šolo. Osnutek zakona pravi v končnih določbah, da naj bi se to določilo prilagodilo šele v treh letih, vendar je praktično vprašanje, ali je tudi tokom treh let ta stvar možna in če je sploh potrebna. Praksa bo verjetno takšna, da bodo mnogi ljudje, ki so danes na krajevnih odborih, tam tudi ostali, ker so se dejansko že v veliki meri usposobili in jim manjka samo še večja splošna izobrazba, še nekaj več znanja iz uprave in bodo funkcijo tajnikov lahko tudi nadalje uspešno izvrševali. Toda ti ljudje nimajo v nobenem primeru objektivne možnosti, da bi v treh letih napravili maturo. Poleg tega moramo računati tudi na nekatere ugodnosti, ki jih bodo določili novi uslužbenški predpisi za naš vodstveni politični kader oziroma za tiste ljudi, ki jim iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče študirati in katere tudi ni umestno siliti, da bi si pridobili ne vem kakšno splošno kvalifikacijo. To narekuje, da bi ta določila o strokovni usposobitvi tajnikov ali vsaj omilila ali pa bi jih iz zakona izločili. Praktični pomen teh določil je sicer v njih težnji po boljši državni upravi in bolj kvalificiranem, tudi splošno izobraženem kadru, nasprotno pa nam dejansko stanje narekuje, da urejamo te stvari raje s predpisi o sistemizaciji, ki se jih da mnogo bolj elastično izvajati, da na ta način uredimo take sporne primere, da pa se sicer energično zavzamemo za splošno usposobitev, za splošno strokovno izobrazbo naših lokalnih kadrov, ker od tega zavisi, ali se bodo naše uredbe in nova določila dejansko izvajala. Po podatkih, s katerimi razpolagamo, imamo danes še razmeroma precej primitiven aparat, ki je sicer politično vzgojen in ki razpolaga z marsikaterimi tudi konkretnimi usposobljenostmi, ki mu pa manjka še splošne izobrazbe. Po tej izobrazbi bomo sicer morali težiti, mislim pa, da bi bilo napačno, če bi se pri tem z zakonitimi določili formalno omejevali, kar bi lahko čez nekaj let predstavljalo pregrado zlasti pri politični graditvi našega državnega aparata. Te pripombe sem torej imel k osnutkom novih zakonov. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Besedo ima ljudski poslanec Miha Berčič.

Miha Berčič: Tovariši ljudski poslanci! Dotaknil bi se samo enega vprašanja iz poročila predsednika sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti in sicer vprašanja odborniških svetov, čeprav je to le eno izmed mnogih vprašanj, ki pa je po svojem značaju precej obširno in pomembno ter sem mišljenja, da tega vprašanja ne kaže izločiti iz nadaljnje diskusije o delu in organizaciji ljudskih odborov.

V kraju, kjer živim, te odborniške svete dejansko že imamo in smo ugotovili, da ne obstoji nobena od nevarnosti, ki so bile tu našete, da bi bili namreč ti sveti v škodo zborom volivcev ali da bi se oni pretvarjali v neke upravne organe, ki bi izvrševali neko oblast mimo občinskih ljudskih odborov. Zlasti pa se to vprašanje pokaže v novi luči glede na bodoči način dela občinskega odbora. Doslej smo imeli plenum in izvršne odbore krajevnih odborov

in je bilo na žalost velikokrat tako, da je bil ljudski odbor nekak demokratični okrasek izvršnega odbora. Zaradi takega načina dela ti odborniki, člani ljudskega odbora, t. j. razen članov izvršnega odbora, niso bili delavni, ker jih je vsaj po njihovem pojmovanju taka organizacija oblasti odvezovala njihovih konkretnih dolžnosti. V bodoče, ko bosta v občinskem ljudskem odboru združeni zakonodajna in izvršna funkcija, pa bodo ti ljudski odborniki brez dvoma zadolženi za konkretno delo v svojih volilnih enotah. To pomeni, da bodo res morali opravljati svoje naloge, pri čemer bi bilo koristno, da se opirajo na organizirano obliko sodelovanja državljanov svoje volilne enote odnosno vasi, kajti treba je reči še to, da si je težko zamisliti, da bi en odbornik delal na enem koncu vasi, drugi pa na drugem. Pač pa moreta po dva odbornika in nekaj najboljših vaščanov, katerih izvolitev na zboru volivcev lahko zagotovi Fronta, tvoriti organ, ki opravlja zelo koristne posle, ne da bi povzročal kakršnih koli motenj v delu naše državne uprave. Gre pri tem za različna dela in dejavnosti. Vzemimo odnos do zbora volivcev. Zakon določa n. pr. urejevanje krajevnih odnosno vaških poti in formalno ureditev tega vprašanja tudi z odlokom ljudskega odbora. V takem primeru ima odborniški svet na vasi nalogo izdelati konkretni predlog, s čemer olajša delo zboru volivcev. To je sicer eno izmed komunalnih vprašanj, enako pa lahko velja tudi za druga vprašanja. Vzemimo na primer razne popise, za katere organiziramo posebne komisije in ki jih vsakokrat, kadar izvajamo podobne stvari, na novo organiziramo. Vzemimo nadalje za primer akcije za uničevanje koloradskega hrošča. Vsako leto, kadar se ta akcija prične, volimo v komisijo, ki ima dolžnost skrbeti za organizacijo tega dela, več ali manj vedno nove ljudi. Res je, da se bo sestav tega odborniškega sveta lahko menjal, da se bodo izmenjavali ljudje, ki bodo posebej voljeni vanj, vendar je to le neka stabilnejša oblika, s pomočjo katere lahko izvajamo take ali drugačne akcije. Pri nas so se ti sveti obnesli tudi pri izvajanju davčne politike. Vzemimo sedanjo akcijo hitre odmere davkov. Za zagotovitev te akcije je bilo pač nujno, da se je imenovala tehnična komisija, ki je na podlagi nekaj primerov predlagala odnosno kasneje primerjala in ugotavljala višino osnove. Prav z davčnimi komisijami imamo na splošno slabe izkušnje, kar vsi več ali manj vemo. Vendar pa se je vsaj pri nas praktično izkazalo, da potem, ko so bili predlogi izdelani in sta dva člana tehnične komisije obravnavala to stvar z odborniškim svetom na vasi in k razpravljanju poklicala še neposredno prizadetega človeka, smo se zelo približali pravilni odmeri, zlasti še, ker smo imeli v odborih in svetih razredno pravilno orientirane ljudi. Zato tudi zbor volivcev, ki je včasih pri odmerah ugovarjal, tokrat tako izdelanih predlogov ni mogel izpodbijati. To so tista praktična vprašanja, pri katerih pride do izraza vrednost dela teh odborniških svetov. Ne mislim in tudi ne predlagam, da bi ti odborniški sveti bili v vsaki občini. Verjetno bomo imeli precej manjših občin s samo 600 do 800 ljudmi, kjer ti sveti ne bi prišli v poštev. Vendar pa mislim, da bi bili v večjih občinah zelo koristna ustanova, ki bo v marsičem olajšala delo predsedniku ljudskega odbora. Lahko bi navedel v tej zvezi še nekaj primerov, zato mislim, da ne kaže te stvari pri diskusiji izločiti. Nasprotno, smatram, da bi bilo potrebno, da bi se v teh zakonskih predlogih nekoliko precizneje izrazili o delokrogu teh svetov in bi pri velikih občinah, ki združujejo več vasi, prišla ta določila v statut ljudskega odbora.

Glede komasacije pa bi konkretno dodal tole. Okraj Ljubljana okolica bo po obsegu menda največji okraj v Sloveniji. Iz tega razloga smatram, da je popolnoma pravilno, da se o tem vprašanju še razpravlja, kajti po mojem mnenju je treba še zlasti razpravljati o mejah, ki so predvidene po ukinitvi okrajev Kočevje in Trebnje. To vprašanje načenjam tudi zaradi tega, ker imajo okoliški okraj, vzemimo na primer Ljubljana okolica ali Maribor okolica poseben položaj v tem, da nimajo lastnega centra, kar jih bo kot že doslej v mnogočem oviralo, v bodoče pa v načinu poslovanja ljudskega odbora, kakor je to predvideno, tudi zelo motilo. Popolnoma se strinjam s tem, da izvršilni odbori niso potrebni. Kadar je šlo doslej za poročanje o delu izvršnega odbora, je imel marsikdo izmed nas neprijeten občutek, ker ljudski odbor ni pokazal prave zrelosti in o stvareh ni razpravljal tako, kakor bi to bilo potrebno. Upam pa, da se bo z reorganizacijo delo ljudskega odbora vsebinsko temeljito poglobilo ter bodo odločali dejansko le neposredno izvoljeni ljudje. Nova organizacija ljudskih odborov in nova teritorialna razdelitev nam bo prinesla tudi mnoge olajšave in mnogo večje možnosti glede organizacije lokalnega gospodarstva. Doslej smo imeli mnogo težav, kako naj organiziramo lokalno gospodarstvo v skladu s principi upravljanja po delovnih kolektivih, kjer ne gre pravzaprav za delavske svete, temveč samo za ožje upravne odbore. V tem pogledu bomo brez dvoma napravili korak naprej, zato se v celoti strinjam s komasacijo, kakršna je predvidena. Želel pa bi, da bi še kdo izmed vas dal kako pripombo k vprašanju, ki sem ga načel, t. j. k vprašanju odborniških svetov po vaseh. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Besedo ima ljudski poslanec Boris Pipan.

Boris Pipan: Tovariši poslanci! V debato o reorganizaciji ljudskih odborov je prav živahno poseglo tudi prebivalstvo dela Dravske doline, ki pripada slovenjegraškemu okraju. To so predvsem hribovski kraji z izjemo nekaj krajev kot je Marenberg in drugi. V večini primerov je ta debata potekala v redu ter dala pozitivne rezultate v smislu nove reorganizacije komunalnih uprav. Združitve nekaterih dosedanjih ljudskih odborov v večje gospodarske enote, kot so Vuzenica in Primož na Pohorju, Vuhred in Anton na Pohorju, Muta in Pernice, bo omogočila, da bodo nove enote v danih gospodarskih pogojih lažje opravljale naloge večjih gospodarskih enot.

Razprava pa je ponekod, zlasti v Marenbergu, krenila s prave poti. Marenberg meji s svojim področjem na okraj Maribor okolico. Nekaj večjih kmetov, ki imajo svoja posestva na meji okraja, je znalo prepričati člane krajevnega ljudskega odbora, da bi bilo za kraj boljše, če se pridruži okraju Maribor okolica. Razlogi za to so bili zelo enostavni. V okraju Maribor okolica so baje manjši davki in manjši odkupi. Seja izvršilnega odbora KLO je potekala v duhu priključitve k okraju Maribor okolica, ne da bi na seji razpravljali o tem, kako naj nova občina uredi svoje teritorialno območje za čim boljše uveljavljanje lokalnega gospodarstva. Tudi na zboru volivcev so znali posamezniki s tezo o manjših davkih pritegniti kakih sto volivcev na napačno pot. Marenberg je bil že pred vojno oblastveno povezan z Dravogradom, le prvo leto po vojni je bil priključen okraju Maribor okolica. Toda že leta 1946 je bil zopet na zahtevo prebivalstva priključen tedanjemu okraju Prevalje. S svojim pretežno poljedelskim karakterjem ter močnim

državnim posestvom bo brez dvoma bolj izpopolnjeval gospodarstvo slovenje-graškega okraja, kot bi bilo to mogoče v okraju Maribor okolica. Mislim, da je v tem rešitev marenberskega vprašanja in ne v priključitvi k takemu okraju, ki bo predpisoval manj davkov in manj obveznosti. Končno besedo o tem pa je le imelo prebivalstvo, ki se je v anketi, organizirani s strani Okrajnega izvršnega odbora z 960 glasovi proti 550 izjavilo za to, da ostane Marenberg v sklopu OLO Slovenj Gradec.

S tem sem hotel samo na kratko pokazati, kako škodljivi so lahko posamezniki, ki hočejo zaradi egoizma ovirati pravilno presojanje tako važnih problemov, o katerih smo pravkar govorili.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Tovariši poslanci! Prekinjam sejo, ki se bo nadaljevala popoldne ob 15.30.

(Seja je bila prekinjena ob 12.30 in se je nadaljevala ob 15.50.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Tovariši ljudski poslanci! Nadaljujemo drugo sejo II. rednega zasedanja Ljudske skupščine LRS in sicer z razpravo o poročilu Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Dajem besedo ljudskemu poslancu Janezu Poru.

Janez Por: Tovariši ljudski poslanci! Diskusija, ki se je vršila na območju okraja Kranj o zaokrožitvi predvidenih občinskih odborov, je dala pozitivne in negativne rezultate. V tej diskusiji je prišlo do izraza ne samo gledanje posameznih vasi na naše gospodarstvo, temveč tudi tisto, kar se je zadnja leta čestokrat dogajalo na manjših ljudskih odborih, namreč tendenca, da so se štitele posamezne skupine kmetovalcev na račun manjših kmetov. Tako smo ob diskusiji, ki je bila na terenu v zvezi z zaokrožitvijo občin, naleteli tudi na probleme, ko so se posamezni krajevni ljudski odbori, ki obsegajo manjši teritorij, kategorično izjavljali, da se ne strinjajo z združitvijo, temveč da hočejo ostati samostojni. Med takimi primeri, ki so v kranjskem okraju najbolj izraziti, so KLO Velesovo, Leskovicica, Javorje in Bukovicica. Ravno v teh odborih vidimo, da je njihova gospodarska baza premajhna in zato v njihovih odborih niso mogli ustvariti večjega števila krajevnih podjetij. Tako na primer vidimo, da so ravno ti odbori ustanovili po eno ali dve delavnici, ki pa brez gospodarske baze in perspektive za nadaljnji razvoj samo životarijo. Prav tako se je v kranjskem okraju dogodilo, da sta v KLO Duplje izrazili dve vasi željo priključitve k KLO Križe, medtem ko bi se ostali del KLO priključili Naklu, in to zaradi tega, ker bi na ta način izločili tiste kmetovalce, ki so v kmetijski delovni zadrugi in bi se tako oblikoval odbor brez kmetijske delovne zadruge, v drugem odboru pa bi bili zastopani člani KDZ. Poleg teh pa so še podobni primeri, kjer nekateri ljudje žele še nadalje razvijati špekulativne tendence, tako kot so jih doslej in bi radi tudi v bodočih občinskih odborih štiliti svoje interese na račun skupnosti. Taki primeri so še tudi v vaseh Hrastje, Trebičevo, ki se hočejo priključiti mestu Kranju. So tudi odbori, za katere je predvidena združitve v občino, ki pa izjavljajo, da ne žele priključitve k sosednjemu odboru, češ da imajo slabe izkušnje iz časov stare Jugoslavije. Ta razlog navaja Visoko proti Šenčurju in Češnjica proti Železnikom, pri tem pa se ne zavedajo, da z novim gospodarskim in finančnim sistemom izgubljajo svoj pomen vse tiste tendence, ki so jih posamezniki v starem administrativnem sistemu še lahko uveljavljali. Zaradi tega ti spori glede zaokrožitve občinskih odborov v kranjskem okraju,

spričo gospodarske zmogljivosti kranjskega okraja nikakor niso utemeljeni. Partijske in množične organizacije OF. bodo zaradi tega morale prav na tem spornem sektorju posvečati več pažnje, da se bodo frontne organizacije, ki so ravno v naštetih KLO najbolj šibke, okrepile in znale ljudem pravilno prikazati smotre našega bodočega gospodarstva in nujnost združitve ljudskih odborov, da bi se tako v celoti osvojil predlog, ki ga je izdelal okrajni ljudski odbor.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Besedo ima ljudski poslanec Štefan Šabjan.

Štefan Šabjan: Tovariši ljudski poslanci! Na kratko bi se dotaknil fuzije okraja Dolnja Lendava z Mursko Soboto in v zvezi s tem komasacije krajevnih ljudskih odborov v dolnjelendavskem okraju. V razpravi o priključitvi lendavskega okraja k Murski Soboti se je v začetku pojavilo precej napačnih gledanj. Pozneje, ko so se te stvari bolje in bolj principialno pojasnile ter dokazale z argumenti, je ljudstvo lendavskega okraja, razen nekaterih posameznikov v sami Dolnji Lendavi, odobravalo priključitev k Murski Soboti. Imamo pa še primere, da nekateri bivši »oblastniki«, ki so bili bodisi med okupacijo ali pa še v stari Jugoslaviji na oblastnih forumih, skušajo na razne načine priključitev zavirati. Prav zadnje čase se pojavljajo nekatere želje za priključitev Lendave in nekaterih bližnjih krajev k Čakovcu, t. j. k Ljudski republiki Hrvatski. Vemo, da so to želje posameznikov, medtem ko vidi ljudstvo večjo možnost gospodarskega razvoja Prekmurja, če se Lendava priključi Murski Soboti. V zvezi s priključitvijo Lendave Murski Soboti je treba pripomniti, da je Lendava, ki se je razvila po osvoboditvi v industrijski center, po prometnih zvezah zelo odtrgana od središč naše ljudske republike. Zato bo ena izmed zelo važnih nalog bodočega okrajnega ljudskega odbora Murska Sobota, da bo razpravljal o vprašanju prometnih zvez z Lendavo na eni strani glede na razvoj industrije, na drugi strani pa glede na melioracije v Prekmurju, kar je eno zelo važnih vprašanj. Na zadnjih zborih volivcev so ljudje o tem razpravljali in izražali želje, da bi obenem z melioracijamiv Prekmurju pričeli graditi večji odvodni kanal, s čimer bi se omejile poplave, obenem pa bi se na drugi strani nudila možnost graditve železniške proge, ki bi zvezala Mursko Soboto z Lendavo.

Glede komasacije krajevnih ljudskih odborov je bilo že v poročilu nakazano, da se je v začetku o tej stvari razpravljalo več ali manj na forumih, niso se pa stvari razpravljale z ljudstvom in tako se je zgodilo, da se je pojavilo na terenu več težav kot smo prvotno mislili. Imamo primer krajevnega ljudskega odbora Novo mostje, vasi z okoli 400 prebivalci, ki leži v sredini madžarskih vasi in kjer je predviden center bodoče občine. Tamkajšnji prebivalci pa želijo, da bi ostali sami zase ali pa da bi se priključili Dolnji Lendavi ali pa kam drugam, za kar ni nobenega utemeljenega vzroka. Vzrok za tako mišljenje izvira iz starega šovinizma med madžarsko manjšino in Slovenci. Zato bo treba s temi ljudmi še veliko razpravljati in jim te stvari pravilno prikazati, kar smo v zadnjem času že tudi storili. Drugi primer, ki je zelo karakterističen, je KLO Kobilje. To je vas, ki leži neposredno ob madžarski meji, komaj 400 metrov je oddaljena od državne meje, šteje 1114 prebivalcev in je precej revna vas. Celotna obdelovalna površina privatnega sektorja te vasi znaša 800 ha, poleg tega pa je še 1400 ha državnega gozda. Po dosedanjih predlogih je predvidena priključitev te vasi k občini Dobrovnik, od katere pa je oddaljena 6 km. Od teh 6 km pa je več kot 3 km državnega

gozda, tako da jih na Dobrovnik gospodarsko ne veže nobena stvar. V zadnjih letih je vas Kobilje gospodarsko zelo napredovala. Zgradili so zadružni dom, imajo šolo, mestno tehtnico itd. Njihova želja, da ostanejo sami, je prišla do izraza na enem izmed zadnjih zborov volivcev, ko smo jih obiskali in so bili samo trije vaščani za priključitev k Dobrovniku. Kobilje je slovenska vas, Dobrovnik, h kateremu naj bi se priključili, pa je madžarska vas. Nedvomno je, da tudi tu prihaja do neke mere do izraza šovinizem. Ljudje preudarjajo — za časa okupacije smo spadali pod Dobrovnik in se nam je pač tako in tako godilo, zdaj nas pa zopet hočejo priključiti k Dobrovniku. Toda vzrok vseh njihovih pomislekov je še nekje drugje. Treba bo namreč stvar vendar dobro premisliti, ker gre za slovensko vas v neposredni bližini meje in se ljudje upravičeno boje, da se jim bo s tako priključitvijo vzela vsa moralna volja do dela in se je bati tudi težav v političnem pogledu. Od Kobilja so poldrugi kilometer oddaljeni Motvarjevci z madžarsko manjšino, ki bi se naj po sedanjih predlogih priključili občini Prosenjakovci, ki so oddaljeni 4 in pol kilometra. Prebivalci Motvarjevcev bi bili za priključitev h Kobilju, treba pa bi bilo o tej stvari z ljudmi še govoriti. Poleg naštetih primerov pa imamo še več manjših trenj in nesporazumov, kot je to primer Hotize, kjer o komasaciji občin prevladujejo izrazito farški pogledi. Ljudje v Hotizi, sicer ne vsi, lemveč le določena skupina s farjem na čelu trdijo, češ postavili smo si cerkev, dobili bomo pošto in še marsikaj smo pripravljene storiti, samo da nam pustite občino. Glede na to, ker sami ne bodo mogli obstajati, smo jim predlagali, da se priključijo ali Veliki Polani ali pa Gaberju. Toda ljudje nočejo nikamor in navajajo razne drobne neutemeljene vzroke, zato bo treba z njimi še precej delati, predeh bo stvar dokončno urejena.

Naslednje važno vprašanje, ki se pojavlja v diskusiji na terenu, je vprašanje bodočih predsednikov in tajnikov občinskih ljudskih odborov. V nekaterih madžarskih vaseh se pojavljajo težnje raznih bivših veljakov, ki bodo prav gotovo hoteli kandidirati za predsednike bodočih občin. To pa so ljudje, ki so se več ali manj kompromitirali za časa okupacije, po osvoboditvi pa so se potegnili v ozadje, danes pa smatrajo, da je prišel njihov čas. Zato bo potrebno, da bodo naše politične organizacije zelo aktivne in se bodo proti takim špekulantom borile.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Besedo ima ljudski poslanec Jože Primožič.

Jože Primožič: Tovariši poslanci! V zvezi z obrazložitvijo predsednika Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti bi se hotel predvsem dotakniti vprašanja komasacije okrajnih ljudskih odborov, zlasti pa združitve enega dela okraja Ilirska Bistrica z okrajem Postojna in drugega dela z okrajem Sežana. Kakor hitro smo ugotovili, da bo v novi upravnoteritorialni razdelitvi šlo za ustanavljanje občinskih ljudskih odborov, smo v okraju Ilirska Bistrica takoj načeli tudi vprašanje nadaljnjega obstoja samega okrajnega ljudskega odbora. Razumljivo je, da smo takoj, ko smo ugotovili, da bi na področju okraja Ilirska Bistrica bilo 7 občinskih ljudskih odborov, razpravljali tudi o tem, da nadaljnji obstoj okrajnega ljudskega odbora ni več potreben. Ker so bili s tem vprašanjem temeljito seznanjeni člani okrajnega ljudskega odbora in tudi člani okrajnega odbora Fronte ter smo razpravljanje hitro prenesli na teren, ni bilo tu nikakega odpora proti ukinitvi okraja, nasprotno,

predlog je bil pozdravljen od velike večine volivcev in celo v tistih najbolj oddaljenih vaseh, ki bodo imele tudi 40 do 45 km hoda do novega okrajnega središča, bodisi v Postojno ali pa v Sežano. Naša prva naloga je torej bila, da v sporazumu z ljudmi določimo meje med bodočim okrajem Postojna in okrajem Sežana. Najprej smo razpravljali o KLO Podgrad, ki je enako oddaljen do Postojne in do Sežane. Ljudje so se takoj izjavili za Sežano. Ko pa smo v okoliških vaseh Pavlica, Studena gora in Sabonje, ki bi po svojih katastrskih občinah preje spadale pod Ilirsko Bistrico, vprašali ljudi, če so voljni iti skupaj z Ilirsko Bistrico in s tem v okraj Postojna, so ti izjavili, da bi se rajši priključili Podgradu in s tem okraju Sežana. Tako je vprašanje razmejitve sedanjega okraja Ilirska Bistrica, torej vprašanje, kolikšen del naj bi pripadal okraju Postojna in kolikšen Sežani, lahko rečemo, v celoti rešeno. Prav tako pa je bilo po vseh vaseh dobro obdelano vprašanje novih občinskih ljudskih odborov, kar so ljudje z velikim razumevanjem sprejeli. Skoro nikjer ni bilo primera, da bi ljudje branili obstoj sedanjega KLO, edini primer je bil KLO Tatre, kjer so se ljudje branili, da bi se KLO Tatre združil s KLO Pregarje v skupen občinski odbor. Vendar pa smo s pravilnim pojasnjevanjem uspeli, da se je tudi tu situacija izboljšala. Ljudje so hoteli, naj bi KLO Tatre bil priključen občinskemu odboru Materija, čeprav je iz Tater do Materije skoro 3 ure hoda, medtem ko ima najbolj oddaljeno naselje Brezovo brdo komaj eno uro in pol hoda do Pregarjev. Vzrok takim zahtevam je nedvomno tudi namen krajevne reakcije, da bi ta pri čimbolj oddaljenemu občinskemu odboru lažje ovirala razvoj delovnih zadrug, ker sta na območju KLO Tatre dve delovni zadrugi in dve združni ekonomiji, na območju KLO Pregarje pa tudi ena delovna zadruga. Medtem ko so Pregarci bili za to, da se tam ustanovi občinski odbor, so se v Tatrah temu upirali. Treba si je predočiti, da je v času borbe skoro vsak partizan, ki se je mudil v teh krajih, bil na Tatrah ali Pregarjih in so vsi okrajni in okrožni forumi imeli tam svoje sedeže, zato je tudi iz tega gledišča potrebno, da imajo tam občinski odbor, ker imajo tudi vso ekonomsko osnovo, saj je tam 1341 prebivalcev z 2900 ha površine in je združni sektor že kolikor toliko utrjen. Zato nima nobenega smisla, da bi nasedali parolam vaških mogotcev, ki bi hoteli oddaljiti oblast, da bi to pozneje izkoriščali, češ v času borbe so se v teh vaseh nahajali vsi važnejši forumi, danes pa je treba hoditi 3 ure daleč, preden prideš do občinskega odbora. Mi smo ljudem pojasnili tudi to, kdaj in kdo odbor najbolj potrebuje. To je običajno takrat, kadar človek umrje, kadar se nekdo rodi, kadar je bolezen v hiši, če gre za invalide, za upokojujence, za ljudi, ki so v socialnem skrbstvu itd. in je zato pravilno, da predvsem ti ljudje povedo svoje mišljenje. Seveda je tak način razpravljanja dobro vplival na ljudi, ki so razumeli, da je treba tudi take kraje povezati s svetom. Tam so namreč brez pošte, brez telefona itd. in je treba pešačiti najmanj 3 ure do kraja, kjer se lahko povežeš s svetom. Istočasno pa smo ob vprašanju komasacije razpravljali tudi s kadrom, ki dela v okrajnem merilu in mu na primeren način prikazali, da je treba naloge, ki jih opravlja v okrajnem ali pa v krajevnem merilu teh nekaj mesecev še naprej v redu opravljati. Moramo reči, da ti ljudje, čeprav vedo, da bo okraj samo še nekaj mesecev obstajal in da bo potem cela vrsta ljudi, bodisi okrajnih odbornikov ali raznih administratorjev šla nazaj v kmetijsko proizvodnjo, v celoti izvršujejo svoje naloge na sedanjih mestih. Povedali smo jim tudi, da v kolikor se bo nekdo izkazal na sedanjem mestu, toliko bolj se bo upošteval pri nadaljnji njegovi zaposlitvi.

Tako sem, tovariši poslanci, hotel na kratko pojasniti nekaj problemov, ki se v zvezi s komasacijo pojavljajo v našem okraju. Nadalje pa bi hotel z nekaj besedami pretresti še vprašanje, ki se v našem okraju pojavlja drugače kakor je o njem govoril tovariš iz Lendave. V štirih vaseh, ki so priključene Ljudski republiki Hrvatski in ki imajo vsega dobrih 15 minut ali pol ure hoda do obmejnega KLO Jelšane, oziroma do bodočega občinskega ljudskega odbora Jelšane, se je pojavila želja, da se priključijo občini Jelšane, ki je v naši republiki. Že pred meseci so se začeli obračati do naših ljudskih odborov v Novokračini in Jelšanah s prošnjo, da naj bi jim pomagali do priključitve ter so naši ljudje hodili potem na okrajni odbor spraševat, kaj jim naj rečejo. Povedali smo jim, da to ni naša stvar, temveč njihova in naj se obrnejo na njihov okrajni odbor Reka ali pa v Zagreb na odgovorne forume oziroma do vlade Hrvatske. Pri teh ljudeh pa je stanje tako, da so nacionalno precej neopredeljeni. Za časa Avstrije in tudi za časa Italije so imeli skupno občino na Jelšanah in so po mentaliteti taki, da so, kadar jim gre bolje v Sloveniji, za Slovenijo, kadar pa jim gre bolje pod Hrvatsko, pa za Hrvatsko. V zadnjem času pa je to vprašanje pri njih zelo aktualno in o njem živo diskutirajo. Kolikor pa vemo, še niso imeli sestankov po vaseh, da bi o teh stvareh razpravljali in se dokončno odločili. Drug tak primer smo imeli na Ostrožnem brdu. Bili smo za to, da se KLO Ostrožno brdo priključi občini Bitnje. Tam pa so odločno za to, da se priključijo Košani v sedanjem postojnskem okraju. Treba je bilo ugotoviti, čemu želijo ti ljudje v Košano, če so ugodnejši pogoji za združitev v bližnjo Bitnjo. Začeli so pripovedovati, da so bili preveč obremenjeni z davki in obveznimi oddajami, ker so bili pod okrajem Ilirska Bistrica in da so bili tisti, ki so bili na področju KLO Košane, manj obdavčeni in so imeli manjše obveznosti. Ko smo to natančneje raziskali, smo res videli, da so ob meji, kjer so posamezne, med seboj zelo odrezane kmetije in sicer močnejši gospodarji, ki so imeli v hlevih precej govedi in imeli možnost pridelati precej krompirja in tudi sadja, bili pri oddajah sorazmerno manj prizadeti v primerjavi s sosednjim Ostrožnim brdom. Dejstvo je, da so se ti kmetje, ki so osamljeni, lahko najlažje izmikali kontroli krajevne in okrajnega ljudskega odbora. Namesto, da bi se revnejša vas branila priključitve k močnejši vasi, je nasprotno revnejša vas hotela k močnejši vasi iz edinega vzroka, ker so tam večji kmetje, ki bolje shajajo in podobno. Ta primer kaže, do kakih nasprotij lahko pripelje pomanjkljiva razredna politika.

Predsednik dr. F e r d o K o z a k : Besedo ima ljudski poslanec Franc Ficko.

F r a n c F i c k o : Tovariši ljudski poslanci! Z nekaj besedami bi se hotel dotakniti vprašanja komasacije v okraju Murska Sobota. Ko so pričele vse organizacije s predpripravami za združevanje sedanjih KLO v bodoče ljudske odbore, smo se tudi v našem okraju skupno z vsemi masovnimi organizacijami in vsemi forumi lotili tega vprašanja. Ljudje so v glavnem te zadeve, tudi združitev sedanjih KLO v večje gospodarske enote, na sestankih odobraval. Naleteli smo sicer na primere, kjer skušajo nekateri ljudje to vprašanje izkoristiti za svojo politično propagando češ, da gre za povratek na staro in da gre za obnavljanje starih občin, kakršne so bile v stari Jugoslaviji. Vendar se z vztrajnim političnim delom in pravilnim pojasnjevanjem dajo te reakcionarne težnje nekaterih elementov, ki se javljajo na množičnih

sestankih, razkrinkati. Kot je omenil tovariš Šabjan iz Dolnje Lendave, imamo tudi mi primere, ko se skušajo razni bivši župani, trgovci in gostilničarji vrniti v nove odbore in ko ti ljudje že govorijo, da bodo kandidirali za predsednike oziroma po njihovem mnenju za župane, kot so bili svoj čas. V zvezi s tem bi se konkretno dotaknil nekaterih problemov. Nočem biti drobnjarski, vendar smatram, da je treba sprožiti ta problem, ki je neposredno v moji volilni enoti, na drugi strani pa zato, ker je bila v zvezi s tem problemom posebna delegacija na Svetu za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti pri predsedstvu vlade. V glavnem smo se držali osnovnih kriterijev tako glede ustvaritve gospodarskih centrov ter perspektive gospodarskega razvoja bodočih občin. Ob madžarski meji smo zato v nekem primeru predvideli občino tam, kjer je nekdanj ni bilo in gre tu za vas, ki je bila svoj čas zelo zaostala, vendar pa je sedaj v našem okraju ena najboljših vasi, kjer ljudje ne samo politično, ampak tudi gospodarsko napredujejo, in to je vas oziroma KLO Čepinci. Omenjam to zaradi tega, ker imamo tu opravka z dvema oziroma tremi vasmi, ki se ne strinjajo, da bi bile priključene k bodoči občini Čepinci. Kot sem že omenil, so Čepinci od leta 1948 oziroma 1949 pokazali tako v političnem kot v gospodarskem pogledu nedvomno velik napredek. Nekateri, ne bi rekel vsi, iz teh vasi, ki naj bi bile priključene občini Čepinci, se s tako priključitvijo ne strinjajo in jim ne diši, da bi bili priključeni v to občino najbrže zato, ker jim ni po volji napredek, ki ga kažejo Čepinčani zlasti glede združništva. Trenutno bi sicer mogli rešiti to vprašanje tako, da bi se obe vasi priključili občini Gornji Petrovci, s čimer bi se uresničile njihove želje, vendar smatramo to za nepravilno, ker bi si s tem napravili še večje težave, saj bi v takem primeru, če ustrezemo vasi Neradnovci, Lucovi in morda tudi Bodonci, ki jim taka priključitev ni po volji, skušale to izkoristiti tudi morda druge vasi in izjavile, da grede rajši v kako drugo občino. Imamo sicer v zvezi s tem še nekaj problemov, ki pa niso toliko pereči, ker je šlo v teh primerih v glavnem za to, ali naj bo sedež v tej ali oni vasi, vendar pa smo te stvari skupno z volivci prereševali, jih pojasnili in se v glavnem sporazumeli. Podoben primer smo imeli v volilni enoti Mačkoveci in Moščanci in v vseh, ki spadajo v to volilno enoto. Težave smo imeli tudi z vasmi, ki so v neposredni bližini same Murske Sobotе. V prvotnem predlogu je bilo rečeno, da okoliških občinskih ljudskih odborov ne bomo imeli. Zato smo imeli tudi v tem pogledu težave. Konkretno naj navedem primere vasi, ki so v neposredni bližini Murske Sobotе, kot so to Markiševci, Nemčevci, Černilovci, Bakovci, Setahovci in Murski črnci, ki se niso strinjale z ustanovitvijo občine v Dokležovju, zaradi česar smo morali pristati na to, da smo predlagali ustanovitev občine Murska Sobotа okolica. Kot sem že omenil, nam skušajo največ preglavic povzročiti razni veljaki, ki hočejo znova zasesti nove položaje, razen tega pa se tudi nekateri ljudski odborniki ne strinjajo z enim ali drugim predlogom iz bojazni za svoje stolčke, ker bi z bodočimi volitvami v občinski ljudski odbor izgubili svoje pozicije.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Besedo ima tovariš Viktor Zupančič.

Viktor Zupančič: Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! V svoji diskusiji bi se dotaknil nekaterih vprašanj, ki se nanašajo na vključitev oziroma na nove meje med okraji Trebnje, Novo mesto in Krško. Veliko smo že diskutirali na raznih konferencah, seminarjih in na naših sekcijah poslancev, da je namen nove teritorialne razdelitve ta, da se iz dosedanjih majhnih KLO napravijo gospodarsko močni občinski ljudski odbori, ki bodo

zmožni v okviru novega gospodarskega sistema samostojno razvijati svoje gospodarstvo in tudi samostojno ustvarjati svoja proračunska sredstva.

Po mojem mnenju v naših dolenjskih okrajih nismo v tem pogledu dosegli tistega, kar smo si zamislili, za kar so bili razni vzroki. Zaviralo nas je na primer nepravilno razumevanje posameznih funkcionarjev krajevnih ljudskih odborov in ponekod tudi okrajnih, ki so dosledno vztrajali pri svoji zamisli, ki so jo zagovarjali le zaradi svojega osebnega interesa, da bi si obdržali dosedanje funkcije, pa čeprav na škodo splošnega gospodarskega napredka kraja. Nekdanji vaški veljaki, gostilničarji, bivši župani in tudi drugi protiljudski elementi so ob tej široki demokraciji odločanja o organizaciji novih občinskih ljudskih odborov mislili, da je napočil čas nekdanje njihove samovolje, da se lahko pogajajo za svoje lastne interese na škodo delovnega ljudstva in lahko ustvarjajo dva ali celo več taborov na vasi.

Precej dolgo se je reševalo vprašanje trebanjskega okraja, kako naj ga razdelimo. Ob koncu smo imeli vtis, kolikor ljudi, toliko mnenj. Mnenja sem, da razdelitev trebanjskega okraja ni izvršena popolnoma pravilno iz gospodarskega vidika in tudi iz življenjskega ne. Prva napaka je bila, da se je dalo na diskusijo, da se trebanjski okraj razdeli na tri dele, in sicer nekaj okraju Ljubljani okolici, nekaj Novemu mestu in nekaj okraju Krško. Pri tem odločanju so bili zelo agilni spekulanti in so marsikje celo stvar preusmerili in delo zavlačevali. Brez dvoma, da bi bilo bolje, če bi že v začetku prevladalo v javnosti mnenje, da se trebanjski okraj v celoti priključi Novemu mestu, kamor geografsko najbolj teži. Šele potem naj bi se pretresali predlogi volivcev in v primerih, kjer bi to bilo potrebno, upoštevali tudi zdravi predlogi. Posledica dosedanjega načina dela pa je, da je ostalo nerešeno vprašanje KLO Št. Lovrenc in Velika Loka, ki sta oddaljena od Novega mesta le 25 km, od Ljubljane pa 50 km in kljub temu zagovarjajo krajevni predstavniki mnenje, da se priključijo ti kraji Ljubljani okolici, češ da imajo v Ljubljani sorodnike, v Novem mestu pa ne. Ko sta tajnika okrajnega izvršnega odbora Trebnje in Novo mesto obiskala nekatere tamkajšnje volivce, so ti na splošno izrazili željo za priključitev Novemu mestu.

Drugo vprašanje, ki je po mojem mnenju nepravilno rešeno, je vprašanje KLO Telče, Št. Janž in Krmelj. To so kraji na obrobnem hribovju Mirenške in Mokronoške doline. Če pripada k novomeškemu okraju dolina, potem spada tja tudi hribovje, ki se gospodarsko ne bo moglo razvijati brez močne gospodarske baze ali pa je treba vse skupaj priključiti krškemu okraju. Zdi se mi, tovariši poslanci, da bi bilo nujno potrebno take primere ponovno pregledati in res pravilno rešiti. Gledati moramo pri tem na to, da bo bodoči novomeški okraj, če že ostane samostojen okraj, predstavljal res močno gospodarsko središče za Dolenjsko, da bo možno na tak način preiti k naprednemu samostojnemu gospodarstvu in dvigniti Dolenjsko iz njene zaostalosti.

Isti primeri nepravilnega odločanja, kot sem jih navedel za trebanjski okraj, so se dogajali tudi v novomeškem okraju. Na splošno so sicer pozdravili združitev sedanjih KLO, ker so uvideli, da majhne gospodarske enote ne morejo uspešno in napredno razvijati nobene gospodarske panoge. So pa bili zopet volivci posameznih KLO, ki so reorganizacijo oziroma združitev KLO pozdravljali le iz neutemeljenih razlogov. Tako so na primer mnogi zagovarjali podobno stališče, kakor so ga že pred menoj pojasnili nekateri tovariši, češ da so v sosednjem KLO manjši davki, oziroma imeli smo celo take primere, kot je bil primer KLO Bela cerkev, da sta se dve vasi hoteli odcepiti.

zaradi tega, ker je v dosedanjem KLO že organizirana kmetijska delovna zadruga, medtem ko je v sosednjem KLO še ni. Zato so hoteli tja, kjer še ni kmetijske delovne zadruge. Poleg tega so n. pr. na nekaterih zborih volivcev predlagali, naj bi se novi občinski ljudski odbori formirali na sedežu fare in podobno. Zlasti pereče vprašanje pa je težnja posameznih okoliških občinskih ljudskih odborov Novega mesta, ki hočejo imeti svoje sedeže na teritoriju mestne občine, s čimer bi škodovali razvoju gospodarstva teh okoliških občin, ker bi se gospodarstvo prav gotovo razvijalo največ na teritoriju sedežev, to se pravi v Novem mestu samem, namesto da bi se ustvarjali gospodarski centri v novih občinah, ki naj bi v bodoče predstavljale osnovno jedro za razvoj našega kmetijskega in tudi naše industrije. Podobni taki primeri so se kazali v borbi nekaterih dosedanjih funkcionarjev in tudi ostalega prebivalstva za svoje občine ne glede na to, ali bi bile te še tako majhne in bi štele mogoče komaj 1200 prebivalcev. Taki primeri so v Beli cerkvi, Uršnih selih in v Brusnicah. Takim pojavom je kriv do velike mere tudi okrajni aktiv, ki se je pri dokončnem odločanju na zborih volivcev zadovoljil s procentualno majhno udeležbo volivcev. Tako je pri tem odločal le majhen del volivcev. Nasprotno pa so ljudje v močnejših gospodarskih krajevnih ljudskih odborih, kot je to v Šentjernejski dolini, v Mirni peči, v Žužemberku in pa v Škocjanu, razumeli pomen združitve ter se je tam združilo več krajevnih ljudskih odborov tako, da bodo odslej imele občine po 5000 prebivalcev in bodo te občine v bodoče res nekaj pomenile. Nedvomno je, da bomo morali nerešene probleme še ponovno pregledati in jih temeljito proučiti z vsemi volivci. Šele na tak način bomo res lahko storili dobre dokončne zaključke. Končno bi rad poudaril še to, da nas čakajo še velike naloge v tem času, ko se bodo združevali krajevni ljudski odbori in je to posebno važno za našo Dolenjsko, kjer nimamo dovolj strokovnega kadra in bomo morali delo bodočih občinskih ljudskih odborov takoj v začetku pravilno usmeriti in prenašati upravno delo od dosedanjega administrativnega poslovanja na razne svete in zборе volivcev, ker bomo le na ta način krepili našo socialistično demokracijo.

Predsednik dr. F e r d o K o z a k : Ali se še kdo od ljudskih poslancev javi k besedi? Besedo ima ljudski poslanec dr. Anton Melik.

Dr. A n t o n M e l i k : Tovariši ljudski poslanci! Želel bi se oglasiti k besedi o enem izmed prediskutiranih poglavij, ki se tiče mest. Predsednik sveta dr. Breclj je posebej obrnil pozornost na to točko in tudi eden izmed diskutantov se je izrazil o tem vprašanju. V osnutku razporeditve občin se razlikujejo mesta treh tipov. Eno so mesta, ki so docela izločena iz okrajnih enot, po novem načrtu bi bila to tri mesta. Druga kategorija so mesta, ki tvorijo mestne občine, posebej tako označene, in mislim, da jih je 13 ali 14 skupaj. Potem pa tretja kategorija mest, ki so vključena v običajne ali splošno rečeno vaške občine. Tu naj se izrazim o misli oziroma o težnji, ki je bila izrečena v diskusiji, da bi, kar mi ni čisto jasno, ali v zvezi z bodočo upravno razdelitvijo ali z neko posebno uredbo dokončno uredili, katera naselja naj v bodoče imajo še naslov mesta. Tu so bili izrečeni konkretni predlogi, da naj bi se tistim mestom, in mislim, da sem prav razumel, ki so majhna in ki so čisto historičnega značaja, odvzel naslov mesta.

Tovariši ljudski poslanci, zdi se mi, da nam kaže nekoliko počakati, da stvar dozori. Vzemimo za osnovo bislvo celotnega osnutka, to je razdelitev mest na tri kategorije, kakor je na kratko označeno in pustimo odprto, ali

bodo ta mesta ali mesteca ohranila svoj naslov mesta, kakor je njihova tradicija ali pa ne, in prepustimo to vprašanje posebni obravnavi. Naj opozorim pri tem, tovariši ljudski poslanci, da je to precej kompleksna in komplicirana stvar, ki jo bo treba vsekakor reševati iz nekih skupnih in vsaj osnovno skupnih smernic za vse zvezno področje. Če mi dovolite, da pripomnim še to, da v sosednji ljudski republiki Hrvaški na primer še sedaj, ko so izdali pred nekaj tedni repertorij vseh naselij v okviru Hrvaške, razlikujejo prav po tem načinu mesta, izločena iz oblasti oziroma iz okrajev, potem mestne občine in tretjič mesta, ki so vključena v selske občine oziroma v selske krajevne narodne odbore. Pri tem naj opozorim, da so sem uvrščeni tudi trgi kot naselja s posebnim naslovom, ki v današnji diskusiji in v načrtih niso omenjeni. Sosednja ljudska republika je torej obdržala v podnaslovu pri selskih občinah kraj z označbo trgovišče ali mesto, kakor pač ima historično ime. To je prav tisto stališče, tovariši ljudski poslanci, ki se mi zdi, da je pri tem urejanju za prehod najbolj simpatično, ker se ne kaže pre nagliti, saj smo imeli težave, ko smo urejali poglavje o izpreminjevanju neustrezajočih krajevnih imen in smo morali to stvar odložiti, da se do kraja razčisti. Mislim, da bi naš osnutek oziroma novi zakon o upravnih razdelitvi lahko bil sprejet glede razporeditve v te tri osnovne kategorije, kar pa se tiče naslovov, pa smatramo to za manj važno ali pa vsaj ne za osnovno stvar in jo prepustimo, da nekaj časa o njej še diskutiramo in pridemo do zaključkov, ki se nam bodo zdeli najboljši.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Besedo ima ljudski poslanec Stane Bobnar.

Stane Bobnar: Tovariši ljudski poslanci! Nimam namena posebej diskutirati o teh vprašanjih. Hotel pa bi izraziti željo in dati Svetu za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti predlog rajona Polje, ki odločno zahteva, da se ta rajon izloči kot posebna občina v okviru mesta Ljubljane. Če ni kakih posebnih zaprek in če to ne bi šlo na škodo samega mesta Ljubljane, bi bilo potrebno ta predlog sprejeti in zato prosim, da se to vprašanje vzame v pretres.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Besedo ima ljudski poslanec Janez Mlakar.

Janez Mlakar: Tovariši! Že precej dolgo, to se pravi vse dopoldne in popoldne razpravljamo o tem, ali je komasacija občin dobra ali ni dobra stvar. Vsak pameten človek ve, da ljudski odbori, v katerih območju živi le nekaj sto ljudi, niso zmožni ne gospodarskega, ne administrativnega in ne drugega življenja. Iz svoje izkušnje vem, kako so na odboru pisali nakaznice, razna potrdila in podobne stvari, pri tem pa niso imeli najbolj osnovnih pojmov o slovnici in vendar je bil dotični človek, ki je to delal, dostikrat predsednik tistega odbora. Jasno je, da bodo imeli odbori mnogom večji pomen takrat ko bo več odborov združenih in bodo imeli na svojem območju dva do štiri tisoč prebivalcev. Doseči moramo, da bo občina republika v malem. Med 200 prebivalci, še manj pa med 8 odborniki ni mogoče dobiti človeka, ki bi bil dober gospodar, ki bi bil dober predavatelj in podobno. V odborih z majhnim številom prebivalstva imamo ali same kmete ali pa same delavce, kar vodi v lokalpatriotizem. V večjih krajevnih odborih, kjer imamo delavce, kmete in obrtnike, bo tisti, ki bo administrativno vodil KLO, to se pravi po novem zakonu, ki zahteva šolanega tajnika,

moral imeti srednjo šolo. Zato se ne bo samo delal da je šolan, ampak bo svoje tovariše resnično učil, kako je treba gospodariti, kako delati vloge in podobno. Kaj takega pa majhni krajevni odbori ne zmorejo. Po raznih vaseh so še ostanki preteklosti, to se pravi ljudje, ki se branijo združitve z drugimi vasi iz čisto kmečke zaostalosti. Tako so na primer v kranjskem okraju izjavile Trboje, da gredo rajši k Vogljam, kjer so veliki kmetie, kakor pa v Smlednik, kjer so delavci, češ da bodo z Vogljami laže shajali. Tisti časi, ko so bile občine delavske in kmečke, so daleč za nami. Včasih se je kmečka občina zelo bala delavcev, češ, vse življenje so pregarali v tovarni, na stara leta pa jih bomo morali mi kmetje preživljati. Danes pa, ko imamo splošno socialno zavarovanje, ne more biti več govora o tem, kdo bo koga preživljal, ker ima delavec zagotovljeno pokojnino v višini prejšnje plače. Razumljivo pa je, da si ljudje kot so razni kulaki, kakršnih je nekaj tudi v Vogljah, zelo žele nazaj časov, ki se jih spominjam še iz svojih otroških let, ko po 20 do 30 let sploh mi bilo volitev, ko je župan nesel na okraj v Kranj listo in rekel, ti in ti bodo odborniki in potem ni bilo nobenih volitev. Razumljivo je, da se marsikateremu vaškemu mogotcu toži po teh časih in da bi tudi danes rad nesel tako listo na okraj, toda kar je bilo, je bilo in danes so popolnoma drugačne razmere. Razumljivo pa je tudi, da se ne moremo zadovoljiti s tem, da bi bili v bodoče občinski ljudski odbori samo taki, kakor so danes mišljeni. Doseči moramo, da bodo občinski odbori prišli do take moči, da bo v vasi oziroma v občinskem ljudskem odboru tajnik občine pravnik in da bomo morali gledati tudi na to, da bomo sčasoma imeli tudi svojega zdravnika, svojega veterinarja itd., to se pravi, da bo občina republika v malem, kjer se bodo naši ljudje učili gospodariti. Izginiti morajo iz naše vasi nezdravi pojavi, ko pravijo ljudje, ne gremo k Šenčurju zato, ker so tam takšni in takšni delavci, ti delavci pa so zato slabi, ker si niso pustili ukazovati, ker niso hodili v cerkev. Zato so to vas proglasili za prekleto in zato ne marajo slišati zanjo. Na take mahinacije se seveda v bodoče ne bomo mogli ozirati. Vsak pameten človek, ki stremi za napredkom države in ki dela za izgradnjo socializma, bo moral gledati, da se bodo take stare stvari enkrat za vselej odpravile in da se ljudje užije v razmere, kakršne danes gospodarstvo in krajevni odbori oziroma občine zahtevajo. Mislim tovariši, da vasi, ki tarnajo, češ da jih ne puste h Kamniku ali podobno, ne bomo mogli poslušati in se na njihovo tarnanje ne bomo mogli ozirati. Vedno je nekaj takih ljudi, ki vsaki novi stvari nasprotujejo. Treba pa je povedati, da so predlogi, ki so bili predloženi naši skupščini, dobro premišljeni, ker je vsak predlog, preden pride pred skupščino, skrbno pregledan in preštudiran ter popravljen, zato je treba vsakemu, ki se s temi predlogi ne strinja, reči, da je ali lokalpatriot ali pa saboter. (Ploskanje)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se še kdo od poslancev javi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo o poročilu predsednika Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti in preidem na drugo točko dnevnega reda, to je na potrditev odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov do izvolitve novih ljudskih odborov osnovnih upravnoteritorialnih enot.

Prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da da poročilo.

Jože Petejan: Zakonodajni odbor je o navedenem predlogu odloka razpravljal na svoji seji dne 11. decembra 1951.

Iz razlogov obrazložitve po predsedniku vlade LRS je bil odbor na podlagi načelne razprave soglasno mnenja, da je treba ta odlok izdati. Zato je odbor v podrobnostih in v celoti odlok brez spremembe ali dopolnitve soglasno sprejel.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za odborovega poročevalca določen Jože Petejan.

Poročilo pošilja zakonodajni odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da odlok v predloženi obliki sprejme. Predsednik, tajnik in člani odbora.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se kdo od poslancev javi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in preidemo h glasovanju. Kdor je za potrditev tega odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov do izvolitve novih ljudskih odborov osnovnih upravnih teritorialnih enot soglasno sprejet in bo skupščina izdala odgovarjajoči odlok.

Prehajam k tretji točki dnevnega reda, to je k razpravi in sklepanju o predlogu zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije z določbami temeljnega zakona o prekrških in prosim poročevalca zakonodajnega odbora, da da poročilo.

Dr. Teodor Tomišek: Tovariši ljudski poslanci! Predloženi zakonski predlog vlade LRS je obravnaval zakonodajni odbor na svoji seji dne 11. decembra 1951.

Načelo skladnosti republiških zakonov z zveznimi zakoni kakor tudi načelo enotnosti upravnega kaznovanja v vsej državi narekuje, da se določbe o prekrških v republiških zakonih spravijo v sklad z noveliranim zveznim zakonom o prekrških. Iz tega razloga je bil zakonodajni odbor soglasno mnenja, da navedeni zakonski predlog v načelu sprejme.

V utemeljitvi svojega sklepa se sklicuje zakonodajni odbor na obrazložitev, ki jo je dal k temu zakonskemu predlogu predsednik vlade LRS in ki je bila skupno z zakonskim predlogom razmnožena in razdeljena ljudskim poslancem. Zakonodajni odbor pa še posebej poudarja naslednje momente:

S predloženim zakonskim predlogom se predpisi o prekrških v 13 obstoječih zakonih LRS izravnavaajo z določbami noveliranega zveznega zakona o prekrških, ki ga je sprejela Ljudska skupščina FLRJ dne 8. oktobra 1951 in ki je stopil v veljavo 18. novembra 1951.

Večina predlaganih sprememb je v prilagoditvi določb o upravnih kaznih. Po novem zveznem zakonu o prekrških je na primer glede denarne kazni določen maksimum praviloma na 10.000 din, medtem ko je ta maksimum v obstoječih republiških predpisih določen na 5.000.— din. Skladno s tem spreminja predloženi zakonski predlog v nekaterih predpisih republiških zakonov višino tam določenih upravnih kazni.

Zakonski predlog nadalje podrobneje določa posamezne prekrške v republiških zakonih: v zakonu o začasnih ureditvi ribarstva v Sloveniji, v zakonu o stanovanjskih in poslovnih prostorih in deloma v zakonu o obrtništvu. Točna opredelitev upravnih prekrškov je potrebna ne samo iz zakonodajnotehničnega gledišča, temveč predvsem zaradi večjega varstva državljskih pravic in osebnosti državljanov proti morebitnim nezakonitim

postopkom in samovolji upravnih organov pri izvajanju upravnokazenskih ukrepov.

V skladu z določbami 11. člena zveznega zakona o prekrških predvideva predloženi zakonski predlog v obstoječih republiških zakonih institut upravnovarstvenega ukrepa: odvzetje predmeta, s katerim je bil prekršek storjen oziroma predmetov, ki so bili z izvršitvijo prekrška pridobljeni. Razen tega je v zakonu o prekrških zoper javni red in mir predviden še poseben upravnovarstveni ukrep napotitve osebe v kraj njenega siceršnjega prebivališča oziroma v določen kraj za dobo od 6 mesecev do dveh let. Ta varstveni ukrep je predviden kot fakultativen in samo za nekatere težje, v zakonu izrecno navedene prekrške oziroma se izreka po posebnem postopku, v katerem se ugotove pogoji za ukrenitev varstvenega ukrepa in v katerem je varovana prizadetemu pravica do pritožbe.

Pri glasovanju od člena do člena je sprejel zakonodajni odbor vse od vlade predlagane člene s sledečimi prav tako soglasno sprejetimi spremembami v 2. členu zakonskega predloga in sicer:

1. V zakonu o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji se v novem 12. členu tega zakona vrinejo v prvem odstavku tega člena med besedi »in ulovljenih« besede »varstveni ukrep odvzetja«, ter v drugem odstavku istega člena črtajo besede »se pooblaščajo, da«.

2. V zakonu o posesti in nošenju orožja se v 1. točki 13. člena besede »kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja« zamenjajo z besedami »kolikor s tem ne stori dejanja kaznivega po kazenskem zakoniku«. Na enak način se popravi tudi besedilo novega 38. člena zakona o gozdovih in sicer v njegovem prvem odstavku ter v zakonu o vzdrževanju stanovanjskih poslopij v prvem stavku 34. člena in sicer tako, da se besede »kaznivega dejanja« zamenjajo z besedami »dejanja kaznivega po kazenskem zakoniku«.

Te spremembe, ki predstavljajo samo točnejšo formulacijo, je odbor soglasno sprejel.

Razen tega pa je zakonodajni odbor z večino glasov sprejel spremembo v 3. členu zakona o prekrških zoper javni red in mir, da se v prvi točki tega člena doda za naštetu 13. točko še 18. točka, ki se črta v drugi točki istega člena tako, da se obe točki tega člena glasita:

»1. Za prekrške po 2., 3., 5., 6., 11., 13. in 18. točki 2. člena tega zakona z zaporom do trideset dni;

2. za prekrške po 1., 7., 9. in 19. točki 2. člena tega zakona z denarno kaznijo do 5.000.— din ali z zaporom do petnajst dni;«.

Pri sklepanju o tej spremembi je bila večina članov zakonodajnega odbora mnenja, da je za primere iz 18. točke 2. člena tega zakona treba uporabljati strožjo sankcijo kakor jo predvideva od vlade predloženi zakonski predlog. Gre namreč za primere, ko roditelji ali skrbnik zavestno kvarno vplivajo in zlorablajo svojo roditeljsko oziroma skrbstveno oblast na škodo zaupane jim osebe. Skrb za pravilno vzgojo otroka ali varovanca narekuje nujnost, da se take zlorabe čim strožje kaznujejo.

Mnenje manjšine pa je bilo, da iz praktičnih razlogov ne kaže zaostriiti v zakonskem predlogu predvidene sankcije, ki popolnoma zadostuje, zlasti ker bi se lahko pojem »navajanja« v upravnem postopku nepravilno uporabljal in bi sankcija, ki jo predlaga večina, bila tudi v nasprotju s temeljnim principom zveznega zakona o prekrških, da se napeljevalec kaznuje enako kakor storilec, ne pa strožje.

Nato je zakonodajni odbor predlagani zakonski predlog z navedenimi spremembami soglasno v celoti sprejel.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je odbor za svojega poročevalca določil dr. Teodorja Tominška.

Zakonodajni odbor pošilja to poročilo Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog s predlaganimi spremembami uzakoni. Predsednik, tajnik in člani odbora.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Pričenjam razpravo o tem zakonskem predlogu. Ali se kdo od poslancev javi k besedi? (Nihče.) Ker nihče, zaključujem razpravo in prehajam h glasovanju. Kdor je za predloženi zakonski predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih LRS z določbami temeljnega zakona o prekrških soglasno sprejet in ga bo skupščina v smislu 47. člena poslovnika dostavila Prezidiju Ljudske skupščine LRS, da ga razglasi.

Četrta točka dnevnega reda je potrditev ukazov Prezidija Ljudske skupščine LRS, izdanih v času od 10. aprila do 11. decembra 1951, in sicer:

1. Ukaz o ustanovitvi Sveta vlade LRS za industrijo ter o odpravi Sveta vlade LRS za energetiko in ekstraktivno industrijo in Sveta vlade LRS za predelovalno industrijo z dne 8. oktobra 1951 (U. št. 30);

2. ukaz o preosnovi vlade LRS z dne 8. oktobra 1951 (U. št. 31);

3. ukaz o imenovanju članov Gospodarskega sveta vlade LRS z dne 8. oktobra 1951 (U. št. 32);

4. ukaz o ukinitvi Ministrstva za delo LRS, o preimenovanju Sveta vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo in o določitvi njegovih odborov ter o reorganizaciji Sveta vlade LRS za blagovni promet z dne 10. decembra 1951 (U. št. 42);

5. ukaz o razrešitvi ministra za delo, direktorjev glavnih uprav za preskrbo, za državne nabave, za turizem in gostinstvo in za izvoz in uvoz ter o imenovanju ministra — namestnika predsednika Sveta vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno politiko z dne 10. decembra 1951 (U. št. 43).

Kdor je za potrditev teh ukazov, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da so ukazi Prezidija Ljudske skupščine LRS, izdani v času od 10. aprila do 11. decembra 1951, soglasno potrjeni.

Peta točka dnevnega reda je potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva.

Potrjujejo se uredbe, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva, in sicer:

1. Uredba z dne 8. maja 1951, št. II-1089/3-50 o kmetijskih gospodarskih šolah (Uradni list LRS, št. 17-87/51);

2. uredba z dne 25. julija 1951, št. II-884/2-51 o ureditvi prometa z lesom (Uradni list LRS, št. 26-137/51);

3. uredba z dne 20. avgusta 1951, št. II-1011/1-51 o ustanovitvi skladov za obnovo gozdov (Uradni list LRS št. 28-143/51).

Kdor je za potrditev prečitanih uredb, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da so uredbe, ki jih je izdala vlada na področju narodnega gospodarstva, soglasno sprejete in bo skupščina izdala odgovarjajoči odlok.

Zadnja točka dnevnega reda sta odgovora predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade LRS in predsednika Sveta za komunalne zadeve na interpelaciji, ki ju je vložil ljudski poslanec Bogomil Vižintin. Prosim predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo, da da svoj odgovor.

D. r. Jože Potrč: Tovariši! Odgovoril bom kratko na vprašanje in hkrati osvetlil še nekatere splošne probleme, ki so v zvezi s temi vprašanji.

V interpelaciji tovariša poslanca sta postavljeni dve vprašanji s področja invalidskega skrbstva in sicer: 1. podpiranje civilnih vojnih žrtev in 2. razširitev invalidskega varstva na invalide in rodbine padlih pripadnikov redne italijanske armade.

Med civilne vojne žrtve štejemo:

1. civilne osebe, ki so bile ranjene, poškodovane ali pohabljene ob vojnih operacijah ali od eksplozij vojaškega razstreliva in drugih vojnih dejanj in

2. civilne osebe, ki so se ponesrečile oziroma poškodovale ali pohabile za časa dveh svetovnih vojn ali pa tudi po vojnah v mirni dobi pri eksplozijah vojnega materiala, municije, bomb in podobno, bodisi da so po naključju zadele ali naletele na ta material ali pa pri odstranjevanju takega materiala po lastni iniciativi.

Te žrtve oziroma njih rodbine ne uživajo zaščite po zakonu o vojaških vojnih invalidih FLRJ, ampak prejemaajo, če so siromašne in nepreskrbljene, podporo okrajnih ali krajevnih ljudskih odborov iz sredstev splošnega socialnega skrbstva. To velja za vse slične vojne žrtve. Italijanski zakon o vojaških vojnih invalidih pa jim je dajal zaščito in so te žrtve ali njih rodbine prejemale od Italije sicer malenkostno, a vendar redno mesečno invalidnino in to do priključitve k Jugoslaviji.

Drugo vprašanje: za invalide redne italijanske vojske smatramo invalide oziroma rodbine padlih ali umrlih iz abesinske in druge svetovne vojne. Tudi ti invalidi in njih rodbine ne uživajo zaščite po zakonu o vojaških vojnih invalidih FLRJ.

Že bivše ministrstvo za socialno skrbstvo je zbralo v letu 1948 in kasneje v letu 1949 podatke o teh osebah po posebnih statističnih listah in jih predložilo posebni komisiji pri bivšem Komiteju za socialno skrbstvo vlade FLRJ, ki rešuje te zadeve v zvezi z mirovno pogodbo z Italijo. Kot smo bili letos novembra meseca obveščeni od zveznega ministrstva za zunanje zadeve, Italija še do danes ni konkretno priznala svoje obveznosti, da je dolžna plačati invalidnine svojih bivših državljanov, vključno s tem da je principialno v mirovni pogodbi to svojo dolžnost potrdila. Že bivše Ministrstvo za socialno skrbstvo LRS je v vsakokratni spremembi invalidske zakonodaje predlagala zveznemu komiteju za socialno skrbstvo razširitev invalidskega zakona; toda problem je kompliciran, kajti vprašanja zaščite civilnih vojnih žrtev iz področja Slovenske Primorske ni mogoče rešiti ločeno, kajti v vsej FLRJ je ogromno žrtev iz narodnoosvobodilne borbe, ki so prav tako navezane na podpore iz sredstev splošnega socialnega skrbstva ljudskih odborov.

Pri reševanju vprašanja razširitve invalidskega varstva na invalide redne italijanske vojske pa se je tudi pojavilo vprašanje invalidov in padlih, ki so bili prisilno mobilizirani v nemško ali madžarsko vojsko, v Ljudski republiki Srbiji pa v bolgarsko vojsko. Iz vseh teh razlogov, posebno pa še iz razloga, da bi invalidi in družine padlih iz okupatorske (italijanske) vojske uživali iste pravice kot invalidi NOV in JA in rodbine padlih v narodnoosvobodilni vojni, je bilo v zveznem merilu, t. j. v zakonu o vojaških vojnih invalidih FLRJ pri dosedanjih spremembah invalidskega zakona te probleme zaenkrat nemogoče rešiti. Ta vprašanja so se obravnavala pri zveznem ministristvu za zunanje zadeve. To ministristvo je vso problematiko proučilo ter predlagalo, da zvezna vlada da pooblastilo vladama Ljudske republike Slovenije in Ljudske republike Hrvaške, ker gre na področju Ljudske republike Hrvaške za isti problem, da izdelata vsaka za svojo republiko posebno uredbo o zaščiti civilnih vojnih žrtev in o zaščiti invalidov redne italijanske vojske. Osnutka teh uredb, ki bosta predložena Predsedstvu vlade LRS, sta sedaj v izdelavi.

Skušali bomo ti dve vprašanji rešiti že v začetku leta 1952 za področje Slovenske Primorske, seveda v okviru sedanje finančne zmogljivosti. To omenjam zaradi tega, ker moramo pomisliti, da je socialna zakonodaja Jugoslavije naložila našemu ljudstvu oziroma našemu gospodarstvu tolikšna bremena, da so brez dvoma velika ovira pri kapitalni izgradnji in pri izgraditvi socializma. Če to vprašanje doslej ni bilo rešeno, oziroma če je bilo le delno rešeno preko splošnega skrbstva, so bili tega krivi navedeni razlogi. Za civilne žrtve bo seveda postavljen pogoj siromašnosti in nepreskrbljenosti kot pri žrtvah fašističnega nasilja. V posebno varstvo bodo prevzete tudi civilne žrtve, ki so si pridobile državljanstvo FLRJ po mirovni pogodbi z Italijo in se poškodovale do dneva priključitve.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Prosim ljudskega poslanca Bogomila Vižintina, da se izjavi, ali je zadovoljen z odgovorom.

Bogomil Vižintin: Tovariši ljudski poslanci! Kadar gre človek na teren med ljudi in se sestajamo na sestankih sekcije poslancev, se med drugimi problemi pojavljajo tudi taki problemi, kakor sem jih predložil v svoji interpelaciji. V odmoru sem na hodnikih naše skupščine opazil med poslanci zanimanje za interpelacijo, mislim pa, da je popolnoma v redu in v smislu naših dolžnosti, če ljudski poslanec o problemih, za katere se na terenu zanimajo in ki jih je treba rešiti, vpraša našega ministra oziroma našo vlado, kdaj, kako in v kakšnem okviru se da to ali ono rešiti. Z odgovorom predsednika sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko sem zadovoljen.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Prosim, da se tovariši ljudski poslanci izrazijo v celoti, ali so z odgovorom na interpelacijo zadovoljni. (Sprejeto.) Če ni nobene pripombe, prehajamo k odgovoru na drugo interpelacijo in prosim predsednika sveta za gradbene in komunalne zadeve, da da odgovor.

Janez Vipotnik: Na interpelacijo poslanca Vižintina odgovarjam sledeče:

V času NOB je na vsem teritoriju LRS okupator s svojimi pomagači poškodoval ali popolnoma uničil 48.143 stanovanjskih in gospodarskih

poslopij, od katerih je bilo delno poškodovanih 16.913 in 31.230 popolnoma uničenih.

Ti podatki, s katerimi razpolaga Glavna uprava za komunalne zadeve, bazirajo po eni strani na popisu vojne škode, predvsem pa na poročilih tehničnih baz, ki so kot operativa za izvajanje obnove ugotovljale tudi obseg in število uničenih in poškodovanih poslopij na podeželju.

Naša ljudska oblast je takoj po končani vojni podvzela vrsto ukrepov, da bi omilila težak položaj, v katerem so bili oškodovanci in tako obnovi vasi in naselja, po katerih je divjal okupator. Seveda vsi ti ukrepi, predvsem pa materialna sredstva, niso bila na razpolago takoj in v takšni višini, da bi bila obnova končana.

Osnovno težišče vseh naporov ljudske oblasti na gradbenem področju je bilo takrat pač v obnovi industrije in prometnih žil, da bi se tako v novi domovini čim hitreje konsolidiralo gospodarsko življenje v nekdanjem obsegu. Zaradi tega je ljudska oblast pri odmerjanju materialnih sredstev za obnovo podeželja, ki jih je odtrgala od sredstev za obnovo industrije in prometnih žil, zlasti računala še na pomoč samih vaščanov, ki naj bi tako z delovno silo, kakor tudi s splošno iniciativo, z mobilizacijo lastnih materialov prispevali k temu, da se s sredstvi, ki jih daje država, dosežejo čim večji učinki. Ti pozivi niso bili zaman. Delovni polet in iniciativa vaških množic je dosegla v prvih letih obnove neslutene rezultate.

Ljudska oblast je torej takoj po osvoboditvi nakazala kot prvo pomoč 50 milijonov dinarjev za kritje najnujnejših potreb pri obnovi podeželja. Organizacijsko plat izvedbe te naloge je dobilo takratno ministrstvo za gradnje. Ministrstvo je organiziralo tehnične baze kot gradbeno operativo za izvajanje obnove. Istočasno je bila dolžnost tehničnih baz, da nudijo tudi tehnično pomoč vaškim graditeljem obnove. Tehnične baze so razpolagale tako s tehničnim osebjem kakor tudi s kvalificiranimi delavci, pa tudi s stroji. V okviru teh baz so se ustanovile najrazličnejše delavnice, apnenice, opekarne, kamnolomi itd. Splošni delovni polet in iniciativa vaških množic pa je zahtevala kmalu decentralizacijo pri obnavljanju, da bi se tako še bolj mobilizirale notranje rezerve.

Zaradi tega so bile v juliju 1946 razformirane tehnične baze. Delo na obnovi je prešlo na obnovitvene zadrage, ki so se začele spontano ustanavljati. Te obnovitvene zadrage so poslovale samostojno, sprejeta denarna sredstva in material so same razdeljevale, v ministrstvu za gradnje so odslej obnovo zasledovali le evidenčno. Tako podoba je imela organizacijska plat obnove.

Koliko je bilo vseh sredstev, ki jih je dala ljudska oblast za obnovo? V letu 1945 je bilo danih 58.505.000 din, od tega iz sredstev FLRJ 47.926.000, iz sredstev LRS 10.579.000 din, v letu 1946 je bilo dano za obnovo skupno 105.899.000 din, od tega iz sredstev FLRJ 95.848.000, iz sredstev LRS 10.051.000 din, v letu 1947 je bilo dano za obnovo 404.983.000 din vse iz sredstev FLRJ, in sicer za LRS brez Primorske 281.943.000 din in za Slovensko Primorje do priključitve 104.902.000 din, po priključitvi pa še 18.138.000 din, v letu 1948 je bilo dano 195.185.000 din, vse iz sredstev FLRJ, v letu 1949 je bilo dano 169.307.000 din, vse iz sredstev FLRJ, v letu 1950 je bilo dano 29.020.000 din, od tega iz sredstev FLRJ 5.649.000 din in iz sredstev LRS 23.371.000 din, v letu 1951 je bilo dano 68.114.000 din.

Sredstva v letu 1951 je dal IOOF Slovenije. Za obnovo do konca leta 1951 je bilo izdanih skupno 1.031.013.000 dinarjev. Ta sredstva pa so bila

pri izvrševanju obnovitvenih del še povečana tako z množično udeležbo in velikim poletom pri prostovoljnem delu, kakor z medsebojno pomočjo, lastnimi viri materiala itd. samih oškodovancev. Vrednost opravljenih del je bila v razmerju 1:5, da celo 1:9 glede na odobrene kredite.

Povprečni faktor pri primerjavi vrednosti opravljenih del s porabljenimi evidentiranimi zneski je 5.5.

Odnos med delno poškodovanimi in popolnoma uničenimi poslopji je 35.3:46.7, če je skupno število za obnovo potrebnih poslopij 100.

Če računamo, da je isto razmerje med poškodovanimi hišami in poškodovanimi gospodarskimi poslopji, potem vidimo, da je bilo stanovanjskih poslopij delno poškodovanih 8159, popolnoma uničenih pa 14.954. Pri gospodarskih poslopijih pa delno poškodovanih 8834, popolnoma uničenih pa 16.191.

Povprečna velikost v kvadratnih metrih za eno stanovanjsko poslopje je 110 m² zazidane površine, pri gospodarskih poslopijih pa glede na to, da so bila poškodovana ali uničena po večini posestva izpod 5 ha zemlje, pa povprečno 70 m² površine.

Če računamo 1 m² zazidane površine uničeno stanovanjske stavbe 2200 din, za poškodovane pa 800 din in če računamo za uničeno gospodarsko poslopje 1500 din za 1 m², za poškodovane pa 300 din za kvadratni meter, dobimo vrednost obnovitvenih del za vso obnovo, ki znaša 5.828,169.000 dinarjev.

Cene za kvadratni meter so računan pri stanovanjskih stavbah s 3000 dinarjev, pri gospodarskih stavbah pa z 2000 din. Od teh osnovnih cen odštejemo pri uničenih stavbah za eventualne ostanke kletj in zidov 20 do 30%. Za poškodovane stavbe pa računamo vrednost obnovitvenih del na kvadratni meter zazidane površine od 15—25% osnovne vrednosti. Nizke cene so vzete zato, ker je bila večina obnove izvršena do leta 1949.

Če sedaj primerjamo vrednost obnovitvenih del v znesku 5.828,169.000 s porabljenimi evidentiranimi zneski, ki jih povečamo s faktorjem 5.5 zaradi lastnega dela in lastnih sredstev oškodovancev, dobimo 5.570,571.500 din in s tem razliko 257,517.500 din. To se pravi, da nam ta vsota še manjka, če bi hoteli dokončati obnovo do zadnjega poslopja. V resnici pa je situacija nekoliko drugačna. Med vsemi razrušenimi poslopji je namreč precejšnje število takih, katerih obnovitev je iz družbenih in ekonomskih razlogov nepotrebna. Predvsem so to hiše tistih družin, ki so odšle iz vasi v industrijo. Večje število gospodarskih poslopij je glede na preobrazbo vasi postalo nepotrebnih, ali pa se bo njihova izgradnja izvajala iz sredstev in kreditov kmečkih zadrug, tako da bi teoretično vzeto morala biti obnova podeželja pri nas že dokončana, če bi se ta obnova odvijala na pravih razrednih principih in brez napak tistih organov, ki so bili za izvedbo obnove odgovorni.

Dejansko stanje na obnovi podeželja pa je naslednje: v letu 1945 je bilo obnovljenih 4250 poslopij, v 1946. letu 10.283 poslopij, v 1947. letu je bilo obnovljenih 15.959 poslopij, v 1948. letu 4581 poslopij, v 1949. letu 1018 poslopij, v 1950. letu 361 poslopij, v letu 1951 pa predvidevamo, da bo do konca leta še obnovljenih 500 nadaljnjih poslopij. To se pravi, da bo z letošnjim letom obnovljenih približno 37.000 poslopij.

Če odštejemo izvršeno obnovo od števila poškodovanih in uničenih poslopij, ostane potemtakem neobnovljenih še 11.200 poslopij. Med temi poslopji je pretežna večina takšnih, o katerih sem preje govoril in katerih obnovitev je iz družbenih ali ekonomskih razlogov nepotrebna. Kljub temu

pa ostane še določeno število stanovanjskih poslopij, ki jih je treba obnoviti. Konec leta 1950 je bila namreč formirana posebna komisija, sestavljena iz partijskih in upravnih organov. Ta je ugotovila, da je nujno potrebno zgraditi še 1361 stanovanjskih poslopij. Komisija je ugotovila, da so to oškodovanci, ki so v prenekatem primeru najbolj potrebni pomoči naše ljudske države. Komisija je ugotovila, da živi cela vrsta družin, katerih predamost osvobodilnemu pokretu v času NOB je nedvomna, še vedno po kletah, senikih ali hlevih.

Kako je moglo priti do takega stanja in zakaj obnova še ni končana?

Podrobna analiza problema je pokazala sledeče rezultate:

Kot rečeno so z letom 1946 začele z delom obnovitvene zadruga, ki so bile povsem samostojne. Toda povsod te zadruga in njihovi upravni odbori niso enako resno jemali svojih nalog, ki naj bi jih imeli do skupnosti. Često so se v te upravne odbore vrinili najrazličnejši špekulanti in vzeli obnovitvene zadruga v svoj zakup. Precej primerov je bilo, da so se v nekatere upravne odbore vrinili premožnejši sloji in potem skopo odmerjali delež revnejšim. Kredite, ki so jih dobile zadruga, so delili upravni odbori samovoljno, brez sodelovanja množičnih organizacij. Ker je bilo poslovanje zadrug in izvajanje obnove vezano na lastne moči, to je na lastno delovno silo, lastna prevozna in druga sredstva, ki jih slabše situirani na vasi nimajo, množične politične organizacije jim pa pri tem tudi često niso pomagale, zaradi tega slabše situirani pri obnovi niso prišli na vrsto.

Ker torej nad poslovanjem takšnih zadrug ni bilo čvrste kontrole niti s strani upravnih organov, predvsem okrajnih ljudskih odborov, niti s strani množičnih organizacij, je vse to imelo za posledico vrsto nezakonitosti. Tako so v zadruga vstopali ljudje, ki jih vojna ni nič prizadejala in si iz fonda obnove gradili poslopja, drugi pa od oškodovancev kupovali ruševine in na teh ruševinah nato iz obnove zidali zase poslopja; dogodilo se je, da se je nekdanji vaški bogataš iz obnove zgradil tri hiše, iz tega fonda je zrasla vrsta lokalnih podjetij, da, celo prenekatera cerkev ali farovž je bil na ta račun popravljen. Samovolja nekaterih mogočnikov v teh upravnih odborih je šla tako daleč, da so ignorirali poimenske spiske obnove potrebnih ljudi, ki so jih dobili bodisi od republiških, bodisi od okrajnih organov oblasti in po svoje delili materialno pomoč.

Bilo bi napačno, če bi si iz tega ustvarili predstavo, da je celotno stanje obnove podeželja kritično. Večina sredstev je bila le pravilno porabljena, toda težava je prav v tem, da so bili pri obnovi prikrajšani tisti najbolj oddaljeni in tudi najbolj partizanski kraji, v katerih so naši borci v času narodnoosvobodilne borbe dan za dnem dobivali prijazno in gostoljubno zatočišče. Odtod torej število 1361 še neobnovljenih stanovanjskih poslopij, ki jih je ugotovila komisija, in ki se bo letos znižalo na 861 poslopij.

Nepravilnosti, ki so se dogajale pri obnovi, zahtevajo množično kontrolo in revizijo poslovanja obnovitvenih zadrug. Treba je nepravilnosti razkrinkati in izterjati ter zapleniti nepravilno prisvojena in porabljena denarna sredstva. Vso pomoč krajevnim organom oblasti dajeta pri tej nalogi OF in Zveza borcev.

Zaradi omejenih možnosti kreditiranja in dobave gradbenega materiala v letu 1951 glede na velik poudarek, ki so ga imeli ključni objekti, je prišlo na pomoč OF in dodelila primerno vsoto iz lastnih sredstev poleg kreditov, ki jih je interesentom prav tako dodelila. Ta sredstva so bila

razdeljena po Zvezi borcev in OF med 14.475 interesentov bodisi za nova dela ali za dovršitev začelih gradenj. Zaradi pomanjkanja kreditov pa ni bilo ugodeno 1712 posilcem.

S temeljitim pregledom terena, pri katerem so pomagale tudi organizacije ZB in OF, je torej ugotovljeno, da bi bilo potrebno obnoviti v letu 1952 še 861 poslopij, za kar bi potrebovali 88 milijonov dinarjev pod pogojem, da se material dobavi po nižjih cenah.

Kako je s krediti kakor tudi z gradbenim materialom za leto 1952, je znano. Dograditev ključnih objektov zahteva temeljito in dosledno mobilizacijo naših sil, zahteva temeljitejšo in doslednejšo koncentracijo na ozki fronti ključnih objektov, kot pa v letošnjem letu. Vsako razsipanje materiala in delovne sile na široki fronti nam bo časovno odmaknilo izvršitev ključnih objektov.

To bo tako za obnovo, kakor tudi za vrsto drugih lokalnih gradbenih potreb težka stvar. Toda treba je razumeti, za kaj gre, treba je razumeti, da pomeni za nas izgradnja ključnih objektov bistveno količinsko povečanje proizvodnje naše temeljne industrije. Dokončani ključni objekti nam bodo omogočili velikansko povečanje izkoriščanja naših prirodnih bogastev — omogočili hitrejšo rast in razvoj predelovalne industrije, zelo bodo znižali potrebe po uvozu in v zvezi s tem zmanjšali do neke mere naš izvoz, kar je pogoj za uravnovešanje naše zunanje trgovinske bilance.

Vse to torej opravičuje našo dosledno borbo proti gradnjam na široki fronti v letu 1952. Toda ne bi bilo prav, če bi kljub vsem naporom, ki jih bo treba vložiti v izvršitev ključnih objektov 1952. leta, pozabili na tiste ljudi, ki so se v najtežjih časih z vsem srcem oklenili borcev za svobodo in so bili vsak trenutek pripravljeni žrtvovati vse, kar so imeli. Saj nas veže do njih moralna dolžnost, da jim pomagamo in omogočimo ponovno izgradnjo skromne strehe nad glavo.

Ker torej iz sredstev, katere daje država v prihodnjem letu za gradbeništvo, ne bo mogoče nadaljevati obnove, se bo ta najverjetneje odvijala na istih principih kot v letošnjem letu, to se pravi, da bodo stavile na razpolago kredite in zagotovile materialna sredstva naše množične organizacije OF in Zveza borcev. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Prosim ljudskega poslanca Bogomila Vižintina, da se izjavi, če se zadovoljuje z odgovorom.

Bogomil Vižintin: Zadovoljen sem, da je ljudska skupščina slišala poročilo o celotni naši obnovi. Večina teh stvari je več ali manj znana, predvsem pa to, da je naša ljudska oblast mnogo žrtvovala za obnovo. Drugo vprašanje pa je, kako je bila ta obnova izvedena oziroma kdo si je obnovil več ali manj. Rečem pa samo nekaj besedi, da se pridružujem zdajnjemu stavku, ki ga je rekel tovariš minister, da v 1952. letu ne pozabimo onih, ki so največ dali v osvobodilni borbi in ki še danes nimajo svoje strehe. Sicer pa sem popolnoma zadovoljen z odgovorom.

Predsednik dr. Ferdo Kozak: Ali se skupščina strinja s tem, da je razprava o interpelacijah zaključena. (Strinja.)

Ker je s tem dnevni red izčrpan, predlagam, da zaključimo sejo in prosim skupščino, da pooblasti predsednika in tajnika, da podpišeta zapisnik današnje seje. Ali sprejme skupščina ta predlog? (Sprejme.)

Zaključujem prvo sejo in s tem tudi drugo redno zasedanje Ljudske skupščine LRS drugega sklica.

Zasedanje je bilo zaključeno ob 17.45.

PRILOGE

PREDLOG ODLOKA O PODALJŠANJU POSLOVANJA KRAJEVNIH LJUDSKIH ODBOROV

Ljudski odbori krajev in mest, ki spadajo k okraju, izvoljeni na volitvah 11. decembra in 18. decembra 1949, poslujejo dalje, dokler ne bodo na ozemlju Ljudske republike Slovenije v letu 1952 izvoljeni novi ljudski odbori osnovnih upravnih teritorialnih enot.

OBRAZLOŽITEV

predloga odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov

Krajevni ljudski odbori in ljudski odbori mest, ki spadajo k okraju, so bili izvoljeni deloma 11. decembra in deloma 18. decembra 1949. Po zakonu bi jim z 11. oziroma 18. decembrom 1951 potekel mandat. Ker se pa pripravlja nova upravna teritorialna razdelitev Ljudske republike Slovenije, ki bo izvedena začetkom leta 1952, bi ne bilo umestno že sedaj izvesti volitev v krajevne in mestne ljudske odbore, ker bodo po novi upravni teritorialni razdelitvi Slovenije potrebne nove volitve v ljudske odbore osnovnih upravnih teritorialnih enot, to je v ljudske odbore občin. Zato je umestno, da Ljudska skupščina LRS podaljša poslovno dobo sedanjih krajevnih ljudskih odborov dotlej, da bodo izvršene nove volitve v skladu z novo upravno teritorialno razdelitvijo Slovenije.

LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zak. o. 17/1—51

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu odloka o podaljšanju poslovanja
krajevnih ljudskih odborov

Zakonodajni odbor je o navedenem predlogu odloka razpravjal na svoji seji dne 11. decembra 1951.

Iz razlogov obrazložitve po predsedniku vlade LRS je bil odbor na podlagi načelne razprave soglasno mnenja, da je treba ta odlok izdati. Zato je odbor v podrobnostih in v celoti odlok brez spremembe ali dopolnitve soglasno sprejel.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je bil za odborovega poročevalca določen Jože Petejan.

Poročilo pošilja zakonodajni odbor Ljudski skupščini LRS s predlogom, da odlok v predloženi obliki sprejme.

Ljubljana, dne 11. decembra 1951.

Tajnik:

dr. Teodor Tominšek l. r.

Predsednik:

dr. Jože Pokorn l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.

Slavica Božič l. r.

Jože Gričar l. r.

Ivan Janžekovič l. r.

Josip Jeras l. r.

dr. Anton Kržišnik l. r.

Anton Labura l. r.

ing. Jože Levstik l. r.

dr. Anton Melik l. r.

Jože Molek l. r.

Danilo Petrinja l. r.

inž. Ivo Pinterič l. r.

dr. Miha Potočnik l. r.

Ivan Štucin l. r.

Albin Vipotnik l. r.

Jamez Žunič l. r.

PREDLOG ZAKONA

O IZRAVNAVI POSEBNIH PREDPISOV O PREKRŠKIH V ZAKONIH LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE Z DOLOČBAMI TEMELJNEGA ZAKONA O PREKRŠKIH

1. člen

Ta zakon izravnava posebne predpise o prekrških v obstoječih zakonih Ljudske republike Slovenije z določbami temeljnega zakona o prekrških, ki ga je sprejela Ljudska skupščina FLRJ dne 8. oktobra 1951 in daje prečiščeno besedilo teh predpisov.

2. člen

Določbe o prekrških se v posameznih zakonih spremenijo takole:

I. V zakonu o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji z dne 11. maja 1946.

(Ur. list LRS, št. 36/46, 38/46, 16/49, 21/51)

a) 18. člen se spremeni takole:

»Kolikor dejanje ni sodno kaznivo po kazenskem zakoniku, se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo do 5.000.— din ali z zaporom do petnajst dni:

1. Kdor neupravičeno lovi ribe;

2. kdor onečiščuje ribolovne vode s tvarinami, ki škodljivo delujejo na ribe.«

b) 19. člen se spremeni takole:

»Kolikor dejanje ni kaznivo po kazenskem zakoniku, se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo do 3.000.— din, kdor lovi ribe na prepovedan način ali z uporabo prepovedanih ribolovnih naprav ali sredstev.«

c) 20. člen se spremeni takole:

»Za prekršek se kaznuje z denarno kaznijo do 3.000 din:

1. kdor ulovi ribo, ki nima predpisane najmanjše mere, ali kdor ulovi ribo v prepovedanem času (v času njenega lovopusta), pa je ne spusti takoj žive nazaj v vodo;

2. kdor s predpisanim dovoljenjem lovi ribe pod predpisano najmanjšo mero ali v sicer prepovedanem času za znanstveno raziskavo, za umetno gojenje ali za nasajanje v drugih vodah, toda jih brez predpisane dovoljenja prodaja ali sploh daje v promet;

3. kdor v sicer prepovedanem času s predpisanim dovoljenjem lovi bele ribe na njihovih množičnih drstiščih zaradi pridobivanja iker, a zakrivi, da se ulovljene samice ne osmukajo pod strokovnjakovim nadzorstvom, ali da se pridobljene ikre umetno ne oplodijo in ne vložijo v vodo;

4. kdor v sicer prepovedanem času s predpisanim dovoljenjem lovi sulce, postrvi ali lipane zaradi pridobivanja iker, a jih po osmukanju ne spusti takoj živih nazaj v vodo, kjer so bili ulovljeni;

5. kdor pri lovu belih rib s saki ali križaki v vodah, kjer in kadar je tak ribolov dovoljen, lov sulcev pa prepovedan, ulovljenih sulcev ne spusti takoj živih nazaj v vodo;

6. kdor pri ribolovu uporablja ribolovne priprave, za katere nima dovoljenja;

7. kdor prepusti drugemu svojo ribolovnico ali ribolovno dovoljenje;

8. kdor brez predpisanega dovoljenja spušča v ribolovne vode posamezne vrste rib, ki jih v njih še ni;

9. kdor pri ribolovu nadzornim organom na njihovo zahtevo noče pokazati ribolovnice oziroma dnevnega ribolovnega dovoljenja, ribolovnih priprav, sredstev ali ulovljenih rib;

10. kdor napravi zapreko, ki brani ribam prost povratek s poplavljenih zemljišč v glavno vodo;

11. podjetje ob vodi, ki ne napravi ali ne vzdržuje v dobrem stanju potrebnih prehodov za ribe (ribjih stez), dasi bi po odločbi pristojnega državnega organa to moralo storiti;

12. kdor neupravičeno pregradi ribolovne vode s trajno ali začasno ribolovno napravo, ki onemogoča prehod rib;

13. kdor nastavi ribolovne naprave na propustu, zatvornici ali podobni napravi, ali lovi ribe na vtoku ali iztoku ribje steze ali na stezi sami;

14. kdor zaradi ribolova izčrpava ali odvrta vodo brez predpisanega dovoljenja;

15. posestnik vodne naprave, ki zapre glavno ali stransko strugo, in tisti, ki izčrpava, odvrta ali pregradi vodo zaradi čiščenja, poglobljanja ali podobnih del na vodotokih, pa o tem poprej ne obvesti ribarskega upravičenca v predpisanem roku;

16. kdor preprečuje upravičen pristop na kraj ribolova.«

č) 12. člen se spremeni takole:

»Z odločbo o prekršku se sme poleg denarne kazni ali kazni zopora izreči tudi varstveni ukrep odvzetja predmeta, s katerim je bil storjen prekršek, in ulovljenih rib.

Ribarski nadzorni organ in člani ljudske milice se pooblašajo, da smejo sami začasno odvzeti predmete iz prejšnjega odstavka, kadar uradno zvedo za prekršek. Pri tem se morajo ravnati po predpisih temeljnega zakona o prekrških.

Če ima prekršek hujše posledice, se sme izreči tudi varstveni ukrep odvzetja ribolovnice oziroma dnevnega ribolovnega dovoljenja.«

II. V zakonu o stanovanjskih in poslovnih prostorih z dne 20. decembra 1947.

(Ur. list LRS, št. 52/47, 16/49)

a) 30. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje:

1. Z denarno kaznijo do 10.000.— dinarjev, kdor se samovoljno vseli v stanovanjski ali poslovni prostor;

2. z denarno kaznijo do 8.000.— din, kdor samovoljno spremeni stanovanjski prostor v poslovni prostor;

3. z denarno kaznijo do 8.000.— din, toda najmanj z 2.000.— din:

a) Kdor zatajuje nezasedeno ali nezadostno zasedeno stanovanjsko površino;

b) kdor daje v stanovanjskih zadevah lažnive izjave ali poročila;

c) kdor ne naznani, da se je vselil podnajemnik;

č) kdor brez odločbe pristojnega organa da v najem stanovanjski ali poslovni prostor, ga zamenja ali na drug način prepusti drugemu.«

b) 31. člen neha veljati.

III. V zakonu o pečatih, štampljkah in žigih državnih organov Ljudske republike Slovenije z dne 20. decembra 1947.

(Ur. list LRS, št. 52/47, 21/51)

Za 6. členom se namesto ukinjenega 7. člena doda novi 7. člen, ki se glasi:

»Kdor brez pooblastila izdeluje štampljke, pečate in žige državnih organov LRS, se kaznuje z denarno kaznijo do 10.000.— din. V posebno hudih primerih ali, če pooblaščen vrezovalec pečatov izdeluje štampljke, pečate in žige preko naročenega števila, se kaznuje storilec poleg denarne kazni še z zaporom do trideset dni.

Zoper tistega, ki je brez pooblastila izdeloval štampljke, pečate in žige in bil kaznovan zaradi prekrška iz prejšnjega odstavka, se sme izreči poleg kazni kot varstveni ukrep tudi odvzetje orodja, priprav in surovin, ki so bile uporabljene za prekršek.

IV. V zakonu o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije z dne 23. februarja 1948.

(Ur. list LRS, št. 10/48, 33/49, 21/51)

24. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.— din ali z zaporom do petnajst dni:

1. Kdor se pri glasovanju nespodobno vede;

2. kdor potem, ko je glasoval oziroma ko se dožene, da ni vpisan v stalnem volilnem imeniku, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča.

Postopek se mora izvesti v najkrajšem času.«

V. V zakonu o varstvu kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti v Ljudski republiki Sloveniji z dne 21. marca 1948.

(Ur. list LRS, št. 23/48, 21/51)

19. člen se spremeni takole:

»Kdor ravna v nasprotju z določbo 15. člena tega zakona, stori prekršek in se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.— dinarjev ali z zaporom do petnajst dni.«

VI. V zakonu o lovu z dne 11. maja 1949.

(Ur. list LRS, št. 16/49, 21/51)

a) 40. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.— dinarjev ali z zaporom do petnajst dni:

1. Kdor lovi z zanko;
2. kdor lovi ptice pevke ali druge za kmetijstvo ali gozdarstvo koristne živali, ki niso divjad, ki jih je pa prepovedano loviti;
3. kdor uničuje ali poškoduje legla ali gnezda zaščitene divjadi ali po 4. členu tega zakona zaščitene koristnih živali ali ptic.

Če ima prekršek iz prejšnjega odstavka hujše posledice, se sme zoper storilca izreči poleg kazni kot varstveni ukrep tudi odvzetje lovnega dovoljenja za določen čas ali za vselej.«

b) 41. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 3.000.— dinarjev ali z zaporom do deset dni:

1. Kdor lovi brez lovnega dovoljenja;
2. kdor prepusti lovno dovoljenje drugemu;
3. kdor lovi v tujem lovišču, če nima za to dovoljenja;
4. kdor namenoma ovira izpolnitev lovskega plana;
5. kdor namenoma ne da pravih podatkov o lovu in stanju divjadi v lovišču;
6. kdor lovi na nedovoljen način ali z nedovoljenimi sredstvi, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja;

7. kdor proti določbi 22. člena tega zakona ne pokaže članske izkaznice ali lovnega dovoljenja;

8. kdor hodi s puško po lovišču, v katerem nima pravice loviti, izven javnih poti in stez ali z nabitimi puškami po takih poteh ali stezah;

9. kdor se ob nastavljanju strupa, za kar ima dovoljenje, ne ravna po predpisih točke b) drugega odstavka 32. člena tega zakona ali po drugih posebnih predpisih;

10. kdor brez dovoljenja lovi ali si prilasti živo divjad;

11. kdor ne priglasí lovskega upravičencu uplenjene divjadi, ki si jo je prilastil po prvem odstavku 23. člena tega zakona;

12. kdor brez dovoljenja pobira ali prodaja jajca zaščitene perjadi in ptic, zaščitene po 4. členu tega zakona.

Če ima prekršek iz prednjega odstavka hujše posledice, se sme zoper storilca izreči poleg kazni kot varstveni ukrep tudi odvzetje lovnega dovoljenja za določen čas ali za vselej.«

VII. V zakonu o prekrških zoper javni red in mir z dne 11. maja 1949.

(Ur. list LRS, št. 16/49)

a) 1. člen se spremeni takole:

»Prekršek zoper javni red in mir stori, kdor s svojim vedenjem ali ravnanjem ruši normalni način življenja državljanov, ovira gibanje in promet na cestah in drugih javnih krajih, vzbuja nemir med državljanji, krši javno moralo, ovira pravilno uporablanje javnih objektov in stanovanjskih po-

slopij, živi v brezdelju, ovira počitek državljanov ali na drug način krši družbeno disciplino in mir državljanov«.

b) 2. člen se spremeni takole:

»Za prekršek zoper javni red in mir se kaznuje:

1. Kdor se na javnem kraju pretepa, prepira, vpije, nespodobno vede;
2. kdor se vede na javnem kraju na posebno drzen ali surov način in s tem žali državljanse ali moti njihov mir;

3. kdor dovoli, da je v njegovih prostorih ali na njegovem zemljišču nepriглаšen ali prepovedan javni shod;

4. kdor krši odredbo pristojnega državnega organa, s katero se prepoveduje dostop ali zadrževanje na določenem kraju;

5. kdor prerokuje, čara, razlaga sanje ali na drug podoben način slepi ljudi;

6. kdor si izmišlja ali razširja lažnive novice, ki motijo mir ali vznemirjajo ljudi;

7. kdor omalovažuje državne organe ali njihove zakonite ukrepe oziroma uradne osebe pri opravljanju službe ali v zvezi z opravljanjem službe;

8. kdor javno nabit oglas državnega organa ali družbene organizacije raztrga, zamaže ali ga na drug način poškoduje ali odstrani;

9. kdor daje alkoholno pijačo pijani osebi ali mladoletniku, ki še nima 16 let;

10. kdor krši predpise o javnih cestah, trgih, pristaniščih, parkih in turističnih krajih, ki so izdani zaradi njihovega vzdrževanja ali varovanja, kolikor ni za te prekrške določena kazen v drugih predpisih;

11. kdor se izmika delu in živi v brezdelju, čeprav je dela zmožen;

12. kdor se na javnem kraju vdaja pijančevanju;

13. kdor se vdaja prostituciji, igri na slepo srečo ali beračenju;

14. kdor dovoli, da se v njegovih prostorih vrše dejanja spolne nemorale;

15. kdor muči živali, jih preobremenjuje ali ravna z njimi na drug škodljiv način; kdor nevarne živali primerno ne zavaruje;

16. kdor postavi pred zgradbo ali pred ograjo ali na zgradbo oziroma na ograjo kak predmet ali kar koli, kar bi moglo poškodovati ljudi, ki hodijo mimo, ali jim prizadejati kako drugo škodo, ali kdor meče take predmete na ulico;

17. roditelj ali skrbnik, čigar otroci ali varovanci zaradi zanemarjenega nadzorstva in skrbi zanje rušijo red in mir;

18. roditelj ali skrbnik, ki navaja otroke ali varovance, da storijo prekrške, določene s tem zakonom;

19. kdor neupravičeno strelja, vžiga rakete ali drug podoben eksplozivni ali lahko vnetljiv material ali kdor na kakšen podoben način moti mir državljanov«.

c) 3. člen se spremeni takole:

»Storilec se kaznuje:

1. Za prekrške po 2., 3., 5., 6., 11. in 13. točki 2. člena tega zakona z zaporom do trideset dni;

2. za prekrške po 1., 7., 9., 18. in 19. točki 2. člena tega zakona z denarno kaznijo do 5.000.— din ali z zaporom do petnajst dni;

3. za prekrške po 4., 8., 10., 12., 14. in 16. točki 2. člena tega zakona z denarno kaznijo do 2.000.— dinarjev ali z zaporom do deset dni;

4. za prekrške po 15. in 17. točki 2. člena tega zakona z denarno kaznijo do 1.000.— dinarjev«.

č) Za sedanjim 3. členom pride novi 4. člen s temle besedilom:

»Za prekrške po 2., 5. in 13. točki 2. člena tega zakona se lahko poleg kazni izreče tudi varstveni ukrep izгона v kraj prejšnjega prebivališča oziroma v rojstni kraj ali varstveni ukrep izгона iz določenega kraja ali območja in sicer eden ali drug ukrep največ za 6 mesecev.

Če stori prekršek mladoletnik, se lahko zoper njega izreče kot varstveni ukrep le, da se pošlje na prebivanje v kraj prebivališča njegovih staršev ali skrbnika, vendar največ do 6 mesecev«.

d) Za novim 4. členom pride novi 5. člen s temle besedilom:

»Če preiskovalni organ v kazenskem postopku zaradi kaznivih dejanj ogrožanja državne celote in neodvisnosti, sodelovanja pri sovražnem delovanju proti Federativni Ljudski republiki Jugoslaviji, združevanja zoper ljudstvo in državo ali sovražne propagande ugotovi, da storilcevo ravnanje nima znakov kaznivega dejanja, da pa so za storilca potrebni vzgojni ukrepi, ker se mora preprečiti njegov škodljivi vpliv na druge, pošlje spis senatu za prekrške pri ministrstvu za notranje zadeve, ki zoper tako osebo lahko izreče kot varstveni ukrep, da se pošlje na prebivanje v določenem kraju za čas od 6 mesecev do dveh let.

Preiskovalni organ mora zahtevati mnenje javnega tožilca, preden pošlje spis senatu za prekrške. Če javni tožilec ugotovi, da ima obdolženčevo ravnanje znake kaznivega dejanja, nadaljuje kazenski pregon.

Zoper odločbo, s katero je bil izrečen varstveni ukrep pošiljanja na prebivanje v določenem kraju, se prizadeti lahko pritoži v 8 dneh na senat za prekrške pri Ministrstvu za notranje zadeve FLRJ. Pritožba ne odloži izvršitve odločbe.

Tisti, zoper katerega se uporabi varstveni ukrep iz prvega odstavka tega člena, se napoti v kraj, ki ga določi ministrstvo za notranje zadeve.

Minister za notranje zadeve lahko odloči, da preneha izvrševanje tega varstvenega ukrepa tudi pred potekom roka, za katerega je bil izrečen, če se ugotovi, da tak ukrep ni več potreben za tistega, zoper katerega je bil izrečen.

Natančnejšje predpise o izvršitvi tega varstvenega ukrepa izda minister za notranje zadeve«.

e) 4. člen postane 6. člen in se spremeni takole:

»Prireditelji javnih shodov (sestankov, veselje, sprevodov in podobno), za katere ne veljajo določbe 20. do 25. člena zakona o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih, morajo take prireditve priglasiti pristojnemu poverjeništvu za notranje zadeve okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora najmanj 48 ur pred začetkom. V priglasitvi se mora navesti kraj, čas in namen javne prireditve.

Pristojni organ za notranje zadeve, ki mu je bila priglasitev predložena, lahko prepove prireditve, če je nevarnost, da bi bil ogrožen javni red in mir.

Kdor prireja, vodi ali podpira prirejanje ali nadaljevanje nepriglašanih ali prepovedanih javnih shodov iz 1. odstavka tega člena, se kaznuje z denarno kaznijo do 2.000.— dinarjev ali z zaporem do petnajst dni«.

f) Za novim 6. členom pride novi 7. člen s temle besedilom:

»Prostovoljni prispevki se ne smejo nabirati brez dovoljenja pristojnega državnega organa.

Dovoljenje za nabiranje prostovoljnih prispevkov na območju okraja ali mesta, ki je izločeno iz okraja, daje poverjeništvu za notranje zadeve okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, dovoljenje za nabiranje prostovoljnih prispevkov na območju ljudske republike pa ministristvo za notranje zadeve.

Kdor nabira prostovoljne prispevke brez dovoljenja, se kaznuje z denarno kaznijo do 10.000.— dinarjev ali z zaporom do trideset dni. To, kar je bilo nabrano brez dovoljenja, se odvzame v korist sklada iz 9. člena temeljnega zakona o prekrških.

g) Sedanji 5. člen postane 8. člen, sedanji 6., 7. in 8. člen nehajo veljati.

VIII. V zakonu o volitvah odbornikov ljudskih odborov z dne 23. oktobra 1949.

(Ur. list LRS, št. 33/49, 39/50, 21/51)

a) 70. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.— dinarjev ali z zaporom do petnajst dni:

1. Kdor se pri glasovanju nespodobno vede;

2. kdor potem, ko je glasoval oziroma ko se dožene, da ni vpisan v stalnem volilnem imeniku, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča;

3. kdor v nasprotju s 33. členom tega zakona toči ali na kak drug način daje alkoholne pijače.

Postopek se mora izvesti v najkrajšem času.

b) 71. člen neha veljati.

IX. V zakonu o posesti in nošenju orožja z dne 25. oktobra 1949.

(Ur. list LRS, št. 35/49, 20/50, 21/51)

13. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 10.000.— dinarjev ali z zaporom do trideset dni:

1. Kdor brez dovoljenja pristojnega državnega organa nabavi, ima ali nosi orožje, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja;

2. kdor orožje, za katero ima dovoljenje za nabavo, posest in nošenje, proda ali posodi komu, ki nima dovoljenja za nabavo, posest in nošenje takega orožja.

Zoper osebo, kaznovano zaradi prekrška po prednjem odstavku, se sme poleg kazni izreči kot varstveni ukrep tudi, da se orožje s katerim je storjen prekršek, odvzame v korist države. Odvzeto orožje se odda državnemu podjetju za promet z orožjem, izkupiček pa gre v sklad iz 9. člena temeljnega zakona o prekrških v zvezi z 39. členom istega zakona.

X. V zakonu o obrtništvu z dne 20. junija 1950.

(Ur. list LRS, št. 20/50, 21/51)

a) 132. člen se spremeni takole:

»Z denarno kaznijo do 10.000.— dinarjev ali z zaporom do trideset dni, toda najmanj z denarno kaznijo do 2.000.— din se kaznuje zaradi prekrška, kdor brez pravice vodi obrtni obrat ali brez pravice opravlja obrt.

Če tisti, ki je bil kaznovan za prekršek iz prednjega odstavka, v 6 mesecih potem, ko je kazen prestal ali ko je ta zastarala, znova stori isti prekršek, se zoper njega lahko izreče poleg kazni iz prednjega odstavka kot varstveni ukrep tudi odvzetje orodja, priprav in surovin, s katerimi je brez pravice opravljal obrtno delo.

b) 133. člen se spremeni takole:

»Z denarno kaznijo do 5.000.— dinarjev se kaznuje za prekršek, kolikor ni s posebnimi predpisi določena strožja kazen:

1. Kdor opravlja dela, ki ne spadajo v obrtno stroko, za katero sta obrtni obrat ali delavnica ustanovljena;

2. odgovorna oseba v državnem gospodarskem podjetju, zavodu ali uradu ali odgovorna oseba družbene in zadrúžne organizacije, ki ustanovi odprto obrtno delavnico v nasprotju z določbami 59. in 97. člena tega zakona;

3. kdor proti predpisom iz 13. člena tega zakona brez opravičljivega vzroka noče zaposliti obrtnega vajenca;

4. kdor zaposli v obratu več pomočnikov in mojstrov kot je dovoljeno;

5. kdor okrajnemu oziroma mestnemu ljudskemu odboru v petnajstih dneh ne priglasi vsake spremembe v delu, ki presega izdano dovoljenje;

6. kdor v primerih, določenih v tem zakonu (3. odstavek 104. člena in 2. odstavek 105. člena), ne postavi poslovodje za vodstvo obrata;

7. kdor dopusti, da se zlorablja njegova pravica, izvrševati obrt (zlasti za prikrivanje neupravičenega izvrševanja obrta), kakor tudi oseba, ki vrši tako zlorabo; kdor samo navidezno postavi poslovodjo, ali kdor samo navidezno prevzame poslovodstvo;

8. kdor na zahtevo pristojnih državnih organov ne da predpisanih podatkov o stanju in delu obrata ali delavnice, ki jo vodi, ali kdor ne daje pravih takih podatkov;

9. kdor brez dovoljenja pristojnega organa ustavi svoj obrat ali pa spet začne z obratovanjem, ne da bi to priglasil državnemu organu, ki mu je začasno ustavitve dovolil.

Tako se kaznuje tudi vdova oziroma skrbnik mladoletnih otrok umrlega lastnika zasebnega obrtnega obrata, če ne priglasi pristojnemu državnemu organu nadaljevanja obrti (2. odstavek 111. člena);

10. kdor izdeluje slabe izdelke ali slabo opravlja storitve;

11. kdor trati material, ki mu je dodeljen.

Z denarno kaznijo do 2.000.— dinarjev se kaznuje za prekršek:

1. Kdor se ne ravna po določbah 34. člena tega zakona o napisu obrtnih obratov in delavnic;

2. kdor ne vodi predpisanih poslovnih knjig ali jih vodi neredno ali nepravilno.

XI. V zakonu o gozdovih z dne 20. junija 1950.

(Ur. list LRS, št. 20/50, 21/51)

a) Za 37. členom se namesto ukinjenega 38. člena doda novi 38. člen, ki se glasi:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.— dinarjev ali z zaporom do petnajst dni, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja:

1. Kdor poškoduje ali uničuje gozdno drevesnico;

2. kdor brez posebnega dovoljenja seka gozdna drevesa, katerih sečnja je po posebnih predpisih prepovedana;

3. kdor ne pogozdi v določenem roku;
4. kdor z namenom, da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist, podre v gozdu ali izven gozda eno ali več dreves in s tem napravi škodo, ki ne presega 2.000.— dinarjev;
5. kdor brez namena iz prejšnje točke protipravno podre v gozdu ali izven njega eno ali več dreves;
6. kdor poškoduje gozdne poti, objekte in naprave ter druge priprave v zvezi z njimi;
7. kdor poškoduje ali uniči mejna ali gozdna gospodarska znamenja;
8. kdor se ne ravna po predpisih gozdnega gospodarskega načrta.

b) 39. člen se spremeni takole:

- »Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 3.000.— dinarjev:
1. Kdor goni na pašo ali na žirjenje v nasprotju z določbami tega zakona ali z drugimi predpisi pristojnih državnih organov;
 2. kdor poškoduje stoječe drevo z zasekovanjem, presekovanjem, žaganjem, narezovanjem, trganjem, sekanjem iveri, vrtanjem, kleščenjem, sekanjem vrhov ali na drug način;
 3. kdor v nedovoljenem času seka, predeluje les v gozdu ali ga spravlja iz gozda.

Če stori prekršek iz 38. ali 39. člena pravna oseba, se kaznuje z denarno kaznijo do 25.000.— dinarjev.

Poleg kazni za prekrške po 1., 2., 4. in 5. točki 38. člena in po 3. točki 39. člena se sme zoper storilca izreči varstveni ukrep odvzetja posekanega lesa v celoti ali deloma, kakor tudi odvzetje predmetov, s katerimi je bil prekršek storjen, ne glede na to, čigava last so ti predmeti.

c) 40. in 41. člen postane 42. člen.

XII. V zakonu o vzdrževanju stanovanjskih poslopij z dne 20. junija 1950.

(Ur. list LRS, št. 20/50, 21/51)

a) 34. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.— dinarjev ali z zaporom do petnajst dni, kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja, kdor kljub opozorilom trajno zanemarja vzdrževanje stanovanjskega poslopja ali stanovanjskih in poslovnih prostorov ali trajno uporablja stanovanjske ali poslovne prostore ali naprave in instalacije v nasprotju z njihovim namenom tako, da nastane ali grozi večja škoda.

b) 35. člen se spremeni takole:

»Z denarno kaznijo do 3.000.— dinarjev se kaznuje:

1. Lastnik oziroma upravitelj stanovanjskega poslopja, če pa ima poslopje hišnika, hišnik, ki pravočasno ne naznani pristojnemu organu krajevnega ljudskega odbora potrebnega popravila, pa zato, ker se popravilo ne izvrši, nastane na stanovanjskem poslopiju znatna škoda;

2. najemnik ali drug stanovalec, ki s svojo nepazljivostjo ali nemarnostjo pri vzdrževanju ali uporabljanju stanovanjskih ali poslovnih prostorov napravi na stanovanjskih ali poslovnih prostorih ali njihovih napravah in instalacijah znatnejšo škodo;

3. kdor brez dovoljenja pristojnega organa stanovanjske ali poslovne prostore spremeni tako, da se zmanjša njihov obseg ali njihova uporabnost;

4. najemnik ali drug stanovalec, ki uporablja posamezne stanovanjske ali poslovne prostore ali njihove naprave in instalacije v nasprotju z njihovim namenom tako, da s tem nastane škoda;

5. najemnik ali drug stanovalec, ki pravočasno ne obvesti lastnika oziroma upravitelja stanovanjskega poslopja, da je potrebno večje popravilo v njegovih prostorih ali na poslopju, pa zato, ker se popravilo ne izvrši, nastane znatna škoda;

6. kdor ovira izvrševanje popravil po predpisih tega zakona.

c) 36. člen se spremeni takole:

»Z denarno kaznijo do 1.000.— dinarjev se kaznuje lastnik oziroma upravitelj stanovanjskega poslopja, če pa ima poslopje hišnika, hišnik, ki v ukazanem roku ne naznani krajevnomu ljudskemu odboru nepravilnega uporabljanja stanovanjskih ali poslovnih prostorov ali njihovih naprav in instalacij po 27. členu tega zakona.

XIII. V zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino Ljudske republike Slovenije z dne 26. decembra 1950.

(Ur. list LRS, št. 39/50, 21/51)

62. člen se spremeni takole:

»Prekršek stori in se kaznuje z denarno kaznijo do 5.000.— dinarjev ali z zaporom do petnajst dni:

1. Kdor se pri glasovanju nespodobno vede;

2. kdor potem, ko je glasoval oziroma ko se dožene, da ni vpisan v stalnem volilnem imeniku, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča;

3. kdor v nasprotju s 24. členom tega zakona toči ali na kak drug način daje alkoholne pijače.

Postopek se mora izvesti v najkrajšem času.

3. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, nehajo veljati vsi drugi posebni predpisi v zakonih Ljudske republike Slovenije, s katerimi se določajo prekrški in predpisujejo zanje kazni, kolikor niso obseženi v tem zakonu.

4. člen

Ta zakon začne veljati trideseti dan po razglasitvi v »Uradnem listu LRS«.

OBRAZLOŽITEV

predloga zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije z določbami temeljnega zakona o prekrških

Spremenjeni in dopolnjeni temeljni zakon o prekrških, ki je začel veljati 16. novembra t. l., predpisuje v svojih prehodnih in končnih določbah tudi izravnavo vseh posebnih predpisov o prekrških z njegovimi novimi oziroma spremenjenimi določbami. Ta izravnava predpisov v zakonih Ljud-

ske republike Slovenije z novim temeljnim zakonom o prekrških se ima izvršiti v 6 mesecih od dneva njega uveljavitve.

Izravnava zadevnih predpisov v zakonih LR Slovenije z obširno in izdatno spremenjenim temeljnim zakonom o prekrških prinaša predloženi predlog zakona.

Vskladitev se tiče trinajstih zakonov LR Slovenije in se nanaša pri večini teh zakonov zgolj na prilagoditev določb o upravnih kaznih, pri katerih maksimum je po novem temeljnem zakonu o prekrških določen po pravilih v denarju nad 10.000.— din. v omejitvi prostosti pa nad trideset dni zopora.

Z uveljavitvijo novega kazenskega zakonika in uvodnega zakona k temu zakonu so nehale veljati vse kazenskopravne določbe v zakonih ljudskih republik, kolikor so bile v nasprotju z njegovimi določbami. (21. člen uvodnega zakona h KZ.) Ta vskladitev predpisov zakonov LR Slovenije je bila izvršena z zakonom o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih LR Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku z dne 15. junija t. l. Ob tej priliki se je izvršila zlasti natančna razmejitev med kaznivimi dejanji (ki jih ureja KZ) in upravnimi prekrški, katerih kaznovanje naj bi slej ko prej bilo v pristojnosti republiških organov. Glede prekrškov samih je z uveljavitvijo uvodnega zakona h KZ postala potreba po spremembi kazni poboljševalnega dela za kazen zopora, ki naj ne bi presegala najvišje mere trideset dni, glede denarne kazni pa ne nad 5.000.— din. Tako je bilo predpisano tudi po posebnih navodilih Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti vlade FLRJ, izdanih kmalu po objavi uvodnega zakona h kazenskemu zakoniku in kazenskega zakonika v začetku maja 1951.

Z uveljavitvijo sprememb v noveliranem temeljnem zakonu o prekrških je nastala potreba, da se temu prilagode tudi predpisi zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih LR Slovenije s kazenskim zakonikom in uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku z dne 15. junija t. l. Po novem zakonu o prekrških znaša, kakor omenjeno, najvišja denarna kazen 10.000.— din, dočim maksimum kazni zopora napram uvodnemu zakonu h KZ oziroma navedenim navodilom ni bil spremenjen; nasprotno pa izhaja citirani republiški zakon s stališča, da znaša maksimum denarne kazni le 5.000.— din, kazen zopora pa nespremenjeno trideset dni.

Predloženi predlog zakona pa nadalje podrobneje določa prekrške v sledečih zakonih: v zakonu o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji in v zakonu o stanovanjskih in poslovnih prostorih. Zadevne določbe teh dveh zakonov po dosedanjem besedilu niso bile dovolj določne oziroma bi jih bilo določiti po predpisih izpred 6. IV. 1941 (n. pr. po zakonu o sladkovodnem ribarstvu od 20. septembra 1937, na katerega se zakon o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji pri opredelitvi prekrškov izrečno sklicuje). Predlog zakona v tem pogledu ima določbe podrobno izdelane, upošteva pa pri tem tudi odredbe ministra za kmetijstvo LRS, izdane zaradi izvajanja določb zakona o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji. Enako za zakon o stanovanjskih in poslovnih prostorih, ki ima sedaj določbo, da so prekršitve kaznive z določenimi kaznimi, predvideva predlog zakona povsem določeno opredelitev prekrškov.

Predlog zakona prinaša tudi važno dopolnitev v zakonu o prekrških proti javnemu redu in miru, ki je v tem, da so v ta zakon sprejeti tudi

prekrški nedovoljenega nabiranja prispevkov, kar je do sedaj urejala uredba o ureditvi nabiranja prostovoljnih prispevkov z dne 27. maja 1946 s spremembami od 14. marca 1947. Za dejanja tega prekrška se predpisuje v predlogu zakona kazen v denarju do 10.000.— dinarjev oziroma z zaporom do trideset dni.

Samo s tem zakonom se predpisuje — toda le za primer, če so dani določeni pogoji — upravni varstveni ukrep napotitve osebe v kraj njenega siceršnjega prebivališča oziroma v določeni kraj za dobo od 6 mesecev do dveh let; predpisan je tudi postopek za to, da se ugotove pogoji za ukrepitev tega varstvenega ukrepa in določena pristojnost državnih organov pri tem.

Sicer se pa v predlogu zakona — v kolikor je to po mnenju posameznih resorov bilo potrebno — predvideva samo varstveni ukrep odvzeta predmetov, s katerimi je bil prekršek storjen oziroma predmetov, ki so bili z izvršitvijo prekrška pridobljeni.

Pri opredelitvi upravnih prekrškov v zakonih o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji, v zakonu o stanovanjskih in poslovnih prostorih ter v zakonu o obrtništvu (ki se v tem pogledu tudi dopolnjuje) so bili upoštevani vidiki, ki jih nakazuje praksa izvajanja teh predpisov.

LJUDSKA SKUPŠČINA
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zak. o. 16/1—51

LJUDSKI SKUPŠČINI LRS

v

Ljubljani.

POROČILO

zakonodajnega odbora k predlogu zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije z določbami temeljnega zakona o prekrških

Predloženi zakonski predlog vlade LRS je obravnaval zakonodajni odbor na svoji seji dne 11. decembra 1951.

Načelo skladnosti republiških zakonov z zveznimi zakoni kakor tudi načelo enotnosti upravnega kaznovanja v vsej državi narekuje, da se določbe o prekrških v republiških zakonih spravijo v sklad z noveliranim zveznim zakonom o prekrških. Iz tega razloga je bil zakonodajni odbor soglasno mnenja, da navedeni zakonski predlog v načelu sprejme.

V utemeljitvi svojega sklepa se sklicuje zakonodajni odbor na obrazložitev, ki jo je dal k temu zakonskemu predlogu predsednik vlade LRS in ki je bila skupno z zakonskim predlogom razmnožena in razdeljena ljudskim poslancem. Zakonodajni odbor pa še posebej poudarja naslednje momente:

S predloženim zakonskim predlogom se predpisi o prekrških v 13 obstoječih zakonih LRS izravnavaajo z določbami noveliranega zveznega zakona o prekrških, ki ga je sprejela Ljudska skupščina FLRJ dne 8. oktobra 1951 in ki je stopil v veljavo 18. novembra 1951.

Večina predlaganih sprememb je v prilagoditvi določb o upravnih kaznih. Po novem zveznem zakonu o prekrških je na primer glede denarne kazni določen maksimum praviloma na 10.000 din, medtem ko je ta maksimum v obstoječih republiških predpisih določen na 5.000.— din. Skladno s tem spreminja predloženi zakonski predlog v nekaterih predpisih republiških zakonov višino tam določenih upravnih kazni.

Zakonski predlog nadalje podrobneje določa posamezne prekrške v republiških zakonih: v zakonu o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji, v zakonu o stanovanjskih in poslovnih prostorih in deloma v zakonu o obrtništvu. Točna opredelitev upravnih prekrškov je potrebna ne samo iz zakonodajnotehničnega gledišča, temveč predvsem zaradi večjega varstva državljanskih pravic in osebnosti državljanov proti morebitnim nezakonitim postopkom in samovolji upravnih organov pri izvajanju upravnokazenskih ukrepov.

V skladu z določbami 11. člena zveznega zakona o prekrških, predvideva predloženi zakonski predlog v obstoječih republiških zakonih institut upravnovarstvenega ukrepa: odvzete predmeta, s katerim je bil prekršek storjen oziroma predmetov, ki so bili z izvršitvijo prekrška pridobljeni. Razen tega je v zakonu o prekrških zoper javni red in mir predviden še poseben upravnovarstveni ukrep napolitve osebe v kraj njenega siceršnjega prebivališča oziroma v določen kraj za dobo od 6 mesecev do dveh let. Ta varstveni ukrep je predviden kot fakultativen in samo za nekatere težje, v zakonu izrecno navedene prekrške oziroma se izreka po posebnem postopku, v katerem se ugotove pogoji za ukrepitev varstvenega ukrepa in v katerem je varovana prizadetemu pravica do pritožbe.

Pri glasovanju od člena do člena je sprejel zakonodajni odbor vse od vlade predlagane člene s sledečimi prav tako soglasno sprejetimi spremembami v 2. členu zakonskega predloga, in sicer:

1. V zakonu o začasni ureditvi ribarstva v Sloveniji se v novem 12. členu tega zakona vrinejo v prvem odstavku tega člena med besedi »in ulovljenih« besede »varstveni ukrep odvzeteja«, ter v drugem odstavku istega člena črtajo besede »se pooblaščajo, da«.

2. V zakonu o posesti in nošenju orožja se v 1. točki 13. člena besede »kolikor s tem ne stori kaznivega dejanja« zamenjajo z besedami »kolikor s tem ne stori dejanja kaznivega po kazenskem zakoniku«. Na enak način se popravi tudi besedilo novega 38. člena zakona o gozdovih in sicer v njegovem prvem odstavku ter v zakonu o vzdrževanju stanovanjskih poslopij v prvem stavku 34. člena in sicer tako, da se besede »kaznivega dejanja« zamenjajo z besedami »dejanja kaznivega po kazenskem zakoniku«.

Te spremembe, ki predstavljajo samo točnejšo formulacijo, je odbor soglasno sprejel.

Razen tega pa je zakonodajni odbor z večino glasov sprejel spremembo v 3. členu zakona o prekrških zoper javni red in mir, da se v prvi točki tega člena doda za našteto 13. točko še 18. točka, ki se črta v drugi točki istega člena tako, da se obe točki tega člena glasita:

»1. Za prekrške po 2., 3., 5., 6., 11., 13. in 18. točki 2. člena tega zakona z zaporom do trideset dni;

2. za prekrške po 1., 7., 9. in 19. točki 2. člena tega zakona z denarno kaznijo do 5.000.— din ali z zaporom do petnajst dni;«.

Pri sklepanju o tej spremembi je bila večina članov zakonodajnega odbora mnenja, da je za primere iz 18. točke 2. člena tega zakona treba uporabljati strožjo sankcijo kakor jo predvideva od vlade predloženi zakonski predlog. Gre namreč za primere, ko roditelji ali skrbnik zavestno kvarno vplivajo in zlorablajo svojo roditeljsko odnosno skrbstveno oblast na škodo zaupane jim osebe. Skrb za pravilno vzgojo otroka ali varovanca narekuje nujnost, da se take zlorabe čim strožje kaznujejo.

Mnenje manjšine pa je bilo, da iz praktičnih razlogov ne kaže zaostri v zakonskem predlogu predvidene sankcije, ki popolnoma zadostuje, zlasti ker bi se lahko pojem »navajanja« v upravnem postopku nepravilno uporabljal in bi sankcija, ki jo predlaga večina, bila tudi v nasprotju s temeljnim principom zveznega zakona o prekrških, da se napeljevalec kaznuje enako kakor storilec, ne pa strožje.

Nato je zakonodajni odbor predlagani zakonski predlog z navedenimi spremembami soglasno v celoti sprejel.

To poročilo je bilo prečitano in odobreno ter je odbor za svojega poročevalca določil dr. Teodorja Tominška.

Zakonodajni odbor pošilja to poročilo Ljudski skupščini LRS s predlogom, da ga sprejme in zakonski predlog s predlaganimi spremembami uzakoni.

Ljubljana, dne 11. decembra 1951.

Tajnik:

dr. Teodor Tominšek l. r.

Predsednik:

dr. Jože Pokorn l. r.

Člani:

Jože Petejan l. r.
Slavica Božič l. r.
Jože Gričar l. r.
Ivan Janžekovič l. r.
Josip Jeras l. r.
dr. Anton Kržišnik l. r.
Anton Labura l. r.
inž. Jože Levstik l. r.

dr. Anton Melik l. r.
Jože Molek l. r.
Danilo Petrinja l. r.
inž. Ivo Pinterič l. r.
dr. Miha Potočnik l. r.
Ivan Štucin l. r.
Albin Vipotnik l. r.
Janez Žunič l. r.

UKAZI

Na podlagi 9. točke 72. člena ustave LRS izdaja Prezidij Ljudske skupščine LRS

u k a z

o ustanovitvi Sveta vlade LRS za industrijo ter o odpravi Sveta vlade LRS za energetiko in ekstraktivno industrijo in Sveta vlade LRS za predelovalno industrijo

I.

Odpravita se:

Svet vlade LRS za energetiko in ekstraktivno industrijo in Svet vlade LRS za predelovalno industrijo.

Vse zadeve iz pristojnosti odpravljenih svetov se prenesejo v pristojnost Sveta vlade LRS za indutrijo.

II.

Ustanovi se Svet vlade LRS za industrijo, ki ima v svojem sestavu vse direkcije ukinjenih dveh svetov in Glavno direkcijo za strojogradnjo.

III.

Svet vlade LRS za industrijo sestavljajo: predsednik sveta, ki je minister vlade, direktor Glavne direkcije kovinske predelovalne industrije in elektroindustrije, direktor Glavne direkcije kemične industrije, direktor Glavne direkcije lesne industrije, direktor Glavne direkcije tekstilne industrije, direktor Glavne direkcije usnjarske industrije, direktor Glavne direkcije prehranbene industrije, direktor Glavne direkcije elektrogospodarstva, direktor Glavne direkcije premoga, direktor Glavne direkcije metalurgije, direktor Glavne direkcije za strojogradnjo in direktor Glavne uprave za lokalno industrijo.

IV.

Predsednik vlade LRS izvrši ta ukaz.

V.

Ta ukaz velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«.
U. št. 30

Ljubljana, dne 8. oktobra 1951.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar:

France Lubej l. r.

Predsednik:

Josip Vidmar l. r.

Na podlagi 7. točke 72. člena ustave LRS izdaja Prezidij Ljudske skupščine LRS

u k a z

o preosnovi vlade LRS

I.

Razrešijo se:

predsednik Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti
Boris Kraigher;

predsednik Sveta vlade LRS za gradbene in komunalne zadeve
Ivan Maček;

predsednik Sveta vlade LRS za predelovalno industrijo
dr. Marijan Breclj;

podpredsednik vlade LRS in predsednik Gospodarskega sveta vlade
LRS Sergej Kraigher;

minister — predsednik Sveta vlade LRS za energetiko in ekstraktivno
industrijo Stano Kavčič;

minister — predsednik Sveta vlade LRS za kmetijstvo in gozdarstvo
Janez Hribar;

predsednik Sveta vlade LRS za blagovni promet Viktor Avbelj.

II.

Imenujejo se:

podpredsednik vlade LRS dr. Marijan Brečelj za predsednika Sveta vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti;

podpredsednik vlade LRS Ivan Maček za predsednika Gospodarskega sveta vlade LRS;

za ministra — predsednika Sveta vlade LRS za industrijo Franc Leskošek;

za ministra — predsednika Sveta vlade LRS za kmetijstvo in gozdarstvo Viktor Avbelj;

za ministra — predsednika Sveta vlade LRS za gradbene in komunalne zadeve Janez Vipotnik;

za ministra — predsednika Sveta vlade LRS za blagovni promet Albert Jakopič.

III.

Predsednik vlade LRS izvrši ta ukaz.

IV.

Ta ukaz velja od dneva objave v Uradnem listu LRS.

U. št. 31

Ljubljana, dne 8. oktobra 1951.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar:

France Lubej l. r.

Predsednik:

Josip Vidmar l. r.

Na podlagi 7. točke 72. člena ustave LRS izdaja Prezidij Ljudske skupščine LRS

u k a z

o imenovanju članov Gospodarskega sveta vlade LRS

I.

Za člane Gospodarskega sveta vlade LRS se imenujejo:

minister — predsednik Sveta za industrijo Franc Leskošek;

minister — predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Viktor Avbelj;

minister — predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve Janez Vipotnik;

minister — predsednik Sveta za blagovni promet Albert Jakopič;

minister za finance — Zoran Polič;

minister za delo — Tone Fajfar;

predsednik Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije Janko Rudolf;

ljudski poslanec Ljudske skupščine LRS Stane Kavčič;

direktor Glavne uprave za plan LRS — Janko Smole.

II.

Ta ukaz velja od dneva objave v Uradnem listu LRS.

U. št. 32

Ljubljana, dne 8. oktobra 1951.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar:

France Lubej l. r.

Predsednik:

Josip Vidmar l. r.

Na podlagi 9. točke 72. člena ustave LRS in na predlog predsednika vlade LRS izdaja Prezidij Ljudske skupščine LRS

u k a z

o ukinitvi Ministrstva za delo LRS, o preimenovanju Sveta vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo in o določitvi njegovih odborov ter o reorganizaciji Sveta vlade LRS za blagovni promet

I.

Odpravi se Ministrstvo za delo LRS.

II.

1. Svet vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo se preimenuje v Svet vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno politiko.

2. Zadeve iz pristojnosti odpravljenega Ministrstva za delo se prenesejo na Svet vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno politiko.

3. V sestavu Sveta vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno politiko so tile odbori:

- a) odbor za zdravstvo,
- b) odbor za zaščito matere in otroka,
- c) odbor za splošno skrbstvo,
- č) odbor za socialno zavarovanje,
- d) odbor za invalidske zadeve,
- e) odbor za delo.

III.

Svet vlade LRS za blagovni promet se reorganizira tako:

1. Odpravijo se:

- Glavna uprava za trgovino in preskrbo,
- Glavna uprava za državne nabave,
- Glavna uprava za turizem in gostinstvo,
- Glavna uprava za izvoz in uvoz

kot samostojni organi Sveta vlade LRS za blagovni promet.

2. Zadeve odpravljenih glavnih uprav za trgovino in preskrbo, za državne nabave in za turizem in gostinstvo se prenesejo na Svet vlade LRS za blagovni promet.

Zadeve odpravljene Glavne uprave za izvoz in uvoz se glede na naravo posameznih zadev prenesejo na Svet vlade LRS za blagovni promet, na

Gospodarski svet vlade LRS, na Svet vlade LRS za industrijo, na Ministrstvo za finance LRS in na Narodno banko FLRJ — centralo za LRS. Katere zadeve se prenesejo na posamezne organe, določi vlada LRS.

3. Svet vlade LRS za blagovni promet sestavljajo poleg predsednika sveta še člani, ki jih po predlogu predsednika vlade LRS imenuje Prezidij Ljudske skupščine LRS.

IV.

Vlada LRS izvrši ta ukaz.

V.

Ta ukaz velja takoj.

U. št. 42

Ljubljana, dne 10. decembra 1951.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar:

France Lubej l. r.

Predsednik:

Josip Vidmar l. r.

Na podlagi 7. in 8. točke 72. člena ustave LRS, III — 3. točke odloka Ljudske skupščine LRS o reorganizaciji vlade LRS in po predlogu predsednika vlade LRS izdaja Prezidij Ljudske skupščine LRS

u k a z

o razrešitvi ministra za delo, direktorjev Glavnih uprav za trgovino in preskrbo, za državne nabave, za turizem in gostinstvo in za izvoz in uvoz ter o imenovanju ministra — namestnika predsednika Sveta vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno politiko.

I.

Razreši se minister za delo Tone Fajfar.

II.

Razrešijo se:

direktor Glavne uprave za trgovino in preskrbo Albert Jakopič;

direktor Glavne uprave za državne nabave Miran Košmelj;

direktor Glavne uprave za turizem in gostinstvo dr. Žiga Vodušek;

direktor Glavne uprave za izvoz in uvoz Janez Vipotnik;

III.

Imenuje se:

Tone Fajfar za ministra — namestnika predsednika Sveta vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno politiko.

IV.

Vlada LRS izvrši ta ukaz.

V.

Ta ukaz velja takoj.

U. št. 43

Ljubljana, dne 10. decembra 1951.

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Sekretar:

Predsednik:

France Lubej l. r.

Josip Vidmar l. r.

PREDLOG ODLOKA

LJUDSKE SKUPŠČINE LRS ZA POTRDITEV UREDB,
KI JIH JE IZDALÁ VLADA LRS NA PODROČJU NA-
RODNEGA GOSPODARSTVA V ČASU OD 8. JUNIJA
1951 DO 14. DECEMBRA 1951

Potrjujejo se uredbe, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o pooblastilu vladi LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva z dne 23. januarja 1947, in sicer:

1. Uredba z dne 8. maja 1951, št. II—1089/3—50 o kmetijskih gospodarskih šolah (Uradni list LRS, št. 17—87/51);

2. Uredba z dne 25. julija 1951 št. II — 884/2—51 o ureditvi prometa z lesom (Uradni list LRS, št. 26—137/51);

3. Uredba z dne 20. avgusta 1951 št. II—1011/1—51 o ustanovitvi skladov za obnovo gozdov (Uradni list LRS, št. 28—143/51).

Glede na 2. člen navedenega zakona predlaga vlada LRS Ljudski skupščini LRS, da naštete uredbe potrdi.

INTERPELACIJA

Ljudskega poslanca Bogomila Vižintina na ministra, predsednika Sveta za socialno skrbstvo in ljudsko zdravstvo vlade LRS zaradi nerešenega invalidskega in oskrbnega vprašanja na področju osvobojene in priključene Primorske

V smislu 51. člena poslovnika Ljudske skupščine LRS si dovoljujem staviti tovarišu ministru, predsedniku Sveta za socialno skrbstvo in ljudsko zdravstvo LRS, interpelacijo, ki se nanaša na še nerešeno invalidsko in oskrbno vprašanje na področju osvobojene in priključene Primorske:

1. Kako in kdaj se namerava rešiti vprašanje onih invalidov, ki so se ponesrečili pri delu ali na kateri koli drugi način z vojnim strelivom, in to po prvi svetovni vojni, med drugo in po drugi svetovni vojni. Teh invalidov je samo v goriškem okraju približno 190 in od teh 8 z nad 80% invalidnosti. To vprašanje se nanaša tudi na druge kraje Primorske.

Invalidi pod gornjo točko, to je iz dobe po prvi svetovni vojni, so prejeli od italijanskih oblasti invalidnino po stopnji invalidnosti, po

zakonu o vojaških invalidih. Invalidi iz druge svetovne vojne, kakor tudi oni, ki so se z vojnim strelivom ponesrečili po drugi svetovni vojni, so prejeli invalidnino od Zavezniške vojaške uprave v takratni coni A.

2. Prav tako je še nerešeno vprašanje invalidov iz španske državljanske vojne, ki so se borili kot borci na strani republikanskih demokratičnih sil. V goriškem okraju sta v evidenci 2 borca.

3. Ravno tako ni rešeno vprašanje invalidov iz abesinske vojne, kakor tudi ne iz druge svetovne vojne, v kateri so bili kot italijanski vojaki na raznih bojiščih, kakor so Afrika, Italija, ruska fronta itd.; samo v goriškem okraju je takih invalidov okrog 180, od teh 25 z nad 80% invalidnosti.

Invalidi, navedeni pod točko 3, so bili zaščiteni po italijanskem invalidskem vojaškem zakonu in so že prejeli invalidnino.

4. Nadalje še ni rešeno vprašanje oskrbe družin, to je staršev padlih sinov, vojnih vdov in otrok padlih in pogrešanih očetov v italijanski vojski na raznih področjih vojnih operacij: tako iz abesinske vojne, kakor iz bojišč v Afriki, južni Italiji in na ruski fronti. Samo v goriškem okraju je takih primerov 430.

V kolikor je bilo zgoraj navedenih primerov do kapitulacije Italije, so družine prejemale oskrbnino po italijanskem zakonu. Po osvoboditvi je v takratni coni A plačevala oskrbnino Zavezniška vojaška uprava, od aprila 1948 pa je z izplačilom oskrbnine nadaljevala naša ljudska oblast, nakar so bila izplačila ustavljena.

Ker je dosedaj še nerešeno vprašanje invalidov in oskrbe, navedeno v štirih točkah zadevne interpelacije, čestokrat predmet razpravljanja, prošeni in kritike prizadetih in to več ali manj na vsem osvobojenem in priključenem ozemlju Primorske, prosim tovariša ministra, da obrazloži ljudski skupščini, kako in kdaj se bo rešilo zadevno vprašanje, ki je svojstven primer Ljudske republike Slovenije, v smislu načel naše socialistične zakonodaje.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Ljubljana, dne 6. decembra 1951.

Bogomil Vižintin l. r.
ljudski poslanec

INTERPELACIJA

ljudskega poslanca Bogomila Vižintina na ministra, predsednika Sveta za gradbene in komunalne zadeve vlade LRS, zaradi še nedokončane obnove podeželja

V smislu 51. člena poslovnika Ljudske skupščine LRS si dovoljujem staviti tovarišu ministru, predsedniku Sveta za gradbene in komunalne zadeve vlade LRS interpelacijo, ki se nanaša na še nedokončano obnovo podeželja:

1. V času narodnoosvobodilne borbe je bilo na ozemlju Ljudske republike Slovenije od okupatorja in njegovih pomagačev požganih in porušeni ter deloma poškodovanih 17.917 stanovanjskih hiš in 20.541 gospodarskih poslopij. Od tega je obnovljenih ali pa v gradnji 14.084 stanovanjskih hiš in 8.590 gospodarskih poslopij. Omenjeni podatki so več ali manj nepopolni.

Po dosedanjih ugotovitvah so se pri obnovitvenih zadrugah vršile razne nerednosti, razen tega pa je bil dostikrat odobren tudi nezadosten kredit tako, da so bili več ali manj zanemarjeni partizanski kraji in s tem oškodovanci, ki so mnogo žrtvovali in delali za narodnoosvobodilno borbo. Tako je danes na ozemlju LRS še 1572 stanovanjskih hiš, katerih obnova se sploh ni začela.

2. Od števila neobnovljenih stanovanjskih hiš, navedenih v prvi točki, odpade na primorske okraje 652 in od teh na goriški okraj 341.

V mnogih primerih živijo ljudje v zelo slabih stanovanjskih prilikah, kakor na primer v za silo zgrajenih ali popravljenih kletih, hlevih in senikih. Tako si tudi mnogokateri ni mogel oskrbeti najnujnejšega pohištva, posteljnine in drugih, za življenje nujno potrebnih predmetov, ki jih je okupator ali požgal ali odnesel.

Kakor je znano, je vprašanje še nezačete ali nedokončane obnove stanovanjskih hiš, navedenih v 1. in 2. točki zadevne interpelacije, predmet pogostih upravičenih razprav, kritik in zahtev, predvsem v onih krajih in onih oškodovancev, ki so za narodnoosvobodilno borbo največ žrtvovali. Zato prosim tovariša ministra, da obrazloži ljudskim poslancem, kako misli njegov resor v okviru danih možnosti v proračunskem letu 1952 delno ali dokončno rešiti to pereče vprašanje.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Ljubljana, dne 10. decembra 1951

Bogomil Vižintin l. r.
ljudski poslanec

PREDSEDSTVO LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik

Dr. Ferdo Kozak

Podpredsednik

Dr. Anton Kržišnik

Tajniki:

Inž. Pavle Žaucer

Edo Mavrič

Marija Fifolt

SKUPŠČINSKI ODBORI

ZAKONODAJNI ODBOR

Dr. Jože Pokorn, predsednik

Jože Petejan, podpredsednik

Dr. Teodor Tomišek, tajnik

Slavica Božič

Milko Goršič

Jože Gričar

Franc Hočevar

Ivan Janžekovič

Josip Jeras

Leo Kovačič

dr. Anton Kržišnik

Anton Labura
Inž. Jože Levstik
Dr. Anton Melik
Jože Molek
Danilo Petrinja

Inž. Ivo Pinterič
Dr. Miha Potočnik
Ivan Štucin
Albin Vipotnik
Janez Žunič

Namestniki

Alojz Colarič
Draga Humek

Leopold Maček
Zdravko Smrekar

Jože Tramšek

ODBOR ZA GOSPODARSTVO IN FINANCE

Jože Borštnar, predsednik
Maks Krmelj, podpredsednik
Miha Berčič, tajnik

Stana Boštjančič
Franc Češnovar
Jože Klanjšek
Anton Labura
Janko Markič
Andrej Petelin

Janez Petrovič
ing. Alojz Pohar
Karel Reberšek
Ivan Trojar
Tone Ulrih
Martin Žugelj

Namestniki

Tončka Dernikovič

Maks Ivanuša

Ivan Mavsar

ODBOR ZA LJUDSKO OBLAST

Vlado Krivic, predsednik
Vlado Majhen, podpredsednik
Ervin Dolgan, tajnik

Helena Borovšak
Albin Duje
Jože Globačnik
Vinko Hafner
Viktor Kovač
Franc Primožič

Jože Primožič
Mitja Ribičič
Mira Svetina
Anton Utroša
Ignac Voljč
Jakob Žen

Namestniki

Jernej Brolih

Ciril Majcen

Cvetka Vodopivec

POSLANCI LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Ahčin dr. Marjan	Dular Alojz	Kašpar Tilčka
Avbelj Viktor	Fajfar Tone	Kavčič Stane
Avšič Jaka	Ferligoj Davorin	Kidrič Boris
Bajt Anton	Ficko Franc	Kimovec Franc
Belšak Franc	Fifolt Marija	Klanjšek Jože
Benko Alojz	Furlan Slavko-Dušan	Klarič Rudolf
Berčič Miha	Gerencner Janež	Ključek Franc
Brglez Bela	Golmajer Gašper	Kmetec Anton
Bevk France	Goršič Milko	Kocbek Edvard
Bizjak Karel	Globačnik Jože	Kocijančič Boris
Bizjak Stane	Grabrijan Jože	Kociper Peter
Blejc Anton	Grden Lovro	Kodrič Rudi
Bobnar Stane	Gregoretič Darinka	Koje Mihael
Bobovnik Kristjan	Greif Martin	Košmelj Miran
Bohinc Rozika	Grešak Ivan	Kovač Albin
Borovšak Helena	Gričar Jože	Kovač Viktor
Borštnar Jože	Grm Karel	Kovačič Ivan
Boštjančič Angela	Gruden Heliodor	Kovačič Leo
Boštjančič Stana	Hace Matevž	Koprivnikar Stane
Božič Ivan	Hafner Vinko	Kozak dr. Ferdo
Božič Slavica	Hojnik Franc	Kozak Vlado
Bratko Ivan	Hočevar dr. France	Kraigher Boris
Brecelj dr. Marijan	Hribar Janez	Kraigher Sergej
Brejc Tomo	Hribar Jože	Krese Franc-Čoban
Brelj ing. Miloš	Hribernik Rudolf	Krese Leopold
Brilej dr. Jože	Hrovat ing. Alojz	Krevs Ivo
Brolj Jernej	Hukič Salko	Krivec Alojz
Carl Franc	Humek Draga	Krivic Ada
Ciglič Mirka	Iljaž Franc	Krivic Vlado
Colarič Alojz	Ingolič Anton	Krmelj Maks
Colnar Edi	Ivanuša Maks	Kržišnik dr. Anton
Černe Franc	Jakomin Ivan	Kumar Andrej
Češnovar Franc	Jakopič Albert	Kuralt Franc
Čižmek Boris	Jakše Anton	Kurent Ančka
Dernač Jakob	Jamnik Franc	Kurinčič Ivan
Dernikovič Tončka	Janhuba Rudolf	Labura Anton
Diacci Alojz	Janko Rudolf	Lampret Jože
Dijak Anton	Janžekovič Ivan	Lavrič dr. Božidar
Dolenc Jože	Jarc Bernard	Leskošek Franc
Dolgan Anton	Jazbinšek Avgust	Leskovec Franc
Dolgan Ervin	Jensterle Albin	Levičnik Karel
Dolinar Justin	Jeras Josip	Levstik ing. Jože
Dolinšek Anton	Jerman Drago	Lubej Franc
Dolinšek Mirko	Jerman Mirko	Lubej France
Dolničar Anton	Joha Štefan	Maček Ivan
Donaj Alojz	Juriševič Bogo	Maček Polde
Dragan Franc	Kalčič Matija	Majcen Ciril
Drakslar Marija	Kalin Boris	Majcen Ignac
Duje Albin	Kardelj Edvard	Majhen Vlado

Majnik Ivan-Džems
Maležič Matija
Marinko Miha
Markič Janko
Markoč Jože
Marolt Jože
Mavrič Edo
Mavsar Ivan
Medved Anton
Medved Franc
Mehle Janko
Melik dr. Anton
Mežek Marija
Mikulič Karol
Mlakar Alojz
Mlakar Janez
Modic dr. Heli
Mojškerc Jakob
Molek Jože
Murn Alojz
Notar Karel
Novak Ivan
Novinšek Franc
Ocepek Angela
Orešič Jaka
Pangerl Franc
Paulus Dolka
Pečnik Ivan
Perovšek Franc
Pešak Ivo
Petejan Jože
Petelin Andrej
Petrinja Danilo
Petrovič Janez
Pihlar Ferdo
Pinterič ing. Ivo
Pipan ing. Boris
Pohar ing. Alojz
Polič Zoran
Pokorn dr. Jože
Pokorn Nina
Popit Franc
Por Janez
Poteko Vinko
Potočar Stane
Potočnik dr. Miha

Potrč dr. Jože
Prime Ivan
Primožič Franc
Primožič Jože
Rakar Niko
Raušer Anton
Reberšek Karel
Regent Ivan
Rehar Albin
Remec Mirko
Repar Stane
Ribič Alojz
Ribičič Mitja
Rogan Emilija
Rus Jože
Sambt Štefan
Sekirnik Janko
Semič Stane-Daki
Serdinšek Angela
Simčič Albin
Simonič Franc
Skok Franc
Skubič Pepca
Smole Janko
Smrekar Zdravko
Stante Peter
Stegnar Andrej
Stopar Viktor
Svetina Ivo
Svetina Mira
Šabjan Štefan
Šega Andrej
Šeme Jože
Šentjurs Lidija
Šiftar Ivan
Šilih Niko
Škof Stane
Škerlavaj Milan
Šme Marija
Štekar Franc
Šterban Karel
Štucin Ivan
Šušteršič Anton
Švara Dušan
Tacar Martin

Tavčar Franc
Toman Tone
Tominšek dr. Teodor
Tomšič Vida
Tramšek Jože
Trojar Ivan
Trpin Alojz
Truden Anton
Turk Dušan
Ulrih Tone
Urh Ivan
Utroša Anton
Valenčič Alojz
Venišnik Milan
Verdev Bogo
Vida Geza
Vidmar Anton
Vidmar Josip
Vipotnik Albin
Vipotnik Janez
Vižintin Bogomil
Vodopivec Cvetka
Voje Ivan
Vojska Danilo
Voljč Ignac
Vratuša dr. Anton
Vrhovec Alojz
Vrhovšek Jelka
Zadržavec Branko
Zalaznik Franc
Založnik Alojz
Zavasnik Franc
Zemljak Jože
Ziherl Boris
Zlatnar Mirko
Zorko Edo
Zupan Anton
Zupančič Viktor
Zupet Avgust
Žaucer ing. Pavle
Žen Jakob
Žerko Stane
Žokalj Alojz
Žugelj Martin
Žunič Janez

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik

Josip Vidmar

Podpredsedniki

Ivan Regent

Edvard Kocbek

France Bevč

Tajnik

France Lubej

Člani:

Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Josip Rus, Franc Leskošek, Miha Marinko, Jaka Avšič, Marijan Brecelj, Tone Fajfar, Janez Hribar, Boris Kraigher, Maks Krmelj, Ivan Maček, Janez Mlakar, Angela Ocepek, Zoran Polič, Janko Rudolf, Peter Stante, Lidija Šentjura.

VLADA LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik vlade Miha Marinko;

Podpredsednik vlade in predsednik Gospodarskega sveta Ivan Maček;

Podpredsednik vlade in predsednik Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti dr. Marijan Brecelj;

Minister — predsednik Sveta za industrijo Franc Leskošek;

Minister — predsednik Sveta za prosveto in kulturo Boris Zihertl;

Minister — predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko dr. Jože Potrč;

Minister — predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Viktor Avbelj;

Minister — predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve Janez Vipotnik;

Minister — predsednik Sveta za blagovni promet Albert Jakopič;

Minister za notranje zadeve Boris Kraigher;

Minister za finance Zoran Polič;

Minister za pravosodje dr. Heli Modic;

Minister — namestnik predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko Tone Fajfar.

VRHOVNO SODIŠČE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik

Dr. Franc Hočevar

Člani:

Jože Černe, Matej Dolničar, dr. Milko Gaber, dr. Albin Juhart, Karel Košenina, Anton Krajšek, Pavel Marc, Karel Mejak, Silverij Pakiž, dr. Alojzij Peric, dr. Bogdan Petelin, Alojzij Piškur, Marko Simčič, dr. Teodor Tominšek, Martin Žalik.

VERBODEN TOEGANG TOT DEZE VERZAMELING

Tevens

De Directie

Van

De Koninklijke Bibliotheek te Amsterdam
De Directie van de Koninklijke Bibliotheek te Amsterdam
De Directie van de Koninklijke Bibliotheek te Amsterdam
De Directie van de Koninklijke Bibliotheek te Amsterdam

VSEBINA

I. REDNO ZASEDANJE

(Drugi sklic)

Prva seja — 10. aprila 1951

Pred dnevnim redom:	Stran
1. Čitanje ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju Ljudske skupščine LRS k I. rednemu zasedanju drugega sklica na dan 10. aprila 1951	3
2. Pozdravni govor začasnega predsednika Ljudske skupščine LRS drugega sklica, najstarejšega ljudskega poslanca Jožeta Petejana	4

Dnevni red:

1. Izvolitev treh začasnih tajnikov	4
2. Izvolitev verifikacijskega odbora	5
3. Poročilo o konstituiranju verifikacijskega odbora	5

Druga seja — 11. aprila 1951

Pred dnevnim redom:	
1. Čitanje in odobritev zapisnika 1. redne seje	6

Dnevni red:

1. Razprava in sklepanje o poročilu verifikacijskega odbora	6
Govornika:	
Poročevalec Franc Primožič	6
Lidija Šentjurec	7
2. Prišega ljudskih poslancev	11
3. Izvolitev predsedstva Ljudske skupščine LRS drugega sklica	12
Govornik:	
Dr. Ferdo Kozak	12
4. Izvolitev skupščinskih odborov	14
5. Poročilo Prezidija Ljudske skupščine LRS	16
Govornik:	
France Lubej	16
6. Izvolitev Prezidija Ljudske skupščine LRS	17
Govornik:	
Josip Vidmar	17
7. Sporočilo o ostavki vlade LRS	17
Govornik:	
Josip Vidmar	17
8. Razprava in sklepanje o predlogu odloka o reorganizaciji vlade LRS	18
Govornik:	
Miha Marinko	22
9. Imenovanje vlade LRS	33
10. Potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na podlagi zakona o postopku vladni LRS za izdajanje uredb na področju narodnega gospodarstva v času od 14. decembra 1950 do 11. aprila 1951	33
11. Poročilo o konstituiranju skupščinskih odborov	34

Tretja seja — 8. junija 1951

Pred dnevnim redom:

	Stran
1. Čitanje in odobritev zapisnika druge redne seje	35
2. Spročila pred prehodom na dnevni red	35
3. Odsotnost ljudskih poslancev	36

Dnevni red:

1. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije	37
Govorniki:	
Poročevalec Ivan Štucin	37
Predsednik vlade LRS Miha Marinko	38
Tone Fajfar	43
Tomo Brejc	46
2. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda	49
Govorniki:	
Poročevalec Ivan Štucin	49
Dr. Miha Potočnik	49
Jože Rus	51
Dr. Anton Melik	53
Poročevalec Ivan Štucin, izjava v imenu zakonodajnega odbora	55
3. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije	55
Govornik:	
Poročevalec Albin Vipotnik	55
4. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odborikov ljudskih odborov	56
Govornik:	
Poročevalec Albin Vipotnik	56
5. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku	57
Govornik:	
Poročevalec dr. Jože Pokorn	57
6. Razrešitev in volitev Vrhovnega sodišča Ljudske republike Slovenije	57
Govornik:	
Minister za pravosodje dr. Heli Modic	58
7. Razprava in sprejetje odloka Ljudske skupščine LRS o razrešitvi in začasnih postavitvi sodnikov okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji	58
Govornik:	
Minister za pravosodje dr. Heli Modic	58
8. Potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na področju narodnega gospodarstva	61
9. Razprava in sklepanje o predlogu poslovnika Ljudske skupščine LRS	61
Govorniki:	
Poročevalec Jože Petejan	61
Boris Kraigher	62
Vlado Majhen	67
Ivan Regent	71
Poročevalec Jože Petejan, izjava v imenu zakonodajnega odbora	71
10. Volitev skupščinskih odborov	71
11. Poročilo o konstituiranju skupščinskih odborov	73

Priloge

	Stran
1. Poročilo verifikacijskega odbora Ljudske skupščine LRS	75
2. Odlok Ljudske skupščine LRS o sprejetju ostavke vlade LRS	86
3. Odlok Ljudske skupščine LRS o reorganizaciji vlade LRS	86
4. Odlok Ljudske skupščine LRS o imenovanju vlade LRS	90
5. Predlog odloka Ljudske skupščine LRS za potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na področju narodnega gospodarstva v času od 14. decembra 1950 do 11. aprila 1951	91
6. Predlog zakona o razglasitvi dvaindvajsetega julija za državni praznik Ljudske republike Slovenije	92
7. Obrazložitev	92
8. Poročilo zakonodajnega odbora	92
9. Predlog zakona o posebni pristojnosti ljudskega odbora mesta Bleda	93
10. Obrazložitev	94
11. Poročilo zakonodajnega odbora	94
12. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odpoklicu ljudskih predstavnikov v organih državne oblasti na ozemlju Ljudske republike Slovenije	95
13. Obrazložitev	101
14. Poročilo zakonodajnega odbora	102
15. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah odbor- nikov ljudskih odborov	103
16. Obrazložitev	111
17. Poročilo zakonodajnega odbora	113
18. Predlog zakona o vskladitvi predpisov o kaznivih dejanjih in prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije s kazenskim zakonikom in z uvodnim zakonom h kazenskemu zakoniku	114
19. Obrazložitev	118
20. Poročilo zakonodajnega odbora	119
21. Predlog poslovnika Ljudske skupščine LRS	120
22. Poročilo zakonodajnega odbora	135
23. Predlog odloka Ljudske skupščine LRS za potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na področju narodnega gospodarstva v času od 11. aprila 1951 do 8. junija 1951	139
24. Odlok Ljudske skupščine LRS o razrešitvi in začasni postavitvi sod- nikov okrožnih sodišč v Ljudski republiki Sloveniji	139
25. Predsedstvo Ljudske skupščine LRS	140
Skupščinski odbori izvoljeni na 2. seji I. rednega zasedanja dne 11. aprila 1951	140
Skupščinski odbori izvoljeni na 3. seji I. rednega zasedanja dne 8. junija 1951	141
Poslanci Ljudske skupščine LRS	144
26. Prezidij Ljudske skupščine LRS	146
27. Vlada Ljudske republike Slovenije	146
28. Vrhovno sodišče LRS	147

II. REDNO ZASEDANJE

(Drugi sklic)

Prva seja — 14. decembra 1951

Pred dnevnim redom:

	Stran
1. Čitanje ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju Ljudske skupščine LRS k II. rednemu zasedanju drugega sklica na dan 14. decembra 1951	151
2. Sporočila pred prehodom na dnevni red	151
3. Čitanje poročila o delu administrativnega odbora Ljudske skupščine LRS	152
4. Čitanje poročila o delu odbora za prošnje in pritožbe Ljudske skupščine LRS	153
5. Odsotnost ljudskih poslancev	153

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda	153
2. Poročilo predsednika Sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti o pripravah za reorganizacijo ljudskih odborov in za spremembo upravnoteritorialne razdelitve LRS	154

Govorniki:

Dr. Marijan Brecej	154
Vinko Hafner	167
Miha Berčič	172
Boris Pipan	174
Janez Por	175
Štefan Šabjan	176
Jože Primožič	177
Franc Ficko	179
Viktor Zupančič	180
Dr. Anton Melik	182
Stane Bobnar	183
Janez Mlakar	183

3. Potrditev predloga odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov do izvolitve novih ljudskih odborov osrednjih upravnih teritorialnih ent	184
---	-----

Govornik:

Poročevalec Jože Petejan	184
------------------------------------	-----

4. Razprava in sklepanje o predlogu zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih LRS z določbami temeljnega zakona o prekrških	185
---	-----

Govornik:

Poročevalec dr. Teodor Tomišek	185
--	-----

5. Potrditev ukazov Prezidija Ljudske skupščine LRS, izdanih v času od 10. aprila 1951 do 11. decembra 1951	187
---	-----

6. Potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na področju narodnega gospodarstva v času od 8. julija 1951 do 14. decembra 1951	187
---	-----

7. Odgovora predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade LRS in predsednika Sveta za gradbene in komunalne zadeve vlade LRS na interpelaciji, ki ju je vložil ljudski poslanec Bogomil Vižintin	188
--	-----

Govorniki:

Dr. Jože Potrč	188
Bogomil Vižintin	189
Janez Vipotnik	189
Bogomil Vižintin	193

Priloge

	Stran
1. Predlog odloka o podaljšanju poslovanja krajevnih ljudskih odborov	194
2. Obrazložitev	194
3. Poročilo zakonodajnega odbora	194
4. Predlog zakona o izravnavi posebnih predpisov o prekrških v zakonih Ljudske republike Slovenije z določbami temeljnega zakona o prekrških	195
5. Obrazložitev	204
6. Poročilo zakonodajnega odbora	206
7. Ukazi Prezidija Ljudske skupščine LRS, izdani v času od 10. aprila do 11. decembra 1951	208
8. Predlog odloka Ljudske skupščine LRS za potrditev uredb, ki jih je izdala vlada LRS na področju narodnega gospodarstva v času od 8. junija do 14. decembra 1951	213
9. Interpelacija ljudskega poslanca Bogomila Vižintina na ministra, predsednika Sveta za socialno skrbstvo in ljudsko zdravstvo vlade LRS zaradi nerešenega invalidskega in oskrbnega vprašanja na področju osvobojene in priključene Primorske	213
10. Interpelacija ljudskega poslanca Bogomila Vižintina na ministra, predsednika Sveta za gradbene in komunalne zadeve vlade LRS zaradi še nedokončane obnove podeželja	214
11. Predsedstvo Ljudske skupščine LRS	215
Skupščinski odbori	215
Poslanci Ljudske skupščine LRS	218
12. Prezidij Ljudske skupščine LRS	220
13. Vlada Ljudske republike Slovenije	220
14. Vrhovno sodišče LRS	221

Za stenografski biro:
Milan Megušar-Borut

Natisnila
tiskarna »Toneta Tomšiča«

v Ljubljani

marca 1952

v 500 izvodih

Obseg 228 strani

Izdala in založila
Ljudska skupščina LRS

